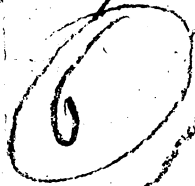

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google[™] books

<http://books.google.com>

187 L

30177

UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARY

Acc. 9950.

C

Collegij Antwerpensis Soc. IESV. D.P.
P V R A E,

ELEGANTES,

ET COPIOSAE

LATINÆ LINGVÆ

PHRASES:

A B

ALDO MANVTIO PAVLI FILIO

Aldi N. annis abhinc paucis collectæ, & ab eodem denum
recognitæ: nunc verò in ordinem alphabeticum multo ac-
curatius quàm antea digestæ.

*Accessit ad calcem Index omnium Phrasium utilissimus, cum ea-
rundem Gallico-tesonica interpretatione.*

ANTVERPIÆ,

Ex officina Aegidij Steelsij. 1586.

Cum Privilegio Regis ad octennium.

ELEGANTES

LATINAE LINGVE

PHRASES:

Ab Aldo Manutio conscriptæ.

A.

Absque mora quæ mandasti perficiam.

CONFESTIM, è vestigio, quamprimum, statim, actutum, primo quoque tempore, adeò, sine mora, sine cunctatione, nulla facta mora, nulla interposita mora, omni prorsus abiecta mora, ne minima quidem spatio temporis interiecto, exequar tua mandata, quod mandasti perficiam, tuis mandatis parebo, effectum dabo quod mandasti, præstabo quod à te mandatum est.

Ab hac culpa vacuus.

Hanc ego nunquam attigi culpam: hoc me nunquam crimine contaminaui, inquinaui, infeci, pollui: hanc nunquam subiui culpam: hæc me nunquam culpa polluit, labefecit: huius criminis, flagitij, sceleris, vitij labe, macula infectus nunquam sum; va-

A 2

causæ semper ista culpa: huius rei culpam nunquam sustinui.

Acerrimus aduersarius.

Aduersarium nimis grauem, nimis acrem, infensum, acerbum, vehementem, crudelem habemus: nimis acerbus, nimis aduersus, nimium grauis atque infensus nobis es: oppugnas nos quàm potes acerrimè, & grauissimè: nullam aduersus nos iniuriam prætermittis: nulla nos iniuria, nulla non re lacescistis contra nos viribus vteris: tuam in nos vim confers: omnia conaris, nihil non agis, moues, tentas, experiris, machinaris ad perniciem nostram: aduersario te vitimur nimis acerbo, nimis infenso: agis contra nos, pugnas aduersus nos, irruis in nos, quo potes impetu, impetu quàm potes maximo, eo impetu, qui potest esse maximus.

Accusor.

Vitio mihi dant, vitio vertunt, fraudi tribuunt, hoc in me conferunt: hoc mihi adscribunt, hac me culpa condemnant: hanc in me culpam conferunt: huius mihi culpæ notam inurunt: hoc me nomine accusant: huius flagitij insimulant.

A consuetudine digredi.

Mirari satis non possum, cur à tua consuetudine tam longè discesseris, recesseris, tam valde descueris, te remoueris, te abduxeris, cur alius planè factus sis, cur à teipso discesseris, cur te tui tam dissimilem præbeas, cur te tui similem non præstes, cur, qui hætenus fuisti, eum te non præstes.

Ad Ciceronem me consuli.

Vni

Vni Ciceroni meum studium dicaui: ad vnum Ciceronem meam operam contuli: meū in vno Cicerone studium pono, consumo, colloco: vni Ciceroni operam do; vnus me Cicero delectat, capit, tenet: vnus mihi placet: vnus animum meum lectio pascit: vni meam operam, mea studia, meas vigilias dedi, tradidi, adduxi, perpetuo dicatas esse volo.

Ad finem orationis non peruenire.

Quemadmodum exitum expediam institutæ orationis, non reperio: non video qui possim institutæ orationi finem imponere, quo fine institutam orationem claudere, absoluere, perficere.

Ad finem optatum rem perducere.

Puto fore, vt rem ex sententiā geram, feliciter expediam, conficiam: ad eum, quem volo, exitum perducam, felici exitu concludam: efficiam, opinor, vt res optimè succedat; vt exitum res habeat qualem optamus: ne res contrā quā volumus succedat; ne quid aduersi contingat in te: ne sit infaustus, aduersus, alienus à nostris voluntatibus, alius atque volumus, exitus rei, euentus rei, rei finis, ac terminus: spero futurum, vt in hac re meis optatis fortuna respōdeat, cum animo meo fortuna consentiat, ab animo meo fortuna minimè dissentiat, nihil aduersi fortuna obijciat, nequaquam fortuna repugnet, resistat, obfistat, aduersetur, sese opponat, suam vim obijciat, impedimentum nullum inijciat, occurrat, obuiam eat; futurum existimo, vt in hoc secunda, facili, prospera, propitia, perbenigna, amica fortuna, utamur.

Ad iram incitatus, alienus ab iracundia.

Stomachum mihi facis ; bilem commoues, inducis me, impellis, incitas ad iram, facis vt ira commouear, afficiar, corripiar, vt exandescam, vt exardeam, vt ira flagrem; etsi nequaquam iracundus homo natura sum, non procliuus, pronus, propensus, inclinat^{us} ad iram, non iræ deditus, nō is, qui ad iram facile labar; sum alienus, longè remotus ab ira, quam iuris in me parum habet ira, minimè mihi dominatur ira, nō admodum ad iram propendo, inclino, ab ira longè abs^{um},

Adiungam me tibi.

In omni te fortuna comitabor; tibi comes ero; me tibi comitem adiungam; assiduum me comitem habebis; hærebo tibi; hærebo lateri tuo; à latere tuo non discedam, non diuellar, semper, nunquam non, in omni tempore ac loco, assiduè, assiduus tecum ero, nunquam abs te seiungar, digrediar, recedam.

Ad Musas redeas.

Vellem te ad mansuetiores Musas referres; vellem intermissa poëticæ studia repeteres, redires in gratiam cum Musis,

Adolescens infirma valetudine.

Cicero in adolescentia sua, cū adolescens esset, cū adolescentiæ annos nondum excessisset, egressus esset, valetudine erat, valetudine utebatur infirma, parum firma, minimè firma, haud satis firma, nequaquam firma, paulò infirmiore, imbecilla, non optima, non robusta, satis affecta, satis ad morbos propensa, incommoda valetudine tenebatur, tenui aut nulla potius erat valetudine, non rectè se habebat

bat Cícero in adolescentia, non omninò valebat, minùs bellè habebat, se habebat, nō optimè valebat, valetudine erat infirmior, viribus parū firmus, corpore non satis firmo vtebatur; valetudinis, firmitudinis, firmitatis, virium, roboris adolescētī Ciceroni minus erat, quàm satis esset, parum validæ vires erāt; infirmior erat, imbecillior: tenui, incommoda, vitiosa valetudine, parum validus erat, infirmè valebat, valetudine erat imbecillior, valetudinis vitio laborabat; valetudinarius erat Cícero.

Ad omnia aptus.

Aptissimus est ad omnes res, nemo est illo commodior, aut aptior, in omni re, in omni iudicio elegantissimus est, egregio iudicio perpolitus, summa est in illo ingenij suauitas, & elegantia; nihil agit non aptè, non commodè, non eleganter, non lautè, non venustè, non lepidè, nō egregiè; lepôres habet, elegantiam, venustatem in omni re; quicquid agit, cum lepôre agit, cum elegantia; sic, vt gratiam ab omnibus ineat, vt aptior, accommodatior, idoneus magis videatur esse nemo; propriè factus à natura videatur ad omnes res; natus & aptus ad omnia, appositum quiddam possidet ad omnes res.

Ad pauperiem redactus.

In eum locum deductus est, eò deuenit, eò redactus est miseriarum, in eas coniectus est angustias; eò redactus sunt fortunæ suæ; eò est à fortuna deiectus, detrusus, deturbatus, eò cecidit; vt vnde viueret, non haberet, vt ei ad victum necessaria minimè suppetere, vt inopia premeretur earum rerū sine

quibus vix, aut ne vix quidem hominum vita sustentatur, ut ea desideraret, ea requireret, quæ viuendi necessitas postulat atque exigit, ut ijs rebus destitueretur, careret, ab ijs esset rebus imparatus, earum rerum esset inops, ab ijs rebus inops, egens, ea illi deessent, ea illum deficerent, earum rerum inopia laboraret, sine quibus ægrè viuatur, vel potius nullo modo viuatur.

Ad studia redire.

Ad nostra me studia referam litterarum; studia repetam; reddam studiis operas intermissas: ad studiorum consuetudinem atque usum redibo: pristina studia reuocabo; rursus ad studia me conferam.

Aduersa fortuna contemptus.

Vehementer, acriter, acerbè, grauiter me oppugnat, vexat, exagitat, urget, premit, aduersa mihi est infesta est, infensa est, iniqua, inimica fortuna; ego tamen ad humana omnia, ad eos omnes casus, qui humanæ vitæ impendunt, quibus humana vita subiecta est, proposita est, exposita est, patet, fortis sum, contra fortunam paratus, armatus, firmus, validus, firmis, præsidij conscientia munitus, res humanas præclare contemno, negligo, despicio, aspernor; valet animus meus, firmus est, seipso nititur, sua in seipso præsidia ponit, à seipso præsidium omne petit, aduersus fortunæ vim, impetum, conatus, iniurias, tela omnia; minimum res humanæ me mouet, afficiunt perturbant; minimè laboro de rebus humanis; susque deque; res humanas facio; humanis casibus animi præstantia, virtute, fortitudine resisto;

resisto; fortunæ conatibus obuiam eo, occurro, obijcio me, oppono me fortiter, atque acriter; fretus conscientia fortunam sperno; mea me contra fortunam conscientia fortem facit, confirmat, auget viribus, validiorem reddit, mihi animos addit, virtutem, vires, robur, fortitudinem, firmitatem.

*Aduersa minus sentiunt, quijs
assueuerunt.*

Malorum, consuetudine sensus amittitur; malorum consuetudo sensum adimit, sentiendi vim auferit, stuporem inducit, inijcit, infert, sensus obtu-
pefacit; sensus obtu-
pefit, adimitur, aufertur usu diuturno calamitatum; aduersas res minimè sentiunt, sensu non percipiunt ij, quorum occalluit animus, quorum animis callum obduxit diuturna consuetudo, qui secundis rebus, nisi perquam rarò, sunt, secundas res haud sepè nouerunt, quorum animi tantum abest, vt recentes ad fortunas sint, insolentes ad iniurias fortunæ sint, vt malorum usu & consuetudine prorsus obduruerint, callum contraxerint.

AEgrè fero stultitiam aliorum.

Nonnullorum stultitiam non facile fero, ægrè sustineo, grauiter molestè indigneq; fero, haud satis æquo animo fero: adduci non possum, inducere animum non possum, inducere animū minimè possum; à me ipso non queo impetrare, dementias nonnullorum vt animo non iniquo feram.

Ætatis annus.

Annos duodecim natus est; duodecimum ætatis

A 5

annum agit; ætas eius est duodecim annorum; duodecimū ætatis annū non excessit, non egressus est.

Ætatis flos.

Flores ætate integra, firma, valida ætate es, ætate viges, vales, validus es, firmus es.

Afflictis aliorum exempla solatio.

Si, quæ tui similibus viris in omni ætate acciderunt, isto tuo tristissimo tempore colliges, in memoriam rediges, reuocabis, mente comprehenderis, tecum reputabis, in animo volues, ipse tecum examinabis: admodum iuuari te senties, non leue solatium capies, hæc te valde cogitatio sustentabit; in hac tua tam graui, tam aduersa, tam misera, planè desperata fortuna; in hac non solum aduersa, verum penitus eversa fortuna; in tantis miserijs: in tam misero rerum statu: tam miseris temporibus; in ista, qualem nemo vnquam sensit infelicitate: nunc dum res tuæ pessimè se habent, pessimo loco sunt: dum tecum pessimè agitur: dum tibi pessimè cum fortuna conuenit; dum tuæ fortunæ planè perditæ ac nullæ sunt, dum te premit infensa fortuna, dum te modis omnibus fortuna vexat, tibi negotiū exhibet, molesta est, grauis est, dum te suis viribus oppugnat, dum omnes ad te oppugnandū machinas adhibet, atque admouet.

Agas diligenter apud Senatum.

Fac in conueniendis senatoribus tuum studium exstet: in prensandis, appellandis, rogandis senatoribus adhibe studium ac diligentiam quàm licet maximam; age diligenter cum senatoribus.

Agri

Agri vectigales.

Fructuarij sunt hi agri, non sunt immunes, tributum soluūt, publicè aliquid pendūt, vectigales sunt.

Alexander fortis, at incautior.

Animi vim, magnitudinem, præstantiam ostendebat in prælijs Alexander, consilium in vitandis periculis ei deerat: animum in Alexandro pugnantem laudares, animi virtutem laudibus efferres, consilium & prudentiam in periculis desiderares, requires: consilij non habebat satis Alexander ad vitanda, effugienda, declinanda, cauenda pericula: animo quidem in pugnis excellebat, fortem in pugnis animū gerebat, forti animo pugnas pugnabat, prælia tractabat, rem gerebat in pugnis, committebat pugnam viriliter quidem sed inconsultè, ac temerè.

Alienis vteris consilijs.

Video te auferri aliorum consilijs: intelligo, sentio, non te tuo duci, sed alieno abduci consilio, non tuum iudicium, sed aliena consilia sequi mihi videris, non ipse te in consilium adhibes, non ipse te audis, non ipse tibi pares, morem geris, obtemperas, obsequeris, assentiris; sed alieno vteris cōsilio, aliena te cōsilia regunt, ab alienis consilijs voluntas tua pendet, non ipse tibi dux es, verum alios sequeris.

Alienus ab astutia.

Astutiæ mihi non placent, non probantur, non satisfaciunt: astus non amo: artem simulandi, fraudem artificio tectam, mores ab aperta quadam simplicitate alienos, fucum ac fallacias, vafritiē, nimiam calliditatem, astuta ingenia, versuta, vafra, nimis cal-

lida, ad astutias, vafritiem, calliditatem propensa, naturali quodam odio prosequor: sum ab astutijs alienus, abhorret animus meus ab astutijs.

Alijs magis vitio dabitur, quàm tibi.

Id maiori illis fraudi, quàm tibi erit: hoc illis plus inferet infamiæ, dedecoris, ignominia, quàm tibi: plus illi subibunt infamiæ, quàm tu; hoc illis vitio magis tribuetur, quàm tibi: culpæ plus in eos, quàm in te confereretur: grauior ad eos, quàm ad te redibit infamia.

Aliud pra se fert, aliud sentit.

Vultus simulatione sustinetur: aliud vultu significatur, aliud in animo latet: non congruit animus cum vultu; dissentit animus à vultu: animi sensum vultus occultat.

Simplex homo sum: simplex mihi animus est, apertus, nulla simulatione tectus, parus à fraude, ab omni labe; apertam veritatem amo; simulandi artificium à me prorsus abest.

Altera hac ratio me consolatur.

Secundo loco me consolatur recordatio meorum temporum; altera est ratio, quæ mihi solatium affert, præbet, parit, solatio est; alterum illud est, quo sustentor, recreor; illa est, quæ consolatur, altera ratio; accedit illud ad animum meum sustentandum; deinde sustentor meorum malorum memoria.

Ambire homines studiosè.

Ambis, prensas, nullum in prensando studium, nullum officium prætermittis, tam prensas diligenter, quàm qui maximè, tua est diligentissima prensatio;

tio; in ambiendis hominibus nemo est, vno te diligentior, nemo aptior; sed vereor, ne non succedat, exitus ne te fallat, spe ne frustreris, ne secus accidat, ne non ex animi tui sententia procedat, succedat, contingat, eueniat.

Amicitia laudata, quæ ex virtute oritur.

Ea demum laudabilis est, ea præclaræ beneuolentia, quam virtus, non fortuna peperit; qui virtutem in deligendis amicis, non fortunam sequitur, is optimo consilio vitur, laudabiliter agit, ei laus debetur; honestus & rectus amor ille est, qui ex animi potius, quàm ex fortunæ bonis exoritur, emergit; existit, emanat, effluit; quicumque fortunam in amore spectat, non virtutem, iudicio labitur, sincerum in eo, simplexque iudicium requiras, desideres.

Amisso equo euasi.

Admissa

Vt vitæ consulerem, vt euaderem à præsentis periculo, vt periculū vitarem minimè dubium, vt propulsarem, subterfugerem, in periculum tam apertū subire, ad hostes equū misi, immisi, admisi, incitavi, laxatis habenis hostes versus impuli.

Amisus populi fauor.

Factum est non tua, sed tuorum culpa; vitio tuorum, non tuo contigit, vt populi studium, gratiam, beneuolentiā amiseris, perdideris; vt è studio, gratia, beneuolentia populi excideris; vt populus non amplius tibi faueat, studeat, suffragetur, tui studiosus, tibi amicus, bene in te sit animatus; studium populi, gratiam, beneuolentiam non tua, sed tuorum iniuria tibi eripuit, ademit, abstulit; non per te, sed

per tuos, non à te, sed à tuis, non tuo, sed tuorū merito; iniuria tuorum potius, quàm tua, effectum est, commissum est, vt populū tui studiosum, bene in te animatum, tibi amicum iam non habeas; vt gratioſus apud populū, carus populo, in populi gratia minimè sis; vt nullum populi studiū, nullam gratiam, aut beneuolentiam teneas, obtineas, possideas; vt fauente populo, suffragante, benigno, tibi amico, bene erga te animato, tui studioso non utaris; gratiam tuā apud populum non tua, sed tuorum culpa extinxit: ex amore populi effluxisti.

Amor ex beneficio & iudicio profectus.

Diligo te beneficio quidem tuo prouocatus, sed iudicio etiam incitatus meo: meus in te amor ex iudicio fluxit; meum de te iudicium consecutus amor est; mea de tuis virtutibus opinio beneuolentiā peperit; contuli me ad te amandum, quia te dignum amore iudico, quoniam amabilis es: is es, qui amandus videre.

Amor ex virtute.

Amāduſ es propter multas suauitates ingenij, officij, humanitatis: tuæ tibi suauitates, tuæ virtutes amorem hominum conciliant, adiungūt studia, gratiam pariunt, comparantur, adipiscuntur, apud populum te in gratiam ponunt.

Amor litterarum quotidie crescit.

Studium quotidie magis ingrauescit: quotidie magis cupiditate studiorū incendor: meam studiorum cupiditatem dies auget: tantum abest, vt meum studium dies imminuat, vt etiam augeat, incitor ad studia

studia quotidie; magis studia complector, in studia incumbo, verſor in ſtudio litterarum, plus quotidie operæ in ſtudijs pono; litteris quotidie magis vtor; ſtudiorû amore, conſuetudine, vſu magis magiſque capior in dies ſingulos.

Amo viros excelfo animo.

Præſtantis animi viros libenter complector, quorum animus viget, qui animo vigêt, qui vigore animi præſtant, quorum animus excellit, qui animo excellunt, qui ſunt excellenti animo, ſunt excellenti animo præditi, ſunt excellentis animi, in quibus eſt animi excellentia quædam, præſtantia, altitudo, excellentitas, ſublimitas, robur, vis; cum his libenter amicitiam contraho, in eo, cœco, inſtituo, iungo, eos facile amo, amicos mihi libetèr adiungo, applico me, adiungo me libenter ad eorû amicitiam, ſponte mea & inductione quadam animi ad eorû amicitiam accedo, ad eos amandos propendeo, inclino, me do.

Anguſtia itineris in Alpibus

Apennini.

In Alpibus Apennini magnę ſunt, admodumque difficiles locorum anguſtiæ: per Alpes Apennini iter habentibus magno ſunt impedimento difficultates & anguſtiæ locorum; nihil incommodius quàm illas Apennini montis anguſtias pertransire: quàm ex illius Apennini montis anguſtijs ac difficultatibus euadere: anguſta loca per Apennini Alpes euntibus crebro ſe obſciant, impedimenta opponunt, difficilem ac laborioſam viam reddunt.

Anguſtie numerum.

Incredibiles pecuniæ sunt angustiae: mira penuria nummorum est, summa nummorum difficultas est: pecunia minimum tractatur: usus pecuniæ propè nullus est.

Animi probatio.

Vbi res feret, cum occasio postulabit indicabo tibi animum meum; patefaciam, significabo, declarabo, aperiam, testificabor, re tibi probabo, extabit animus meus, patebit, constabit, perspicuus erit: significationem tibi dabo, signa ostendam, argumenta præbebo animi mei: animū tibi meū certa argumenta patefacient: ex apertis, minimè obscuris, minimè dubijs argumentis, signis, indicatijs, testimonijs animum meum, meam voluntatem, meos sensus cognosces, perspicies, intelliges, conijcies, exploratos habebis.

Animum abicere turpe.

Animi tui magnitudinem inflectere sine summo dedecore non potes; animum dimittere, animo cadere, frangi, animum imminuere, turpissimum tibi erit, magno vitio dabitur: humilis iam esse tuus animus, qui sublimis erectusque erat, sine graui infamia non potest: sublimia cogitabat animus tuus, nihil non altum suspiciebat, nunc demissus est, humilis, abiectus, humi serpere videtur, humi iacere.

Animum inducere.

Vt illius vultum subeam, imperare mihi non poterō, impetrare à me non poterō, adduci nunquam poterō, ipse mihi persuadere, animum inducere, animo vim inferre non poterō.

Ani-

Animum laxare.

Rus cogito, ut animum relaxem, animi causa, ut animum parumper à molestijs abducam, ut aliquid iucunditatis degustem, ut aliqua iucunditate fruam, ut animus reficiatur, recreetur, parumper acquiescat à curis, ut animum curis distractum, varicque dissipatum, recolligam, ut amissam animi iucunditatem recipiam, ut, quam mihi negotiorum & curarum odiosa consuetudo hilaritatem ademit, abstulit, eripuit, in me extinxit, perdidit, eam rerum iucundissimarum aspectu, atque usu recuperem, recipiam.

Animus excelsus.

Noui magnitudinem animi tui, firmitatem, constantiam, vim, robur, fortitudinem, excellentiam, præstantiam, altitudinem, sublimitatem, excelsitatem: noui quàm forti animo sis, quàm constanti ac firmo, quàm non demisso, non humili, non imbecillo, non fracto, quàm ad omnem euentum, ad omnes casus ferendos, ad omnem fortunam, ad omnes temporum motus, vicissitudinesque stabili, ac parato.

Animus desperantium per te erectus.

Tuis præclaris actionibus, qui antea timebant, excitati sunt, recreati, ad bonam spem, ad fortitudinem reuocati, animos receperunt, recuperarunt, collegerunt, reuocarunt, erexerunt, excitarunt.

Animus sincerus.

Simplex mihi animus est, directus, apertus, nulla simulatione tectus, aut arte coloratus: simulationem

simulandi studium mea natura, mea consuetudo respuit: neque libenter, neque facillè fingo: simplicem veritatem amo: odi artes quibus veritas vt inuolucro quodam obtegatur.

Animus perspectus.

Mea consilia planè tibi nota sunt: tenes consilia mea, animum meum, meos sensus: non te latent mea consilia: cognitum habes, ac perspectum animum meum: qui sit meus sensus, probè nosti, præclarè intelligis.

Animus metu liberatus.

Absterxisti mihi omnem metum: omnem mihi metum exemisti: omni me liberaisti metu: effecisti, vt omnem timorem deponerem, vt auderem: forti animo vt essem, vt animo vigerem, ne quid timerem, vt metu vacarem: animum meum confirmasti, ad fortitudinem reuocasti, afflictum excitasti: factum est à te, vt animus meus, qui iacebat, exurgeret, excitaretur, erigeretur: effecisti, vt animus meus sese colligeret atque confirmaret, roborisq; multum reciperet: languebat antea meus animus, tu, vt valeret ac vigeret, effecisti.

Animus abiectus.

Exigui, pusilli, infirmi, imbecilli animi es, infirmus ab animo es, animo iaces, iacet animus tuus: roboris ac neruorum in animo tuo parum est, nimium demisso, nimium imbecillo animo es: animus tibi sine animo est: abest animus ab animo: facillè commoueris, facillè animo concidis: langues animo, languet animus tuus: animum in te desidero, requiro.

Annona

Annonacaritas.

Ita cara est annona, ita grauis penuria, caritas, earum omnium difficultas, tanta rei frumentariæ inopia, ex sunt angustia, ita caræ veneunt, tanti pretij sunt, tanti sunt omnes res, ita iam crescit, ingrauescit, intenditur annona, ut incommodis multis affici, premi, laborare omnes cogantur: ex immoderata penuria, nimia caritate, annonæ difficultate, existunt, oriuntur, gignuntur, quæ ferri vix possint, incommoda multa.

Annua administrationis finis.

Annum administrationis meæ tempus conseci, absolui, decurri: emeritæ mihi sunt annuæ operæ, emeritum annum tempus: perfunctus sum annuo munere: dies annua præterijt, abiit: annui imperij finem attigi, ad finem perueni.

Apollonius Crassi studijs apertus.

Erat Apollonius ad Crassi studia vehementer apertus: optima suis in studijs Crassus Apollonij opera utebatur: egregiam Crasso in studijs operam nauabat Apollonius: erat Apollonius utilis Crasso in studijs, admodumque commodus: utebatur multum Apollonio Crassus: fructum Crassus in suis studijs capiebat optimum ex opera Apollonij.

Approbatum ab omnibus.

Omnibus approbantibus hoc facies: nemini non satisfeceris: hoc tuum factum nemo reprehendet, nemo non probabit, nemo erit, qui non probet: hoc tuo facto lætabuntur omnes: hoc institutum quis non probet? nullus mortalium hoc criminari, dare

vitio, vertere vitio, rapere in calumniam, improbare, carpere, damnare, culpae, taxare, vñquam poterit: omnes pleno ore laudabunt, in cœlum laudibus efferent.

A principio repetam consilia mea.

Altius paulò rationem repetam consiliorum meorum: longinqua repetam, vt apertius exponam consilia mea: longè repetam mei sermonis initium, quò pateant illustrius consilia mea: longinquum exordium capiet hic sermo, quem de meis consilijs habiturus sum.

A pueris amici.

Amicitia est inter nos inita, instituta, contracta iam inde à prima adolescentia: amare cœpimus inter nos iam tum, cùm adolescentuli essemus: pari amore nos mutub prosequi à teneris (quod Græci dicunt) vnguiculis cœpimus: in amicitiam coiuimus à primis adolescentiæ annis, ortus est inter nos amor cùm ex phebistix dum excessissemus, essemus egressi: amicitiam iunximus, animos nostros amore iunximus iam ab illo tempore, cùm annos adolescentiæ primos attigissemus: à rudibus annis hunc mihi familiaritate adiunxi, amicitia deuinxi.

A puero gloria cupidus.

Inflammatu ad gloriam à puero fuisti: iam inde à pueritia gloriæ studio, atque amore flagasti: spectasti gloriam ante omnes res à primis annis: tibi erat gloria omnium rerum antiquissima, in animo erat, in oculis erat, in amoribus erat, in delicijs erat, iam inde à puero.

A puero

A puero alicui studio deditus.

Huic me doctrinæ à pueritia dedi, hæc me à puero doctrina delectauit, hanc ego doctrinam, hanc studiorum rationem, hoc studiorum genus ab incunte ætate sum secutus, meam operam ad hæc studia iam inde à puero contuli, in hoc studiorum genere consumpsi, collocaui, his dedi studijs: hæc studia à primis annis colui, huic litterarum generi à teneris annis deuinctus fui, incubui puer in hæc studia.

Arcta amicitia.

Summus mihi cum eo intercedit vsus, summa familiaritas, arctissima necessitate coniuncti sumus, vinculis arctissimæ familiaritatis adstricti sumus, vtor eo, isque me vicissim, valde familiariter: nihil est nostræ familiaritate coniunctius, alter alteri familiaris admodum sumus, mutua est inter nos eaque summa familiaritas, non vllò cum homine coniunctius viuo, nullus est quicum mihi maior intercedat familiaritas.

Arctissima amicitia.

Arctissimo necessitudinis vinculo coniuncti sumus, nihil est nostra necessitudine coniunctius, quo amoris vinculo adstricti sumus, eo nihil potest esse arctius, id eiusmodi est, vt laxari nullo modo possit, peruénit ad summum amicitia nostra: aucta sic est, ita iam creuit nostra coniunctio, vt nihil ad eam possit accedere: quod vinculum, quod studij genus, aut officij, quæ omnino res amoris nostro, amicitia, coniunctioni, necessitudini deest? in amicitia nostra requiri, aut desiderari possit?

Artes merito honore carent.

Non, vt deberent, honestæ sunt; non, quanti deberent, æstimantur; non, quo deberent, quo æquum esset, loco sunt; non, quem deberent, locum obtinent; non admodum in honore sunt; dignitatis, existimationis, honoris, loci non habent satis; exigui pretij sunt, parui sunt, haud magni reputantur bonæ artes: bonis artibus honor non est, locus non est, honor non tribuitur: bonæ artes honore vacant, dignitate carent, non coluntur, iacent, minimè vigent.

A sententia depulsus aliorum malevolentia.

Istorum malevolentissimis obtreccionibus, improbis artibus, iniqua infensaque in primis opera; de veteri illa mea sententia depulsus sum, detrusus, deiectus, deturbatus, veterem sententiam deposui, abijcere sum coactus, discedere à sententia, desciscere, animum abducere, institutæ cursum opinionis aliò conuertere, flectere, mutare.

Asseneratio cum iuramento.

Iuratus tibi affirmo, iureiurando tibi polliceor, atque confirmo, eiusmodi rem esse, ita se rem habere, eiusmodi rei statam esse, in hoc statu rem esse, ita mihi Deus benefaciat, faueat, adsit, ita me respiciat Deus, seruet, tueatur, non destituat, non deferat, ita mihi à Deo prospera contingant omnia, ita mihi optata contingant; ita, quæ opto, sceleriter eueniant; ita mihi bene sit, meis rebus sceleriter eueniat, ad voluntatem cuncta fluant, ita viuam; diu sceleriterque viuam, diuturna lucis vsura fruor, ita mihi tum diu-

turnus

turnus vitæ cursus, tum facilis etiam, iucundusque sit, ita meis optatis fortuna respondeat, ita sim saluus, incolumis, sc̃elix, beatus, malorum expers, ignarus aduersæ fortunæ, ita nihil aduersi videam in vita, ita nunquam aduersam, perpetuò secundam fortunam experiar, ita fortuna utar perpetuò bona, ita moriar, ne viuam, ne sim saluus, disperiam, perdat me Deus, malè mihi Deus faciat, Deum sentiam iratum, malè mihi sit, nihil ex animi sententia succedat, excludar omni commodo, aduersa mihi sint omnia, cadat infœliciter quicquid agò, insensa omnia, iniqua, aduersa experiar.

Afsiduus nimium in studijs.

Nunquam non legis, afsidue, omnibus horis, die noctuque, noctem cum die legendo coniungis, heliolum librorum es, tua legendi sitis nunquam extinguitur, satiatur, expletur, totus in studijs es, litteris omnibus deditus es, nunquam studia intermittis, nunquam te seiungis à studijs, libros de manibus nunquam deponis, libros afsidue in manibus habes, trahas, euoluis, lectitas, legendo conteris, modum in studijs non tenes, non retines, non seruas, nullum agnoscis, immoderatè legis, non infra modum, sed supra modum sunt studia tua, nimium te studijs dedisti, nimium in studijs operæ consumis, nimium es in studijs, vsum studiorum nunquam dimittis.

Astuti οἱ ἀνθρώποι.

Astuti id hominis est, ad suam utilitatem omnia referre, utilitatem sequi, spectare, rebus cunctis anteporre, rerum omnium habere antiquissimam, pri-

mam ducere, in primis ponere, astutus, callidus, versutus, occultus, minimè apertus, simplex, ingenuus, homo rebus præ cæteris proprio studet comodo.

A summo dignitatis gradu ad infimum decidi.

Sedebam in puppi, clauumque tenebam, nunc vix est in sentina locus, libertatem seruitute commutavi, à summo potestatis in infimum seruitutis locum decidi, deiectus, deturbatus, detrusus, depulsus à fortuna sum, imperandi meum erat ius, nunc me seruiendi necessitas premit, dominatum, & cum dominatu libertatem perdidi, tantum abest, vt imperem, vt nec liber sim.

Atror hostis.

Nimium grauitè nos oppugnas, aduersus nos pugnas, nobiscum pugnas, nobis aduersaris, nimium te acerbum habemus, nimium nobis infensus es, quicquid habes virium, contra nos confers, irruis impetu quàm potes maximo, facis maximum impetum contra nos, aduersarius, infensus nimis es, infestus, grauis, acer, vehemens, sæuus, propensus nimis ad exitium nostrum, nostrum sanguinem nimis auidè sitiens, totus incumbens ad perniciem nostram; contra nos; in nos, aduersus nos iniquè agis; moues omnes machinas, omnia moliris, nihil non tentas, nihil intentatum relinquis, omnem moues lapidem, manibus pedibusque; obnixè omnia facis vt nobis nocèas, nos perdas.

A tuis litteris assensum.

Non est hoc tuis litteris consentaneum, non conuenit

uenit cum tuis litteris, non consentit, non congruit, non quadrat, discrepat à tuis litteris, abhorret à tuis litteris, alienum est à tuarum litterarum sententia, pugnat, repugnat, resistit, aduersatur tuæ eruditioni.

Auaritia hodie dominatur.

His temporibus latissimè patet auaritia, vbique, vbique locorum, vbiuis, vbiuis locorum, nusquam non est, dominatur, regnat, viget maximè, orbem terrarum est complexa, omnium animos occupauit, ac tenet, in animos omnium irrepsit, infecti sunt omnes auaritiæ labe; plus operæ in re quærenda, in opibus congerendis, in diuitijs colligendis, comparandis, contrahendis ponitur, consumitur, locatur, quàm deceat; auaritiæ vitio hodie ferè nemo non laborat; propensi omnes ferè sunt ad auaritiam; ad summum peruenit auaritia; eò processit, eò est auaritia progressa, quò maximè potuit, quò longius non datur, quò non licet vltèrius.

Auctor es mali, huius.

Tu horum malorum causa, tu fons & origo; tu tantas malorum faces incendiisti; tu horum malorum initium attulisti; tu hæc mala peperisti; hæc mala excitasti; auctor horum malorum præter te nemo fuit; à te fluxerunt hæc mala, hæc incommoda, calamitates, acerbitates, infortunia, damna, detrimenta, pernicies, exitium, rerum euersio; horum malorum culpam sustines; horum in te malorum culpa conferenda est omnis; hæc tibi sunt adscribenda, assignanda; has calamitates vni tibi acceptas referre debemus.

B 5

Augere imperium.

Valde Pompéius auxit, amplificauit imperium Romanum: protulit, produxit, protendit imperij Romani terminos: multum addidit, adiunxit ad imperium Romanum: multas regiones in populi Romani potestatem redegit, populo Romano subegit, ad populi Romani ditionem adiunxit, magna per Pompeium ad imperij Romani vires, ad opes populi Romani accessio facta est:

Auxilium fer patria.

Fer opem occidenti patriæ, excipe cadentem patriam, medere patriæ grauissimè laboranti, eripe summis è miserijs patriam, auxiliare, auxilium affer, auxilio sis patriæ, adiuuu patriam, noli patriæ deesse, noli committere vt patriam deseras, vt auxilium tuum patria desideret in tam aduersa fortuna, in tantis malis, calamitatibus, infortunijs, miserijs, tam duris, miseris, tristibus, asperis, luctuosis, turbulentis, ac perditis temporibus.

Αὐτάπηξ.

Contentus sum rerum mearum statu; sufficit, satis est, abundè est, quod habeo: acquiesco rebus meis: maiora non appeto, continet se intra fines hos animus meus, non prolabitur, non excurrit, non se longius effert, non se tollit altius, plus à fortuna non postulo.

B

Belli reliquia extinguenda.

In eam curam incumbe, ne qua belli scintilla relinquatur, vt belli extrema deleas, vt belli reliquias perse-

persequare, atque conficias, vt profligatum à te, confectum, absolutum, sublatum penitus bellum lætari possimus.

Belli calamitas.

Multa damna, eaque grauius bellum creat, infert, importat: multis & grauib. damnis bellum regiones afficit: vehementer bellum regiones vastat, vexat, affligit, corrumpit, deiecit, prostermit, opprimit: perdit bellum regiones, corrumpit omnia, perdit omnia, quasi flamma vrit, & consumit omnia: nulla calamitas est, nullum exitium, nihil tam durum, tam acerbum, quod in bello regiones non sentiant, experiantur, ferant, sustineant, perpetuantur: ecquod infortunium est, ecquæ calamitas, acerbitas, diritas, quæ non ex bello nascatur, oritur, creetur? nullius mali expertus est, nulla vacat calamitate regio illa, in qua bellum geritur; perculsa bello, atque prostrata iacent omnia.

Belli metus.

Belli magni timor impendit; res ad arma spectat; graue bellum in metu est; versamur in timore magni belli; aduentare, appropinquare, adesse iam graue bellum videtur: graue bellum timemus, metuimus, formidamus, extimescimus, pertimescimus.

Bellum suscipere temerarium est, finire virtutis.

Bellum suscipere, inire, inferre, mouere, ad bellum aggredi, arma capere, ire ad arma, sæpè temeritatis est; conficere autem, perficere, absolvere, restinguere, ad exitum foeliciter perducere, victoria terminare, optato exitu concludere, non fortunæ solum,

sed virtutis etiam est argumentum; qui bellum suscipit, is temerè sæpè facit, temerario impellitur consilio, temeritatis impulsu peccat; qui verò belli extrema delet, bello finem imponit, finem facit, finem statuit, belli reliquias aufert, conficit, delet, non fortunæ solum, sed virtuti quoque acceptum referre debet.

Bellum renouare.

Lepidus bellum ciuile inter ciues renouauit, re-integrauit, suscitauit iam extinctum, inflammauit iam restinctum, rursus excitauit, concitauit, denuò commouit, conflauit, nouo bello ciues implicauit, ciues in bellum denuò coniecit, magnis belli fluctibus obiecit, ex præsentis iam tranquillitate magnas belli tempestates commouit, excitauit.

Beneficij memor.

Tua in me officia nunquam obliuiscar, semper meminero, memoria tenebo, perpetua memoria tuebor, custodiam, conseruabo; tua erga me merita nulla vnquam apud me delebit obliuio; nulla dies, nulla temporis vetustas, non casus vllus, non fortuna, magnitudinem tuorum erga me meritorum imminuet, ex animo meo delebit, tollet, auferet, obliuione delebit, obruet, obscurabit, extinguet; vigeat in me tuorum beneficiorum æterna, perpetua, nunquam interitura memoria; nullum apud me tuum beneficium intermoriturum existima; tuam in me singularem benignitatem, incredibilem liberalitatem semper in animo, semper in oculis habebō, perire apud me, aut euanescere nunquam patiar; hærebunt

rebunt mihi in animo, mente; memoria fixa permanebunt; impressa in animo ac mente patebunt, exstabunt tua beneficia; vitæ par, æqualis erit recordatio meritorum tuorum; qui mihi vitam dies, ille ipse tuorum officiorum memoriam terminabit; finis mihi ac terminus, & vitæ, & benignitatis, ac liberalitatis in me tuæ idem erit, futurus idem est; quàm amanter me tractaueris, quàm benignè mihi feceris, quàm studiosè in omni re commodaueris, quàm humaniter & beneficè mecum egeris, quibus officiis amicitiam nostram colueris, profecutus sis, quibus me rebus auxeris, ornaueris, honestaueris, ipse mihi atque etiam alijs commemorabo, ita diu recordabor, quàm diu mihi viuere contigerit.

Beneficium collatum sine spe remunerationis.

Contuli quæ in illum officia, beneficia, merita potui, etsi remunerationem planè nullam expectarem: quantum in me fuit, quantum efficere & consequi potui, pro meo studio, meaque industria complexus illum sum, affeci, ornaui, auxi omnibus officijs, quanquam ab eo minimè parem gratiam expectarem: nullum officij genus, aut studij, nullam omnino rem, quæ vel ad vtilitatem illius, vel ad laudem spectaret, omisi, prætermisi, insectam reliqui, licet futurum non sperarem, vt memorem & gratum experirer: omnia quæ quidem præstare mihi licuit, profecta in illum sunt, cum tamen spe nulla niterer, spes me nulla teneret, futurum aliquando, parem vt mihi gratiam referret, vt omnia mea paribus compensaret officijs, remuneraretur officijs, æquaret

officijs, vt vllum grati animi signum ostenderet, vt se memorem gratumque probaret, vt vllum omnino studiorum officiorumque meorum fructum ferrem, meam in illum voluntatem & beneuolentiam, quandocunque res tulit, vbi tempus & occasio postulauit, reprobaui, ostendi, significaui, declarauit, patefeci; spe tamen adductus nulla gratiæ referendæ, bene meritis de illo sum, quàm potui studiosissimè; quanquam illius erga me voluntati diffiderem, spem in illius voluntate minimam ponerem, pariter animatum in me fore non confiderem: licet fore non confiderem, vt paribus mihi responderet officijs.

Boni ciuis est publica curare.

Boni ciuis est, ad bonum ciuem pertinet, bonum ciuem decet, suam voluntatem ad publicam causam aggregare, accommodare, adiungere, conferre, cum publica causa coniungere, in omni sua voluntate, quid rationes publicæ ferant, quid respublica postulet spectare, intueri, attendere: nihil vnquam velle, à publica re seiunctum, alienum, disiunctum, separatum, remotum, quod reipublicæ rationibus non conducatur, expediat, vtile sit: quod reipublicæ comoda non postulent.

Bonus ciuis esto.

Da operam, enitere, vt bonum te ciuem præbeas, præstes, vt boni ciuis partes tueare, sustineas, agas, exequare, vt boni ciuis officio satisfacias, vt ea præstes, quæ bonum ciuem decent, quæ expectantur ab eo, qui boni ciuis nomen aucupatur: noli committere, caue ne boni ciuis in officio reprehendaris,

ne

ne boni ciuis officium prætermittas, ne quid à te fiat, ne quid committatur bono ciue minus dignum, indecorum bono ciui, ne ciuis eius qui ciuitate dignus haberi velit, partes in te requirantur, officium in te desideretur: obeunda tibi sunt, præstanda sunt non indiligenter, aut languidè munera boni ciuis.

Breniter.

Quid quæris? noli quærere, quid plura? quid pluribus? quid multa? quid multis? ne plura, pluribus, ne multa, ne multis, ne te multis morer, ne te multis teneam, quid opus multis? vt in pauca multa conferam, vt paucis concludam; vt rem paucis complectar, comprehendam, perstringam; vt summatim exponam, vt breuitate utar; vt satietatem longæ orationis effugiam; ne longam orationem suscipiam; vt Laconicè, vt vno verbo, vt compendio, summatim, non particulatim rem perstringam.

Cæsar dux optimus.

Dux, imperator, rector exercituum Cæsar is fuit, quo præstantior haberi nemo possit; præfuit exercitibus Cæsar eximia cum laude; ductor copiarum fuit nemini secundus; copias duxit admirabili rerum bellicarum scientia; gessit bella suo ductu, ea virtute, ac vigilantia, non modò vt superiorem, sed nec omnino parem quenquam vt habuerit.

Cæsar vicit Pompeium.

Cæsar Pompeium, cùm exercitum ipse haberet multis partibus inferiorem, pugna tamen fregit, prælio superauit, acie vicit, fudit, fugauitque; copias eius profligauit, in fugam coniecit, conuertit; victoria

est potitus, victoriam tulit, obtinuit, consecutus est, adeptus est.

Cæsaris humanitas.

Cæsar præter multas, quibus floruit, virtutes, vt virtutes, quibus enituit, quæ in illo viguerunt, multas omittam: ea fuit humanitate, eius humanitatis, ea præditus humanitate, vt nihil suprà posset, vt nemo cum illo conferendus, comparandus, æquandus, nemo illi par fuisse videatur: liberalitate Cæsar excelluit, omnibus antecelluit, præstitit, omnes vicit; nihil Cæsare humanius; humanitatem Cæsar ita coluit, vt nemo ad illum conferendus; nemo illo fuit ad humanitatem propensior; proprio quodam naturæ munere factus ad liberalitatem videbatur, singularem in exercenda liberalitate, & præcipua quadam laude dignum iure Cæsarem dixeris; laudem liberalitatis præter cæteros Cæsar tulit: laus liberalitatis vni maximè Cæsari debetur.

Calamitatum consuetudine sensus amittitur.

Malorum vsus mihi sensum ademit, sensibus orbauit; leuiores videntur quæ diu sustinui mala; occalluit iam animus diuturno malorum vsu; callum obduxit animo meo diuturna calamitatum consuetudo, sic, vt minimè sentiat, vt sensu prorsus vacet, vt sensum amiserit.

Camillus Romanam ex obsidione Gallorum liberauit.

Camillus urbem Romanam obsidione Gallorum exemit, liberauit, ab obsidione vindicauit, ex obsidione eripuit, obsessam, septam, copijs Gallorum vndique

undique cinctam, oppressam, liberauit, in libertatem restituit, libertati restituit, libertate donauit, liberam reddidit, seruauit, seruauit incolumem, saluam, incolumem reddidit, salute atque incolumitate donauit: Gallos, urbem obsidentes, obsidione prementes, urbis libertati, castris circa collatis, imminentes, obsidionis corona cingentes, circumfidentes, castris positis ad urbem, sedentes expulit, eiecit, in fugam conuertit, disiecit, fugauit, dissipauit, summouit, fudit, fugauitque.

Candor.

Cum ingenium meum re perspexeris, cognoueris, expertus sis, usu perspectum habeas, ipsa re cognitum: nihil in me inuidiosum aut fallax debes agnoscere: abesse me ab omni dolo, omni que fraude, minimè dolosum, astutum, insidiosum, fraudulentum, ne tendis fraudibus, parandis dolis, struendis insidijs assuetum, sinceri animi, simplicis ingenij, apertæ voluntatis, rectæ mentis, alienum ab arte simulandi, fraudandi, fallendi, decipiendi.

Caput rei.

Hoc rem continet, in hoc tota res agitur, in hoc sunt omnia, sita sunt, posita, collocata, constituta: ex hoc omnia pendunt, hoc interest inter omnes partes, valet in omnes partes: hoc tanti est, eius ponderis est, eiusmodi est, ut omnia comprehendat, complectatur: hæc est totius rei summa.

Castra metari.

Apud Patauium castra posuit, locauit, constituit, fecit, metatus est: Patauiam obsidione cinxit, obse-

dit suis copijs, suo sepsit exercitu.

Casu causa cecidi.

Vt causa occiderim, litem perdiderim, euénit, obuénit, contigit, obtigit, accidit, factum est, casu factum est, casus tulit, fortuna fecit, fortunæ placuit.

*Cato Censorinus omnium innocentissimus
in iudicium vocatur.*

Cato cognomento Censorinus, qui Censorini cognomen tulit, qui Censorinus est nuncupatus, qui Censorini cognomine usus est; cum nemine esset probitate inferior, neminem habere integritate superiorem, nemini de probitate concederet, bonitate cæteris excelleret, præstaret: quinquagies tamen accusatus est, in iudicium vocatus est, postulatus est, ei dicta dies est, eius nomen delatum est, causam dixit vitæ suæ, actorum suorum, rerum à se gestarum rationem reddere, vitam suam atque innocentiam probare coactus est, subiit iudicium, reus fuit, factus est, sedit reus, sedit reorum loco: iudicium, tribunal adiuit, accusatorum audiuit impura maledicta, acerba conuicia, accusationis molestiam sustinuit.

Certò scias te amari.

Sic habeto, illum nemini concedere, qui te magis ex animo diligit, te illi neminem esse chariorem, neminem illo esse ad te amandum propensorem, singularem illius esse in te beneuolentiam, summam in illo esse ad te amandum animi propensionem: velim sic habeas, pro certo habeas, planè credas, tibi persuas-

persuadeas, prorsus animum inducas, in animum inducas, cum animo tuo constituas, pro certo habeas, pro explorato, pro comperto, oraculi loco, minimè dubites, minimè dubitanter credas, persuasum atque fixum in animo tuo sit, velim: ita credas prorsus, vt minimè dubites, vt dubitatio tibi nulla relinquatur, supersit, reliqua sit: credas mihi itidem, vt oracula crederes: hoc mihi ita credas, vt editum ex oraculo putes.

Cicero prater modum doluit mortua filia.

Doloris plurimum Cicero hausit, accepit, cœpit, tulit ex morte, ex obitu, ex interitu filiae: grauitur est affectus, magna in solitudine fuit, vexatus est, oppressus est; ita doluit, vt nemo magis; tam doluit, quàm qui maximè; obitum filiae tulit acerbissimè, sic, vt incunditatem omnem penitus amiserit; summum attulit dolorem Ciceroni, dedit, peperit obitus filiae; summam Cicero sensit acerbiter extinguitur filia; incredibilem animi cruciatum pertulit.

Cicero & Cato amici.

Erant Cicero & Cato & amicitia & sensibus in Republica coniunctissimi; amabant inter se vehementer Cicero & Cato, & erant pariter in Republica animati, erant sensibus in Republica consentientibus.

Cicero agendarum causarum artifex.

In agendis causis Cicero omnibus antecelluit, praestitit, vicit omnes, excelluit inter omnes, anteiuit omnes, antecessit; patronus Ciceroni conferendus nemo fuit, neque eloquentia, neque studio,

neque fide; ad iudices, ad tribunalia, ad causas tantum eloquentiæ, studij, fidei, quantum Cicero, nemo attulit; in iudicijs, in foro, in forensibus causis, in forensi munere, in tractandis causis, in causarum patrocinijs, in defendendo, & accusando par Ciceroni nemo fuit.

Cicero splendide habitavit.

Domo Cicero utebatur cum primis lauta, & pereleganti; habitabat Cicero lautissimè, & iucundissimè, ex Ciceronis ædes erant, in quibus neque lautitiam, neque elegantiam desiderares; erat in Ciceronis ædibus lautitiæ multum, atque elegantiae.

Cicero Platonem secutus est.

Platonem Cicero vehementer auctorem sequebatur; Platoni tribuebat plurimum, summam fidem habebat, planè credebatur, ut oraculo credebatur; Platonem habebat eximium; singularis erat apud Ciceronem Platonis auctoritas; errare Cicero cum Platone malebat, quàm cum alijs bene sentire; plurimi apud Ciceronem erat Plato, faciebat pluris neminem, plus apud eum ponderis habebat nemo.

Cito.

Rem aggredior sine mora, absque mora, confestim, è vestigio, nulla mora facta.

Civilis discordia sopita.

Longius etiam civilis discordia manasset, processisset, progressa esset, grauior esset facta, nisi senatus eam compressisset, repressisset, nisi senatus ei occurrisset, obuiam iuisset, impedimenta obiecisset, impedimento fuisset.

Civitas

Ciuitas ex virtute donata.

Non diuitiæ sed virtus aditum patefaciebat ad ciuitatem Romanam; ciuitate Romana donabatur; qui virtute, non qui diuitijs semineret; non opes, sed virtutes ciuitatem Romanam dabant; patebat Romana ciuitas virtuti potius, quàm diuitijs; ius Romanæ ciuitatis conſequebatur, dignus Romana ciuitate putabatur, recipiebatur in ciuitatem, ad ciuium numerum adſcribebatur, ciuis locum obtinebat, referebatur inter ciues, adſcribebatur in ciuitatem, particeps ciuitatis, ciuiliūque munerum fiebat, impertiebatur ciuitate, perueniebat in ciuitatem, ei ciuitas communicabatur, non qui opibus abundaret, afflueret, valeret, ſed qui virtute polleteret, excelleret, præſtaret: non inſtructis, ac bene paratis à re domeſtica, ſed virtute præditis hominibus facilis erat, expeditus, minimè dubius ad Romanam ciuitatem curſus, via patebat, nullo negotio aperiebatur, ad iura muneraque omnia ciuitatis Romanæ, præmium Romana ciuitas erat.

Clarus in Republica.

Vir clariffimus, ſpectatiſſimus, & in Reipub. maximis grauiffimisque cauſis cognitus, atque in primis probatus; homo valde honoratus, multæ exiſtimationis & auctoritatis; cui plurimum tribuitur, cuius eſt grauiffima auctoritas; cuius ſententia ac voluntas pondus habet; peritus adminiſtrandæ reipub. gnarus ac ſciens tractandæ Reipublicæ; non parum verſatus in publica re; minimè omnium peregrinus in re publica; omnes Reipublicæ partes optimè tenens;

minimè omnium rudis in Republica.

Clarus apud ciues suos.

Vales auctoritate apud tuos ciues, magnus atque honestus es in ciuitate, magno es in honore, ac nomine apud tuos ciues, magni te facit patria tua, multum tibi defert, multum tribuit.

Clarus in patria.

Vales auctoritate apud tuos ciues, tui te ciues magni faciunt, magnus es, honoratus, clarus apud tuos ciues; multum tibi ciues tui deferunt; patria tua tantum tibi tribuit, quantum fortasse nemini, atque adeò quantum prorsus nemini.

Cogitate mutationes rerum humanarum.

Intendite animos vestros, ipsi vobiscum consulite, inite consilia cum animis vestris; & quæ sit fortunæ vicissitudo, quæ mutatio, qui fluctus rerum humanarum, quàm varia tempestate iactetur hominum vita, cogitate, animaduertite, attendite, examine, perpendite, cum ratione tanquam æquissima lance, diligenter æstimate.

Colloqui cum illo non possum.

Vt illum adeam, ad illum accedam, ad illum me conferam, illum alloquar, sermonem cum illo habeam, illius vultum subeam, adduci nunquam poterò, impetrare à me non poterò, imperare mihi non poterò, persuadere mihi ipsi non poterò, neque adduci mea sponte, neque vlla impelli ratione poterò; nihil difficilius, laboriosius, molestius, nihil maioris negotij, quàm vt cum illo sermonem iungam.

Comes

Comes perpetuus.

Afsiduum, perpetuum, vsque dum volueris, quoad volueris, comitem me habebis, me tibi comitem præbebo : hærebo tibi vsque, tibi affixus ero, dum tua voluntas feret : nunquam à te, nunquam à tuo latere, nisi te volente, lubente, concedente, permitte, discedam : nulla me res, nisi tua voluntas, auellet abs te, amouebit, seiunget, disiunget, ab-iunget.

Commendatio diligentissima.

Sic tibi eum commendo, vt maiore cura, studio, sollicitudine animi commendare non possim, velim tibi persuadeas, nihil me maiore studio à te petere, nihil te mihi gratius facere posse, quàm si omnibus tuis opibus, omni studio eum iuueris: peto à te maiorem in modum, vel humanitatis tuæ, vel mea causa, vt eum auctoritate tua, quæ plurimum valet, conseruatum velis: ita à te peto, vt maiore studio magisve ex animo petere non possim, velim omne genus liberalitatis, quod & ab humanitate, & potestate tua proficisci poterit: non modò te, sed etiam verbis, vultu denique exprimas: vehementer te rogo vt cures, vt ex hac commendatione mihi quàm maximas, quàm primùm, quàm sæpissimè, gratias agat: velim eum omnibus tuis officijs atque omni liberalitate tueare si me tanti facis, quanti & ipse existimat, & ego sentio, cures quàm primum intelligam, hanc meam commendationem tantum illi vtilitatis attulisse, quantum & ipse sperauit, nec ego dubitarim: velim eum quàm honorificentissimè

pro tua natura, & quàm liberalissimè tractes, velim eum quàm liberalissimè complectare, maximopere, & vt meum amicum & tua dignum amicitia tibi commendo, vehementer mihi gratum erit, si eum humanitate tua, quæ est singularis, comprehendaris, sic tibi eum commendo, vt neque maiore studio quenquam, neque iustioribus de causis commendare possim: gratissimum mihi feceris, si huic commendationi meæ tantum tribueris, quantum cui tribuisti plurimum, id est, si eum quàm maximè, quibuscunque rebus honeste ac pro tua dignitate poteris, iuueris, atque ornaueris, peto à te maiorem in modum, vt ei omnibus in rebus, quantum tua dignitas, fidelque patietur, commodas: cures, vt is intelligat hanc meam commendationem maximè sibi apud te & adiumento & ornamento fuisse: si vlla me apud te commendatio valuit (multas autem valuisset plurimum scio) hæc vt valeat, rogo: maiorem in modum à te peto, vt cum omnes meos æque actuos obseruare pro nostra necessitudine debeas, hunc in primis ita in tuam fidem recipias, vt ipse intelligat nullam rem sibi maiori vsui, aut ornamento, quàm meam commendationem esse potuisse: eum, si me diligis, eo numero cura vt habeas, quo me ipsum: hanc commendationem, quam his litteris consignare volui, scito esse omnium grauissimam: eum si tibi commendabo verbis ijs, quibus cum diligentissimè quid agimus, vti solemus, vix tamen studio meo satisfecisse mihi videar: genere commendationis mirifico, eoque planè, quòd sit ex intima arte, intimoque

intimoque ex animo depromptum, vsum me putato: commendo tibi eum non vulgariter, sed ita prorsus, vt quos diligentissimè, valdeque ex animo soleo; quanti apud te sum, tantum valere apud te commendationem meam, effice vt intelligam; eum tibi commendo ea commendatione, quæ potest esse diligentissima.

Commendo tibi hanc rem.

Omnem tibi rem, atque causam commendo atque trado, eius negotium sic velim suscipias, vt si esset res mea; tibi commendo, ac trado, vt grauissimè diligentissimeque possim.

Commoda & honor tuus curæ mihi sunt.

Toto animo de tuis commodis, ornamentisque cogito; valde laboro de tuis commodis & ornamentis; mihi tuus honor, & tuæ fortunæ etiam atque etiam curæ sunt; de vtilitate, ac laude tuâ æquè ac de me ipso cogito; ita cogito, vt nemo magis; tam cogito, quàm qui maxime.

Commodis meis non consului.

Nullam hæctenus vtilitatis meæ rationem habui; nullam rationibus meis operam dedi; de vtilitate minimum laboravi; vtilitatem minime spectavi, curavi, quæsiui, secutus sum; nullum in vtilitate studiū posui, nihil industriæ locavi, nihil operæ consumpsi; diligentiam commodorum causa nullam adhibui, ad res meas nullam contuli; res meas indiligenter administraui, tractavi.

Communis mons.

Hic tibi mecum, hic inter nos cōmunis est mons,

C 5

diuisus aquarum diuortijs; particeps vterque nostrum huiusce montis est, mons hic pertinet ad vtrumque nostrum; iuris vtriusque nostrum est, ius habemus vterque in hoc monte.

Conatus in magnis laudandus.

Qui facinus egregium aggrediuntur, ijs, etiam si non succedat, laus tamen aliqua debetur: qui ad res præclaras animum adiiciunt, animum adiungunt, sese applicant, sua studia conferunt, præclaris in rebus suam industriam exercent, operam ponunt, ijs, si spem fortuna frustretur, fallat, vel si spei exitus non respondeat, ut id quod velint, minus assequantur, ut quod spectant, minimè perueniant: omni tamen excludendi laude non sunt, aliqua tamen eos ornari laude æquum est: magna suscipientibus, ad res egregias, nobiles, præclaras, eximias aggredientibus, vel si frustra labor suscipiatur, inanis opera sit, non planè feliciter, non prosperè, non optimè, non omnino ex animi sententia res cadat, habendus tamen honor est; præclara conantes, in secundis tertiisque, si consequi prima non liceat, consistere laus est: qui ad summam gloriam suæ vitæ cursum dirigunt, qui summa petunt, ad summa contendunt, etiam si spe frustrentur, etiam si, quod intenderint, non perueniant, etiam si metam non attingant, est tamen cur laudentur, non sunt omni prorsus laude summouendi, decus aliquod, mercedem voluntatis egregiæ, magni, præstantis, excellentis, excelsi, erecti animi præmium ferre debent.

Concessio.

Concessio.

Quod ad me attinet, facile patior, non impedio, concedo, permitto, modò sine tuo incommodo fiat: modò ita facias, ne tibi incommodes, ne incommodò tibi sis, incommodo tibi sit, contra tuum commodum sit, tuo commodo aduersetur, quod commodo tuo facere possis, commodè facere possis, sine molestia tua fiat, modò ne tuo damno, malo, detrimento fiat, modò sit è re, è commodo tuo.

Concisi equites.

Omnes equitum turmæ occisione occisæ, cæsæ, concisæ, trucidatæ, obtruncatæ, profligatæ sunt, ad vnum occisione perierunt equites.

Conclusio epistola.

Finem scribendi faciam, si te primùm rogauero, vt me diligas: epistolæ clausula hæc erit, vt beneuolentiam in me tuam abs te petam: epistolam ita concludam, ita finem faciam, imponam.

Coniectura assequi.

Vt rationem in eo, ratione colligo, ex ratione conijcio, vt mea ratio est, vt mihi ostendit ratio, mihi ea ratione liquet, liquidò patet, facile constat: quo die prælium commissum est, eodem naues profectæ sunt.

Consensus opinionum.

Coniunctum est meum consilium cum tuo: consentiunt, concinunt sententiæ nostræ; nihil à tua mea distat, dissentit, discrepat opinio; idem sentimus; à tuo iudicio mea sententia non abhorret; idem sequimur; idem est ytriusque sensus; congruit

cum opinione tua sententia mea; dissentio inter nos nulla est, dissentionis aut controuersia nihil; conuenit inter nos.

Consilij scopus.

Consilium meum hoc fuit, hoc spectauit, hoc volui, hoc secutus sum, id egi, huc retuli mea consilia, meas cogitationes, huc animum intendi, mentem direxi, consilia contuli, huc spectauit animus meus, hic animo meo meisque consilijs scopus fuit.

Consilium dare.

Hoc tibi consilium do, tua de laude si laboras, tua si tibi laus curæ est, cordi est; te hortor, adhortor, cohortor, suadeo, autor tibi sum; hoc est meum consilium; mei consilij hoc est; mea hæc est sententia, opinio, meus sensus, meum iudicium; ita censeo, ita mihi videtur, placet, probatur; si me audies, hoc facies; si meum consilium sequeris, mea tibi sententia si probabitur, me approbante facies, de mea sententia, meo consilio, meo suasio, me auctore; si me putas quidquam sapere, non esse prorsus insipientem, aliquid videre; si meum consilium habet aliquid apud te ponderis; hoc facies, ages, aggredieris, suscipies, faciendum tibi iudicabis.

Consilium in dubijs petendum.

Sapientis est incertis in rebus, dubijs, ambiguis, obscuris, in controuersia positis, in aliqua difficultate constitutis, in ancipiti rerum statu, amicos consulere, in consilium adhibere, ad amicos referre, ad consilium amicorum confugere, amicorum consilio uti, sententiam exquirere, adire ad amicos consilij causa,

causa, petere consilium ab amicis, velle cognoscere quid amicis videatur, quid amici sentiant, qui sit amicorum sensus, quæ sententia, quid habeant opinionis, probent, censeant, iudicent, faciundum existiment.

Consilium.

Consilium meum hoc fuit, hoc spectavi, hoc volui, hoc secutus sum, id egi, eò mentem intendi.

Consilium probatum.

Consilium mihi tuum probatur; idem sentio, quod tu; meus cum tuo sensu congruit; assentior tibi; tuam sequor sententiam; rectè sentire mihi videris; accedo ad tuam sententiam; tecum in eadem sum sententia.

Consilium arduum.

Difficilis deliberatio est, lubricus ad deliberandum locus, consilium capere nescio, valde hæreo, impedita deliberandi ratio, consilium abest, explicare nihil queo, expedire me nequeo, inops consilij, inops à consilio sum, consilium diu frustra quero.

Constans.

Hominem grauem, certum, minimè mendacem, minimè falsum, studiosum veritatis, cognoui, expertus sum; nihil in eo leuitatis, aut inconstantiae, nihil inane, varium, mutabile, inconstans, nullam animi infirmitatem, nullam sententiæ varietatem, nullam consilij mutationem deprehendi; magna præditum suauitate semper cognoui; is mihi semper visus est qui sibi optimè constet, nihil leue committat, nihil inane cogitet, non facile discedat à seipso,

ægrè discedat à sententia, mutet consilium, susce-
ptam opinionem abijciat, sensum deponat, de suo
statu demigret, quem nulla res faciliè abducat, auel-
lat à sententia; cuius mentem huc & illuc, in hanc
aut in illam partem, in quam velis partem, vtram in
partem velis, non faciliè flectas, ægrè traducas, cum
labore torqueas, alieno tempore nihil loquitur, ni-
hil agit ineptè, nihil non loco, idem ei vultus in o-
mni re, eadem in omni fortuna mens est.

Constantia laudanda.

Si quis in recta sententia sibi constat, ei magna
laus debetur; tueri constantiam in recta sententia,
laudabile est, laus est, laudi est, laudem habet, af-
fert, parit, cum laude coniunctum est, egregium
est, præclarum est, gloriosum est; perseverantem,
pergentem, permanentem in recta sententia, laus &
gloria consequitur, laus excipit immortalis; in re-
cta sententia laudabilis admodum est, laudibus effe-
renda, ornanda, honestanda, decoranda, stabilis
& firma & perpetua permansio; tuenti acriter, &
firmo in primis animo rectum consilium, senten-
tiam cum ratione congruentem, cum salute Reipub-
licæ coniunctam, quæ sit è Republica, in Rempu-
blicam, è re communi, in rem communem; è com-
modo publico, quæ valeat ad Remp. ad rem commu-
nem, ad commoda publica, decus eximium debetur.

Consuetudine introductum.

Tralaticium hoc est, vsitatum, in more positum,
more confirmatum, more comparatum, mos obti-
nuit, mos inualuit, moris est, consuetudo ita fert,
more

more fit, vſu hominum euenit.

Contemni ab omnibus.

Planè deſertum eſſe me atque abiectum intelligo, nullo iam loco ſum, reiſcior & contemnor ab omnibus, nullius iam pretij ſum, ordinem nullum obtineo, fabula ſum, nullus ſum, habeor in poſtremis, deſpicior, deſpectus ſum, nullius loci ſum, nullius ordinis, poſtremæ conditionis, infimæ fortis.

Contemno alterius iudicium.

Facile patior te ita de me ſentire, exiſtimare, opinari, tuum hunc eſſe de me ſenſum; contemno tuam de me opinionem, ſententiam, iudicium; tuam de me ſententiam inanem, prorsus leuemque ducō; parui eſt apud me tua de me ſententia; quid de me ſentias parum aut nihil moror; quæ tua ſit de me ſententia parui pendo.

Contentio.

Hæc vſque ad noctem ducta controuerſia eſt, lis, contentio, pugna, altercatio ad multam noctem protracta eſt.

Continens ſis.

Caue, vide, ſtudio adhibe, conſilio vttere, diligenter animaduerte, aduerte, attende quàm diligenter potes, ne continentia terminos tranſgrediare, ne longius progrediare, quàm continentia ratio præſcribit, ne, quos tibi continentia terminos præſcribit, eos tranſeas, tranſilias, traiſcias, tranſgrediare, prætergrediare, ijs excedas, ab ijs excedas.

Continere ſe.

Velim te cohibeas, velim te colligas, velim te ad

modum reuoces, ad rectam rationem reducas, intra rationis girum reuoces, traducas; homo es à cupiditate omni longè remotus.

Contra votum rei exitus.

Non cecidit vt optabam; præter meam voluntatem, contra voluntatem, contra quàm volebam, secus ac volebam, euenit; exitum res habuit alienum à voluntate, minime cum voluntate congruentem, aduersum voluntati; exitus rei, euentus rei voluntati non respondit; optatum exitum consecuta res non est, ad exitum non peruenit; res pro voluntate non successit; cupiditatem fortuna frustrata est, sefellit, delusit, irritam fecit; summa cupiditas res planè nulla fuit; speratum euentum sortita res non est, nacta non est, adepta non est; mea expectatione sum frustratus; aliter atque opinabar contigit.

Copia in discrimine.

Cæsar Hispaniensi bello Pompeij copias in summas angustias compulit, in maximas omnium rerum difficultates coniecit, eò redegit, vt omnium rerum penuria laborarent, inopia premerentur, conficerentur, pessimè acciperentur, in maximis angustijs, difficultatibus, versarentur, plurimis incommodis afficerentur, plurima sustinerent incommoda.

Copia genere, non numero firma.

Genere potius, quàm numero, firmum exercitum habebat Cæsar; frequentes admodum Cæsaris copiarum non erant, sed fortitudine præstabant; erat in castris Cæsaris virtus, multitudo non erat; non militum copia, frequentia, numero, sed eorum virtute,
robore,

robore, fortitudine, animi præstantia, corporis viribus, valebat. Cæsar: numero exiguus erat Cæsaris exercitus, firmitate amplissimus.

Crassus Roma ob auaritiā male audiuit.

Pessimè omnium Romanorum audiebat Crassus auaritiæ nomine: maximè omnium Romanorum Crassus auaritiæ flagrabat infamia: aurum sitire, opes appetere maximè vnus omnium, magis quàm cæteri, præter cæteros Crassus putabatur: nemini grauior ac turpior in vrbe Roma, quàm Crasso, inurebatur auaritiæ nota: auaritiæ vitio Crassum magis, quàm quemuis alium, hominum notabat opinio; incumbere ad opes, inhiare diuitijs tanto studio, quanto in vrbe Roma nemo præterea, Crassus existimabatur.

Culpa vacuus.

In me conferenda causa non est, culpa vaco, culpam ego non sustineo, expers culpæ sum, affinis culpæ non sum, purus à culpa sum, culpam ignoro, longissimè absūm à culpa, longè remotus à culpa sum, tam absūm à culpa quàm qui maximè, culpæ mihi non sum conscius, extra culpam sum, in culpa non sum.

Cum fratre locutus.

Hac de re cum tuo fratre multa verba feci, satis prolixè sum locutus, longum habui sermonem, multis verbis egi, longam habui orationem, oratio mihi cum tuo fratre fuit vberima.

Cum imperio esse.

Gessi maxima imperia, sustinui, administraui

D

maximas res, summis rebus perfrui: summa mihi commissa sunt imperia, credita, mandata, tradita; curam gessi rerum maximarum; amplissimo imperio non semel usus sum; magno sæpè cum imperio, in imperio fui.

Cupiditas repressa.

Improbam illius cupiditatem refutaui, repressi, retudi, fregi; obieci me, opposui illius cupiditati, libidini, intemperantiæ: feci atque effeci, ne posset cupiditati suæ satisfacere, libidini obtemperare, iniquè cogitare, perficere, improba consilia ad exitum perducere; longius cupiditate processisset, nisi ego incurrissem, occurrissem, obuiam iuissem, impedissem, impedimento fuisset, impedimenta obiecissem; rapiebat eum cupiditas, ego repressi; efferebat eum libidinis impetus, ego modum statui, mentis impetum compresi, fregi, inanem feci, retardaui.

Cura dubius.

Anceps valde sum, in ancipiti cura versor: non dispicio, non dijudico, vtram in partem me dem, vtrum sit rectius, conducibilius eligendum: consilium non explico, exitum non reperi, animi pendeo, dubius sum, incertus sum, exploratum, apertum, certum non habeo: dubitatio me tenet: difficilis mihi dubitatio est, versor in dubitatione, te-
neor implicatus, variè distrahor, in vtramque partem animus inclinatur: dubia cogitatione, ancipiti cura distrahor, iactor, versor: pendet animus meus, fluctuat, labat in consilio, nutat, non consistit, nihil habet

habet explorati; hæreo; nihil explico, nihil expedio: quid consilij capiam, ignoro: explicata capiendi consilij ratio mihi non est.

Cura ex amici morbo.

Tuus me morbus valde sollicitat, sollicitum habet, graui afficit sollicitudine, grauius angit, afficit, affligit, acerbè vexat: molestissimus mihi tuus morbus est, valde grauis, vehementer acerbus, amarus in primis, summæ molestiæ, sollicitudinis, acerbitatis, curæ, doloris, angoris: summam ex tuo morbo molestiam capio, suscipio, traho, haurio, sumo: tuus me morbus in magnam sollicitudinem adducit, grauius commouet, maximè perturbat.

Cura tuam dignitatem.

Omni industria contende, omni studio labora, incumbe toto pectore, confer huc tuas omnes vires, tua studia, curam, industriam, enitere quantum in te est, quantum in te situm est, quantum potes, quàm potes maximè, cunctis viribus ac nervis, hoc age diligenter, da operam quàm potes diligenter, summam adhibe diligentiam, studio contende quàm licet maximo, quantum potest esse maximum, summo prorsus, hoc vnum cures, labores, studeas in primis, præter cæteras res præcipuè, potissimùm, ante omnia; ne tuæ dignitatis iacturam facias, ne de tua dignitate detrahatur, ne quid aduersi dignitas tua patiatur, ne tua dignitas violetur, ne quod in tua dignitate damnum facias, ne quid feras detrimenti, ne qua labes aspergatur, offendatur honori tuo, ne quam existimatio tua iacturam pa-

tiatur, ne splendor dignitatis tuæ obscuratur, ne quid tuæ exilimationi quispiam meritò derogat.

Cura meas res.

Prospice, consule, prouide rationibus meis, suscipe me, respice fortunas meas, tuere me, complectere, foue: meæ tibi rationes curæ sũt, curam suscipe rerum mearum.

Cura mihi es.

Nunquam de te non cogito: nullum à me tempus prætermittitur de te, tuisque rebus cogitandi: nunquam mihi ex animo effluís, excidis, discedis: excubo animo tua tuarumque rerum causas in te, tuisque rebus animus meus perpetuus est: meæ curę omnes in te sunt: te semper spectat animus meus: meæ cogitationes in te tuisque rebus consumuntur omnes.

Cura mihi tuæ res sunt.

Toto animo de tuis commodis, ornamentisque cogito; tuam vtilitatem assiduè spectro; hæret in animo de tuis commodis assidua cogitatio; si quid è re tua est, id maximè laboro; tuæ mihi res, tuæ fortunæ curæ vehementer sunt; tuæ rationes quid postulent, nunquam non attendo; omnis mihi de te, tuisque commodis cogitatio est; tuam vtilitatem meæ spectant cogitationes omnes; meas curas ad tuum commodum omnes contuli; animus meus in tua vtilitate fixus & locatus est.

D.

Damni compensatio.

Ingenium intende, adhibe, confer huc, in hanc vnam curam intende aciem ingenij tui, acue tuum ingenium,

ingenium, vt aliquam tam grauis damni sarcienti rationem ineas, vt, quod accepisti damnum, aliqua re compensetur, aliqua ratione sarcias.

Damnum in re familiari.

Naufragium, iacturam feci rei familiaris; periit mea res domestica; actum est de fortunis meis; prorsus euerse sunt opes meę; perdidi omnia bona, euerit me bonis omnibus fortuna; mearum opum nihil mihi reliquum fortuna fecit; afflictę sunt, profligatę, ac perditę, extinctę, euersę meę res ac fortunę omnes.

Damnum à fortuna compensat virtus.

Quod à fortuna damnum accepisti, tulisti, resarciat, compensabit virtus, me debetur ijs malis virtus: quò te fortuna coniecit, quibus te afflixit fortuna, quibus te calamitatibus implicauit fortuna, ijs te virtus expediet; vt acerbam fortunam sensisti, ita dulcem ac suauem virtutem experieris; quantum detrimenti, incommodi, calamitatis, malorum à fortuna tulisti; tantos à virtute, atque adeò maiores fructus capies, percipies, feres, colliges, consequeris.

Debilitata vs nocere.

Fractam illam & debilitatam vim suam in me contulit, pro suarum virium infirmitate, imbecillitate, tenuitate nihil non egit, mihi vt incommodaret, obesset, damnum inferret, afferret, crearet, cunctis viribus, quę illi supererant exiguę, infirmę, imbecillę, ad meam perniciem incubuit, vsus est.

Debitor meus.

Magnam mihi pecunię vim debet: magno mihi

meo ære obstrictus est, est in meis nominibus expensum satis multa, ex ære meo laborat, necdum se maximo ære meo liberauit.

Decet amicis subuenire.

Laboꝛantibus amicis opem ferre, opitulari, auxilium ferre, auxilio esse, præstò esse, subuenire, subsidio esse, adesse, venire, minimè deesse debemus, amicos miseris oppressos leuare æquum est, ius est, decet, conuenit: si quod in malum ceciderit amicus, accurrere, & erigere iacentem debemus.

De exitu consilij mei.

Metuo, ne id consilij cœperim, quod explicare non faciliè possim; exitum consilij mei extimesco; consilium à me captum, ut eum, quem volo, exitum habeat, opto magis quàm spero; utinam consilio meo respondeat exitus; timeo tamen, ne non ita sit; vereor, ne non optimè, quod deliberaui, succedat, procedat; meum consilium quò sit euasurum, timeo; quàm feliciter mihi euenturum sit ex consilio meo, planè non video, equidem aduersa metuo; timeo, mei consilij qui sit exitus futurus.

De fide alterius dubitare.

Si mihi fidem non habes, fidem apud te si non habet oratio mea, roga parentem tuum, interroga patrem, quære de patre tuo, sciscitare, cognosce patris tui sententiam, voluntatem, iudicium exquire.

Deliquium animi.

Animus eum reliquit, destituit, defecit, deliquium animi passus est, inter mortuus est, defecit; animo
conci-

concidit: ita captus omni sensu est, vt è vita discessisse videretur.

De male merito bene loqui.

Licet non optimè de me sis meritis, bene tamen tibi dixi, honorificè de te sum locutus, mea fuit in te honorifica oratio; verbum ex ore meo nullum exijt, nisi tua cum laude coniunctum; laudes in te contuli, licet immerentem; licet immerito tuo, laudavi te, affeci laudibus, extuli, ornaui; præclara quædam in te contuli, dixi de te, quæ tibi laudem parent; ijs de te verbis vsus sum, quæ ad te honestandum valerent, vim haberent.

De rebus tuis fac me certiores.

Fac me certiores, de toto statu tuo, & de omnibus consilijs; significa mihi, expone, aperi, explica, perspicuè demonstra, qui sit rerum tuarum omnium status, qui tuus animus, qui sensus, quæ consilia sint; fac, vt de tuis rebus, tuisq; consilijs cognoscam, intelligam, certior fiam, ex tuis literis erudiar, instruar; imaginem rerum omnium, cogitationumque tuarum literis ostende.

Desiderium vrbs.

Sum in vrbs desiderio, desiderio me vrbs afficit, desiderium me tenet, vrbs cupiditate flagro; animus meus in vrbe est; urbem spectat, æstuat vrbs desiderio, est in vrbs desiderio; vrbs desiderio incendor, teneor.

De tuo consilio decretum.

Decreui, constitui, statui, certum consilium cœpi, planè animum induxi, nihil vt facerem sine consilio.

tuo; nisi te approbante, nisi de consilio tuo, nisi tuo consilio vterer, niterer; deliberatum est, constitutum, iudicatum, captum consilium.

Deus optimus.

Bonitas in Deo, iustitia, clementia, potestas tanta est, quanta potest esse maxima; singulari Deus bonitate est, incredibili iustitia, immensa clementia, infinita potestate; is, qui cuncta creauit, condidit, architectatus est; ex nihilo excitauit, formauit, finxit; is, qui omnia regit, gubernat, moderatur, temperat; is, qui rebus omnibus præest, dominatur, imperat, à quo vno, cuius vnus à voluntate, nutu, imperio pendent omnia, cuius potestas omnia complectitur; cuius in potestate omnia sunt; quem verentur omnia; cui parent omnia; omnium rerum auctor, creator, conditor, opifex, artifex, effector.

Deus præstò in aduersis.

Perfugium habemus ad Deum in nostris calamitatibus; tranquillitas est in nostris tempestatibus; naufragium timentibus portus est; afflictos diuina pietas excitat; amplissima est diuina liberalitas; patet omnibus, latissimè patet, amplissimè patet, vbique locorum est, nusquam non est diuina benignitas; cui non benignè facit Deus? ecquis est, in quem Dei benignitas non exeret, qui diuinam benignitatem non senserit, expertus sit, reipsa cognouerit, perspicuè viderit, clarissimè perspexerit? nemo diuinam opem frustra implorauit, præstò est, adest, opem fert, opitulatur, subuenit Deus inuocantibus eum, implorantibus

rantibus eum, confugientibus ad eum.

Deus adest laborantibus.

Afflictos faciliè diuina pietas excitat, egentibus opem fert, miseros subleuat, desperatione debilitatos confirmat, fulcit, sustinet, laborantibus subsidio est.

Deus adest fortunet.

Quod actum est, dii approbent, fortunent, secundent, bene velint succedere, felicem ad exitum perducant; dii faxint, vt id quod actum est, felix faustumque sit, optimè succedat, prosperum euentum sortiatur; dii faueant, probent, ratum esse velint, actum feliciter, quod actum est; vtinam ex hac re contingant ea quæ cupis, optata omnia contingant, nihil contra voluntatem eueniat, omnia secunda fluant, summa felicitas emanet.

Diescit.

Lucescit, albescit, dies appetit, aduentat, adest; crepusculum matutinum adest; sol exoritur; tenebras fugat lux; nocti succedit dies; noctem subsequitur dies; abeunte nocte, dies aduenit, lux apparet.

Dies constituta.

Ad diem constitutam, præstitutam, præfixam, præscriptam, pactam, de prouincia decedemus; ea, qua constitutum est, qua conuenit inter nos die, proficiscemur, in viam nos dabimus.

Difficilia imperas.

Soles ea mihi imponere, quæ sustinere vix possum; ea imperas, præcipis, iubes, mandas, committis,

D 5

quæ vires meas exuperant, quæ præstare, perficere, exequi vix possum; magni negotij est, summæ difficultatis, operæ non exiguæ, ad exitum ea perducere, quæ in mandatis à te habeo; dura, nimis grauiâ, difficilia, ardua mihi imperas.

Difficilis in consuetudine.

Nimum acerbus es, nimum in consuetudine difficilis, durus, asper; tua consuetudo difficilior est; abest consuetudo tua ab omni suauitate; non ea est consuetudo tua; quæ propter suauitatem expetatur; minimè iucunda est, amara potius atque odiosa tua consuetudo; quis naturæ tuæ peruersitatem in consuetudine ferat? quis te possit vti, homine omnium difficillimo, seuerissimo, asperrimo? quis tuam consuetudinem expetat, carentem omni suauitate, nulla re iucundam? asperitatis ac peruersitatis tantum habet natura tua, quantum in consuetudine ferri vix possit, vel potius planè non possit; vsus tibi nullo cum homine diuturnus intercedit, ita difficilis, ac durus es, ijs moribus, eo præditus ingenio.

Dignitas imminuta.

Violari tuam dignitatem, imminui, offendi, lædi, oppugnari, damno affici, iniurias pati, detrahi de tua dignitate, minui, adimi, auferri, iacturam fieri tuæ dignitatis, iniquè patior.

Dignitas spectanda.

Hoc primum te moneo, vt referas omnia ad dignitatem; propositum decus tibi sit ante omnia, dignitati seruias, dignitatem spectes, sequaris, digni-
tatis

tatis rationem habeas, nihil cogites à dignitate disiunctum, nihil alienum à dignitate, nihil non cum dignitate, cum dignitate coniunctum; tuorum consiliorum, tuarum actionum finis, terminus, scopus, honor sit; prima tibi sit, præcipua, antiquissima dignitatis cura.

Dignitas iniussa.

Sunt quos meus in hac republica splendor offendat; quos mea dignitas angat, vrat, torqueat, excruciet, pungat, grauius afficiat; quibus dolori sit honor meus, quos amplitudo mea lædat, malè habeat, dolore, molestiaque afficiat.

Dignitate integra, fortuna damna contemno.

Sit modò dignitas incolumis, adimi de fortuna, detrahi de fortuna, fortunam comminui, fortunarum iacturam fieri, fortunæ detrimenta non recuso, contemno, nihili duto, in minimis pono.

Dignitatis mea auctor es.

Dignitati meæ præfuiſti; à te primùm fluxit, manauit, profectus est, ortus est, natus est, exstitit honor meus; tu mee laudis origo, fons, principiū fuisti.

Dignitati tua seruiet.

Dabo operam vt Francisci animum ab omni alia cogitatione ad tuam dignitatem tuendam traducam, conuertam; vt Franciscus omnia sua studia tuam ad dignitatem conserat; tua in dignitate figat, locet, statuatur, ponatur; tuæ dignitati dicet, dicata velit, assignet, dedat.

Dignus qui ametur.

Est qui ametur; dignus est qui diligatur; amore

hominum dignus est: sunt in illo, quæ amorem concilient; possidet, quæ ad colligendam benevolentiam valent; ad alliciendas voluntates; animos adiungendos, comparanda hominum studia, nihil desideres, nihil in eo requiras, nihil ei deesse dicas; causas amoris in eo plurimas, odij nullam inuenias, ferreus sit, auersus ab humanitate, expers humanitatis, prorsus homo non sit, qui non illum amet, amore complectatur.

Diligentia desiderata.

Velim te plus diligentia, curæ, operæ, industriæ, studij in scribendo ponere, locare, collocare, consumere: plus diligentia ad scribendum conferri à te velim: operam nauare studio maiore in scribendo cuperem: tuis in scriptis diligentiam desidero, requiro, maiorem postulo: non scribis accuratè, non diligenter, non studiosè: non ea, qua opus esset, quam res postulat diligentia, minus quàm oporteat, diligenter: impiger in scribendo non admodum es.

Discedere.

Mihi est in animo discedere, digredi, abire, proficisci, locum mutare; de discessu cogito, discessum specto, in animo habeo, meditor; animus est in discessu.

Disiunctio.

Dirimere coniunctionem, discindere, diffuere, disiungere, ius omne coniunctionis tollere, delere, extinguere.

Disrumpitur inuidia.

Valde Ciceronem exercebat inuidia, Ciceroni multum

multum erat cum inuidis negotij.

Diuersa œconomia.

Genus rationum mearum dissimilitudinem habet cum illius administratione domestica: non eadem in re domestica tuenda, in administranda re familiari, in curanda domo, in gubernatione domestica vtriusque ratio est.

Diuersa ratio.

Dissentimus in regenda prouincia: in administratione prouinciæ diuersa est vtriusque ratio: non eadem sunt vtriusque instituta: longè distat ab illius institutis mea consuetudo: aliud ipse spectat, aliud ego sequor: institutorum nostrorum dissimilis, diuersa ratio est.

Diuersa sententia in concordibus

animis.

Discrepant sententiæ nostræ, cùm tamen æquè inter nos amemus, mutuus inter nos amor sit; opinione dissentimus, non voluntate, nostræ sententiæ non congruunt, cùm animi tamen nostri in amore consentiant: non idem sensus est, non idem iudicium, eadem tamen voluntas, eadem beneuolentia; opinionum est inter nos dissimilitudo, non animorum; diuersa sentimus, eadem tamen volumus; animorum consensus inter nos est, opinionum dissentio.

Diuersa opiniones.

Opinionum dissentione discrepamus; non idem, aliter, diuersè, variè sentimus; non quod tibi, mihi idem videtur, placet, probatur.

Ditites gratiores.

Ea temporum ratio est, vt, qui plus opibus valent, magis excellant gratia, gratiores sint: conferunt libenter homines ea studia in locupletiores, ditioribus fauent, student, suffragantur, præstò sunt.

Diuitiarum hoc non virtutis est.

Copiarum hoc potius est, quàm virtutis: non hoc in virtute, sed in opibus situm est: facit hoc non virtus, verùm copia diuitiarum: diuitiarum, non virtutis, hoc est: pertinet hoc ad copias, non ad virtutes: non hoc virtus, verùm diuitiæ præstant: pendet hoc à diuitijs non à virtute.

Diuitijs plurimum tribuendum.

His temporibus magni faciendæ, pendendæ, æstimandæ diuitiæ sunt; commendat nobis rem familiarem temporum ratio; ea ratio temporum est, vt plurimum diuitijs tribuendum videatur, vt diuitias non in postremis habere debeamus, non vltimo loco ponere, non in minimis ducere, constituere, locare.

Diuturnam vitam omnes expetunt.

Ecquis est, qui diuturnam vitam non amet; non cupiat, exoptet, expetat? cui diuturna vita non placeat? quis diu viuere non cupit? diu vitam agere? diuturnam ducere, traducere, vitam agere, transigere, viuere? diuturna lucis vsura frui, diu inter homines agere, cum hominibus versari, in terris morari?

Doleo propter te.

Tua causa doleo, dolor meus à te est, prouenit, profi-

proficiscitur, manat, fluit: tu paris dolorem meum: tua causa fit, vt doleam.

Doleo exitio patriæ.

Nemini concedo, qui maiorem ex pernicie & peste patriæ molestiam traxerit: exitio patriæ ita doleo, vt nemo magis: vt nemini concedam: tam doleo, quàm qui maximè: angor, torqueor, crucior, sollicitor, afficior pernicie patriæ: sic vt nemo vnquam ex vllo casu, aut vlla omnino calamitate plus hauerit acerbitatis, grauius doluerit, maiorem dolorem ceperit, maiorem in sollicitudinem inciderit, deuenit, adductus sit.

Dolores nimios sustineo.

Tantum doloris, sollicitudinis, acerbitatis sustineo, quantum ferri vix possit; ferendo dolori non sum, impar dolori sum; impares dolori vires meæ sunt, ad dolorem infirmæ, dolore franguntur, vim doloris minimè sustinent; roboris in me tantum non est, vt acerbitatem tam grauem queam perpeti.

Dolore extingui.

Dolore contabesco, consumor, conficior, perimor, exanimor; me dolor interimit, perdit; mihi dolor vitæ finem facit.

Dolores tui mihi sunt acerbi.

Tuæ me calamitates grauius afficiunt: tua mihi nimis aduersa fortuna grauissima est: tua me torquent infortunia, tuis angor, excrucior, affligor, sollicitor, vexor malis: miserrimum tuæ vitæ statum iniquissimè fero: ex tuis miserijs dolorem haurio acerbissimum; tuæ me miseriæ miserrimum faciunt;

miser sum tua miseria: dolor meus ex tuo dolore pendet: tuis doloribus doleo, angoribus angor.

*Dolor immo-
dicus.*

Dolorem sustineo, patior, fero grauem, acerbum, eiusmodi, qui ferri vix possit: dolorem incredibilem capio, suscipio, haurio, traho: dolore angor, conficior, excrucior, torqueor, affligor, vexor, perturbor, frangor: omnes mentis meæ partes dolor exagitat, diuexat, perturbat, afficit: versor in acerbissima solitudine: dolore discrucior, diuellor, discumpor, perimor, interimor, exanimor, contabesco, opprimor, perdor: concidit animus meus ictu doloris, vi curarum ac solitudinis, concursu molestiarum labefactatus, atque conuulsus: ita cecidit animus meus dolore percussus, vt nulla res eum ad æquitatem possit extollere: iaceo in mœrore, ac sordibus, curis maceror, ægritudine contabesco, ægritudine animi ita laboro, vt sanari vix possim, vel potius planè non possim, vt spem salutis amiserim, salutem desperem, de salute desperem, spes salutis nulla omnino superfit: versor in summo dolore, acerbissima solitudine, graui cura, molestia, ægritudine, angore, mœrore.

Dolor ex patria miserijs.

Nemini concedo, qui maiorem ex perniciæ & peste patriæ molestiam traxerit, tam doleo patriæ intetitu, quàm qui maximè, sic doleo, vt nemo magis, vt nemini concedam.

Dolor ex alterius dolore.

Doleo dolorem tuum: dolore tuo mœreo: socius ægritu-

ægritudinis tuæ sum : particeps sum mœroris tui :
de tuo dolore communico : communis, par, simil-
limus: idem vtriusque dolor est: pariter ac tu, æquè
ac tu, similiter ac tu, non aliter ac tu, non secus ac
tu, idem vt tu, nihilo leuius quàm tu, doleo, dolo-
rem suscipio, capio, traho, haurio.

Dolor renouatus.

Dolorem meum refricasti: sopitum excitasti do-
lorem meum, quem dies iam penè sanauerat: auxi-
sti mihi dolorem.

Domi lates.

Nunquam exis, nunquam egrederis cubiculo;
pedem è limine cubiculi nunquam effers; extra cu-
biculum nemo te vnquam videt: perpetua tibi sedes
cubiculum est; nunquam euolas è tuo illo nido; in-
cludis te domi; te contines domi.

Dubia in aliud tempus vita.

Optandum est, vt ad id tempus ducere spiritum
possim; incerta ad aliud tempus vita est; vereor, ne
non tam diu viuam, ne non vsque eò vitam produ-
cam; vitam quis mihi præstat ad illud tempus? ex-
plorata mihi ad eam diem vita non est.

Dubito de capefcenda Republica.

Integra mihi res non est ad consulendum, capef-
sam, nec ne Rempub. non est mihi libera, non
expedita, non soluta de capefcenda Repub. delibe-
ratio; liberam non habeo capiendi consilij faculta-
tem, de suscipienda, gerenda, administranda Re-
pub. teneor implicatus, nec mea expedire consilia
possum de suscipienda Republica; pendeo animi,

E

capescere velim necne Reip. administrationem.

Dubium de studijs alius.

Vereor, ne quam de tuis studijs expectationem concitasti, hanc sustinere ac tueri non possis; vereor, ut studia tua expectationi hominum respondeant; timeo, ne studiorum tuorum euentus ab hominum opinione dissentiat: alius, atque expectatur, existat: timeo, ne tuis studijs non is, qui expectatur, exitus contingat; magna me dubitatio tenet, ne non eum quem homines expectant, studia tua fructum ferant.

Dubius animi.

Ancipiti cura distrahor, iactor, versor, animi pendeo, incertus animi sum, pendet animus, inclinat huc illuc, fluctuat, iactatur, incertus est, quid consilij capiam, utram in partem me dem. ignoro; explicare consilium, expedire me ex hac deliberatione, exitum meae cogitationis inuenire non possum; distrahunt me diuersa consilia; in utramque partem ita multa succurrunt, ut difficilis admodum sit, minimè expedita, minimè explorata, minimè certa, perobscura, haud satis aperta deliberatio.

Dubius belli exitus.

Dubium est, dubitandum est, dubitari potest, in dubio est, est cur dubitetur, dubitationem res habet, ambiguum est, in dubio versatur, in dubio positum est, in ambiguo, in ancipiti, planè non constat, non patet, non liquet, apertum non est, perspicuum, dilucidum, dilucidè non patet, qui sit belli exitus futurus; de belli euentu potest ambigi,
certo

certò diuinare, conijcere, augurari, affirmare non licet, exploratum non est, certa coniectura non est; in dubium vocari potest euentus belli, in dubium venire, in dubitationem adduci; potest in vtramque partem iudicari de belli euentu; anceps de belli exitu, ambigua, dubia, incerta, difficilis admodum, obscura, quæ obscuritatis & erroris habet multum, non simplex, non aperta, non perspicua, parum certa diuinatio, coniectura, opinio est; coniecturam facere de belli exitu cui licet? quid in bello casurum sit, vtram in partem inclinatura victoria, nemo dispicit, videt, intelligit, nouit; exitum belli certa ratio non ostendit, non promittit.

Dux ad virtutem.

Omnem meam cogitationem in ostendenda tibi virtute fixi & locaui; in tradenda tibi virtute sum totus; hoc vnum mea spectat industria, thesauros tibi virtutis vt aperiam ac tradam; versor in hoc studio totus, vt aditum tibi ad virtutem patefaciam, vt ornem te virtute, vt ad virtutem, duce me, peruenias; hac in re, atque cura, mens mea tota versatur, quæ sit dignitas, qui splendor, quæ pulchritudo virtutis, me magistro vt intelligas.

E.

Egestas honoribus impedimento.

Sæpè aditum ad honores intercludit inopia, viam impedit, cursum moratur; sæpè impedimento fuit, sæpè fecit inopia, commissum est inopiæ culpa, ex inopia contigit, ne liceret ad honores peruenire, ne liceret expeditè progredi, procedere, cursum

E 2

tenere in honorum via: egestas, rei domesticæ difficultas, rei familiaris angustia, domesticæ difficultates euntibus ad honores impedimenta obiecerunt, moram & impedimentum sæpenumero intulerunt.

Egregia equestres copia.

Vix credas, quantum in prælio valeat hæc equitum turma, quàm firma sit, cuius roboris, quorum neruorum: hac equitum turma, hoc equitatu, hac equitum manu noli putare quicquam acrius, aut pugnacius esse.

Egregiè.

Summè, vehementer, valde, magnopere, etiam atque etiam, maximè, mirè, mirificè, incredibiliter, singulariter, vnicè, egregiè, insigniter, cum primis, in primis, præcipuè, apprimè, admodum, maiorem in modum, mirum in modum, mirandum in modum, supra modum, extra modum, oppidò, eximè, maximoperè, non vulgariter, non mediocriter, non minimè, non ad aliorum exemplum, non ex communi consuetudine, non vt solet, non vt mos est, non more, non ordine, non aliorum exemplo, extra morem, extra ordinem, præter exemplum, sic vt nihil magis, nihil supra, nihil ultra, nihil tale, nihil ad aliud, vt conferri nihil possit: simile, par, æquale, eiusmodi, eius generis nihil sit.

E labore immortalitas.

Quos nunc suscipis labores, ij te apud posteros æterna gloria donabunt; afficient, illustrabunt, ornabunt, decorabunt, tuum nomen immortalitati com-

commendabunt, ab hominum obliuione, ab interitu vindicabunt, tui nominis famam in omnia secula dissipabunt, posteritati tradent, omnium sermonibus & scriptis exornandum, extollendum, celebrandum, honestandum, tuendum; consequeris tuis laboribus, ne qua dies tui nominis famam delere possit: vt omnis de te posteritas loquatur; nullæ tuas laudes litteræ taceant, de tuis laudibus conticescant.

Elatus es diuitijs.

Tuæ te efferunt diuitiæ, non tuæ propriæ virtutes, insolentia tua, arrogantia, superbia, non ex animi, non ex ingenij tui præstantia, sed ex opibus tuis manat; istam insolentiam, elationem animi, spiritus immoderatos in te parit; non vlla tua singularis, aut præcipua facultas, meritorumve conscientia, sed copia, diuitiæ, opes, res domestica plus æquo maior, commodorum abundantia, animos tibi facit, tollit te ad istam animi intemperantiam res familiaris, non vlla tua propria bona, non artis honestæ scientia, aut virtutis vlla possessio.

Eloquentia Ciceroni fructuosa fuit.

Fuit Ciceroni eloquentia summo emolumento, peperit, attulit emolumentum, commoda, vtilitatem, copias, optima quæque, profuit, fructum dedit, attulit, comparauit: magnum ex eloquentia fructum Cicero tulit, cepit, percepit, collegit, consequutus est: admodum Ciceroni fructuosa fuit eloquentia, vtilitatis eximia, commodorum neque paucorum, neque mediocrium.

Eniti summo studio.

In arcem huius causæ, in summam causam totus inuadam, omni vi, toto pectore incumbam, agam pro mea virili parte, pro mea parte, pro virili, pro viribus, toto pectore, cunctis viribus, omnibus nervis, omni meo studio, quantum est in me, quantum in me positum, in me situm, quoad possum, quantum valeo, quantum quidem ipse præstare possum, quantum consequi viribus licet: contendam omni studio: summè conabor: enitar omnibus tum animi tum corporis viribus, conferam ad hanc rem omnes vires, omnia studia, quicquid erit in me industriæ, operæ, curæ, diligentia: minimè parcam viribus: elaborabo pro viribus; nullum studium, nullam operam, aut industriam prætermittam; dabo operam, quantum in me erit, pro eo quod in me erit,

Error perniciosus.

Offensionem in primis esse periculosa, magno tibi futuram damno, tibi affirmo: si quid offenderes, errabis, secus efficies, committes, peccabis, laboris, si culpam commiseris, si quam in culpam incideris, si te minus honestè, minus sapienter gesseris, si te, quem non decet, eum præbueris, magno tibi constabit, non mediocre damnum, non levis iactura consequetur: tuam culpam graui damno solues, magna mercede redimes, grauissimè lues.

Error pueritia.

Multa leuiter, inani quodam studio, temerè in pueritia committuntur, in prima ætate, primis annis, teneris annis, primis temporibus ætatis, à puero,

ab

ab ineunte ætate, ineunte pueritia, primo ætatis initio.

Es mihi carissimus.

Nemo est omniū, in quem magis quàm in te mea sit propensa beneuolentia : qui mihi te sit carior : quem ego vehementius quàm te diligam, quem ego maiore quàm te beneuolentia prosequar, magis ex animo quàm te diligam.

Est tibi filius frugi.

Est cur gaudeas, habes quod læteris, iustam lætandi causam habes, lætari iure potes, si gratularis, iure facis, quòd moribus tam politis filium habeas, tanta modestia præditum; quòd is tibi sit filius, qui continentiam in tanta cæterorum insolentia, tam dissolutis moribus, tam immoderato luxu tueatur, & colat.

E studijs morbum contraxit.

Ægrotabat ex labore studiorum, iacebat ob studiorum labores, morbo languebat ex intemperantia studiorum, malè se habebat, inciderat in morbum, quòd immoderatè studijs vteretur, quòd ei studiorum modus esset nullus, quia minimè sibi parceret in studijs, affectus grauiter est, valetudine vititur aduersa, decumbit oppressus morbo, laborat morbo, valet pessimè ex nimia studiorum consuetudine, ex immoderato vsu, ex incredibili in litterarum studia amore.

Euentam fœlicem opto.

Quod dii faxint, approbent, succedat, ex animi sententia succedat, optimè, egregiè, præclarè cadat,

E 4

procedat, optatum finem sortiatur, exitum habeat cum animo tuo congruentem, quem ipse vis euentum ferat; acta dii fortunent, confirment, rata velint.

Euentus rei felix erit.

Exitum res habebit, mea quidem vt spes fert, exoptatum, scelicem, qualem volumus & optamus; res ex animi nostri sententia succedet; successu res, quo volumus, eo concludetur ac terminabitur; euentus rei erit optimus; euadet res quo volumus; non aliter cadet ac volumus; sequetur id quod optamus; optatis fortuna respondebit; rem consequetur exitus, euentus, finis exoptatus.

Euentus dubius.

Vtrum res cum finem, qui principio respondeat, à principio non dissentiat, non discrepet, habitura sit, ignoro; futurumne sit, vt extrema cum primis contexantur, coniungantur, extrema primis respondeant, consentiant, similia sint, non dispicio; quem sit exitum res habitura, similemne an dissimilem principio suspicari non possum.

Ex alterius virtutis spes.

Tua præclara facta, actiones egregiæ, tuæ res gestæ, ea quæ gessisti, quæ tuæ signa virtutis ostendisti, virtus re perspecta, perspicuiste testata signis, præclaris factis declarata, excitauit eos, qui antea timore perculsi iacebant; animos à metu ad spem reuocauit, retulit, reduxit, transiit.

Ex auaritia multa mala proueniunt.

Parit auaritia multa mala; existunt, nascuntur,
pro-

proficiuntur, proueniunt, effluunt, emanant, exoriuntur ex auaritia multa mala; multorum malorum causa, origo, principium, fons, radix auaritia est; multorum malorum causa referenda ad auaritiam, conferenda in auaritiam, adscribenda, assignanda, tribuenda auaritiæ est, culpam sustinet pecuniæ cupiditas multorum malorum: quid non mortalia pectora cogis auri sacra fames?

Ex bello calamitas.

Summis difficultatibus regionem vniuersam bellum affecit; magnæ calamitates ex bello, belli causa, propter bellum acciderunt, euenerunt, obuenerunt, contigerunt, obtigerunt, illatæ sunt, allatæ sunt, oblatæ sunt vniuersæ regioni, vniuersam regionem in multas difficultates bellum comiecit, impulit; exitiosum, perniciosum, calamitosum vniuersæ regioni bellum fuit, exitio fuit, damno, detrimento, incommodo, calamitati.

Excandescencia.

Exarsit iracundia vehementi, exarsit vehementer, excanduit, commotus est, incensus, inflammatus ira vehementis; furete cœpit, furor illum inuasit; exæstuat ira, ardet, exardefcit iracundia.

Excellens vir.

Virum excellentem, præstantem, omnibus, ut aiunt, numeris absolutum, omni laude insignem, participem omnium virtutum, cui nihil desit, in quo nihil desideres, quem esse virum singularem dicas.

Ex concordia spes victoria.

In nostra concordia spem maximam pono victo-

riæ; ex vestra concordia victoriam spero, vestra concordia victoriæ mihi spem affert; vt spero, pro mea quidem spe, quantum quidem spero, nisi me spes fallit, vt animus meus auguratur, quemadmodum ipse mihi polliceor, victoriam pariet, afferet; vestrę concordię fructus, nisi me spes infirma prorsus est, erit victoria.

Excusatio non necessaria.

Supertuacanea fuit apud me tua excusatio; officium excusandi sine causa suscepisti; non erat cur te excusares, causam excusandi nullam habuisti; minime necessaria fuit excusatio tua; tuam excusationem non desiderabam, non requirebam, non expectabam; vti excusatione quid attinebat?

Ex dignitate factum.

Nihil fecisti, nisi plenissimum amplissimę dignitatis, omnia tua facta cum dignitate vehementer consentiunt; in omnibus rebus maximę dignitatem spectasti; in omnibus tuis factis proposita tibi dignitas fuit, omnia tua facta ad dignitatem retulisti; quęcunque egisti, ad dignitatem omnia spectarunt; gloria tibi semper prima fuit, antiquissima fuit, maximi fuit, ante omnia, summo loco, primum apud te locū obtinuit; scopus tibi ac finis in omni re dignitas fuit; tuarum actionum norma quędam & regula dignitas fuit; tua sunt eiusmodi facta, vt eximijs ornanda præconijs, diuinis decoranda laudibus, tollenda ad astra, ad cælum efferenda videantur; tuis omnibus factis æterna gloria, immortalitatisq; præmia debentur.

Ex

Ex gula obesus.

Nisi cibo parcas, à cibo abstineas, cibum minuas, de cibo detrahas, tibi temperes, modereris in cibus, nisi cibo parcius vtare, pinguior euades, quàm satis est, nimium pinguesces, nimiam pinguedinem indues, plenior fies, ad plenitudinem cresces, obesior fies, nimia pinguedine laborabis.

Ex inimicorum inuidia laus.

Illustrabit amplitudinem tuam inimicorum iniuria, quò plus ad te oppugnandum studij conferent inimici tui, quò erit grauior in te impetus inimicorum tuorum, quò studiosius euertere te, ac tua commoda conabuntur, quò acrius ac vehementius in te erumpent, irruent, incurrent, inuadent, impetum facient, impressionem facient, suas vires intendent, suos neruos contendent, sese immittent; eò maior ad tuam existimationem fiet accessio, eò plus accedet ad tuam laudem, eò clarius tuæ splendor dignitatis elucebit, eò clarior atque honoratior euades, eò tua laus fiet illustrior, eò magis augebitur, amplificabitur, extolletur, illustrabitur honor tuus; eò sublimius tui gloria nominis ascendet, extolletur, efferetur, euehetur; eò plus amplitudinis, dignitatis, gloriæ, laudis, existimationis, honoris acquires, obtinebis, assequeris, consequeris, adipisceris, tibi parabis, tibi paries, tibi comparabis.

Ex iniuria gloria.

Illustrabit amplitudinem tuam hominum iniuria: quò magis obscurare atque extinguere tuam dignitatem iniqui tui conabuntur, eò plus etiam splen-

doris accedet, eò clarius elucebit, eò patebit illustrius, eò fiet clarius atque illustrior.

Ex intellecta fraude desperatio.

Vbi se fraudatum, in fraudem inductum, fraude circumuentum, irretitum, captum, deceptum, fictis verbis inductum, fallacijs à veritate abductum sensit, intellexit, vidit, cognouit, vbi fraus illi patuit, manifestæ fallaciæ fuerunt, patefactus dolus; ipse sibi manus inferre conatus est, volūtariam sibi mortem inferre, consciscere, voluntaria morte vitam abrumperet; homicidas sibi manus inferre voluit; cruentas manus inferre sibi studuit.

Existimatio honesta in Senatu.

Pulcherrimè stabis in senatu, si tuorum aduersariorum sententiam fregeris; locum obtinebis honestissimum in senatu, magna tua erit in senatu existimatio.

Exitij tuorum autor es.

Tu tuorum omnium salutem affixisti, tuos perdidisti, tuos euertisti fortunis omnibus, tuis exitium peperisti, perniciem attulisti, summam calamitatem ac pestem importasti, in vltimum discrimen, in miserimum statum, in hanc omnium deterrimam, omnibusq; miserandam conditionem tuos adduxisti.

Ex longa deliberatione nihil.

Diu deliberatum, actum, consultatum est; perfecta tamen, confecta, absoluta, profligata, ad finem perducta res non est; exitum res non habuit, ad exitum non venit, producta non est; deliberationem consecuta res non est.

Ex

Ex minore cura in gramem coniectus.

A minore cura maximam ad sollicitudinem traductus sum, curam equidem antea sustinebam, ferendam tamen, nunc sollicitudine premor, quæ ferri non possit; hac sollicitudine nihil grauius; vincitur animus meus, planeque frangitur hac tam graui sollicitudine.

Ex omnibus causis tibi amicus sum.

Omnibus tibi necessitudinis causis coniunctus maximè sum, omnes mihi necessitudinum causæ, omnia necessitudinis summa iura, omnes necessitudines intercedunt; mihi tecum omnia sunt; ita multæ mihi tecum consuetudinis causæ sunt, vt nihil possit esse coniunctius; amo te singulariter omnibus de causis, omnibus ad te amandum causis adducor, moueor, impellor: causam tui diligendi nullam non habeo: quid est, cur te non etiam atque etiam diligam?

Experientia magistra multarum rerum.

Multa discuntur, percipiuntur ab experientia; multarum rerum scientia, cognitio, intelligentia, doctrina capitur, sumitur, hauritur ab experientia & vsu: multa cognoscuntur experientia duce: multarum rerum magister est vsus, multa docet, ostendit, patefacit, viam aperit vsus ad multarum rerum scientiam, erudimur valde, instituimur, expolimur, ex ignorantia tenebris educimur ad scientiam, multarum rerum scientiam consequimur, experientiam secuti, experientia docti, experientia magistra.

Experientia vacans.

Rudis es, imperitus, nullius experientia, vſu minimè doctus, vſus expers, rudis in rebus, nouus tanquam hospes, planè peregrinus, ab vſu rerum imperitus, parum verſatus in rebus, rerum inſciens, ignarus, expers, peregrinarius in rebus, res non tractaſti, experientia vacas, vſum non habes.

Expers litterarum.

Litteras planè non nouerat: parum in via litterarum proceſſerat: litteras vix attigerat, guſtauerat: litteras à limine ſalutauerat: ex abditis litterarum fontibus aut nihil aut parum hauſerat: litteris erat mediocriter, leuiter, vulgariter, non admodum, haud ſatis, haud multum etuditus, inſtitutus, inſtructus: planè, perfectè, abſolutè, exquisita quadam ratione, excellenter, egregiè, præclare litteratus non erat: longè aberat à perfectà litterarum ſcientia: recondita, exquisita, ſingulares, egregia in illo litteræ non erant: vulgares in illo litteræ erant.

Ex rei euentu homines de te exiſtimabunt.

Ex euentu homines de te exiſtimabunt: rei exitum hominum iudicia conſequentur: vt res cadet, vt ſuccedet, vt euenerit, vt ceciderit, ita de te homines iudicabunt: qualis rei finis, exitus, terminus, euentus, conſuſio erit, talem de te opinionem homines ſuſcipient: congruent, conſentient in vtramque partem hominum de te iudicia.

Exſpectationem meam feſelliſti.

Feſelliſti opinionem meam, tractaſti me ſecus atque exiſtimabam: non eum in me, quem putabam, te præ-

te præstitisti: exspectationi meæ nequaquam respondisti: cum animo meo tua facta non conueniunt, consentiunt, congruunt: prorsus te alium, atque arbitrabar, sum expertus, reipsa cognoui, sensi.

Exulauit aquo animo.

Summa voluntate Metellus patria celsit, egregiaque animi alacritate abfuit: discessum è patria æquissimo animo tulit Metellus, & abfuit nullo dolore: Metelli animus cum è patria discessit, æquissimus: dum abfuit, lætissimus fuit, erectus, alacer, minimè dimissus aut deiectus, minimè contra voluntatem: summa fuit Metelli æquitas animi in patria relinquenda.

Extra coniecturam posita, non scrutanda.

Abstinentum est earum rerum sermone, omitendus est, dimittendus, prætermittendus, abijciendus earum rerum sermo, suscipiendus, inducendus, habendus his de rebus sermo non est, quæ positæ non sunt in coniectura, minimè à coniectura pendent, à coniectura procul absunt, extra coniecturam sunt: quas coniectura ante capere, percipere prospicere, prouidere, assequi, conijcere, coniectare, augurari, diuinare non licet: quæ sunt eiusmodi vt eas vaticinari, ad eas coniectura propius accedere, de ijs certò conijcere, certam coniecturam facere, certus vates esse, coniectore esse nemo possit, de quibus difficilis admodum coniectura, incerta & obscura diuinitio, obscurum augurium est: in quibus quid futurum sit, euenturum, quid afferre, parere dies, casus, fortuna, fors possit, suspicari non licet.

Extremè angor.

Vehementissimè solicator , acerbissimè doleo, dolore angor incredibili , angor intimis sensibus: dolorem sustineo, quantum ferre vix possum, vel planè non possum, quantum ferre vix, aut ne vix quidem possum: me conficit cura, me dolor exanimat: ita fluctibus curarum iactor , vt à portu prorsus excludar, longissimè dimouear, amouear, summouear, arcear, vt in portum inuehi nequeam.

Extremè infelix.

Nemo omnium, qui viuunt, me vno infelicior, aut infortunatior est: meas misérias nulla æquat infelicitas: mea est miserrima conditio, in summa verfor infelicitate: omnibus vexor, perturbor, exagitor infortunijs, calamitatibus, miserijs, malis: omnes me premunt miseriæ: infesta, insensa, aduersa, iniqua mihi sunt omnia: nulla est tam misera fortuna, quam mea fortuna non superet, quæ sit cum mea fortuna conferenda, quæ non infra meam fortunam sit: miserrimo sum fato, singulari, deteriore, quàm quiuis omnium qui in terris degunt, meum est singulare fatum: singulari vtor fato: singulari fato natus sum: in fausto nimium aduersoque sydere sum natus; hæc mihi nascenti dicta tex est, nunquam vt secunda fortuna vterer, nunquam vt miser non essem, perpetuis vt vexarer miserijs, angerer, cruciarer, torquerer, affligerer malis: mecum agitur infelicitè: prorsus infelicitè ago: suas in me vires nunquam fortuna non exercet: omnibus me fortuna machinis, omni telorum genere, suis, quan-

quantasunque habet, opibus ac viribus oppugnat, non aduersa tantum, sed euersa penitus est mea fortuna: quis est omnium mortalium iniquiore conditione, deteriore loco, quàm ego sum?

Ex valetudine amici voluptas.

Tua mihi valetudo magnæ voluptati erit, afficiet me voluptate, afferet mihi voluptatem, lætitiâ pariêt, gaudium, iucunditatem, oblectationem, hilaritatem, voluptatem capiam, suscipiam, percipiam. sumam, colligam, hauriam ex tua valetudine, corpore tuo confirmato.

Ex virtute gloria.

Gloria comitatur virtutem, virtutis comes est, virtutem sequitur, cum virtute coniuncta; ad virtutem adiuncta: nascitur à virtute, oritur ex virtute, manat, proficiscitur à virtute: virtus gloriam parit, largitur, affert, ad gloriam ducit.

Ex vultu homo cognitus.

Quòd ex facie, ex vultu, ex oculis, & fronte poterim colligere, conijcere, intelligere, suspicari ut potui de vultu, qui est index & imago animi, coniecturam facere: ex ea significatione, quam mihi vultus dedit: ut mihi vultus significat, ostendit: ut signa quædam quæ animum in vultu coarguunt, patefaciunt, exprimunt, mihi demonstrant: male animatus in me est: pessimè de me sentit: inimicè cogitat aduersus me: animo est mihi inimicissimo, admodum in senso.

F

F.

Facies honesta.

Facie liberalis est, facie liberali: facies ei liberalis est, pulchra, formosa, quæ ad amandum alliciat, quæ amorem conciliet.

Facile.

Facile, non difficulter, non laboriosè, paruo negotio, satis leuiter, qui sapientia valet, fortunæ resistit; sapienti facile est, non difficile, non laboriosum, operosum non est, negotij nihil est, difficultatis non est, laboris non est, difficilis operæ non est, impetum fortunæ sustinere, tueri se ab iniurijs fortunæ.

Familiaritas diuturna.

Multos annos vtor eo valde familiariter; magna mihi cum illo familiaritas, vsus, familiaris consuetudo intercedit; mihi est familiaritate coniunctissimus: nihil est nostra familiaritate coniunctius: eo sic vtor, vt nec familiarius vlllo, nec libentius; quotidiana mihi cum eo consuetudo est; ita mihi familiaris est, vt nihil esse posset coniunctius: magno mihi familiaritatis vsu coninnetus est, obstrictus est; amicitia nostra summam ad familiaritatem peruenit.

Fatum acerbum.

Fatum hoc meum est, vt miserrima quæque sustineam: hæc mihi nascenti dicta lex est, ea videor conditione natus, vt amarissimam fortunam in omni vita degustem, nihil vt boni videam in vita, nihil vt mali non subeam, sustineam, perferam.

Felicitet

Fœliciter pugnans.

Sæpè cum Romanis exercitibus, copijs , Pœnus Hannibal fœliciter, prosperè, secunda fortuna, prospero euentu pugnavit : pugnas pugnavit : pugna certavit, acie conflixit, acie contendit, acie congressus est, prælio decertavit, depugnavit, digladiatus est, manus conseruit.

Ferari à negotijs.

Quies nunc à negotijs est : quiescunt negotia : prolatæ res sunt : negotia non geruntur : negotiorû nihil est : rerum nihil geritur, quiescunt homines à negotijs : feriæ sunt à negotijs , vacatio est à rebus gerendis , vacationem à rebus , quietem à negotijs concedit tempus : ferari licet à studijs, studia intermittere, paululum deponere.

Festiva oratio.

Dicta dicit eiusmodi, ijs utitur dictis, ita facetijs valet, ita bellè, scitè, venustè, argutè, ingeniosè, festivè, lepidè iocatur, ut singulis verbis risum excitet, commoveat, faciat, ut audientes mira voluptate perfundat ; eius dictis, facetijs, iocationibus mirè capiuntur omnes.

Festivus puer.

Nihil est eo puero festivius, nihil lepidius : lepores habet, qui amorem concilient : lepore, festivitate, elegancia morum conferendus cum illo puero nemo est : quis splendore sermonis, & venustate cum eo comparandus ?

Fides dubia.

Venies in suspicionem infidelitatis, parum bonæ,

sinceræ, rectæ fidei; tua fides in suspensionem adducetur, in dubium veniet, in dubium vocabitur; erit, cur te tua fide non bene homines existiment; suspectus eris nomine infidelitatis; causam afferes de tua fide, secus existimandi; fidem tuam suspectam reddes.

Finis cogitationum.

Hic est terminus, finis, scopus, quod intenduntur cogitationes meæ: hæc est quasi meta, quod ut perueniam, elaboro atque euigilo: huc spectat animus meus, huc me voluntas, huc iudicium ac ratio ducit.

Fortis pro salute patriæ.

Egregia laude se dignum ostendit, summam consecutus est, quia patriam fortiter tutatus est, acriter, strenuè, vehementer, acerrimum se patriæ defenso-rem præbuit, hostibus patriæ suum corpus obiecit, opposuit: ita pro patriâ pugnavit, ut fortitudinis laudem tulerit, prælia sustinuit pro patriâ, vires omnes ad salutem patriæ tuendam contulit: pro salute patriæ defendenda contendit omnes nervos.

*Fortuna secunda amicos habet plurimos,
adversa nullos.*

In prospera, secunda, commoda, optima fortuna, florentissimis, prosperis, optimis rebus tuis, si tibi fortuna suffragabitur, fauebit, facilis erit, facilem se tibi, ac benignam præbebit, si tibi optimè cum fortuna conveniet, si fortuna vteris prospera, secunda, facili, benigna, si tibi erit optimè, si commodè tecum agetur, tranquillus erit rerum tuarum status, res tibi ad voluntatem fluent: commodis abundabis,

dabis, amicorum copia florebis, amicorum multitudinem non desiderabis; sin agis infelicitè, fortuna vteris aduersa, tuis commodis atque optatis aduersabitur fortuna, inimicam fortunam experieris, tuis optatis fortuna non respondebit, malè tibi cum fortuna conueniet, malè tecum agetur, incommodè tibi erit, casus aliquis rerum tuarum tranquillitatem perturbabit, percussus fortunæ vi tacebis, languebis, iacebit fortuna tua, iacebunt res tuæ, commodorum inopia laborabis, aliqua te premet, vrgebit difficultas, infesta fortuna vteris, infensa, iniqua, aduersa, difficili, dura, acerba, parum prospera, parum secunda, parum facili, parum benigna, tum amicos requires, amicorum inopia laborabis, omnes te destituent, deferent, à te desciscient, decedent, recedent.

Fortuna desperata.

Eò te redactum video, vt ope humana seruari non possis, vt actum prorsus de te sit, de tuis fortunis, de salute tua, vt spem habere melioris fortunæ nullam possis, vt spes melioris euentus nulla relinquatur, vt ipsa te salus seruare non possit.

Fortuna vrbes amplissimas euertit.

Vi fortunæ aliquando percussæ, & prostratæ iacebunt, fortunæ viribus percussæ concident aliquando florentissimæ vrbes; præclaras vrbes obscurabit aliquando, atque extinguet, tollet, perdet, malè perdet, prorsus affliget, planè opprimet, penitus euertet, omnino delebit fortunæ vis; erit aliquando, cum vrbes amplissimæ iaceant, percussæ vi

fortunæ atque prostratæ.

Fortuna extrema vitor.

Omnes & industriæ, & fortunæ fructus perdidisti; perierunt omnes fortunæ meæ; euerse sunt ac perditæ meæ res omnes; rerum mearum quid iam habeo? quid possideo? quid mihi reliquum fortuna fecit? ex meis pristinis ornamentis & commodis nullum obtineo; mearum omnium fortunarum iacturam feci, perniciem tuli, subij, passus sum; prorsus actum est de rebus meis: nihil mihi iam reliquit fortuna fecit; ita perij, ita sum perditus, ut salutem planè desperem; oppressæ iacent grauissima fortuna meæ res omnes; ita perditæ sunt fortunæ meæ, ut eas seruare ne salus quidem ipsa possit.

Fortuna omnia summa euerit.

Facile summos hominum principatus fortuna delet; euerit fortunæ vis opulentissima regna; nulla est potestas tanta, quam fortunæ potestas non exsuperet, quæ fortunæ potestati non cedat, quæ fortunæ viribus frangi non possit; paruo negotio summos dominatus fortuna tollit, extinguit, labe facit.

Fortuna inconstantia animaduersa.

Quò diligentius, studiosius, accuratius cogito, attendo, animaduerto, meditor, mente animoque considero, in animo voluo, mecum ipse perpendo, examino, pondero varietatem, instabilitatem, leuitatem, inconstantiam fortunæ, euenta varia, varios rerum euentus, qui à fortuna pendent; quò magis ad fortunæ varietatem specto, animum intendo, in-

tueor

tueor, meas cogitationes conuerto, eò longius à cupiditate diuitiarum animum abduco, remoueo, aufero, eò amplius inexolebilem illam pecuniæ cupiditatem execror, detestor.

Fortuna non fidendum.

Non improbo, non displicet mihi, tuum consilium non reprehendo, quod ad mercaturam exercendam, negotia gerenda, administranda, ad negotiandum te contuleris, ad mercaturæ studium te adiunxeris; te tamen hortor, tibi suadeo, auctor tibi sum, ne fortunæ fidem habeas, confidas, credas; ne te fortunæ committas, credas, tribuas; ne fortunæ potestati te committas; ne multum in fortuna ponas; ne fidam, stabilem, firmam, constantem, certam fortunam ducas; vt à fortuna caueas, cautè agas cum fortuna; minimum tibi de fortuna pollicearis; spem in fortuna nullam reponas, constituas; vt fortunæ instabilitatem, leuitatem, inconstantiam, varietatem, mutationem, varios casus, vicissitudinem extimescas.

Fortuna bona incerta.

Quæ nobis fortuna largitur, detrahi, eripi, adimi, auferri, mutari facillè possunt: admodum incerta, instabilis, dubia, infirma diuitiarum possessio est, vsum diuitiarum nemo sibi certum ac perpetuum potest promittere, quis præstare possit, diuturnam fore diuitiarum possessionem?

Fortunatus.

Tuas fortunas nemo superat: æquas omnium fortunas: prosperè tecum agitur, sic, vt inuidere ne-

mini possis: fœlicitate conferri tecum fortasse multi, præferri tibi, anteferri, præponi, anteponi certè nemo potest: ea fortuna vteris, quæ potest esse maxima: tam beatus es, quàm qui maxime, ita beatus es, vt nemo magis: ijs vel ornamentis, vel prælidijs redundas, quibus maiora esse nulla possunt: nihil non optabile consecutus es: nihil ad fœlicitatem tibi deest; ea possides, ac tenes, quæ beatam vitam efficiant, quæ sunt in vita expetenda, quæ qui possidet, fortunam accusare nullo pacto possit, nullius fortunam sibi exoptare debeat; nemo est paratior ab ijs rebus, in quibus sita fœlicitas est; rebus omnibus affluens; non est, quod quidquam desideres; optimus est rerum tuarum status; tibi satis est, vel ingenij vel fortunæ ad bene beateque viuendum; animi, & fortunæ bona sic in te sunt, vt in nullo magis.

Fortunis & dignitate auctus.

Lætior quòd magnas tibi tum fortunæ, tum dignitatis accessiones video esse factas; multum & ad fortunam, & ad dignitatem tuam accessisse, additum esse; tum fortunam, tum dignitatem tuam, magnoperè creuisse, auctam esse, amplificatam esse, valde de fortuna simul, & dignitate auctum; quòd tua sit dignitas illustrior, domestica res amplior, quòd & honore magis, quàm antea florere, & abundare cœperis fortunæ bonis, vehementer gaudeo.

Frui.

Est in bonis, fruitur bonis, bona tenet, possidet, fructus capit.

Fruior

Fruor animo tranquillo.

Credibile non est quàm æquo animo sim, quàm fruar quieto ac libero animo, quàm sit animus meus omni cura vacuus, ac liber, omni cura vacet, omni cura procul absit, quàm sit tranquillus animi mei status, quàm tranquillè seipso fruatur animus meus; æquitatem animi mei vix credas, coniectura vix assequare, cogitatione haud facile comprehendas.

Funus splendidum.

Funus ei satis amplum faciendum curauit: dedit operam, vt funere satis amplo, satis magnifico, satis honorifico efferretur, vt exequijs honestaretur: exequijs eum honorificis prosecutus sum: honorificè sepultus est; sepultura honestatus est: funeris, exequiarum, sepulturæ honore non caruit: habuit in funere, quæ illum decorarent, illi honorem adderent, decori essent, honori essent.

Fusta percutere.

Fuste illum malè mulctare, malè accipere, percutere: fustem illi volebat impingere: fustis ictus volebat illum experiri, fustis amarus ictus gustare, sensus experiri, vim & grauitatem sustinere, ferre, pati.

G.

Gentes subactæ.

Multis regionibus breui auctum est imperium Romanum: multarum regionum accessio facta est ad imperium Romanum; multæ regiones ad ditio- nem venerunt, in potestatem redactæ sunt, subactæ sunt, ad imperium accesserunt, additæ sunt, adiunctæ sunt, iura potestatemque subierunt populi Romani.

F 5

Geometria.

Geometricis litteris perfectè eruditus, penitus cognouit Geometriam, tenet omnino Geometriam, callet omnino Geometricam scientiam, excellit in Geometria: perfectam, absolutam, singularem, eximiam Geometriæ scientiam possidet: ita processit in Geometria, vt ad summum peruenit: prorsus philosophiam cognouit: vincit omnes, præstat omnibus, antecellit omnibus, nemini secundus est, parem habet neminem, superior omnibus est in Geometrica scientia.

Gigantes immense magnitudinis.

Maximi inter cæteros homines feruntur esse gigantes, extraordinaria, inusitata, immensa magnitudine, magnitudinis immense: vastissima sunt gigantum corpora, horribili magnitudine: non sunt gigantes cum cæteris hominibus corporis magnitudine conferendi: nemo nostrum est, qui gigantes magnitudine adæquet, qui gigantum magnitudinem æquet, assequatur, qui gigantibus par sit: excellunt gigantes magnitudine inter homines reliquos, cæteris hominibus præstant, antecellunt: gigantum magnitudo caret exemplo, extra ordinem est, præter naturæ morem, vastior est, quàm mos naturæ ferat.

Gloria ex munere bene gesto.

Hoc munus si cum laude administraueris, gesseris, curaueris, in hoc te munere si præclarè gesseris, expressior & illustrior tua virtus erit: tua virtus patebit illustrius, extabit apertius, magis quàm antea, patefient, certiusque cognoscentur animi tui bonas
qui

qui vir sis, & quantus, magis, quàm antea, res ipsa declarabit: maiorē, quàm antea, ingenij, animiq; tui significationē dabis; te ipsum oculis hominū aperies, ac patefacies; ipse sit te probabis, vt antea nūquam.

Gracè & Latine doctus.

Præclarè tenes & quæ à Græcis, & quæ à nostris prodita sunt: vnus optimè nosti non nostra solū, sed etiam Græciæ monumenta omnia.

Grata salus alterius nomine dicta.

Quod eū saluere à me iusseris, meo nomine saluta-
ueris, quod ei meis verbis salutē dixeris, amo te plu-

Gratia reconciliata. (rimum.

Inimicitias deposuimus; in gratiā redijmus; recōci-
liati sumus; odia dimisimus, abiecimus, deposuimus.

Gratia excidere aliorum culpa.

Gratiam tuam extinxit, perdidit, afflixit, nomen apud omnes deleuit, non tua, sed tuorum culpa: factum est, minimè quidem tuo, sed tuorum vitio, vt, qua florebas gratia, eam amitteres: periit quod habebas gratiæ, tuorum culpa, non tua: commissum est tuis potius, quàm à teipso; per tuos potius, quàm per te ipsum, vt esses, non vt antea gratiofus, vt ea gratia, qua fruebaris antea, prorsus excideres, vt amitteres hominum studia, vt ex animis atque amore hominum efflueres, excideres.

Gratus ero.

Qui tibi ex me fructus debentur, eos vberri-
mos capies, percipies, ex me colliges, feres: remunera-
bor te, remunerabor tua merita: reddam beneficia:
parem gratiam referam: tuis beneficijs respondebo:

quæ debeo soluam: eo quo premor, tuorum beneficiorum onere leuabor: beneficijs compensabo: probabo me gratum ac memorem; paribus officijs, cumulâtè tuis in me meritis satisfaciam, quæ in me contulisti, eadem recipies, aut paria; laxabo me quasi vinculis quibusdam, si planè soluere non potero beneficiorum tuorum.

Gravissimè me laesit, quòd amicum ignominiosè affecit.

Ex omnibus iniurijs, quas in me contulit, coniecit, quibus me affecit, vexavit, exagitavit, infectatus est, nulla mihi fuit grauior, nulla me grauius affecit, grauiorem nullam sensi, grauius nullam tuli, quàm cum amici mei dedecus, ignominiam, dehonestamentum per summam iniuriam, nefandumque scelus quæsiuit, infamiam amico meo machinatus est.

H.

Habitu hispaniensi.

Ornatu Hispaniensi, Hispanorum more, indutus more Hispaniensi; speciem hominum Hispanorum, vestitu referens, præ se ferens; ut in Hispania solet, ut Hispaniæ mos & consuetudo fert.

Hannibal bellicæ artis peritissimus.

Hannibal in re bellica, in rei scientia militaris, in gerendis bellis callidissimus, vaferrimus, versutissimus, astutissimus fuit omnium Pœnorum vafritie, calliditate, astutijs, astu, arte vicit, anteuivit, antecessit omnes Pœnos; præstitit, antecelluit, superior fuit omnibus Pœnis: excelluit inter Pœnos, parem habuit

habuit Pœnorum neminem; vafricie, calliditate, versutia, astutijs, astu, arte, nemo omnium Pœnorum cum Hannibale conferendus, comparandus, æquandus, componendus; ad eam calliditatem, vafriciem, artem, qua gerendis bellis Hannibal excelsuit, aspirare ex omnibus Pœnis nemo potuit; in bellicis astutijs atque artibus, aspirare ad Hannibalem ex Pœnis nemo potuit; quis Pœnorum Hannibali gerendorum bellorum scientia par fuit? quis perfectam belli gerendi rationem, vt Hannibal tenuit, calluit, nouit, possedit, consecutus est, obtinuit?

Hic tibi sit scopus.

Hoc tibi ante oculos propone, pone, statue, constitue, ad animum refer; huc mentem intende; huc spectet animus tuus; dirige tua consilia, tuas cogitationes ad hunc finem, hoc tibi propositum sit: mentis aciem in hoc intende; in hunc scopum omnes corporis & ingenij neruos intende.

Hiems horrida.

Teterrima ac fœdissima hiems est; hieme vtimur iniucunda, ac tristi; hiemem habemus perditiosam; nihil hac hieme fœdus, nihil horribilius.

Hoc sapienti non obuenit.

Hoc in sapientem minimè cadit: non est vt obuenire hoc sapienti possit; est hoc à sapiente alienum; pertinere hoc ad sapientem non potest.

Homo mihi exploratus.

Pulchrè hominem noui, probè noui, præclarè, perfectè, planè, penitus sensus eius egregiè tenco: habeo illum omnino cognitum; neque ipse me, ne-

que status eius vlla ex parte latet, præterit, fugit; qui sit, quo animo, quo sensu, quo ingenio præditus, optimè noui, ingenium hominis pulchrè calleo.

Honestum vtili anteponendum.

Honestum vtili præferendum, præponendum, anteponendum; debemus honestum spectare, colere, diligere, curare, sequi magis, quàm vtile; pluris, quàm vtile, æstimare, facere, pendere, putare, reputare, ducere; de honesto potius quàm de vtili laborare, cogitare, curam gerere; propositum habere honestum potius quàm vtile; ad honestum potius, quàm vtile, nostra consilia, studia, cogitata intendere, dirigere; antiquior, potior, prior nobis debet esse de honesto cura, quàm de vtili; vtile contemni præ honesto decet; in nostris consilijs & cogitationibus plus honesto, quàm vtili debet esse loci; spectare honestum potius, quàm vtile; conferri, referri ad honestum potius, quàm ad vtile, nostra consilia, nostra studia, nostra debet industria; maiorem decet honesti rationem habere, ducere, quàm vtilitatis.

Honor.

Existimatio, dignitas, honestas, honor, optima fama, amplitudo, honesta opinio, ornamentum, gloria, obseruantia.

Honore afficere.

Et si te in tuenda, colenda, conseruanda amicitia satis leuem, parum constantem, minus firmum cognoui; à me tamen omnia in te ornamenta proficiſcentur; nullum in te ornando, honestando, colendo locum,

do locum, aut tempus, nullum studij genus, officij, obseruantia prætermittam; fauebo tuæ dignitati, existimationi, honori, nullo non loco, nullo non tempore, quibuscunque rebus potero; conferam, referam, intendam ad honorem ac dignitatem tuam omnia mea studia, officia, omnem industriam, curam, operam, diligentiam; figam & locabo in tua dignitate omnia mea studia; augebitur, amplificabitur meo studio tua dignitas; accessio tibi dignitatis meo studio fiet; tuæ dignitatis accessiones meo studio consequeris; meum studium honori tuo nullo loco deerit; honoribus augere, cumulare, ornare non desinam.

Honorem tuum defendam.

Quod pollicitus sum, id re præstabo, vt honorem tuum defendam, tuear, vt honoris tui defensionem, contentionem, certamen suscipiam, vt pro honore tuo pugnem, contendam, certem, vt honorem tuum defendendum, tuendumque suscipiam.

Honoris tui rationem habebo.

Magnam omnibus in rebus tuæ dignitatis rationem habebo. Semper mihi tua dignitas ante oculos erit, proposita erit, erit antiquissima; meæ cogitationes tuam laudem spectabunt; animus meus in honore tuo fixus erit ac locatus; in omni re quid honor tuus postulet, quid ferat, quid requirat, attendam.

Humanitas in primis colenda.

Ex omnibus virtutibus nulla est, quæ magis hominem deceat, magis in hominem conueniat, in hominem cadat, ad hominem pertineat, homini

magis propria sit, quàm humanitas; cùm omnes virtutes, tum vna in primis homini colenda humanitas est; ita decent hominem virtutes omnes, vt primum sibi locum vendicet humanitas; ita colendæ sunt, ita expetendæ, ita diligendæ virtutes omnes, vt præter cæteras amplectenda sit humanitas; inter omnes virtutes vna maximè lucet, eminet, excellit humanitas; quærendæ sunt omnes virtutes, sed humanitati danda in primis opera est; vt Hesperus inter sydera, sic inter virtutes præcipuè fulget humanitas, benignitas, suauitas, facilitas, clementia.

Humanus.

Qui plus habeat, possideat, ostendat humanitatis, in quo plus humanitatis, plus officij sit, qui sit illi humanitate præferendus, magis ad humanitatem propendeat, humanitatis laude sit illo præstantior, humanitate magis audeat, illū humanitate vincat, ei præstet, antecellat humanitate, hæcenus cognoui neminem; nemo est illo maioris officij, humaniore sensu, officij studiosior, in officio diligentior.

I.

Iactura rei familiaris deprehensa.

Si putaueris, supputaueris, duxeris, subduxeris rationes tuas; si, subductis rationibus, summam facies rerum tuarum, summam colliges, perstringes, conficies, in vnum coges; rei tuæ familiaris iacturam deprehendes, aperies damna rerum tuarum, detrimenta patefacies, intelliges, senties.

Idem omnium in re iudicium.

Communi sensu, consensione omnium, omnium iudicio,

iudicio, approbatione, sententia: consentientibus cunctis hominibus, approbantibus, nemine prorsus dissentiente, nulla cuiusquam discrepante sententia, acta res est, gesta, administrata: in ea re gerenda, omnes consenserunt, consensus omnium par & idem fuit, omnes omnium sententiæ conuenerunt, nemo dissensit, sententiarum varietas nulla fuit, dissimilitudo voluntatum, aut opinionum nulla prorsus exstitit, sensu diuerso nemo fuit: omnes omnium voluntates, opiniones, sententiæ, omnium calculi, iudicia congruerunt.

Idem fuit nostri doloris autor & ultor.

Nostram vicem ultor ipse sese: quem hostem, eundem suimet ultorem habuimus: eundem & iniquum aduersus nos, & iniquitatis atque iniuriarum vindicem habuimus: autor fuit ac punitor doloris nostri: quod nostrum erat, ipse effecit, ut iniurias nostras in seipso vindicaret, vlcisceretur, prosequeretur.

Ignarus rerum gerendarum.

Rudis es, ab usu rerum imperitus: experientia cares: usum rerum ignoras: non satis es in tractandis rebus versatus.

Ignarus.

Hoc illi tribuebatur ignauix: commissum hoc ex ignauia homines interpretabantur: causam huiusce facti in ignauiam conferebant: hoc ad ignauiam, inertiam, desidiā, languorem referebant, adscribebant ignauix, assignabant ignauix, ignauiam esse hominis aiebant.

G

Ignominia affectus.

Ignominia sum à te notatus, affectus : tuli à te ignominiam ; ignominiosè sum à te tractatus, mihi ignominiam intulisti, attulisti; ignominijs omnibus appetitus sum à te & concisus.

Ignominia affectus immerito.

Doleo , te immerentem conuicio iactatum, exagitatum, vexatum , malè acceptum : angor animo, quòd ignominiam tuleris nulla tua culpa, quòd ignominia tibi sit illata immerenti, quòd ignominiosè sis tractatus, ignominia sis affectus nullo tuo merito.

Immerito accusatus.

Accusas me innocentem, immerentem, inson-tem, nullo meo merito, immerito meo, iniuria, iniustè, iniquè, contrà quàm ius est, contrà quàm meritus sum , contra ius & æquum , absque mea culpa: hæc in me sine causa confertur culpa : mihi adscribenda, adsignanda, attribuenda causa non est: culpa vaco, culpa careo , longè absum à culpa , procul abest à me culpa, remotus à culpa sum , culpæ sum expers, extra culpam sum, non hæret in me culpa, culpam non sustineo, affinis culpæ non sum, culpæ mihi non sum conscius, in culpa non sum, commissum à me nihil est, quare videar accusandus, non erravi, non peccaui, non deliqui , lapsus non sum, nullam in culpam incidi, nullam commisi culpam : nihil commisi, perpetraui : nullo me scelere adstrinxi, obstrinxi, maculaui, inquinaui.

Immerito molestus afficior.

Vexor , exagitor , iactor immerito meo : nego-
tium

tium exhibetur immerenti: molestijs & iniurijs afficior sine causa: commissum à me non est, vt hæc tam graua sustinerem.

Immodestus.

• Locum in aula Romana non habuit, locus ei non fuit, ob immodestiam, impudentiam, temeritatem, imprudentiam, immoderatam vitæ rationem, quia parum modestus est, non satis modestè viuit: modestia, modo, ratione non vitatur: modestiam ignorat, longè abest à modestia, parum modestis est moribus, de modestia nihil laborat, nullum ei modestiæ studium est, expers est modestiæ, iudicij, prudentiæ, rationis: temerè agit, imprudenter, sine ratione, sine modo, immoderatè, immodicè, inconsideratè, inconsultò, prorsus sine consilio; quia inconsultus est, temerarius, imprudens, inconsideratus, immoderatus, immodestus, immodicus.

Impar es in amore.

Animus tuus in amore mihi non respondit, parem in me beneuolentiam minimè declarasti; mutue beneuolentiæ significationem non dedisti: non esse te mutuo erga me animo, pariter atque ego sum in te, animatum demonstrasti: tuum in me amorem non esse cum meo conferendum, inferiorem esse meo, infra meum esse indicasti.

Impediunt studia salutationes amicorum.

Crebræ amicorum salutationes ita me interpellant, vt prorsus me à studijs abducant, auocent, abstrahant, abripiant, auellant, amoueant: omnem

prorsus colendi studia, facultatem, potestatem, frequentes amicorum salutationes eripiunt: nullam mihi studiorum copiam, nullam ad colenda studia, ad tractandas litteras vacuum horam, nullum liberum tempus relinquunt, sit salutationibus amicorum, adeuntium ad me, ventitantium ad me amicorum officio, ut spatij nihil habeam ad animum litteris excolendum, ad ingenium studijs exercendum: ita sum occupatus, occupationis habeo tantum in excipiendis ijs, qui ad me officij causa ad-eunt, ut otij nihil supersit ad studia litterarum tractanda, ut nullam diei partem arbitrato meo in studijs ponere, ad studia conferre liceat.

Imperator.

Omnem cogitationem, omnia consilia, mentem prorsus à bellis auocauit, abduxit imperator, is qui nomine imperatoris insignitur, imperatoris titulo decoratur, imperatoris eximia dignitate fungitur, imperium in omnes habet, cuius imperium est, cui potestas est atque ius imperandi.

Imperatum quod præstare nequeas.

Imperas mihi, iubes, mandas, id fieri à me vis, quod exequi, efficere, præstare, neq; debeo, neq; possum: id mihi imponis, quod sustinere neque debeo, neq; possum: das mihi rem in mandatis, neq; honestam, & eiusmodi quæ vires meas exsuperet.

Imperium annuum conficere.

Annuum munus confeci, absolui: annuo munere sum perfunctus: absoluta est annua mea administratio: administrationis annuæ finem attingi, ad finem

nem perueni: abiit annus imperij mei.

Impetus consilio repressus.

Impetum perditorum hominum tua prudentia, tuum consilium, tuæ mentis acumen & vis eximia franget, debilitabit, irritum faciet, inanem reddet, reprimet, retundet.

Importsunè epistola reddita.

Epistolam mihi non loco reddidit, reddendæ tempus epistolæ parum scitè obseruauit, tempus epistolæ reddendæ, parum commodè cepit.

Improbandi.

Hæc mihi ratio rei gerendæ non probatur: non agis, vt agendum censeo: aliter agis, atque ego agendum existimo: cùm ita agis, à iudicio discrepas meo, discedis, dissentis, procul abis.

Improbi ex iudicijs elabuntur.

Sæpè homines improbi, culpæ criminum, delictorum, flagitiorum, scelerum affines, criminum labe infecti prorsus, atque inquinati, noxij, nocentes, fontes, iudicio liberantur, iudicum sententijs impunitatem assequuntur, à supplicio vindicantur, pœna eximuntur, pœnas vitant, effugiunt, euadunt ex iudicio, elabuntur, seruantur in fontes, innocentes, expertes omnis culpæ, nullius affines culpæ, nulla infecti culpa, nullo adstricti scelere, nullo contaminati flagitio iudicantur, non puniuntur, non vindicantur, non castigantur, merita non coërcentur pœna, pœnas non dant, non luunt, non pendunt: debitas pœnas non persoluunt, debito supplicio non mulctantur, non afficiuntur pœna, pœnas factis,

vita, moribus dignas, improbitati debitas non ferunt, non sustinent, patiuntur, sentiunt: sæpè fit iudicum culpa, vitio, scelere, improbitate, iniustitia, perfidia: vt homines impuri, perdit, scelesti, flagitiosi, delictorum omnium participes, sine pœna dimittantur, pœna eximantur, absolutionem consequantur, animaduersionem effugiant: sæpè non animaduertitur in homines nocentes, supplicium de nocentibus nullum sumitur, pœna nulla capitur, secus ac meriti sunt, ac eorum vita postulat, iudicantur, sententiæ feruntur.

Improbipuniendi.

Animaduertendum est in homines nocentes; iusta est in homines improbos animaduersio: animaduersione vti aduersus improbos oportet: improbi afficiendi sunt pœna, vindicandi, puniendi, plectendi, vlciscendi, castigandi, malè mulctandi; sumendum est de improbis supplicium; capere pœnas de improbis æquum est: luant improbi pœnas factis dignas: debitum supplicium nefarij homines persoluant; digna eorum factis animaduersione improbi plectantur.

Imprudens.

Nimum te inconsideratum, imprudentem, expertem consilij, inopem consilij, expertem rationis, inopem rationis, auersum à ratione, propensum ad temeritatem, immoderati sensus, præcipitis consilij, nimis in agendo præcipitem, insipientem, stultum cognoui.

Impudens.

Situum

Si tuum os haberem, si tuam imitarer impudentiam, si essem æquè ac tu, pariter ac tu, similiter ac tu, non secus, non aliter ac tu, ita vt tu, vti tu, quemadmodum tu, sicuti tu impudens, ad impudentiam propensus, pudoris expers ac modestiæ, alienus à pudore, remotus à modestia, auersus à pudore: transis verecundiæ fines: abes procul à pudore: modestiam nullâ retines, tueris, colis: non te pudor retinet, non te modestia regit, non verecundia tēperat.

Impudenter peccas.

Nulla tibi est ad facinus verecundia: nullum tibi peccandi modum verecundia statuit: peccas, abiecta prorsus omni verecundia: omni prorsus pudore es exutus: peccas sine modo: peccas impudentissimè; non te pudor vllus, non te modestia deterret, abducit, remouet à voluntate, à studio, à consuetudine peccandi.

In acie ceciderunt.

In illa pugna, illa acie, illo prælio, conflictu, ducenti homines insigni fortitudine præstantes obierunt, ceciderunt, mortem oppetierunt, occubuerunt, desiderati sunt; ducetos homines pugna illa sustulit.

In aduersa fortuna bene animatus.

Et si fortuna mihi carissima quæque abstulit, eripuit, ademit, et si me orbauit ijs rebus omnibus, quæ homini carissimæ sunt in vita, non faciam tamen, non committam, vt ipse me planè deferam, atque destituam, vt omnem planè spem abijciam, vt ab omni spe animum abducam, vt de meliori statu desperem, vt ad desperationem adducar, redigar;

fortuna me prorsus omni spe salutis orbavit, nec tamen nihil spero: exclusa spes omnis videtur esse meliorum rerum, aliqua tamen spe nitor, sustentor.

In aduersis cælum respicimus.

Hic est mos hominum, ita more comparatum est, vt in repentinis aduersisq; casibus, si quid & præter opinionem & contra voluntatem accidit, cælum intueantur, suspiciant, aspectent, ad cælum aspiciant, suspiciant, spectent, oculos tollant, intendant.

In aliqua existimatione esse.

Paucorum dierum studio consecurus es, vt aliquo numero esses: vt aliquid haberes inter homines honestatis, vt aliquem inter homines locum obtineres, vt aliquo apud homines loco esses, vt aliquam tibi ascisceres existimationem; ne prorsus iaceres, ne planè ignobilis, obscurus, vilis, abiectus, nullius honoris, ac nominis esses, ne nullus omnino esses, ne nullo planè loco esses, ne tua esset inter homines obscura, aut infima conditio: parumper te honestauit, aliquo te in numero constituit, aliquem tibi locum tribuit, comparauit, peperit paucorum dierum studium.

Incendium.

Hac nocte non mediocre excitatum est incendium: vehemens ignis est accensus: ædes multæ conflagrarunt, combustæ sunt, igni corruptæ sunt, consumptæ, absumptæ: grauis admodum periculi, summi damni exorta flamma est.

Incredibile.

Credibile non est; credendum non est; non est
vt

vt credatur, vt credi possit, vt habenda fides videatur; fidem superat; verisimile non est; mendacium videtur, mendacij speciem habet; mendacium præ se fert; veritatis imaginem nullam ostendit; eiusmodi est, vt fide careat, vt adiungi fides nulla possit, affine est mendacio.

Incurfiones hostium.

Decurfionibus hostium audio regionem infestari, vastari, loca diripi: excurrere hostes audio, & loca diripere: incurrere hostes in regionem dicuntur, & ex ea prædas agere, eam damnis afficere, rapinis exhaurire, exinanire, vastare prorsus ac perdere, depopulari.

Indignus amore.

Indignus est amore, ac beneuolentia filius tuus; indignus est qui ametur; non est qui ametur; nullam virtutem possidet, nulla præditus est arte, quæ amorem conciliet; omnia prorsus animi bona, omnia desiderat ornamenta, quibus beneuolentia colligitur; quæ ad colligendam, quærendam, comparandam beneuolentiam faciunt, valent, spectant, apta sunt, accommodata, idonea; nihil est in filio tuo quod homines ad illum amandum alliciat; nihil est in illo quare diligatur, nulla arte, scientia; virtute, nulla planè re commendatur, vt inire gratiam ab hominibus, adiungere sibi homines aliqua beneuolentia possit.

Indignus beneficio.

Tanto merito indignus es: non is es, in quem tanta gratia conferatur: non ita meritus es, non ea

tua merita sunt, vt affici tanto beneficio, ferre tantum beneficium debeas: non is est animus tuus, qui tantam gratiam capiat, comprehendere, complecti, capere, concipere, excipere possit; ineptus est ad tantam gratiam accipiendam; beneficij magnitudo tua merita vincit; impar es tanto beneficio.

Indignus laude.

Laude indignus es; indignum te laude præbuiti, ostendisti, non eum te præbuiti, præstitisti, ostendisti, probasti, non ita gessisti, non ita te gessisti, non ea tuæ vitæ ratio fuit, non eiusmodi sunt merita tua, non te talem vidimus, cognouimus, sensimus, experti sumus, non is nobis cognitus es, vt afficiendus, ornandus, decorandus, honestandus, efferendus, extollendus laude sis; vt laus in te conueniat, tibi debeatur; vt laudis præmium, quasi tibi debitum, possis exigere; vt laus, quasi tuis meritis debita merces, persoluenda tibi esse, tribuenda, deferenda videatur.

In diuitijs querendis occupatus.

In re familiari agenda totus es; præter diuitias, nihil spectas; tuum omne studium in querendis opibus consumis, locas, constituis; totus in diuitias incumbis; id vnum agis, eò tantum spectas, eò tuum studium dirigis, confers, tuum consilium illud est, tua planè singularis cogitatio, vt diuitias tibi pares, compares, colligas, congeras; vt opes quæras, habeas, possideas, vt opibus abundes, affluas; vt diuitiæ tibi redundant, tibi adsint maximæ, tuam in domum frequentes confluant; vt diues sis, copiosus,

copiosus, locuples, plenus, bene nummatus, multarum possessionum, munitus, instructus, paratus, minimè inops à re familiari, à re domestica, à diuitijs, ab opibus, à copijs, à fortunis; vt abundes, vt cumulatè possideas, vt vberrima sint omnia, vt omnium rerum vbertate floreas; vt fortunæ tibi sint amplissimæ.

In eadem fortuna periculo.

In eadem es naui: eodem in discrimine versaris; idem tibi periculum impendet; æquè tua salus agitur, tuæ fortunæ periclitantur; eadem tibi imminet calamitas; æquè periclitaris; in ijsdem nauigas fluctibus; eodem iactaris vento; eadem te procella perturbat; eodem loci res tuæ sunt; versaris in eodem periculo, in eadem fortuna; eadem te fortuna manet, tibi impendet, tibi imminet, te vrget; pari es conditione; par, similis, eadem, non dissimilis, non dispar, non alia tua conditio est; non minus de te agitur; tua res æquè agitur; de tua re itidem agitur; in periculum tua res adducitur, venit, periclitatur, periculum subit; eadem tibi instât mala; haud melius tecû agetur; haud meliore loco tuæ res erût; non tibi erit melius; meliore loco res & fortunæ tuæ non erunt.

Ineptus studijs præ imbecilla valetudine.

Infirmior est, imbecillior est, infirmiore, imbecilliore, tenuiore valetudine, infirmioris, imbecillioris, tenuioris valetudinis est, corpore est infirmiore, imbecilliore, tenuiore, viribus est infirmioribus, imbecillioribus, tenuioribus, quàm vt studiorum laborem, graue studiorum onus ferre, perferre,

sustinere possit: minus habet virium, roboris, quàm vt studiorum labori par esse possit, quàm vt ferendo studiorum labori possit esse; valetudine vtitur infirma, imbecilla, sic, vt labor eum studiorum facile possit opprimere: eam illi valetudinem, eas natura vires negauit, quas laboriosa studiorum tractatio, assidua litterarum exercitatio, grauissima litterarum studia postulant, requirunt, desiderant, exigunt: corporis, valetudinis, virium infirmitas, imbecillitas, tenuitas facit, vt incumbere, quantum res poscit, in studia non queat.

Infamis.

Æternam ignominie labem subiisti; sempiternam ipse tibi ignominiam imposuisti; æterna tibi est inulta infamie nota, ipse te aspersisti, atque inquinasti maculis infamie sempiternis; spem tibi omnem futuræ dignitatis ademisti; nullam tibi in posterum dignitatis partem reliquisti.

Infamiam aspergere.

Vehementer studes de mea fama detrahere, meam famam lædere, detrimento afficere, obesse, nocere, officere meæ famæ; id agis vt æternas mihi infamie notas inuras, vt ijs meum nomen sordibus, ijs maculis afficias, inficias, inquines, inspergas; eas meo nomini sordes, eas maculas iniicias, inspergas, inferas, quas nulla dies, nulla deinde res possit eluere, abstergere, auferre, delere, tuum consilium, tuum studium illud est, vt me in omne tempus, in omnes annos, in omnes meæ vitæ dies, in perpetuum infamem reddas, infamia notes,

in-

infamie tradas; id spectas, vt perpetuò malè audiam, perpetuam in infamiam adducar, æterna vt infamia flagrem, laborem, vt in sordibus infamix nunquam non iaceam, vt perpetua verser in infamia.

Infœlices se premi existimant.

Videre licet multos, qui se credant, quia laborant inopia, egestate premuntur, in summa infœlicitate versari, constitutos esse, pessimè fortunatos esse, afflicta penitus fortuna esse, miserrimæ conditionis esse, omnibus malis affligi, omnibus miserijs opprimi, omnibus infortunijs vexari, se redactos esse ad summam infœlicitatem, prorsus infœliciter, miserrimè, pessimè secum agi, suas rationes, suas fortunas pessimo loco esse, afflictas, euersas, perditas esse, fortuna iniquissima, aduersa, graui, insensa in primis vti.

Inferiori non cedere.

Cur ei cedere, loco cedere, locum concedere, locum dare ei debeo, qui comparandus, æquandus, conferendus, par, omnino mihi non est? quam obrem, qui est infra me, qui nihil ad me est, mihi patiar anteponi? quid est causæ, cur primas ei partes concedam, primas ad eum partes deferri sinam, primo cum loco statuam, præponi mihi, ante me collocari, anteire me patiar eum, quem nulla res mecum æquat, cuius meritis meæ merita antecellunt? quid est causæ cur honore superior habeatur, qui virtute inferior est?

In fugam conuersi.

Cùm aliquandiu pugnassent, in fugam se conie-

cerunt, dederunt, fugam arripuerunt, fuga salutem petierunt, fugati sunt, fuga sibi consulere cœperunt, fuga distrahi sunt, dissipati, dispersi, disiecti; distraxit eos fuga, dissipauit, disiecit.

Ingeniopræstans.

De ingenij tui præstantia, vi, acie, ita statuo, neminem tibi anteferri posse, paucos admodum conferri; excellere te ingenio, præstare, florere, valere, vel omnibus antecellere, vel certè nemini concedere iudico, acutissimam esse aciem ingenij tui, egregio te à natura instructum ingenio, minimè te esse hebetem ad id, quod melius sit intelligendum; eam esse ingenij tui aciem, nihil vt non videas, assequaris, faciliè intelligas, scientia comprehendas; ingenij tantum in te duco esse, quantum esse potest plurimum; ingenium in te sentio esse summum, eximium, egregium, non mediocre, non vulgare, non quale multis contingit, exquisitum, rarum, singulare, præstans, acutissimum, planè diuinum.

In gratiam redire.

Vt mihi tua voluntas reconcilietur, operam dabo, enitar, contendam; elaborabo, vt gratiam mihi tuam meo merito restituas, vt amissam recolligam beneuolentiam tuam; vt te mihi reddas; vt mecum in gratiam redeas; vt te mihi reconciliem; vt animus tuus, qui erat antea, idem in posterum erga me sit; vt sis in me sicut antea animatus; vt si quid alienæ opinionis, aut parum amicæ voluntatis aduersus me suscepisti, deponas, abijcias.

Ingra-

Ingratitudo detestanda.

Vitium ingrati animi pessimè odi; nullum odiosius mihi crimen est ingrati animi culpa; cùm omnia crimina, tum verò prætermissæ gratiæ, neglecti officij culpa grauis admodum, molesta, odiosa mihi est; nullum hominum genus acerbius odi, peius odi, acerbiorè insector odio, quàm qui gratiam bene meritis non referunt, qui de gratia referenda minimum cogitant, parum laborant.

Ingratus es.

Meis in te meritis non respondes, gratiam non refers; non soluis id quod debes; officia mea tuis officijs non compensas; gratiam non reddis; officium non præstas; ingratiè agis; ingratum te præbes; officium in te requiro, desidero; gratiam à te non fero; mea erga te non imitaris officia.

Inhumanus.

Neminem, qui tam longè ab humanitate abesset, tam esset alienus ab humanitate, tam expertus humanitatis, in quo minus esset humanitatis, vnquam vidi; omnem prorsus humanitatem, liberalitatemque naturæ sic ignorat, vt nemo magis; minimè omnium de humanitate laborat; officium negligit; ita nihil agit liberaliter, vt illiberalitatem esse virtutem existimare videatur.

In insaniam prorsus incidit.

Vi doloris ita insanijt, vt mentem, rectum animi sensum, rationem nunquam receperit, in perpetuum amiserit, ad sanitatem nunquam redierit; insaniz morbo ita est affectus, in morbum insaniz ita incidit,

vt nunquam postea conualuerit, vt furorem nunquam deposuerit, vt bonam mentem nunquam reuocauerit, vt à furore, à dementia nunquam se ad sanitatem retulerit: ita discessit à mente, ita mentem perdidit, vt illum nemo postea ratione præditum viderit.

Iniquus.

Æquissimus mihi non est, paullò iniquior in me est, iniquiore animo erga me est, animo est in me non satis æquo.

Iniuria afficere.

Iure hæc in me conferres, si quando ipse tecum iniquius egissem, iniquior tibi fuisset, iniurius tibi fuisset, iniuriosus in te fuisset, iniuriosius te tractassem, iniuriam tibi fecissem, intulissem, imposuissem, obtulissem: si te aliqua affecissem iniuria, si à me accepisses iniuriam, tulisses iniuriam: si me iniurium, iniuriosum, iniquum, gravem, tuis commodis aduersum, infensum tibi sensisses, cognouisses, expertus esses: si qua rete læsissem, tuus esset animus à me offensus, molestiam aliquam accepisset; si de tuis commodis aliquando detraxissem, tuis commodis obfuissem, obstitissem, aduersatus essem; si qua esses à me lacessitus iniuria, prouocatus, commotus.

Iniuria compensata.

Iniquè mecum egisti, sed erit, cum tibi idem reponam: iniuriam fecisti, iniuriam aduersus me intulisti, iniuria me affecisti, lacessisti, prouocasti, iniuriose me tractasti, acerbè, iniquè, amarè, contra iura

iura omnia, aduersus iustitiæ leges, contré quàm iustitia præscribit, sed parem aliquando gratiam referam, pari te munere remunerabor: par pari referam, merita meritis compensabo.

Iniuriam vlcisci.

Facile idem reponam: is sum, qui referre iniuriam facile possim, par pari referre, æquè te tractare: feres à me, quod intulisti: impune tibi non erit, quòd iniuria me affeceris: impunita non erit iniuria tua, inulta non erit, inulta non relinquetur: vlciscar iniurias tuas: memorè iniuriæ me senties, experieris.

Iniurias non vlcisci laudabile existimo.

Nihil iudico, duco; censeo, statuo, laudabilius, quàm iniuriarum rationem non habere, non ducere; quomodo quidem ego existimo, vt ego quidem arbitror, opinor, puto, autumo, sentio, vt opinio mea est, vt mea fert opinio, quantum quidem assequi iudicio possum, vt mihi suadet ratio, ostendit ratio, nisi iudicio fallor, iudicij sum expertus, rudis planè sum: nihil est præstantius, laudabilius, ad laudem illustrius, quàm iniurias contemnere, nihili facere, obliuisci, ex memoria delere, minimè persequi, vlcisci nolle, vltione non persequi, referendæ iniuriæ curâ non suscipere, de iniuria persequenda, vlciscenda, referenda, de iniuriarum vltione minimè laborare, nihil omnino cogitare, vltionem iniuriarum non spectare, non curare: in contemnendis iniurijs, obliuiscendis, ex animo euellendis, ex memoria delendis, obliuione voluntaria conterendis, eximia sit laus est, ea laus est, qua nulla præstantior.

H

In iustitia virtutes omnes.

Omnes insunt in vna iustitia virtutes, iustitia continentur, comprehenduntur: continet iustitia, comprehendit, complectitur omnes virtutes: omnes ad vnam iustitiam virtutes referuntur, ab vna iustitia pendent, in vna iustitia includuntur: qui iustitiam tenet, non est, vt virtutem vllam præterea desideret, requirat, expetat: nulla virtute iustus caret, nulla virtus abest à iusto: coniunctæ sunt, colligatæ, connexæ cum iustitia virtutes omnes.

In liberos non sæuendum.

Sæuire in filios, sæuitiam aduersus filios exercere, crudeliter agere cum filiis nunquam debemus: tanti nihil esse debet, vt crudeles in liberos simus, vt crudeles nos liberi nostri experiantur: si quid agitur cum filiis, crudelitas absit, nunquam crudelitati locus est.

Innumeris periculis exposita est vita hominum.

Innumeris fortunæ telis proposita est, exposita est, patet hominum vita: impendent, imminent hominum vitæ casus innumeri, euentus rerum varij singulis propè horis extimescendi: quisquis vitam ingreditur, in hanc lucem prodit, spiritum è cælo ducit, huius lucis vsura fruitur: cum casus innumeri manent, ei & quæ velit, & quæ nolit, expectanda multa sunt, eius animus ex vario rerum euentu perpetuò fluctuet, necesse est.

In officiosus & inhumanus.

Omnis officij & humanitatis expers est: longè
abest

abest ab officio & humanitate: prorsus humanitatem ignorat: ab humanitate remotissimus est: nihil possidet humanitatis: minimè omnium humanitatem colit, diligit, exercet.

In Republica iustitia sequenda.

In administranda, tractanda Republica, in administratione Reipublicæ ius, honestum, rectum tueri, spectare, sequi, nihil præterea debemus.

Insanus.

Quia causa cecidit, litrem perdidit, furere coepit, ad insaniam, furorem, dementiam, amentiam reductus est, mente captus est, mentem amisit, mens eum reliquit, defecit, destituit: incidit in insanix morbum, prolapsus est in furorem, à seipso discessit, à mente discessit, sapere desijt.

Inscius reuertor.

Redeo, reuertor, reuerto, refero me ad rus, repeto rus insciens, imprudens, inscien-ter, præter voluntatem: pedes me ad rus inscientem referunt.

Insectari.

In hoc Epicurum Stoici malè accipiunt, accusant, exagitant, insectantur, conuitijs vrgent.

Insidiati mihi sunt, quibus potissimum credidi.

Quorum ego fide nitebar maximè, quibus ego fidei habebam plurimum, quibus apprimè credebam, quorum in fide multum ponebam, quorum esse minimè dubiam, aut infirmam fidem existima-
bam, ij mihi insidias fecerunt, insidiosè vim, damna, ignominiam intulerunt, obtulerunt, insidiosè me tractarunt, insidijs petiuerunt, oppresserunt, perdi-

derunt, à me defecerunt, desciuerunt.

Insomnia laborare.

Somnum hac nocte nunquam vidi, oculis nunquam vidi meis, capere nunquam potui: somnus hac nocte meos oculos effugit, absuit à meis oculis, nunquam se obtulit oculis meis, refugit à meis oculis: noctem insomnem duxi: insomnia laboraui: perpetua vigilia sum vexatus: spatium noctis vniuersum peruigilaui: soporem nunquam gustavi: nunquam quieui: quies nunquam data est: omnes mihi noctis partes vacuæ somno, expertes somni, sine somno fuerunt.

Insontem accusas.

Accusas, culpas immerentem, expertem culpæ, vacuum à culpa, remotum à culpa damnas, in iudicium vocas, reum facis, persequeris: vitio tribuis, vitio vertis, fraudi das immerenti ei, qui culpam non commisit, culpæ sibi conscius non est: confers culpam in expertem criminis, insontem, immerentem, innoxium: exagitas illum, in culpam vocas, in infamiam vocas, adducis iniuste, sine causa, iniuria, immerito, contrà quàm ius est.

Institutum tuum vrge, si ita expedit.

Perge, vt cœpisti, tene tuum institutû, tene quem cœpisti cursum, qua ire via cœpisti, ea perge: tuam consuetudinem tuere, ac serua, si tibi vtile est, si utilitas tua ita fert, si suadet utilitas, si è re tua, è comodo tuo, ex vsu tuo, si ratio rerum tuarum ita postulabit, si tibi conducit, expedit, prodest, bono est, emolumento est, vtilitati est, si est, vt iuuerit, vt utilitatem

litatem capias, fructum feras, percipias, colligas, si fructuosum est.

In summas ædes aufugit.

Effugit, fuga se abripuit, fuga euasit ad ædium summa, ad summas ædes; ad fastigium, ad culmen, ad superiores, excelsiores, sublimiores ædium partes: abdidit se in summas ædes, fuga se contulit in summas ædes, fuga petiuit summas ædes.

Intemperantia languescit corpus.

Vires corporis tibi minuit, diminuit, imminuit, comminuit, infirmauit, debilitauit, ademit, abstulit, afflixit vitæ ratio minimè moderata, incontinentia, intemperantia, nequitia, luxus, libido: vita immoderatè, incontinenter, intemperanter, dissolutè, nequiter, sine modo, luxuriosè tractata, ad infirmitatem, ad imbecillitatem, tenuitatem corporis te redegit, adduxit, minus te firmum, minus validum, minus valentem, minus robustum, infirmiores, imbecilliores reddidit.

Inuidia premitur.

In summam omnium inuidiam incidit, adductus est, inuidiosus apud omnes factus est: sic egit, ita se gessit, vt odio illum omnes habeant, vt in illum nemo sit optimè animatus, nemo illi faueat, nemo de illo bene existimet: nulla fruitur hominum beneuolentiæ: premitur odio multorum, inuidiæ est, odio est: in inuidia est, in odio est.

Inuidia ex dignitate.

Sunt, quos meus in hac Republica splendor offendat, lædat, pungat, angat, sollicitet, afficiat, vrat,

dolore, cura, molestia, solitudine afficiat: florescere me dignitate, exultatione, honore, tantum honoris mihi haberi, tantum mihi dignitatis in Rep. esse, auctoritatis, gratiæ, exultationis, splendoris, nonnulli molestè ferunt, grauitè, acerbè, ægrè, iniquè, iniquo animo, non facilè, non leuiter, non patienter: tangit animos quorundam, sollicitos habet quosdam hic splendor meus, hæc species, dignitas.

In virtutis studio valetudo curanda.

Ita sequi virtutem debemus, vt valetudinem non in postremis ponamus: valetudinis cum virtute ducenda ratio est: sic ad studia virtutis debemus incumbere, ne valetudo negligatur: plurimum virtuti, aliquid tamen valetudini tribuatur: spectanda virtus est, cum eò tamen, ne despiciatur valetudo: excubare virtutis in studio, præclarum est, indormire tamen valetudini minimè debemus: excolatur animus virtutibus, nonnihil tamen corpori seruiatur.

Iracundè commissum dedecus.

Quicquid ages iracundè, iratus, in ira, cum ira, irato animo, animo ira commoto, ira affecto, ira agitato, commotus ira, adductus, inductus, impulsus, incitatus, actus, accensus, inflammatus, iracundiæ vi impulsus, turpiter ages, tua cum infamia, ignominia, tuo cum dedecore: turpi te macula inquinabis, labe inficies: dedecus, infamiæ turpis nota consequetur.

Iracundia multorum malorum causa.

Sanè, sanèquàm, certè, certò, verè, reuera, profectò,

se&ò, sine dubio, proculdubio, absque dubio, quidem, omnino, planè: qui se iracundia patitur effe-
ferri, auferri, abripi, à ratione auocari, à consilio ab-
duci, is ea committit, quæ mox infecta velit esse, in
eum locum adducitur, vnde exitus non facilè da-
tur, eò progreditur, quò paulò post pœniteat: cer-
tum est, pro certo est, exploratum, minimè dubium,
nemini obscurum, omnibus apertum, patet, constat,
perspicuum est, oculis, ac sensu ipso percipitur, vo-
cari in dubium non potest, venire in dubium, ambi-
gi, dubitari, nemini dubium esse potest, quin multa
mala pariat iracundia: ex iracundia mala multa gigan-
tantur, erumpant, fluant, manent, multorum ma-
lorum culpam sustineat iracundia, multorum malo-
rum causa sit in iracundiam conferenda.

Iter difficile.

In Alpibus Apennini magnæ sunt, admodumque
difficiles locorum angustia: impeditissimus est, ad
iter faciendum mons Apenninus: labor est maxi-
mus per montem Apenninum iter habentibus.

Iter omittendum infirma valetudine.

Iter ne suscipias, ne te viæ committas, ne te in viam
des, ne ad iter aggrediaris, ne viam incas, itineris con-
siliū abijce, omitte, dimitte, nisi rectè vales, nisi
optima vteris valetudine, nisi corpore bene firmo.

Itinera hieme odiosa.

Viæ sunt hieme difficiles, incommode, impeditæ,
abruptæ, iter habentibus odiosæ: nihil incommo-
dius, quàm hieme iter habere: per hiemem itinera
sunt incommodi plena, interdum etiam periculi.

Iucunda coniunctio.

Spero nobis hanc coniunctionem voluptati fore: optimam de hac habeo coniunctione spem: de hac coniunctione spero optimè, spes me tenet optima, sustentat, alit, pascit, fouet.

Iudicium à naturæ, an ab arte.

Nondum planè constitui, nondum satis habeo constitutum, deliberatum, exploratum, explicatum, certum, naturæ munere, an disciplinæ beneficio iudicium contingat: iudicij præstantia, excellentia, vis, subtilitas, vtrum à natura, an ab arte, ac disciplina proficiscatur, contingat, manet, naturæ priuilegio concedatur, an sit ab arte ac disciplina petendum: vtrum is, qui rectè iudicat, qui optimè iudicio vtitur, qui iudicio valet, præstat, excellit, facultatem habet optimè iudicandi, iudicio abundat, naturæ debeat an arti: bonum illud acceperit à natura, an hauserit à studio, ab arte, à disciplina: naturalène bonum sit iudicium, an potius in studio, arte, disciplina, doctrina, ratione situm, eiusmodi, quod doctrina tradatur, à præceptis ducatur, discatur à magistris.

Ius dicere.

Modò in hoc, modò in illo oppido forum agit, ius dicit, litigantes audit, res iudicat, causas cognoscit, iudicat de controuersijs, disceptat, ius administrat, distribuit.

Iustitia sequenda.

In administranda, gubernanda, regnanda, capefenda, tractanda, curanda, gerenda Republica, in
admi-

administratione Reipublicæ, in omni publico munere id solum spectare debemus, quid iustitia postulet, ratio præcipiat, conscientia proponat: quid sit iustitiæ, quid rationi consentaneum, quid cum iustitia, cum ratione congruat, conueniat, consentiat: habenda iustitiæ summa ratio est: vna spectanda iustitia, nihil præterea: de vna iustitia laborandum: sequi ducem iustitiam debemus, agere cum iustitia, iuste, rectè, honestè: honestum tuendum est solum, nostra consilia, nostras actiones ad vnam iustitiam referri decet: propositam habere iustitiam, iustitiæ seruire, ad iustitiam incumbere, iustitiam exercere debemus; non est in administranda Republica ne latum quidem vnguem, ne minimum quidem, ne tantillum quidem à iustitia discedendum, recedendum.

Iustitia cura paucis.

Pauci sunt hac ætate, his temporibus, quibus iustitia curæ sit, cordi sit, qui iustitiam colant, exerceant, curent, tueantur: qui de iustitia laborent: apud quos iustitia locum habeat, iustitiæ locus sit, qui se iustos præbeant.

Iuuabo te, ubi opus erit.

Adero tibi, præsto ero, opem feram, cum res postulabit, vbi erit opus, vbi tempus feret, tuis temporibus, si rerum tuarum ratio poscet, si occasio requireret, vbi erit de re tua, si pertinere ad te videro.

Iuuentus improuida.

Si, quid insidiarum in vita sit, minus dispicis, intelligis, vides, minimè miror, cum adhuc intra iu-

uentutis annos tua verſetur ætas, cùm iuuentutis annos nondum egreſſus ſis: nondum exceſſeris, præterieris: cùm in ea ſis ætate quæ valet viribus, à prudentia infirma eſt, viribus floret, à prudentiæ maturitate procul abeſt, longè diſtat à prudentia, in qua prudentia locum non habet: cùm adhuc ætas tua tanquam in vere ſit: cùm ætas iuuentutis, in qua tu es, inopia ferè iudicij laboret, expers iudicij, prudentiæ, grauitatiſque ſit: vſu rerum, & experientia, vnde oritur prudētia, proſus vacet, vacua ſit, careat.

L.

Labi procline.

Quis eſt, qui non offēdat, non labatur in tam difficili, tamque lubrica rerum humanarum via? cui timenda offēſio non eſt? cui nam effugere, ac vitare offēſionem licet? quis ab offēſione præſtare ſibi quicquam poſſit?

Labor.

Si hoc ſuſpiciſ, ſumis, aggredieris, negotij multum habebis, feres laboris plurimum, rem difficilem, grauem, laborioſam, operoſam, moleſtam in primis ac duram ſenties, experieris, cognoſces; valde tibi erit elaborandum, magnus in te labor, graue onus incumbet, oneris multum, laboris, moleſtię ſuſtinebis.

Labor finitus.

Perfunctus ſum labore grauiffimo, leuatus ſum, liberatus, exſolutus, exemptus; labori finis impoſitus eſt, factus eſt, labor ad finem peruenit, terminatus eſt; iam me non vrget, non premit, non vexat labor; labori grauiffimo quies aliquando ſucceſſit.

Labor

Labor ad finem perductus.

Perfunctus sum labore grauissimo, labori finem feci, finem imposui, laborem terminaui, ad finem, ad exitum perdux; laborem pertuli donec opus fuit, toleraui quatenus debui, sustinui, quoad oportuit.

Læsus immerito.

Iniquè mecum egisti, iniuriosè me tractasti, iniuriam mihi intulisti, iniuriæ me affecisti, iniuriam abs te tuli, passus sum, læsus à te sum immerito meo, nullo meo merito, nulla culpa, absque culpa, nihil tale meritus; læxisti me immerentem, innocentem, nullius affinem culpæ, omnis expertem culpæ, ab omni vacuum culpa.

Lætitia affectus.

Recens hic de tua dignitate nuntius allatus, patrem tuum extulit, affectit, perfudit, compleuit, cumulauit lætitia; pater tuus lætitiæ cœpit, sumpsit, hausit; lætitia est affectus; lætatus est, gauisus est, delectatus est, recreatus est, gaudium cepit, iucunditatem hausit.

Largitio inuidiosa.

Inuidiosa est apud omnes bonos tua largitio; inuidiam tibi parit, inuidiæ tibi est ista largitio, lædit animos bonorum; tua largitione grauius afficiuntur bonorum animi; largitione alienas à te bonorum animos.

Latrones ex occulto inuadunt viatores.

Latrones ex insidijs, ex occultis locis, subito, repentino, improviso, nec opinato impetu viatores

aggrediuntur, adoriuntur, inuadunt, petunt, viatoribus inuadunt, in viatores inuadunt, irruunt, impetum faciunt, impressionem faciunt, incurrunt, infiliunt, sese immittunt, se iniiciunt, sese inferunt.

Laudare.

Omnes te summis laudibus extollunt, efferunt, exornant, in cælum ferunt: istam tuam liberalitatem semper in ore, animoque habent.

Laudem summam consecutus est.

Summam ex eo munere laudem, eximiam, egregiam, miram, mirificam, insignem, immensam, singularem, vnicam, incredibilem, excellentem, præstantissimam, amplissimam, æternam, sempiternam, immortalem, non mediocrem, non minimam, non vulgarem consecutus est, adeptus est, obtinuit, tulit, quæsiuit, sibi peperit, comparauit.

Laudis studiosus.

Omnes tuos ad laudem impetus noui, quàm sis ad laudem propensus, inclinatus, quanti sit apud te laus, quàm labores de laude, quàm vehementer ad laudem incumbas, quàm laudi studeas, quò studio laudem sequaris, quæ tua sit laudis cupiditas, præclare noui, habeo cognitum.

Laus gratiæ causa.

Tantas in me laudes confers, effers me laudibus, non iudicio tuo, meritoque adductus meo, sed ut in eas à me gratiam, gratiæ causa, ad colligendam beneuolentiam; gratiam meam his laudibus aucuparis, das hoc auribus meis; largiris mihi, non veritati; auribus inseruis; loqueris ad voluntatem; non hoc

ex

ex animo facis, sed eo consilio, id spectas, id secutus, meum tibi ut amorem hoc artificio, hoc tuo quasi merito adiungas, ut mihi gratificeris.

Lans ex sola virtute.

Tuę sapientię est, veram laudem in vna virtute positam, locatam, constitutam existimare: pertinet ad sapientiam tuam, spectat ad eam sapientiam, qua tu excellis; est eius sapientię, quę in te elucet, viget; tuum est, qui sapiens & haberis, & es, qui sapientia pręstas, abundas, in quo sapientię plurimum est; virum sapientem, qualis es tu, decet in animum inducere, pro certo habere, sic habere, ita credere; existere veram laudem, nasci, fluere, consistere, proficisci, manare ab vna virtute; verum decus in vna virtute situm esse, locatum, constitutum; solidam gloriam non aliunde, quàm à virtute pendere.

Leuatio luctus.

Hęc te non mediocriter cogitatio confirmabit; hęc si tibi propones, apud animum tuum propones, animo agitabis, animo spectabis, leuabis tuum luctum, leuabis te luctu, ægritudine, solitudine, cura; sanabis vulnus doloris tui; ipse te lenies.

Lenis.

Vaniolem, inaniolem, leuiolem, dementiolem vidi neminem; nihil est in eo grauitatis; nihil est illo inanius, vento leuior est, aëre inanior.

Leuiter offendere.

Dedi operam, ut eum parçè ac molliter læderem; non id egi, ut eum grauiter offenderem; nihil paulò grauius in illum cogitavi; commouere illum leuiter

volui, non acerbè vexare:

Liberalis.

Latè patuit in prouincia liberalitas tua; tua excelluit humanitas; nemo est à te non liberalissimè tractatus; liberalitatem nemo in te desiderauit; prolixa fuit in primis, ac benefica natura tua, sic vt nihil magis; fructus liberalitatis tuæ vberrimi fuerunt, ad multos peruenerunt, pertinuerunt.

Libertatis cura.

Nihil aliud à communi libertate, nihil præter communem libertatem, quæsiui, curauì, secutus sum, spectauì, ad vnâ ciuium libertatem meas curas intendi, cogitationes retuli, studia contuli: præter communem libertatem, proposita mihi nulla res fuit.

Libertatis publicæ ratio habita.

Nihil antiquius communi salute, ac libertate iudicauì; omnium rerum mihi prima fuit publicæ salus ac libertas; communi salute ac libertate nihil mihi potius; omnia sum aspernatus præ communi salute ac libertate; pluris apud me, quàm omnes res, vniuersorum salus ac libertas fuit; nulla de re tantum, quantum de communi salute ac libertate laborauì; salutem publicam ac libertatem rebus omnibus anteposui, præposui, prætuli; curæ mihi fuit salus ac libertas publicæ, sic vt nulla res æquè.

Libri tui in honore habentur.

Libri tui omnes vigent: egregia de tuis libris opinio est, existimatio est; præclarè de tuis libris omnes

omnes existimant, sentiunt, iudicant : tui libri magno apud omnes in honore sunt : omnium iudicio probantur, laudibus ac testimonijs ornantur : in manibus sunt, in manibus habentur, manibus teruntur, sinu fouentur, circumgestantur, circumferuntur, assidue tractantur, diligenter euoluuntur, accurate ac studiosè lectitantur.

Liceat mihi cubiculo tuo uti.

Velim mihi commodas, accommodas de cubiculo, si mihi cubiculum concesseris, meo commodo consules : sine me uti cubiculo tuo : liceat mihi cubiculo à te concesso, tuo beneficio frui, tua humanitate, ac liberalitate.

Litteræ detrimentum ex morte Aldi Manutij accipiunt.

Multum iacturæ tulerunt, graue detrimentum ceperunt, damnum adierunt, subierunt, præclara litterarum studia ex morte, obitu, interitu, Aldi Manutij ; graue vulnus optimis litteris infixit obitus Aldi Manutij ; ictu graui percussæ sunt, ac penè prostratæ liberales disciplinæ, quo die Aldus Manutius occidit, interiit, extinctus est, periit, obiit, diem obiit, oppetit, mortem oppetit, extinctus est, discessit, à vita discessit, è vita exiit, vitam cum morte commutauit, morte sublatus est, morte nobis ereptus.

Litteræ semper incunda & utiles.

Mi fili, semper vsui, semper delectationi litteræ tibi erunt; fructum tibi afferent & voluptatem in omni vita; nunquam non utiles, nunquam, inquam,

iucundæ non erunt; te semper commodis; semper voluptate afficient; iuuabūt pariter, & oblectabunt; in vniuerso tuæ vitæ cursu; vitæ tuæ par atque adeo longior litterarum vtilitas erit.

Litteras non committere.

Eiusmodi sunt, eius generis, eius momenti meæ litteræ, vt eas non audeam temerè committere; non eius generis, non eiusmodi sunt meæ litteræ, vt eas audeam temerè credere.

Longinquitas temporis finem doloribus affert.

Dolorem minuit ac mollit dies, temporis longinquitas, vetustas; quæ nobis à fortuna infliguntur vulnera, sanantur vetustate; vis doloris cum tempore languescit; detrahit de dolore dies, atque adeo extinguit omnem, planeque tollit; quouis dolore affectis, quouis malo laborantibus medetur tempus, medicinam dies affert; vetustas opem fert, opitulatur, subuenit, auxilio est, subsidio est; finem doloris dies affert; habet hoc tempus, vt quæmuis dolorem, quamuis acriter in animo insitum, euellat atque abijciat; est hoc temporis, vt omnem malorum memoriam, omnem aduersæ fortunæ recordationem ex animo deleat, auferat, cripiat, expellat, amoueat; dies aufert ægritudinem hominibus.

Lucri gratia cause dicuntur.

In forum multi veniunt, vt lucri plurimum faciant, vt lucrentur plurimum, vt quæstus maximos faciant, lucri cupiditate adducti, lucelli dulcedine illecti, lucrum spectantes, lucrum secuti, lucro commoti,

moti, lucrispe; multos in forum lucris cupiditas adducit, ad agendas causas impellit, facit augendæ rei cupiditas, ditandi spes, congregandarum opum, comparandarum diuitiarum, pecuniæ colligendæ, vt in forum se conferant, vocem in quæstum conferant, vt agendis causis se dent, vt industriam suam in agendis causis exerceant.

Lucrum ex re turpi.

Quæstus maximos, sed turpissimos fecit; rem fecit turpissimè, diuitias quæsiuit malis artibus; multum ille quidem, sed inhonestè, sordidè, parum laudabiliter, cum dedecore lucratus est; cum infamia lucrum secutus est; tanti lucrum fecit, ea cupiditate ad lucrum incubuit, vt expetendum sibi, vel cum dedecore, cum infamia, turpi cum fama existimauerit.

Luctus perpetuus.

Conficior lachrymis, sic, vt ferre non possim; luctu consumor, contabesco, modum lugendi nulum facio; finem lachrymis non impono; lachrymis me dedo; lachrymis nunquam abstinco; vberimus meus est fletus; assiduæ lachrymæ, perennes lachrymæ; nunquam non lugeo; luctum nunquam intermitto, non dimitto, non omitto; totus in luctu versor, assiduæ fluunt ex oculis lachrymæ; comes mihi vbique luctus est; perdunt me lachrymæ; nunquam lachrymis non hument oculi.

Luctus è publico malo.

Luges Reipub. tempora; tuus fletus exoritur, existit, manat, proficiscitur à publicis malis; lugen-

di causam affert aduersa fortuna Reipub. calamitas publica, publica mala te ad fletum impellunt; miserie tibi publicæ lachrymas excutiunt, exprimunt.

M.

Mæreo.

Iaceo in mœrore, ac sordibus: afflictus mœrore iacet, languet ac mœret animus meus: pessimè est animo meo, tristissimis vexor & conficior curis, mœrore contabesco, debilitor, conficior, obruor, nihil me tristius, deditus tristitiæ sum.

Magister scripturæ.

Magister scripturæ est, scripturæ præest, vectigalibus præest, princeps publicanorum est, vni potissimum demandata vectigalium cura est: ei maxime commissa vectigalia sunt: vnus præcipuè vectigalium curam gerit: sustinet vectigalia præcipuo quodam iure, summo quodam iure exercet.

Magistratus rectè præfuit.

Pater tuus eximiam ex hoc magistratu laudem collegit, tulit, cepit, adeptus est, consecutus est; præclare pater tuus hunc honorem gessit: egregiè se pater tuus in hoc munere tractauit: pater tuus hunc magistratum pro sua, rei que publicæ dignitate administravit.

Magistratus certus.

Nunquam dubitavi, dubium nunquam mihi fuit, ambiguum mihi nunquam fuit, nunquam mihi venit in mentem dubitare, ambigere, suspicari, nunquam mihi fuit obscurum aut parum apertum, nunquam suspicatus sum fore, vt hic tibi magistratus
non

non deferretur, vt excluderis hoc magistratu, vt repulsam ferres, vt reijceris: pro certo semper existimaui, certò sum arbitratus, certa spes animum meum tenuit, exploratùm mihi fuit, prorsus mihi persuasi futurum, vt ad hunc honoris gradum peruenires, vt aditus tibi ac via pateret, ne tibi vnquam eunti ad hunc honorem, via præcluderetur: petitionis tuæ ratio nunquam explorata mihi non fuit, incerta, dubia, ambigua, obscura, minimè fuit vnquam.

Magistratus summus.

Penes eum est potestas, omnia sunt, est imperandius, est in omnes imperium; dominatur, imperat, regnat; tenet omnia: rem tenet publicam: arbitratu suo cuncta moderatur, ac regit; eius in manu sunt omnia: eius ita potestas latè patet, vt omnia complectatur; eius dominatu nihil vacat; ad eum omnia sunt delata; eius voluntas pro legibus est; ab eius voluntate ac nutu pendent omnes; omnia posita sunt in vnius voluntate: tanti non est, multis mortalibus imperare, quanti nobiscum hic vitam ducere.

Magnas res suscipis.

Etiã atque etiã vide, quantum facinus contere, animaduerte quid suscipias, quid sustinere possis, quàm graue subeas onus, quantum tibi oneris imponas, quantam ineas rem, cuius difficultatis, cuius industriæ, cuius operæ sit, quàm difficile, durum, spissum, laboriosum, operosum, quantum industriæ, quam facultatem, quas vires, quos neruos,

quantum roboris postulet id, quod conaris, molliris, tentas, instituis, suscipis, aggredieris; in arcem huius causæ inuadam, totis viribus, toto pectore contendam.

Magni æstimatur.

Multorum nummorum est mea bibliotheca, precij magni est, plurimi valet, magnæ æstimationis est.

Magnitudo animi absque prudentia.

Sæpè, qui magnitudine animi præstant, prudentia minus valent: sæpè contingit, evenit, vsuuenit, accidit, fieri videmus, non rarò fit, non parum sæpè fit, vt animi magnitudinem comitetur imprudentia: vt in nonnullis magno animo præditis, animo præstantibus, prudentia requiratur, desideretur.

*Maiores nostri diuitias virtuti
postponebant.*

Maiores nostri diuitias minimi putabant, vnâ virtutem sequebantur; apud maiores nostros minima diuitiarum, virtutis erat ratio maxima; nullo loco apud maiores nostros diuitiæ fuerunt, virtus vna vigebat maximè: plurimum semper apud maiores nostros virtus valuit, minimum diuitiæ; opes in minimis ponebant; postremæ omnium rerum diuitiæ illis erant; rem familiarem, quæque nos bona appellamus, parui, minimi, nihili reputabant, ducebant, æstimabant, pendebant, faciebant, flocci faciebant, flocci non faciebant (*idem enim significatur, siue adsit particula non.*) minimi erant apud maiores

res nostros opes, minimi ponderis, nullo apud eos loco, parui momenti; postremum apud eos locum opes obtinebant, de opibus minimum laborabant, diuitias præ virtute contemnebant, infra virtutem ducebant, post virtutem habebant, virtute posteriores iudicabant.

Maiores mentiri turpissimum fuit.

Maiores nostrum ætate, tempestate, temporibus, quo sæculo maiores nostri vixerunt, mendacium probro maximo fuit: mendacium dicere turpissimum fuit: veritas ita colebatur, vt falsi homines pessimè audirent.

Malè audis.

Pessimè tibi omnes dicunt, turpissimè atque acerbissimè de te loquuntur: turpia quædam atque inhonesta in te conferunt: valde te exagitant, iactant, insectantur, vituperant, accusant, carpunt, vellitant: omnes tibi grauissimè obtreçant, de tua estimatione multum detrahere conantur, liberrimè inuehuntur in te, nefaria quædam de te dissipant, disseminant, iactant: maledictis te onerant grauissimis: maledicta in te conferunt, congerunt, coniungunt: ita de te loquuntur, vt honori tuo labem inferant, aspergant maculas, tenebras offundant, vt honorem tuum turpi labe inficiant.

Maritima regio me delectat.

In maritimis facillimè sum, iucundè versor in maritimis, maritima loca cum voluptate frequento, maritima regione libenter vtor, in ora maritima versari iucundum est: maritima sedes me capit, ob-

lectat, tenet: pascor maritimæ regionis aspectus: meis oculis regione maritima nihil est iucundius: miram haurio iucunditatem maritimæ regionis aspectu.

Maximopere rogo.

Singulari studio, quàm possum studiosissimè, valde hoc ex animo à te contendo; hoc à te ita postulo, peto, contendo, vt fortunas in eo meas positas putem; velim existimes quod à te peto, id eiusmodi esse, vt meæ fortunæ omnes agantur, in eo consistent, locatæ, repositæ, constitutæ, sitæ sint: sic à te peto, quasi in eo mihi sint omnia, quasi rationes ex eo meæ pendeant, ad vnum illud referantur.

Medicus eruditus.

Bene doctus est, eruditus, instructus medica scientia, medendi arte, medicis litteris; sciens in primis est, peritus, intelligens, gnarus medicinæ; longè processit in medicinæ scientia; nouit penitus medicinam, tenet, possidet, callet: medicinæ scientiam ita est affecutus, vt pauci: medicinæ scientia valet, floret, præstat, excellit: medicinæ doctrina, scientia, peritia, cognitione, intelligentia, eruditione cum paucis conferendus est, inferior nemini: nota ei præclare medicina est; parent ei, quæ multos latent ex medica scientia; ex medendi arte; multum hausit ex ijs libris, vnde manat medicinæ cognitio; medicinæ scientiam planè complexus est, mente atque animo comprehendit, ingenio sibi aperuit, comparauit, peperit.

Medisari.

Colli;

Colligere se, animum intendere, meditari accuratius, diligentius animaduvertere, considerare cum animo suo, versare in animo, diligenter animo tractare, agitare animo diligenter, studiosè cogitare, intento aliquid animo intueri, attentius examinare, perpendere, ponderare.

Mei ingenij homo.

Valde mihi aptus est, mirè factus est ad naturam meam, vehementer est ad meæ vitæ rationem & consuetudinem accommodatus, conuenit optimè cum ingenio meo.

Memor beneficij.

Semper meminero, memoria retinebo, tuebor mente atque animo, nunquam obliuiscar, nunquam apud me delebit obliuio beneficia, officia, merita erga me tua; memorem me tibi, quæcunque se occasio dederit, obtulerit, probabo; gratum me tibi memoremque præstabo; præstabo tibi eam, quam debeo memoriam meritorum tuorum; gratum me nullo non loco, nullo non tempore memorem, gratiæ referendæ studiosum senties, experieris, cognosces; grati animi laudem in me non requires, non desiderabis; non committam, ut ingratum me appellare possis; ut in illo officio, quod bene merentibus debetur, iure me ac merito quisquam reprehendat; ut in vitium ingrati animi incidam, enitar ne quis mihi turpem ingrati animi notam possit inurere, ingrati animi vitium, crimen, culpam possit obijcere; ut ab ingrati animi vitio, crimine, culpa, turpi infamia longissimè seiungar, discedam, absum,

valde procul absum; vt ea culpa vacem, vacuus sim, caream; eius culpæ sim expers, quam committunt, qui nullam referendæ gratiæ curam suscipiunt, qui de referenda gratia minimum laborant; enitar, &, vt spero, consequar, vt te de me optimè esse meritum lateris, vt officia erga me tua voluptati ac lætitiæ tibi sint, vt ex tuis in me officijs voluptatem capias, officiorum tuorum fructum feras, percipias, colligas, vt gratiæ tuæ gratiam à me feras, vt parem tibi referam gratiam, par pari vt referam, vt officia tua paribus officijs æquem, compensem, remunerem, remunerer.

Mendax.

Quidquid dicis falsum est, minimè verum, alienum à veritate, à veritate seiunctum, abest à vero, aduersatur veritati, mendacium est: falsa est ompis oratio tua; quidquid loqueris, falsò loqueris.

Mens mutata.

Ad eundem furorem redijt; iterum defecit à fide, à pristina mente desciuit, discessit, abductus est.

Mente captus.

Desipiens est, delirus, stultus, demens, insanus, à ratione auersus, omni ratione carens; delirat; desipit; discessit à mente; desertus est à mente; destitutus à mente; mens eum & ratio reliquit; insanit; mentem amisit; mente captus est; mentis lumine obcæcatus; mentis compos non est; mentis inops; mentis expers; inops à mente.

Mercatores dimites.

Rem possident bene magnam, amplissimam, vberissimam,

berrimam, copiosam in primis mercatores Florentini; diuitias tenent summas, abundant, affluunt re, copijs, diuitijs, opibus; diuites oppidò sunt, locupletes, opulenti, copiosi, à re parati, instructi, firmi, bene nummati, bene peculiat; ampla res est, prolixa, copiosa, minimè angusta, bene multa mercatoribus Florentinis; ampla re vtuntur, prolixa, copiosa, benemulta.

Metu liberare.

Abstergere volo animi tui metum, leuare metu, liberare metu, à metu abducere; confirmare, constituere animum; expellere, eijcere, auferre metum; efficere ne quis animum tuum metus perturbet, afficiat, commoueat, exagitet.

Metus miseriarum ex bellis.

Hæc si bella durabunt, permanebunt, perpetua, diuturna, fixa erunt, quo cœpère cursu procedent, longius producentur, consistent; nisi bellis finis imponatur, fiat, afferatur; nisi bella finiantur, terminentur, ad exitum perducantur; periit vniuersa Italia, desperata omnis Italiæ salus est; actum est de salute Italiæ; suam salutem Italia desiderabit.

Miles fortis.

In bellis ostendit se, probauit, præbuit, præstitit acrem ac fortem virum; ita fortem, ac strenuam operam nauauit, vt magnam ex ea laudem tulerit; rem bellicam fortiter ac strenuè tractauit.

Milites egregij cæsi.

Periére milites virtute præstantes; interiit egregia militum manus fortissime excellens, cuius vir-

tuti committi multum posset; flos exercitus, & robur vniuersum sobolesque militum cecidit.

Miser ob contemptos patronos.

Cecidit, concidit, perditus est, extinctus est, perijt, exitium, perniciem, vltimam calamitatem subiit, sustinuit, tulit, perpeffus est, sensit; extremam fortunam subiit, adiuuit, sensit; delectus est in miseram vitam, summas misérias, summas calamitates, durissima quæque, acerbissima quæque, miserrima quæque, postrema quæque, quia quos maximè debuit, eos minimè veritus est, contempsit, nihili fecit, aspernatus est: nullo loco habuit, minimi duxit: habuit in postremis, quos minimè debuit, quos minimè æquum erat: nullam rationem habuit, duxit eorum voluntatis, aut commodi, à quibus pendere, quorum voluntatem remque spectare, quibus consulere, quorum rationibus consultum velle debuit: quorum voluntati parere, obsequi, morem gerere, officio cogebatur.

Moderans studijs valobis rectius.

Si modum studijs impones, facies, statues, si tibi moderabis in studijs, si studia moderabere, si tibi parces in studijs, valetudine melior fies; valetudinem confirmabis, conualescens quotidie magis, firmior ac validior fies; bonæ valetudinis, firmitatis, virium, roboris quotidie plus assequeris: ad perfectam valetudinem quotidie propius accedes.

Molestia.

Aliquid me mordet, pungit, afficit: est quiddam quod molestius feram, submolestè feram, in quo non-

nonnihil offendar.

Molestia liberatus.

Quod Deo sit gratia, vacuus molestijs nunc quidem sum, sine molestia, cura, sollicitudine, procul absum à molestijs, extra molestiam sum, tranquille fatis ago: Dei benignitate factum est, contigit, ut nunc quidem omni molestia vacem, nullis angar curis, nulla vexer sollicitudine, nulla meum animum paulò molestior, grauior, acerbior exagitet, vexet, perturbet, commoueat, afficiat cogitatio: fruitur animus meus tranquillitate: bene est, commodè est, quies est, pax est, tranquillitas est animo meo: animo sum ab omni molestia soluto, vacuo, libero, longè seiuncto: Dei me benignitas omni molestia exemit, liberauit, ab omni molestia vindicauit, eripuit, disiunxit.

Molestia affici à bene meritis.

Valde sum commotus, cum eos audiui negotium tibi faceßere, molestiam exhibere, molestos esse, infensos esse, sollicitudinem inferre, te vexari, iniurias accipere, affici molestia ab ijs, de quibus ipse bene meritus es maximè, qui summa tibi beneficia debèt.

Moram auertere.

Caue, ne mihi spatium producat, dies proferatur, prorogetur, protrahatur, extrahatur, proterendatur, fiat longior: ne res longius ducatur, ne in aliud tempus reijciatur, protrudatur, reseruetur.

Moram trahere.

Morari diutius, moram facere, moram interponere, procrastinare, differre, diem ducere, referre

me in aliud tempus, rem proferre, ducere, producere, protrudere, protrahere, extrahere, in aliud tempus referuare non possum.

Moram adhibe.

Rem sustine, suspende, quoad licet; moram interpone: rem ducas, producas, prorogas, protrahas.

Morbis ex itinere.

Itineris laborem ita grauem sensit, expertus est, itineris labore ita est affectus, defatigatus, fractus, ut in grauem inciderit morbum, ut morbo sit affectus difficillimo, ut ægrotauerit periculosè, dubia vitæ spe: labor itineris ita grauiter eum affecit, afflixit, ut morbi causam attulerit & eius morbi, qui vitam in discrimen adduceret, in quo de vita prorsus ageretur, vita veniret in dubium.

Morem tibi geram.

Parebo tuis mandatis: exequar tua mandata: effectum dabo, quod mandasti, tuæ voluntati parebo, morem geram, obsequar, obtemperabo; sequar voluntatem tuam, meam voluntatem ad tuam aggregabo, cum tua coniungam: tuæ voluntati mea voluntas seruiet: tua mihi voluntas lex erit atque norma.

Mori.

Optabile est, affecta ætate diem obire vltimum, summum obire diem, vitam cum morte commutare, è vita discedere, vita excedere, migrare è vita, huius lucis usuram amittere, obire, occidere, interire, perire, mori, vitam finire, mortem oppetere; si vocer ad exitum vitæ, non faciam, ut hunc sensum amittam.

Morosus.

Morosus.

Cum nemine prorsus tibi conuenit: tui mores ab omnium moribus abhorrent: aptus non es, ineptus es, minimè accommodatus ad mores, ad consuetudinem, ad naturam, ad ingenium cuiusquam: nescis vti cuiusquam consuetudine: alienus es ab omnium consuetudine ac moribus: non facilè tuos mores ad cuiusquam mores conformas; morosus es, nimiumque difficilis in consuetudine & vsu: ita te morosum difficilemque præbes in consuetudine, ita mores aliorum fastidis, vt nemo te, tu nemine vti possis, vt neque tu quenquam, neque te quisquam ferre possit, vt neque tu consuetudine cuiusquam, neque tua quisquam vti possit.

Mors immatura ex intemperantia.

Multos adolescentes conficit, perdit, immatura morte afficit crudelitas, crapula immoderata, dissoluta victus ratio: largiore, vberiore, pleniore cibo vtuntur adolescentes, quàm vt stomachus digerere, ferre, sustinere possit, quàm vt vitæ conducat; id quod sæpe illis immaturæ mortis causam attulit.

Mors sine sensu est.

Nullus in morte residet sensus: mors nullum habet sensum: mortui sensu carent; mortuis nullus inest sensus: extra sensum mors est: sensus à mortuis abest: morte sensus amittitur: sentiendi vis morte extinguitur.

Multi non sapientes secundis rebus sapientes habiti.

Multi, cum sapientes non essent, summæ tamen

sapientiæ nomen prosperis temporibus tulerunt, nati sunt, consecuti, adepti; multj, cum sapientiam haberent nullam, summam tamen possidere secundis temporibus crediti sunt; in prospera fortuna, secunda, læta, felici, optima, secundis rebus, rebus ad voluntatem fluentibus, cum nihil esset aduersi, cum rebus omnibus esset optimè, cum omnia facilimo cursu procederent; iucundissimis, lætissimis, optimis temporibus.

Multis imperare optabile.

Optabile est, imperium in multos habere, habere multos, quibus liceat imperare, qui pareant imperati, quorum opera iure tuo, pro tuo iure, pro potestate, arbitrato possis vii, multis dominari, multis præesse, paratos ad voluntatem, ad imperium, ad nutum habere multos.

Munere afficere.

Donare cuiquam, dona dare, largiri, munus offerre cuiquam, donis quenquam afficere, donare quenquam munere, dona in quenquam conferre, munera conferre, liberalis in quenquam esse, liberalitate vti, liberalitatem exercere non soles, in consuetudine non habes.

Munere egregiè perfunctus.

Magnificentissimo perfunctus est munere ædilitatis: præclare se tractavit in ædilitatis munere; ædilitatem summa cum laude gessit; nihil fecit non egregiè; iustitiæ laude præstitit; specimen dedit minimè dubium virtutum suarum; ædilem se præbuit egregium, præstitit, ostendit; summam ex ædilitate

tate laudem est consecutus, sibi comparauit, sibi peperit, cepit, tulit, retulit.

Mutas sententiam.

Non permanes in eadem sententia, non persistis, non perseueras, non pergis; tuam sententiam non retines, non tueris, non seruas; tibi non constas; discedis à sententia; labas in sententia; eadem non est, fixa non est, infirma est tua sententia; mutas sententiam, consilium, opinionem; discedis à sententia, consilio, opinione; sensus tuus non idem est, alius nunc est, immutatus est.

Mutata de pace sententia.

Anno proximo, superiore, pacis autor præter ceteros eras, nunc videris à pristina causâ descuiisse; non quod anno proximo, nunc idem de pace sentis; tua de pace sententia cum superioris anni sententia convenire non videtur; non eadem tua est, quæ anno proximo, superiore, de pace sententia; pacem vnus omnium maximè tuebaris anno superiore, nunc alia tua mens videtur, non idem sensus, diuersa opinio.

Mutate sententia.

In sententia non permansisti, sensum mutasti, aliter existimas, à pristina sententia descuisti, à te dissentis, diuersam opinionem suscepisti, cepisti.

Mutatio rationis.

Diuersa nunc mea ratio est, non eadem est; immutata est ratio rerum mearum; alius est rerum mearum status; aliter se meæ res habent, non eodem loco sunt.

Mutuo nos amamus.

Mutuo amamus, inter nos, pariter, æquè, similiter, vicissim, amore non dissimili, mutuo, pari; par voluntas ab utroque nostrum accipitur, ac red-
ditur.

N.

Natura.

Mos hic omnium est, consuetudo est, institutum est, moris est, consuetudinis, instituti, mos obtulit, inualuit; ita fert omnium consuetudo, mos communis, nemo non ita consuevit, omnibus est à natura tributum, ita natura comparatum est, ita comparatum est, habent hoc omnes à natura; ita facti, ita instituti natura omnes sumus, ut vim vi repellamus, ut ab iniuria nos tueamur.

Natura omnibus accommodatus.

Præcipuo quodam naturæ munere aptus erat, accommodatus, appositus erat ad omnia; factus ad omnia videbatur; ingenium acceperat à natura ad omnes res appositum, atque accommodatum; eo erat, eo utebatur ingenio, quidvis ut exequi, & præstare satis commodè posset; natus ad omnia videbatur; dederat hoc ei natura, quidquid aggrediretur, ut egregiè conficeret, ut excelleret; habebat hoc à natura, ut quamcunque ad rem se conferret, quamcunque capefferet, ea non pessimè perfungeretur, ex ea cum laude discederet.

Natura auarus.

Multis argumentis inclinatum, ac natura propensum te ad turpissimum, & execrabile vitium avaritiæ,

tia, iudicaui: quod multis argumentis potuerim conijcere, colligere, suspicari: ad auaritia vitium natura propendes tua, te ad auaritiam natura ducit, auaritia studiosus es hortante natura, naturali quodam studio ad auaritiam inclinas: sequeris auaritiam quadam naturæ inductione.

Necessitati parendum.

Sapientis est, sapientia est, consilij est, rationis est, sapientem decet, tempori cedere, necessitati parere, rationem temporis habere, consulere temporibus, conformare se ad temporis rationem, consilia & actiones tempore moderari, pro temporum statu & suscipere & deponere, ita se gerere, vt præcipere tempus videatur, vt temporis ratio ferat ac postulet: quasi ducem sequi in agendis rebus, quasi consiliarium habere tempus, consiliario vti tempore nos decet.

Nec vsui, nec incommodo esse.

Si tibi utilis esse non possum, incommodare tibi nolo; incommodo tibi esse, incommodo te afficere, incommodum tibi afferre, parere, præbere.

Negotiari.

Mediolani negotiatur, habet negotia, gerit negotia, mercaturam exercet, res agit, negotia tractat.

Nemini fidendum.

Nemini, vel summa necessitudine coniuncto, habenda fides est: nusquam tuta fides: cauendum est, ne cuiusquam fidei nos credamus, committamus, res nostras commendemus: cautionis est, sapientia est, consilij est, nemini se credere, committere,

nemini planè confidere, nullius in fide omnia statuere, ponere, collocare, quis est, quem tibi fidum preſtare poſſis, cuius fide niti tutò poſſis, cuius incerta, dubia, infirma, fluxa fides non ſit?

Nemini maledicendum.

Conuicium cuiquam facere non debemus: malè cuiquam dicere non decet: dicere conuicium cuiquam, iacere conuicium, conferre conuicium in quenquam, conuicijs quenquam afficere, vexare, exagitare, iactare turpe eſt, laudis non eſt, laudi non eſt.

Nemo ab omnibus incommodis liber.

Quis eſt, qui nihil in vita mali videat, nihil ſuſtineat incommodi, nullam ſerat calamitatem? cuius eſt perpetua ſcèlicitas, nullis interrupta malis? nemo fortuna vititur perpetuò bona: nemini res ad voluntatem ſemper fluunt: nemo eſt cui proſperè omnia ſuccedant, nihil contra voluntatem eueniat, nullum accidat infortunium, ſecunda ſint omnia, optata omnia contingant.

Nemo ſine crimine.

Omnes in omnem culpam prolabuntur, incurrunť homines in omnem iniquitatem; nulla culpa eſt quæ non hodie ſubeatur: omnes in omni ſcelorum flagitiorumq; genere volutantur; omnem improbitatem omnes amant; nullum hodie flagitium ignoratur, prætermittitur.

*Nemo tantum habet, quantos ſumptus
facere poſſit.*

Quis ita firmus ab opibus eſt, quis ita fortunæ
bonis

bonis affluit, atque abundat, cuius tantæ diuitiæ sunt, quis tantum possidet diuitiarum, quis opibus adeò pollet, cui res familiaris ita copiosa est, cui tantum fortuna largita est, de suis bonis impertiuit, communicauit, vt sustinere sumptum possit, vt respondere sumptui possit, vt sumptum ferre satis possit, vt quantum res postulat, tantum facere sumptum, tantum erogare possit?

Ne quid dicam tristius.

Nolo tristius quidquam dicere, nolo malis omnibus hanc rem prosequi, nolo malè ominari.

Nefis autor.

Noli me hortari, cohortari, adhortari, vt hoc faciam: ne mihi sis autor huius consilij, ne me rationibus ad hoc impellas: ne cohortatione utaris: ne cohortationem suscipias.

Nihil sine numine felix.

Qui suas ad cogitationes Deum non adhibet, suis in cogitationibus non confugit ad Deum, sua consilia ad Deum non refert, cuius animus cum Deo nunquam loquitur, sæpè illum fallit humana prudentia, sæpè is ab humana prudentia in fraudem, in errores inducitur, sæpè labitur, aut offendit, aut errat, ab humana prudentia ductus, ducem secutus humanam prudentiam, humanæ prudentiæ ductu, falsa quadam rerum humanarum specie deceptus.

Nihili laus ab illaudatis profecta.

Ea de laude minimum laboro, eam laudem minimè puto, reputo, facio, duco, æstimo, pendo, flocci

facio, contemno, respuo, aspernor, nullam puto, in minimis pono, in postremis habeo, ab ea laude non pendeo, ea me laus minimum mouet, parum afficit, non tangit, non capit, non ducit: eam laudem non spectro, non amo, non curo, non expetendam duco, inter optabilia non refero: (*& hæc omnia passim licet iisdem verbis conuertere.*) quæ proficiscitur ab ijs, qui ipsi in laude non viuunt, qui laudem ipsi nullam consecuti sunt, qui ab omni laude procul absunt, quibus ipsis laus nulla tribuitur.

Nimis es studiosus.

Nunquam te explent studia, tua nunquam expletur, aut satiatur studiorum sitis: nimius in studijs, nimium te studijs dedidisti: præter modum, supra modum, extra modum, parum modicè, immoderate, minus moderate, sine modo, minus intemperanter studia colis, tractas, exerces: nimia studiorum cupiditate flagras: te studiorum amor, & consuetudo nimium tenet.

Nimium es superbus.

Nimium tibi places; plus tibi assumis, quàm deceat, quàm liceat, conueniat; æquum sit, oporteat, ratio ferat, patiatur, concedat; nimium te effers; arrogas tibi plus, quàm licet; altius quàm oporteat, ipse te extollis; ita superbe agis, vt ferri non possis; superbia es prorsus non ferenda; parem tibi esse neminem vis, te cunctis antefere^{re}; omnes despicias, te verò vnum suspicis; amas ipse te sine rivali; tibi ipse magnus es, atque eximius; omnia putas esse in te vno collocata; fortunam ipsam minus esse te ipso fortunatam

natam putas; persuasum habes, tuis te fortunis ipsam fortunam anteire.

Φιλαυλιος, amans sui.

Nimium tibi tribuis: nimium tibi arrogas: nimium tibi assumis: nimium te effers: nimium tibi places, assentaris ipse tibi, te amas: cum de te iudicas, non rationem, non veritatem consulis: largiris ipse tibi plus, quam veritas concedat, plus quam veritati.

Nimius labor in studijs.

Nimis elaboras, inuigilas, sudas, exerces te nimis, immoderatè, supra modum, intemperanter in studijs; nimium laboriosè studia tractas, colis, exerces; sustines laboris, plus quam satis est, in studijs exercendis; sic elaboras in studijs, vt vires tuas imminuas, consumas, exhaurias, debilites, infirmes, infligas.

Nobili necessario virtuti studendum.

Quicumque honesto, claro, non obicuro, summo loco, claris parentibus natus est, ex nobili familia, clara stirpe, ei maior, quam cæteris, colendi præclara studia exercendarumque laudandarum artium necessitas imponitur: habet hoc nobilitas, & familiæ splendor, vt vitæ laudabiliter, & cum virtute tradicendæ, non modò occasionem, verum etiam causam, neque causam tantum, sed etiam necessitatem afferat: quem familiæ nobilitas commendat, oportet eum ad liberalium doctrinarum studia, ad studium summæ laudis, ad omnem laudem, ad decus eò studiosius incumbere, ad excellentem omnium

rerum cupiditatem eò vehementius excitari: si quis ex egregia, nobili, præclara, illustri domo natus est, maiore, quàm quivis alius, vrgetur virtutis expendendæ necessitate.

Noctem studiis assumere.

Vigilare de nocte, noctu, per noctem studiorum causa cœpi: nocturnas vigiliæ diurnum ad studium cœpi adiungere, diurno cum studio coniungere: ad studia iam etiam aliquantum noctis assumo.

Nolo Rempublicam in discrimen adducere.

Nolo summam Rempublicam, salutem Reipublicæ, publicam rem in discrimen, in dubiam fortunam adducere, deducere: non committam, vt incertam fortunam Respublica subeat, vt periclitetur Reipublicæ salus, vt in dubium vocetur, in periculum, in discrimen veniat.

Nomen ex scriptis.

Si tua scripta ad exitum perduces, perficies, conficies, absolues, si tuis scriptis finem impones, extremam manum impones, perpetua erit, æterna, immortalis tua fama, nunquam deficiet, consenesceat, peribit, obscurabitur, extinguetur, delebitur: nulla dies tuam famam terminabit, nullum temporis spatium circumscribet, nulla vetustas corrumpet; vigeat in omnes annos tua fama: omnis te posteritas cognoscet, tuas laudes accipiet ac tuebitur: nomen tuum immortalitati commendabis, immortalitate donabis, immortalitatis præmium consequeris: non simul cum corpore mors
tuum

tuum nomen extinguet, delebit, auferet: tuum nomen ab interitu vindicabis, in hominum memoria tenebis, æterna laude illustrabis, decorabis, afficies, ornabis: de te posteritas omnis audiet, ac loquetur.

Non contendendum cum fortioribus.

Contendere, certare, pugnare, altercari cum valentioribus non debemus: aduersus valentiores, firmiores, robustiores, paratiores à viribus suscipienda contentio non est.

Non cunctandum.

Si certum & exploratum tibi est, si pro certo existimas, posse te illius regni potiri, illo regno potiri, regnum illud obtinere, non est cunctandum, differendum, perducenda res non est, protrahenda, differenda, proroganda non est, mora facienda nulla est, interponenda non est, omnis tollenda mora, languor omnis abiiciendus, festinanter agendum, indormire non oportet.

Non dubito, quin summus futurus sis.

Non dubito, quin summum atque altissimum gradum ciuitatis obtineas: nulla me dubitatio tenet, nihil mihi dubitationis relinquitur, non est cur dubitem, quin ea consequaris, quæ in Republica putantur esse amplissima: quin futurus in ciuitate sis honestissimus, amplissimus, eximius, honestissimo loco, summo loco, singulari loco.

Nondum assuefactus es laboribus.

Nondum laboribus assueuisti: nondum es à laboribus assuefactus, laboribus assuefactus, assuetus:

labores ferre ac sustinere nondum consueuisti; labores nondum satis expertus es, sensisti, tulisti: nondum in laboribus plenè versatus, exercitatus: rudis es, insolens in laboribus; nondum tibi familiaris labor est.

Nondum planè res absoluta.

Sublata res tota non est, sed magna tamen ex parte profligata: parum abest, quin ad exitum res peruenerit: eò res processit, ut ab exitu non longè abfuerit, ut ad exitum penè peruenerit, exitum penè attigerit.

Non est causa mutanda sententia.

Quid est, quod aliam in partem traducere me debeam? cur hanc opinionem abijciam? cur hunc deponam sensum? cur ab hac sententia desciscam, discedam? cur aliter sentiam? cur à meipso dissentiam?

Non esse soluendo.

Soluendo non sum: non est, ut possim soluere: non habeo, unde soluam; non suppetit, unde creditoribus satisfaciam.

Non nisi spes proficiscaris.

Ne te viæ, nisi confirmato corpore, committas: nisi rectè valeas, ne te in viam des; peregrinandi consilium, nisi valetudine firma utaris, omitte.

Non punitus.

Pœnam effugit, elapsus est, impune illi fuit, impunitatem est assecutus, pœnam nullam tulit, sustinuit, perpeffus est; euasit ex iudicio; absolutus est; absolutionem est adeptus.

Non

Non satis religiosus.

Non satis diligenter, parum piè, minus religiosè, quàm conueniat, sacris operam das, in templo ver-
faris, Deum colis; satis piè non agis in templo; pie-
tas in te desideratur, requiritur; non eam pietatem,
non eam religionem, quæ Deo debetur, præstas
in templo.

*Non sum inconstans, quòd hominem in-
gratum negligo.*

Non puto mihi famam inconstantia pertimes-
cendam, si tam ingratum hominem, tam immemo-
rem officij, prosequi nouis officijs nolui; non ve-
reor, ne quis mihi tribuat, adscribat, assignet in-
constantia, leuitati; ne quis in me inconstantis animi,
leuis, mobilis, instabilis, parum firmi vitium con-
ferat; ne quis mihi notam inurat inconstantia; ne
inconstantia nomine malè audiam, suspectus sim;
ne accuser, quasi parum in officio constans, quasi
discesserim à pristina consuetudine, quasi desciue-
rim à me ipso.

Non tibi adulator.

Noli putare, me hoc auribus tuis dare; gratiam
tuam aucupari; hoc me loqui ad voluntatem; me
velle tuis auribus inferuire; me esse blandum, assen-
tatione uti, assentationis artificio tuam gratiam que-
rere; ne me putes fictè loqui ad colligendam bene-
uolentiam tuam; vt gratiam à te ineam, te mihi vt
adiungam, tuam in amicitiam vt me penitus infi-
nuem; me in amicitiam accipias, adscribas, capias,
suscipias.

Non tua, sed mea interest.

Hoc tua nullam in partem interest, mea multum: tua minimum refert, mea plurimum; ad te nihil, ad me valde pertinet; tua res in hoc nulla, mea verò agitur maxima: hoc ad tuas res momenti nihil habet, vim nullam habet, minimum valet, ad meas valet in omnes partes, multum interest, refert, multum habet ponderis.

Non itatis cupidus.

Res novas quæris, cupidus es rerum nouarum, status hic te minimè delectat, nouitatem amas, nouitati studes, faues.

Noni tuarum rerum statum.

Noui, cognitum habeo, probè teneo statum rerum tuarum: qui sit rerum tuarum status, optimè scio, præclarè noui, egregiè intelligo, de tuis rebus planè mihi constat, exploratum est, exploratum habeo, compertum habeo, mihi dubium non est, obscurum non est: non me fugit, latet, præterit status rerum tuarum.

Nulla merita.

Non valde de me meritis es, non magna in me beneficia contulisti: graua non sunt, exigui momenti, parui ponderis ea, quæ mea causa fecisti: beneficium vel à te nullum accepi, vel accepi minimum: exigua sunt, quæ apud me beneficia collocasti, posuisti: non magnis à te sum affectus beneficijs: beneficia tibi debeo non ita magna: obligasti me, obstrinxisti, deuinxisti mediocribus officijs.

Nullius

Nullius pretij homo.

Valde miror, quòd hominis deterrimi, ac sordidissimi consuetudine vtaris; mirari satis non possum quòd eius te hominis vsus & consuetudo delectet, cuius infima conditio sit, qui sit infimę conditionis, humillimi loci, obscuri loci, nullius loci, nullius ordinis, nullius pretij, despectus, abiectus, contemptus, terrę filius: inops ab omni prorsus existimatione, neque à seipso, neque à maioribus commendatus, nulla maiorum laude, nulla sua virtute commendatus, honestatus, nobilitatus, insignis.

Nullo in honore esse.

Prorsus iaces, nulla tua existimatio est, nullum apud homines locum obtines, nullo loco es, nullus es, nullo in honore es, nullius te pretij homines ducunt.

Nunquam tibi deero.

A me omnia in te studia, atque officia, quę quidem præstare potero, velim expectes; mea omnia studia, atque officia polliceor; præstò me tibi semper fore velim existimes; planeque tibi persuadeas, si quid valebo, valebo tibi; hoc editum ex oraculo puta, hoc tibi confirmo, ac re præstabo, nullum me studij genus, aut officij, quod ad rem tuam pertineat, quod è re tua sit, quod in rem tuam sit, quod ad rem tuam pertineat, quod ad rem, laudem, dignitatem tuam valere videatur, vllò esse loco prætermisurum.

Nunquam tua merita compensabo.

Nullam vnquam tuorum meritorum partem

assequar; nunquam ne minima quidem ex parte tuis in me meritis satisfaciam; nunquam omnino tibi solvam quantum debeo, ac ne vlla quidem ex parte; officia tua nunquam rependam, remunerabor, remetiar, compensabo, officijs paribus æquabo; nunquam non modò referenda, sed ne cogitanda quidem gratia tuum beneficium consequar.

Nuncius sinister.

Rumores de illo duriores erant; aduersa quædam de illo erant allata; nuncij venerant tristes, aduersi, infauti, parum commodi, minimè læti, parum secundi: grauior de illo fama peruenerat, dissipata erat, peruulgata; duriora quædam, grauiora erant significata, iactabantur, sermonibus dissipabantur.

O.

Ob auaritiā vituperatur.

Auaritiæ nomine malè audis; auaritiæ flagras, laboras, infamia: auaritiæ tibi crimen obijcitur, exprobratur; in te confertur auaritiæ culpa, tibi auaritiæ nota iniuritur; suspectus in primis es auaritiæ nomine, accusaris, reprehenderis, exagitaris; vt in auaritiā pronior, ad auaritiā procliuior, vt homo diuitiarum nimis appetens, immoderatè sitiens, supra modum cupidus; cupidior, auidior, quàm satis est; vt nimius in diuitiarum cupiditate insimularis.

Obeſt valetudini.

Ignē vti ſine valetudinis damno mihi non licet, ſi ad ignem accedo, obeſt valetudini, valetudinis cum detrimento fit, læditur valetudo, damnum facit,

facit, infirmatur, incommodo afficitur.

Ob liberalitatem laus.

Tuum nomen liberalitate extolles, efferes; tuam laudem excelso, sublimique in loco, atque in illustri quadam specula liberalitas constituet, collocabit; ad summam laudem, ad summa, ducem secutus liberalitatem, duce liberalitate, peruenies.

Obliviscendum malorum.

Lætior tibi vita esset, iucundior, tranquillior, tranquillius ageres, si tuos casus obliuisceris; ex animo tuo, mente, memoria deleres, euelleres; si memoriam tuorum temporum omitteres, deponeres, abijceres, ex animo deleres; si tua pristina mala, tuos casus, tuorum temporum varietatem obliuione voluntaria contereris, apud te deleteret obliuio.

Ob oculos.

Tota mihi illa regio, in cubiculo meo sedenti erat in conspectu, ante oculos erat, sub oculis erat, ob oculos erat, ad oculos occurrebat, in oculis erat, sese ostendebat, patebat, aperiebatur, exponebatur; ante oculos versabatur, sese oculis offerebat, egregiè patebat.

Obsecrauit me vt fidem seruarem.

Meam fidem implorauit, suppliciter mecum egit, rogauit me quàm suppliciter potuit, vt fidem præstarem, tuerer, seruarem, soluerem; vt starem promissis, vt in fide permanerem, vt promissa persoluerem.

Obuiam ire amicitia gratia.

Obuiam ibo, obuiam procedam, occurram, vt

officium amicitiae debitum persoluam, ut id præstem, quod amicitia postulat.

Occupato non molestus.

Nolo tuas occupationes impellere, tibi tam occupato molestus esse, molestiam exhibere, obstrepere; nolo tuorum negotiorum cursum impedire, tuis rebus impedimento esse, auocare te à tuis negotijs, curis, occupationibus.

Officiosissimus.

Erat in omni genere officij maximè omnium diligentissimus, omnis officij diligentissimus; vincebat, superabat, anteibat, antecedebat omnes, excellebat omnes, antecellebat omnibus diligentia; par illi, æqualis, similis, cum illo comparandus, æquandus, conferendus, componendus in diligentia nemo fuit.

Ominosum.

Malè veteres ominabantur, augurabantur, infausum omen, mali euentus omen, aduersum, calamitatem portendens, incommodum significans iudicabant, si quercus fulmine percuterentur, ferirentur, fulminis ictum sentirent, de cælo tangerentur.

Omnes morti obnoxij.

Paterni obitus dolorem hæc ratio depellat, quòd omnibus impendet mors, hac omnia lege creata sunt ut morte deleantur, extinguantur, tollantur.

Omnes omnibus calamitates incumbunt.

Ea temporum impendet conditio, ut optimè actum cum eo putem, si quis antè ex vita discesserit; omnibus omnia impendent mala; manet omnes, impendet

pendet omnibus, vrget omnes, aduentat, appropinquat, iam adest eadem calamitas; nemini rectè erit; nemo erit cui pessimè nō sit, qui pessimè se non habeat, qui non aduersa fortuna vtatur, qui non aduersis fortunæ fluctibus iactetur; communis erit, eadem omnium, par, simillima fortuna; suum quisque miseriarum pondus sustinebit; vexabit omnes eadem calamitas; miserrimè cum omnibus, atque infeliciter agetur; expers malorum nemo erit; miserijs nemo vacabit; malorum incendio flagrabit vnusquisque.

Omnia debeo tuis beneficijs.

Omnia tibi studia, omnia prorsus officia debeo tuis beneficijs; præstare cogor tua causa quidquid possum, quantum valeo, quantum consequi viribus possum, quantum est in me situm; tua in me beneficia, meum omne studium, meum officium, omnes à me curas, omnem industriam, omnia denique, quæ in me sunt, non solum postulant, verum etiam exigunt; quid est, quod ego tua causa non debeam? obsequi tuæ voluntati, morem gerere, parere, inservire prorsus in omni re debeo.

Omnia nihili facto.

Trahantur per me pedibus omnia, non laboro; nihil me afficit; nihil me tangit; nulla re moueor; de quavis re susque deque fero; æquè omnia contemno, fastidio, respuo; nulla res apud me pondus habet; nullius monenti est, in pretio est, ne minimi quidem est.

Omnis omnibus impendet calamitas.

Nulla est acerbitas, quæ non omnibus impèdeat,

immineat, quæ non omnes maneat; aduersa omnes omnia sustinebunt; pari omnes calamitate premuntur; communis erit omnium, non propria cuiusquam malorum tempestas, vis malorum, iniquitas fortunæ.

Opera frustrata.

Nunc me sentio frustrâ elaborasse, inanem laborem suscepisse, spes meas infirmis, & labantibus fundamentis esse nixas; me ducem habuisse, ducem secutum esse incertam, cæcamque spem; arido solo, infructuoso campo, arenæ semina commisisse, mandasse; imprudentiam consilij mei exitus rei mihi declarat; spe sum deceptus; ductus sum inani studio; laterem laui; operam malè posui; oleum & operam perdidici; studium inutiliter consumpsi, locaui.

Opinio inueterata.

Erat hæc in animis hominum inueterata opinio, peruetus, diuturna, multi temporis.

Opinor.

Opinor, arbitror, puto, autumo, existimo, iudico, censeo, duco; ita mihi persuasi, in animum induxi, pro certo habeo, exploratum habeo, minimè dubito, planè credo, prorsus, omnino, penitus, certò, pro certo, minimè dubitanter, exitum fore, qualem sum auguratus, qui augurio meo respondeat, quem prædixi.

Oportunitas amissa.

Amissum tempus est: elapsa de manibus est, abiit, præterijt, fugit, euauit, amissa est, nulla iam est, prorsus perijt occasio, tempus, oportunitas: si complecti

plecti hominem volueris, neminem habebis, cum res tuæ postulant, neque præstantioris animi, neque maioris in te beneuolentiæ.

Opulentum patrimonium disperdis.

Pater tuus opes, diuitias, rem, ea, quæ tu possides, quæ tibi reliquit, bonis artibus, honestis rationibus, laudabiliter, honestè bona quæsiuit, collegit, at tu malis artibus, improbis rationibus, inhonestè, turpiter, per nequitiam, per luxum, ac libidinem patrimonium exhauris, dissipas, consumis, perdis, malè perdis, disperdis.

Opus inchoatum.

Opus non modò non perfectum, confectum, absolutum, ad vnguem factum, sed inchoatum, ac rude reliquisti: tantum abes à perfectione operis, ut principia vix appareant: tantum abest, ut opus ad finem perduxeris, ut minimum ultra principia processeris, ut in ipsis penè principijs constiteris, hæseris: vix opus instituisti, vix aggressus es, operis initium fecisti, à fine autem longè distas: rem tu quidem habes institutam, sed perpolitio requiritur: instituta res est, non perpolita: operis tu quidem fundamenta iecisti, fastigium adhuc tamen nullum videmus, nullum extat.

Orestes matrem occidit.

Orestes parentem Clytemnestram sua manu defodit, confodit, perfodit, vita exuit, priuauit, morte affecit, puniuit, multauit, ultus est, vindicauit, interfecit, interemit, occidit, peremit, trucidauit, obtruncauit: parenti vitam eripuit, mortem

obtulit, attulit, intulit, vim intulit, attulit, manus attulit, intulit.

Ornatus animi & fortune bonis.

Honestus, grauis, plenus officij, bonus planè vir, & cùm virtutibus, tum etiam fortuna satis ampla ornatus, animi bonis abundat, nec fortunæ tamen bona desiderat: animi bona multa, nec fortunæ pauca possidet.

P.

Parcus ob egestatem.

Parcus es in conferendis muneribus, quia copiarum tibi non suppetunt: angusta est tua liberalitas pro tenuitate copiarum: ideo benignus & liberalis valde non es, quia non valde abundas, non valde copiosus es: qui potest esse prolixa, atque ampla tua liberalitas, cùm angusta sit res tua familiaris? largiris tenuiter, infra modum potius, quàm supra modum, quia non satis à copijs paratus es: ideo largè non das, quia, quod des non habes.

Parentes liberos ad virtutis studia cohortentur.

Decet parentes illos, qui liberis consultum volunt, non eos ad rem cohortari, quam facillè nullo negotio, arbitrato suo tum largitur, tum eripit fortuna, verùm ad eas artes quarum vitæ par vsus & possessio est: autores filijs parentes esse debent, vt ad eas artes, ad earum artium studia sese conferant, applicent, animum adiungant, toto animo incumbant, quarum possessio vitam æquat: impellere filios parentes debent, incitare, consilio, rationibus,

argu-

argumentis adducere ad eas artes, laudare illis eas artes, ostendere illis earum artium fructum, hortatores esse ad eas artes: id consilij dare filijs parentes debent, ita consulere, eam suscipere cohortationem, ea cohortatione uti: ea demum est apud filios egregia parentum cohortatio, qua impelluntur ad eas disciplinas, quarum est æterna possessio, quarum nobis fructum vna mors adimit, quarum vsus, interitu vitæ nulla re præterea terminatur.

Parentis vim asferre facinus atrocissimum.

Nullum crimen, piaculum scelus grauius est, aut detestabilius, quàm patri manus asferre, vim inferre: maximo se astringit scelere, graue piaculum admittit, impiè facit, qui parentem violat, lædit: qui violat eam pietatem quæ parenti debetur: nullum scelus abest ab eo scelere, in vno illo scelere omnia insunt scelera, cum parenti vis infertur.

Parentibus senibus liberi solatio sunt.

Parentum ætas ingrauescens filiorum in adolescentia conquiescit: parentum imbecillitas filiorum nititur adolescentia, parentum senectutem fulcit ac sustentat filiorum adolescentia: subsidio est labentibus parentum viribus adolescentia liberorum: senio parentum subueniunt adolescentes filij.

Paries labefactatus.

Hic paries vitium facit, rimam ducit, rimam agit, labefacit, labefactatur.

Pars extollere.

Magni oratoris est humilia tollere, efferre, ea quæ

iacere videntur, excitare atque erigere, obscuris dare lucem, splendorem afferre, obscura illustrare.

Parvus animus.

Ex humili animo, abiecto, pusillo, exili, ieiuno, angusto, gloriæ cupiditas, non emergit, exoritur, existit, effluit: angustos animos, ampla & præclara cogitatio non ingreditur.

Pater colendus.

Debes patrem tuum colere ante omnes homines: est cur patri tuo præcipuum quendam honorem præstes: tui muneris, tui officij, tuarum partium est, tuum munus, tuum officium, tuæ partes sunt, hoc in te conuenit, ad te pertinet, à te postulatur, hoc tibi omnis ratio suadet, proponit, vt patrem tuum præcipuo quodam honore colas, obserues, tuearis, afficias.

Patriæ res nescire dedecus.

Turpe inprimis est, dedecus est, in patria peregrinari: hospitem esse in ijs rebus, quæ ad patriam pertinent: ea non tenere, scientia non comprehendere, vsu doctrinaque percipere, in quibus patriæ res agitur.

Patriam ab interitu liberari.

Patriam seruauit: patriam ab exitio vindicauit: patriæ incendium extinxi: salutem attuli, peperit, dedi patriæ: opera mea patria stat: cadentem patriam sustinui, labentem confirmaui, labantem excepi: ego salus patriæ fui: à me salutem accepit patria: patriam ab exitio, à pernicie, ab interitu, à peste eripui, liberaui, tutatus sum: patriæ mala sanaui: patriam salutem attuli.

attuli, incolumitatem peperī, pestem abstuli: gra-
uiter laboranti patriæ opem tuli.

Patrimonium dissipare.

Rem consumis, perdis, disperdis, malè perdis,
dissipas, in res inutiles, inanes, leues erogas, partam,
quæsitam, comparatam, congestam summis labo-
ribus maiorum tuorum, quam maiorum tuorum
summa collegit industria.

Patris dissimilis.

Patris tui dissimilis es, patrem non refers, non
imitaris, parentis tui consuetudo in te desideratur:
parenti tuo dissimilem te præbes: tua ratio à patris
tui ratione longè distat: à patris tui consuetudine
longè discedis; non agnoscitur in te pater tuus.

Paucis agendum.

Pluribus tecum agere non debeo: longiorem
orationem tua non expectat humanitas, non pati-
tur, non fert, non sustinet, reijcit, recusat, renuit,
respuit: amicitia nostra minimè patitur, vt te plu-
ribus rogem.

Paupertas honores excludit.

Sæpè facit inopia, vt honores consequi non li-
ceat: prohibet, arcet, summouet ab honoribus rei
familiaris inopia; impedimento egestas est, quò mi-
nus ad ea, quæ sunt in ciuitate amplissima, liceat per-
uenire; aditum ad honores intercludit rei dome-
sticæ facultas; euntibus ad honores magnas diffi-
cultates obijcit, magna impedimenta opponit, vi-
am obstruit, obuiam it, occurrit inopia; imparatis
à re domestica honores obtinere non facile est,

multi negocij , magni operis est : honorum cursum impedit, interrupt egestas: egentibus non facilis est: non expeditus honorum cursus: non patent honores inopiæ.

Pecunie dines.

Bene nummatus est, bene peculiatuſ, bene paratuſ à pecunia , inſtructuſ à pecunia ; abundat nummiſ: copioſuſ eſt à pecunia: minimè pecuniam deſiderat: multum habet in arca: reſertuſ eſt pecunijs: pecuniæ illi multum eſt: pecuniæ multum poſſidet: magnam auri vim argentiq̃ue poſſidet, in numero to habet.

Perditi adoleſcentes in viam redeunt.

Perdituſ in adoleſcentia moribuſ multi ſunt, qui deinde meliorem adepti mentem, meliorem ad mētem, & ſententiam reuocati, reſiſcenteſ, honeſtiuſ vitam iſſituunt, honeſtioris vitæ initium ordiuntur, laudabiliorem vitam exordiuntur: multorum eſt impuriſ moribuſ, improbiſ, inhoneſtiſ, turpiſſimiſ inquinata, contaminata, infecta adoleſcentia; viuunt multi turpiter in adoleſcentia, ſtudent vitijs, turpem vitam colunt, inhoneſtè vitam traducent, pecudum more vitam tranſigunt, procliueſ ad vitia ſunt, turpi voluptate capiuntur, culpam facile committunt.

Perditorum fugienda ſocietas.

Non eſt cum improbiſ hominibuſ iungenda ſocietas: coire noſ ſocietatem, coire in ſocietatem, inire ſocietatem cum perdituſ hominibuſ, dare ſe in ſocietatem perditorum, conferre ſe, adiungere ſe, appli-

applicare se ad homines perditos, coniungere se, vinculo se societatis obstringere cum perditis hominibus, vtilitatis vel maxima spe proposita, vel si spes vtilitatis maxima ostendetur, non decet, turpe est, minimè debemus: qui se socium ad perditos homines adiungit, cum perditis hominibus coit, perditos sequitur, comitem se præbet improbis, facit turpiter, contrà quàm decet, minimè laudabiliter.

Per fratrem tuum agam.

Vtar ad omnia tuo fratre: vtar opera fratris tui, fratri me tuo committam, tradam: si quid agendum erit, per fratrem tuum vt agatur operam dabo.

Periculum honoris.

Tuus honor agitur: honor tuus in discrimen adducitur: de honore periclitaris.

Perpetuo gratus ero.

Dum viuam, quoad viuam, quatenus vitam producam, donec viuere licebit, dabo operam diligenter, id agam omni studio, curabo, enitar, contendam, in illud studium, illam curam, vnam illam rem incumbam, id mihi propositum erit in omni vita, eò spectabit animus meus, eò curæ, cogitationesque meæ referentur, intendentur, eò mea consilia dirigentur, vt me tibi memorem, gratumque probem, parem vt gratiam, par pari vt referam, vt in me gratum animum desiderare ne possis, vt officia tua paribus à me compensentur officijs: in omni meæ vitæ cursu nihil mihi prius erit, nihil antiquius, res mihi non tam erit vlla proposita.

nulla de re laborabo magis, nulli rei studebo magis, aut feruiam diligentius, quàm vt te de me optimè meritum esse læteris.

Peruersitas hominum.

Summa est hominum peruersitas, grauiori enim verbo vti non libet: peruersi sunt hominum mores, duri nimis, ac difficiles; ingenio sunt homines peruerso, difficili, duro, à ratione auerso.

Philosophia te adiungas.

Velim te ad eius scientiæ studium adiungas, vnde nascitur atque alitur moderatio vitæ, vnde recta viuendi ratio atque omnis ordo manat; velim te ad philosophiam conferas, tuum studium applies; velim philosophiam complectaris, philosophiæ te dedas, tuam operam tradas, tuum studium dices.

Philosophus in se, non in fortuna collocat omnia.

Hic est mos philosophorum, ea vitæ ratio, illud institutum, non vt à fortuna pendeant, cuius est in rebus humanis maxima vis; sed vt in seipsis omnia statuant, collocent, ponant; omnes in seipsis sitas ac locatas rationes & spes habeant, se spectent ipsos, suis nitantur viribus, nihil aliunde spectent, à seipsis omnia; præsidia constituent ad omnes casus, in seipsis omnia.

Pingit egregiè.

Apelles Veneris caput, & summa pectoris politissima arte perfecit, mirè pinxit, egregiè, sic, vt nemo melius, singulari expressit atque exornauit artificio; egregijs picturæ coloribus illustrauit, perfecit ac perpo-

perpoliuit egregiè.

Pinguis hebetis ingenij.

Pinguis est, obesus est, pinguedine diffluit : extra modum, quod hebetis, tardi, stupidi ingenij signum est, quod ingenij tarditatem arguit ; qui potest in tanto abdomine, in tam vasta corporis mole, spiritus locum habere? ingenio aut menti locus esse? ex illa pinguedine, illo abdomine, illo summe nobiles, elegantes, præclaræ cognitiones minimè excitantur.

Pius.

Qui pius est, religiosus, pius in Deum, qui honorem Deo præstat, Deum animo spectat, Deo seruit, qui pietatem & religionem colit, qui suum animum, suas cogitationes, sua consilia ad Deum refert, qui piè religioseque viuit, qui cum pietate vitam ducit, qui omnibus in rebus ducem Deum sequitur, duce Deo utitur, ad Deum spectat, cuius est vita cum pietate coniuncta, qui nihil non piè, nihil non cum religione coniunctum cogitat, ei optata omnia contingunt, feliciter omnia succedunt, nihil non prosperè succedit.

Pœnas iudicio persequi.

Milo pœnas à Clodio iudicio persequabatur; id agebat Milo, ut pœnas à Clodio debitas iudicio exigeret; huius audaciam merita pœna si comprimitis, cæterorum animos frangetis.

Pollicitatio officij.

Quæcunque tibi commodare potero, omni cura ac diligentia complectar; quæ tibi intelligam esse

accommodata, omnia studiosè persequar, diligenter præstabo, meum erga te studium in ijs maxime declarabo quibus plurimum significare potuero, tuam mihi existimationem & dignitatem carissimam esse: studium meum dignitatis tuæ, vel tuendæ, vel etiam augendæ summum omnes intelligent: nihil erit tibi tam promptum, aut tam paratum, quàm in omnibus rebus, quæ ad voluntatem, ad commodum, ad amplitudinem tuam pertineant, opera, cura, diligentia mea: profiteor, atque polliceor eximium & singulare meum studium in omni genere officij, quod ad honestatem, ad gloriam, ad rem tuam spectet: nulla tibi in re neque studium, neque beneuolentia mea deerit, præstò non erit: qui antea fui, idem in posterum futurus sum in te ornando & amplificando: quæcunque mihi tui honestandi potestas dabitur, nihil prætermittam, quod positum sit aut in ipsa re, aut in honore verborum: nunquam mihi tui aut colendi, aut ornandi voluntas deerit: polliceor tibi studium meum, & operam, sine vlla exceptione, aut laboris aut occupationis, aut temporis: omnem meum laborem, omnem operam, curam, studium, in tuis rebus consumam; quidquid valeo, tibi valeo, vniuersum studium meum, & beneuolentiam ad te defero: vincam meis officijs cogitationes tuas.

Pollicitatio.

Nihil non agam tua causa; nullum pro te laborem, nullum onus aut officium recusabo; subibo omnia tua causa; tuis in rebus toto pectore, cunctis viribus

viribus contendam; neruos omnes, vbi res tuæ postulabunt, intendam; omnia mihi pro te suscepta, non difficilia, sed iucunda erunt; mea tibi studia, atque officia præstò erunt.

Pollicitatio studiorum.

Vbi se obtulerit occasio, mea in te studia exstabant, mea in te studia conferam, ornabo te: omnia tibi studia præstabo, mea studia non desiderabis.

Pontifex.

Pontificum munus sustinet; Pontificis agit partes: Pontificem agit; Pontificis loco est; vicariam operam Pontificis loco præbet; Pontificis personam gerit, sustinet.

Post longum tempus redijt.

Aliquando, denique, demum, post diuturnum tempus, longo temporis interuallo, cum temporis multum iam abiisset, transacto iam multorum annorum spatio, redijt, reuertit, reuersus est, recepit se ad suos lares, patriam, cunabula, patrias sedes.

Potestatem summam obtinere.

Audio te Mediolanum summo cum imperio obtinere, tuam esse summam potestatem, summum ius in administrandis Mediolani rebus; præesse te Mediolano eo iure, quod amplissimum esse potest, ea potestate, quæ potest esse maxima; ita te Mediolanum regere, vt summo vtaris imperio, liceat tibi quidquid velis.

*Præclare scripta sunt à veteribus
de virtute.*

Ita veteres de virtute scripserunt, vt in libris eorū

singulis eniteat, eluceat, emineat, excellat industria; præclara sunt à veteribus ad bene viuendum scripta, de virtutis præstítia tradita, prodita memoriæ, mandata, monimentis consignata litterarum, scriptis explicata, cōsignata, chartis tradita, prodita, mandata, consignata, commendata, comprehensa, expressa, explicata litteris.

Pramia virtutis honores.

Si, vt instituisti, perges, si cursum institutum tenebis, si tuam consuetudinem seruabis, omnia quæ sunt in Republ. amplissima, consequeris; præmium feres tuæ virtutis eximios honores; ad summos honores, ad ea, quæ summa sunt in Republ. tua te virtus effe-
ret, extollet; mercestuorum meritorum erit, amplissima dignitas; aditum tibi ad maximos honores aperies, patefacies, viam strues, munies; honorem in Republ. nullum frustra petes, multietiam non petenti vltro deferentur.

Pramia virtuti proposita.

Præmiorum spe magna, admodumque firma niti possunt ij, quorum vita cum virtute traducitur; egregia præmia pro certo expectare, sine dubio polliceri, planè sperare licet ijs qui virtutem colunt, qui rectè atque honestè, & cum virtute vitam agunt, peragunt, ducunt, traducunt, viuunt; magna sunt rectè agentibus præmia constituta, proposita; summa rectè agentes manent præmia; certum fructum boni colligent, capient, percipient, ferent suæ virtutis, probitatis, officij, optimorū consiliorum atque factorum; mercedem actionum suarum expectare certis-

certissimam possunt, qui virtutem in vita primam habuerunt, quibus in vita virtus fuit antiquissima.

Pro alio soluendum.

Dependendum tibi est, quod mihi pro illo spondidisti, pro illo solues, illius promissum præstabis, pro illo satisfacies, illius promissio, solutio tua erit.

Probabo me tibi esse amicissimum.

Nullum erga te officium hominis amantissimi prætermittam; meam in te non mediocrem, non vulgarem, eximiam, summam, singularem, incredibilem beneuolentiam re declarabo, ostendam, patefaciam; quouis officiorum genere testificabor, testatam apud te relinquam, tibi probabo; sic officijs & studijs illustrabo, ut eam & tu, & omnes clarissime cernant, ut ea tibi, atque adeo cunctis hominibus clarissime pateat.

Probatio opinionis.

Probabo tibi meam sententiam; efficiam, ut opinio tibi mea, cum ratione congruere videatur; ostendam esse, cur probes meam sententiam.

Procurat mea.

Meas rationes tractat; mea negocia gerit; meas res curat, administrat; meus procurator est; mea negocia procurat; is est, cui res meas commisi, credidi, commendaui, tradidi, mandaui; sustinet rerum mearum curam.

Prodigalitas turpis.

Si tuam rem malè dissipaueris, perdideris, consumpseris, in res inanes erogaueris, conieceris, dedecori tibi erit, infamiae, ignominiae, turpe tibi erit,

infamia consequetur.

Producis rem.

Id agis, vt rem extrahas, ducas, producas, protrahas, differas, proferas, proroges, protendas, in aliud tempus reijcias, protrudas; vt rem suspendas sustineas, vt rei moram facias, moram inijcias.

Proficiscuntur ad Deiotarum.

Ibant, proficilcebantur, commeabant, iter habebant ad regem Deiotarum, conferebant se, recipiebant se ad regem Deiotarum; erat illorum iter ad Deiotarum versus.

Propinqui & affines egregij.

Propinquis & affinibus florēs, à propinquis optimè paratus es, munitus es; propinquis abundas; copia flores propinquorum.

Prouinciam cum laude administrauit.

Prouinciam rexit præclare, egregiè administrauit, cum laude gessit; magna virtutis & innocentiae fama prouinciæ præfuit; in illius administratione prouincię summa virtus enituit; in gerenda prouincia laudes illorum æquauit, quorum nomina propter egregia facta, singularemque iustitiam perpetuò uiuent in animis hominum; quorum vigebit memoria in omnes annos, multis testata expressaq; rectè factorum monumentis, quorum memoriam ob iustitiæ præclara facta excipiet, ac tuebitur immortalitas.

Publica & priuata aequè curanda.

Debet vnusquisque suam voluntatem ad publicam

tam causam aggregare; Rempub. curare; Reipub. curationem habere; Reipub. rationibus consulere eo studio debemus, quo rem nostram familiarem, quo fortunas nostras, quo priuata commoda tueri, complecti, fouere solemus; vnusquisque æquè publicam rem curet, ac priuatam.

Puerorum est intemperantia.

Puerorum hoc est, auidius appetere, vt ad appetendum procliuiiores sint, vt eos ab appetendo ratio non satis arceat, contineat; vt in appetendo nimis efferantur, minimè sibi temperent, sibi moderentur, sibi parcant.

Pulchrè factum.

Nihil à te neque elegantius, neque ad honorem præstantius effici potuit; facinus fecisti pulcherimum, & in primis honorificum; speciosa res est, valdequè ampla, quam præstitisti.

Puillanimis.

Summam in eo animi humilitatem cognoui, animi demissionem, abiectiōem, infirmitatem, imbecillitatem, tenuitatem, angustias; hominem esse vidi exigui admodum animi, demissi, abiecti, humillimi, infirmi, imbecilli, perangusti, in primis pusilli, nihil altum suspicientem, nihil spectantem in laude positum, nihil de laude cogitantem, nullius laudis cupiditate flagrantem, auersum ab omni gloriæ studio, in humiles, planequè sordidas cogitationes deiectum, tanquam humi serpentem, cognoui hominem.

Q.

Qua causa speres non video.

Non video cur speres, quare, quamobrem, qua causa, qua de causa, quam ob causam, qua ratione adductus, qua commotus causa, quo impulsus argumento; quæ te ratio, quid rationis in hanc spem adduxit, impulit? cùm in hanc spem venisti, quam rationem fecutus es, quæ te duxit, aut hortata spes est? quid effecit, ut sperares? tuæ spei causam ignorare me confiteor; spei tuæ causa me latet, præterit, fugit, mihi quidem, aperta, perspicua, manifesta, satis clara non est; perobscura apud me est, explorata mihi non est, obscuritas apud me habet plurimum.

Quamprimum natus sum.

Ab initio ætatis, à primo ætatis exordio, à prima ætate, ab ineunte ætate, à primis temporibus, à puero, iam inde à puero, iam inde usque à puero, à prima pueritia, à primis annis, à teneris, ut Græci dicunt, vnguiculis, à die natali, ab ortu primo, à quo die natus sum, ex quo ingressus in vitam sum, ex quo lucis usura frui cœpi, ex quo vitæ limen attigi, animam ducere, spiritum haurire de cælo cœpi.

*Quam tu dignitatem esse existimas,**ego infamiam puto.*

Qua tu in re dignitatem, ego deformitatem statuo, pono, loco, sitam censeo, positam, locatam, constitutam; quem tu dignitatis, eum ego locum infamiae puto; quod tu valere ad laudem existimas, ego dedecus in eo, turpitudinemque constituo; unde tu decus & gloriam speras exoriri posse, inde ego, ne dedecus

dedecus emergat, ne emanet infamia, ne turpitudinem effluat, magnopere vereor.

Qui consolari à nemine queat.

Nihil est, quod solatium, consolationem præbere, afferre, parere; solatio, consolationi esse mihi possit: nulla res est, quæ recreare, reficere, leuare, vindicare à dolore, liberare sollicitudine, eximere dolore, abducere à cura, auocare à molestia, abstrahere, auellere à mœrore animum meum possit: afflictum à mœrore animum, languentem, iacentem erigere, excitare, confirmare nulla iam consolatio potest: affectum dolore animum sanare nulla ratio valet: laboranti animo, ægrotanti, pessimè affecto mederi satis nulla ratio valet: parum apta remedia reperiuntur: inutilis, infirma, inanis, superuacanea prorsus omnis medicina est: quis iam homo (dicere nisi esset impium, quis iam Deus) animo meo virtutem dolore ereptam restituere possit? quis ea sanare vulnera, ijs vulneribus mederi, medicinam afferre, remedium inuenire, quæ mihi fortuna intulit; imposuit, inflixit? ita dolore obruor, ut emergere nulla ratione possim: ita malis opprimor, prorsus ut respirare non liceat: respuit iam animus meus, quasi desperata salute, omnem medicinam, remedia cuncta, omnia consolationum genera, frustra in me consolando ponitur opera: inanem operam sumit, qui ad me consolandum aggreditur: insitus, infixus, in animo dolor ita penitus est, ut euelli nulla ratione possit: ut nulla vis rationum possit esse tanta, quæ illum, ne die quidem adiuuante, possit euellere,

M

extrahere, educere, eripere: finem facere dolori meo, finem imponere, terminum statuere, dolorem medicari, neque homo est, neque res vlla, quæ possit: non est vt possim in dolore mihi temperare, dolore abstinere, dolorem sedare, abijcere: ipse me ad eam hilaritatem, eam iucunditatem, quam dolor ademit, reuocare, referre me ad pristinam animi æquitatem, in eum statum, vnde dolor deiecit, deturbauit, depulit, detrussit, restituere.

Qui Deo se dicat optimè facit.

Qui se Deo dicat, addicit, dedit, totum tradit, optimam partem elegit, rectam init viam, cursum capit laudabilem, præclare vitam instituit, egregiè sibi consulit, sapienter facit, qui se ad vnum Deum confert, qui suas omnes cogitationes, omnia studia in vno Deo figit ac locat: qui ab vno Deo pendere vult, qui vnum Deum curat, contemnit cætera, qui diuina studia, præterea nihil colit: qui christianam pietatem, non communi vulgarique instituto, sed proprio quodam studio, propria quadam mentis inductione complectitur, is omnium optimè suis rationibus consulit ac prospicit.

Quid futurum sit ignoro.

Quid casurum sit, euenturum sit, quid cadere, quid consequi possit, ignoro, non dispicio: quid tempus laturum sit, exploratum non habeo: latent me quæ nasci possunt: futura me fugiunt, non assequor ea, non assequor coniectura, diuinare non possum, aut mente percipere, quæ ferre, parere, patefacere dies ipsa potest: futuri casus aperti mihi non sunt,
mihi

mihi non patent, me fugiunt, prætereunt, latent.

Quid illos audis?

Cur adistorum sermonem aures tuæ patent? cur horum sermonibus aures præbes? cur hi tuis auribus vtuntur æquissimis? cur te tam facilem habent in audiendo? cur tantam audiendi molestiam aures tuæ sustinent?

Quis Rempubicam capeffet tantis propositis periculis.

Quis Rempubicam attinget, Rempubicam capessere, suscipere, tractare, ad Rempub. se conferre audeat, tot periculorum metu propositò, qui sibi tot impendère, imminere pericula intelligat: quis operam Reipub. dare, in Repub. versari, Rempub. gerere, administrare, ad Rempub. sua studia conferre, tot periculis impendentibus, imminetibus, animum inducat, facile ac libenter velit.

Quo animo in te fuerim scio.

Quo fuerim semper in te animo, qui meus fuerit erga te animus, quo sensu in te fuerim, quo modo animatus, testis ipse mihi sum, teste vti meipsum possum, testem habeo conscientiam meam, teste licet vti conscientia mea, conscius ipse mihi sum.

Quod crescis minuitur.

Quicquid augetur, crescit, maius atque amplius fit, amplificatur: quamcunque fit ad rem accessio, aliquid accedit, accrescit: tandem minui, imminui, diminui, comminui necesse est, attenuari, extenuari, iacturam pati: de ea detrahi, diminui, adimi, auferri.

Quod honori obſt.

Hæc honori tuo, tuæ dignitati, tuæ laudi aduerſantur, aduerſa ſunt, nocent, officiunt, labem inferunt, maculas iniiciunt, tenebras offundunt, damno ſunt, detrimento ſunt, iacturam afferunt, de honore tuo detrahunt, adimunt, auferunt, lædunt honorem tuum, imminuunt, turpi labe inficiunt, quaſi tenebris circumiectis, circumfuſis, offuſis obſcurant.

R.

Ratio diuerſa.

Alia mea ratio eſt, diuerſa mea ratio eſt, meæ res alio loco ſunt, non eadem mea ratio eſt, aliter ſe habent res meæ, nihil ſimile, nulla ſimilitudo, quid ſimile? nihil habet res ſimilitudinis, diſſimilitudo magna, diuerſa omnia, diſſimilia, proſus alia.

Rationes diſſentientes.

Diſſimillima, diuerſa in primis rerum noſtrarum ratio eſt, meæ rationes admodum à tuis differunt, diſcrepant, diſtant, diſſentiunt: multum inter res noſtras intereſt: non idem eſt mearum ac tuarum rerum ſtatus: meæ rationes aliter ac tuæ ſe habent, diſſimiliter, diuerſè, diuerſa quadam ratione, proſus alio modo.

Rarò ad me ſcribis.

Infrequens es in officio ſcribendi: raræ à te litteras accipio: minus ſæpè ad me ſcribis, calamo parcis, officium litterarum abs te requiro, in te deſidero: impiger admodum in ſcribendo non es: crebriores à te litteras poſtulo: non ſatisfacis officio tuo crebri-

britate litterarum: crebrius vellem ad me scriberes.

Reconciliatus amor.

Cum inimicis in gratiam redij, reconciliatus sum, reiecto odio me coniunxi, pacem coiui: inimicitias, similtates, odia deposuimus, abiecimus, omnem veterum iniuriarum memoriam, omnem vlciscendi voluntatem ex animo deleuimus, pulso odio successit amor, odium amore commutauimus, depositis odijs mutuam beneuolentiam suscepimus: orta est inter nos, vetere prorsus extincto odio, mutua beneuolentia, animorum nostrorum in amore mutua consensio, ad amandum mutua propensio, animorum ac voluntatum similitudo.

Rectum iudicium.

A certo & vero sensu iudicas, quod isti, ne faciant, maleuolentia & liuore impediuntur: non tuæ mentis oculos liuor obducit, rectum animi sensum in iudicando sequeris, tuum iudicium ratio dirigit, ac moderatur, quod ratio præscribit ac probat, id iudicas quod istis per maleuolentiam non licet: quam istis facultatem eripuit liuor & maleuolentia.

Reditus importunus.

In alienum tempus cadit reditus tuus: non redi oportune, alieno tempore reuerteris: reuertēdi maturitas nondum aderat, non erat cur hoc tempore redires: tuum reditum minimè tempus postulabat, ratio temporis improbat ac dissuadet; minimè conuenit cum tempore tua reuersio; si temporis rationem spectasses, redeundi consilium non cepisses, aut susceptum abiecisses, improbasses, vituperasses.

reprehendisses, damnasses, ineptum, absurdum, auersum à ratione, planè stultum iudicasses.

Rei difficultas.

Difficilis res est, laboriosa non facillima, minimè facilis; difficultatis habet, negotij, laboris plurimum: non ea res est, quæ facilè, paruo negotio, leui labore, non magno studio possit effici: magnæ difficultatis, multi laboris, non parui negotij, non operis exigui; laboriosa, operosa, grauissima res est, in qua sudandum sit, sustinendi labores, multum operæ ponendum, vigilandum, excubandum animo sit, non leuiter laborandum, studij multum, industriæ plurimum sit adhibendum.

Rem meam non curauit.

Nullam hæcenus vtilitatis meæ rationem habui, duxi: spectauit quid esset è re mea, in rem meam, quid ad rem meam pertineret, in rem meam faceret, conueniret, quid rebus meis expediret, prodesset, conduceret, vtile esset, vtilitatem afferret, vtilitati esset, emolumenti esset, bono esset, fructum pareret.

Res adducta in optimum statum.

Hoc videor mihi esse consecutus, vt optimam spem habere, optimè sperare, optima spe niti possimus, eò rem perduxisse mihi videor, vt euètum sperare quàm secundissimum liceat; rem, vt opinor, ita constitui, eo statu collocaui, in eum statum adduxi, ita composui, atque conformaui, nihil vt aduersum timere, nihil contra voluntatem, omnia secunda, qualia volumus, ex nostra voluntate, ex ani-

mi

mi sententia sperare possimus: iacta sunt à nobis fundamenta rei, sic inquam, vt certa propemodum in spe reliqua sint.

Res communis.

Communicabo tibi, impertiam tibi rem meam; communis inter nos erit mea res, partem capies de mea re, rei meæ particeps eris, non minus tibi quàm mihi, tibi pariter, & mihi, æquè vtrique nostrum; non mihi magis, quàm tibi, mea res patebit; vtemur communi iure, æquo iure, pari potestate, mea re; iuris tibi tantum, quantum ipsi mihi, erit in mea re; mecum rem meam communicabis, communem habebis.

Res dilata.

In Ianuarium reiecta, producta, dilata, prolata, prorogata, protracta, protrusa res est: caue, ne mihi spatium producat, dies proferatur, tempus pro rogetur.

Res familiaris integra.

Integræ sunt adhuc res tuæ; salua sunt hæc tenus apud te omnia; nihil dum perdidisti, status idem est qui antea, rerum tuarum; eodem loci sunt, quo antea, fortunæ tuæ; nihil detractum est de fortunis tuis; nullam res aut fortunæ tuæ iacturam fecêre, nullum damnum tulêre, nullum detrimentum passæ sunt, nihil aduersi subierunt; nullam partem desideras fortunarum tuarum; nihil eripuit fortuna, abstulit, ademit, detraxit.

Res familiaris imminuta.

Fortunæ tuæ dissipantur, res familiaris tua disper-

ditur, difficitur, imminuitur, perditur, damnis afficitur, accipit iniuriam, distrahitur; detrahitur de tuis fortunis; iniuriosè tractantur fortunę tuę, damna inferuntur fortunis tuis; inuaduntur fortunę tuę, irruitur, impetus fiunt in fortunas tuas.

Res fructuosa.

Nihil est vberius, fructuosius, conducibilius, ad utilitatem præstantius, maioris emolumenti, unde plus manet utilitatis, plus emergat commodi, plus existat emolumenti; nihil est è re magis; nihil magis ad rem pertinet; nihil pluris est; tantum continet utilitatis, quantum fortasse nulla res præterea, quantum haud scio an vlla res præterea.

Res ita se habet.

Induc animum, induc in animum, ita esse pro certo habe, persuade tibi, pro certo existima, planè credas, ita crede, ut minimè dubites, exploratum habeas, atque omnino certum, pro comperto habeas; sit hoc apud te minimè dubium; sit exploratum rem ita se habere, in hoc statu esse, hunc esse rei statum.

Res magna.

Gravis admodum hæc res est, gravitatis, ponderis habet multum, minimè levis est, inest in hac re gravitatis, ponderisque multum, non mediocre pondus.

Res meæ meliores essent se defensore.

Res meæ bene ex sententia successissent, prosperè cecidissent, nihil in rebus meis accidisset incommodè, si tu eas gessisses, administrasses, tractasses, curasses,

rasses, procurasses; si rebus meis præfuissem, operam dedissem; si rerum mearum, fortunarum cura penes te fuisset, ad te pertinuisset; si tua in rebus meis opera usus essem; si rationes meæ te curatorem, procuratorem habuissent.

Res minimè impeditæ.

Res meæ tibi tradidi satis aptas, explicatas, expeditas, optimè constitutas, nullis difficultatibus implicatas; eiusmodi, ut exhibere tibi negotium aut nullum, aut certè minimum possint; ut labori tibi esse, aut molestiæ nequaquam possint.

Res operosa.

Hæc magni negotij res est, admodum operosa, occupationis non exiguæ, eiusmodi, ut curam ac diligentiam non mediocrem postulet; non leuiter curanda, non frigidè, aut languidè agenda, tractanda videatur.

Res bene confecta.

Puto rem aut iam esse aliquam, aut appropinquare; puto aut confectum iam aliquid est, aut inibi esse; ut opinio mea fert, res non abest longius, non longè absumus à re, longinqua res non est.

Res præclara.

Magnum quiddam specto, magni momenti, magni ponderis rem in animo voluo; præclara quædam admodumque sublimia suspicit, & cogitat animus meus.

Respublica penitus interijt.

Perijt respublica, concidit, nulla prorsus est, formam planè pristinam amisit; actum est penitus de

Republica: formam, imaginem, simulachrum veteris Reipublicæ nullum agnoscas: vestigium Reipublicæ nullum superest: fuit Respublica: communis res ita dilapsa est, ut ne spes quidem, melius aliquando fore, prorsus vlla relinquatur: periit omnino Reipublicæ salus: non aduersa tantum est, verum etiam penitus euersa fortuna Reip. fractæ sunt opes afflictæ vires, amissa dignitas, extincta salus Reipub.

Res reprehensa.

Res palam exagitur, vituperatur, accusatur, reprehenditur, damnatur, acerbè notatur, infamia notatur, improbatur, sermones ea de re minus commodi sunt, parum honesti dissipantur.

Res salva.

Res adhuc tuæ tibi sunt integræ, saluæ, incolumes; nullam res tuæ iacturam tulerunt; nihil deductum est de tuis rebus; incolumitatem obtinent res, rationes, fortunæ tuæ; bene est rebus tuis, nihil præter voluntatem, nihil secus, nihil contra, quàm velis.

Res similes.

Rerum mearum imaginem video in rebus tuis: planè res meas in tuis agnosco; res tuas nihil à meis intelligo differre: nihil discrepare: congruunt res tuæ cum meis: rerum nostrarum eadem ratio est, nulla dissimilitudo; qui tuas res intuetur, meas intueri se dicet; tuæ res nihil differunt à meis; inter res nostras nihil interest, nihil est quo res tuæ differant à meis.

Robore præstans.

Nemi-

Neminem cognoui fortio rem, validio rem, in quo plus roboris, firmitatis, virium inesset; qui firmior esset à viribus; qui virium firmitate præstaret; qui robore corporis illum anteiret, qui viribus magis valeret; cuius esset præstantior fortitudo.

Robustus.

Tam firmus es, tam validus, tam fortis, tam robustus, quàm qui maximè; ita paratus es à viribus, ut nemo magis, viribus vales; nemo tibi viribus superior est, præstat, antecellit; superiorem viribus neminem habes, paucos pares; firmitate corporis excellis; vires in te sunt firmissimæ; virium, roboris, nervorum in te plurimum est; egregiè robustus es, validus, firmus, fortis.

Rogo magnoperè.

A te maximoperè pro nostra summa coniunctione etiam atque etiam peto & quæso; precibus tecum ago quàm possum diligentissimis; rogo te quàm studiosè possum, da mihi hoc, largire, sine me hoc à te impetrare; hoc in me confer gratiæ, hoc impertias gratiæ; noli pati meas esse irritas, & inanes preces; si apud te meis precibus locus; exaudi, excipe meas preces; ne me rogantem suppliciter à te reijcias; meis precibus facilem te præbe.

Rogo ut hunc suscipias.

Pro eo, quanti te facio, quanti es apud me, quanta mea est erga te obseruantia, quantum tibi tribuo, tibi defero, pro mea de te opinione, pro animo, voluntate, studio in te meo, peto à te, ut hominem

suscipias, complectare, foueas, in tuis habeas.

Rudis.

Non est cur miremur, si sæpè labitur is, quiescit omnium imperitissimus, maximè rudis, maximè insciens, cuius ignorantia, inscitia, inscientia summa est, qui omnes inscitia vincit, cui neminem inscitia parem inuenias, quem omnia latent, qui nihil prorsus nouit, omnium rerum ignarus est, nihil omnino videt, nullam partem doctrinæ tenet.

Rumores incerti.

Rumores sunt, satis illi quidem constantes, sed sine autore; rumor est, sed sine capite, sine autore, rumore ipso nuntio; sermones exaudiuntur, prorsus tamen incerti, inanes, infirmi, orti ex voluntate, qui nulla veritate nitantur, dissipati sine causa, autore nullo; iactantur hæc sermonibus incertis; sermones ij sparguntur quibus haberi fides nulla debeat, vnde merito fides absit, in quibus non sit pondus, qui nihil certum sequantur, qui neque nuntijs, neque litteris comprobentur, quos veritas nulla confirmet, qui nulla veritate, nullo satis firmo testimonio, nullo prorsus argumento, ratione ne nitantur.

Ruri esse iucundum.

Ruri esse, ruri habere, rus colere, rusticari, cum rusticis esse, in agris esse, rusticam vitam agere, periucundum est, delectat in primis, iucunditatem habet, summæ voluptatis est, malè affectum animum recreat, mœrorem fugat, mœroris medicina est.

S.

S.

Salua Republica liberalis, nunc nimis parcus.

Saluis rebus, rebus nondum perditis, cùm salui eramus, ante publica mala, dum Reipublicæ salus erat integra, incolumi Republica, stante Republica, vigente Republica, cùm Respublica sũm ius obtineret, sui iuris esset, suum ius possideret, suo iure vteretur, cùm optimus esset Reipublicæ status, ante casum Reipublicæ, antequam Respublica concideret, occideret, periret, liberaliter agebas, liberalitatem colebas, exercebas, liberalitate utebaris, eos, quibus cum tibi res esset, liberaliter tractabas: nunc in omni re frugaliter, parcè, tenuiter, restrictè, infra modum potius, quàm supra modum sumptum facis: in faciendo sumptu parcus es & illiberalis: satis moderatè vel angustè potius impensam facis: tuos sumptus nimis ad frugalitatem reuocas, nimis accurata frugalitatis regula metiris.

Salutatores humaniter excipit.

Complectitur, quisquis eum it salutatum, quicunque ad eum honoris causa venit, accedit, adit: cunctes ad eum salutandi causa, salutantes eũ honoris causa; perhumaniter excipit, hilari admodum & benigno vultu, omni genere humanitatis, quod vultu & verbis exprimi possit, quàm licet humanissimè; sic vt nihil humanius eo vultu, qui facillè gratiam ineat, beneuolentiam conciliet, hominum animos amore deuinciat, ad amandum alliciat, inuitet.

Sanum iudicium.

Optimam partem elegisti, sapienter vitam insti-

tuisti, rectum cursum cepisti, optimo iudicio usus es sapienter iudicasti, cum te ad ingenuarum artium studia contulisti.

Sapiens futura prouidet.

Sapientia præditi longè in posterum prospiciunt, res futuras, ut præsentēs, intuentur, tanquam oculis cernunt; sapientibus euenta rerum patent, ante oculos futura sunt; sapientes percipiunt animo futura, coniectura futuras res assequuntur, ea, quæ impendent, tanquam ex aliqua specula prospiciunt.

Sat diues.

Satis erat diuitijs instructus, munitus, paratus à re, res erat ei familiaris satis ampla, satis habebat, satis possidebat diuitiarum, satis ei diuitiarum erat; minimè erat ei angusta res domestica; satis ualebat opibus.

Satis diu vixi.

Iam me ad exitum vitæ penè natura ipsa perduxit; ætatis satis superque vixi; non est cur me pœniteat, quantum vixerim; vixi vitam satis diuturnam, cursum mihi vitæ iam penè confectus & absolutus est; decursum mihi iam propè vitæ spatium est; quantulum mihi vitæ spatium restat? quantulum mihi vitæ restat, superest, reliquum est, relinquitur? tanquam à carceribus ad metam vitæ iam perueni; vixi quatenus homini licet, quatenus homini satis esse possit; extremæ senectutis onus sustineo; extrema mihi vitæ pars agitur; satisfeci ætati; satis longè vitam produxi; satis longum vitæ spatium peregi; cursum vitæ minimè breuem peregi

peregi ; hoc vitæ spatio contentus esse possum ; non moriar immaturus ; non auellar immaturus è vita .

Scelus committere.

Grauisimè peccas , sceleratè agis , summum dedecus admittis , piaculum committis , maximo te scelere adstringis , obstringis ; culpam grauem committis ; iniquissimè facis : scelus committis , perpetras .

Scio quanti hunc aestimes.

Noui locum , quem tenet apud te : noui , quo sit apud te loco , qui sit apud te , quanti eum facias .

Scribendo præstas.

Scribis egregiè , scribendi laude excellis , subtiliter & eleganter scribis , ita scribis , ita versaris in scribendo , ita te in optima scribendi ratione exerces , tua vt excellat industria : scribis vt pauci : propriam quandam laudem in scribendo consequeris : præclara sunt , quæ ingenio studioque paris ; quæ tua parit industria ; mirabiles sunt , minimè vulgares ingenij & industriæ tuæ fructus .

Seditio pestis Rerumpublicarum.

Multas Respublicas ciuiles discordiæ perdiderunt , domesticæ seditiones , intestina bella , controuersiæ inter ciues , partium contentiones ; è ciuilibus discordijs , contentionibus , controuersijs , dissentionibus , seditionibus multarum rerumpublicarum perniciēs fluxit , manauit , orta est .

Seditio pestis urbium.

Ciuiles discordiæ , domesticæ seditiones , ciuium

diffentiones, multas vrbes, opibus admodum flo-
rentes, euerterunt, solo æquarunt, diruerunt, exci-
derunt, affixerunt, perdiderunt, sustulerunt: mul-
tis vrbibus perniciem, exitium, pestem, excidium,
ruinam, interitum attulerunt, exitio fuerunt.

Senes prudentiores.

Senum consilia non sæpè inutilia sunt, inania,
stulta, absurda: rarò labitur senilis ætas in con-
silijs; sapienter ferè consulit senilis ætas: optimis,
ac firmissimis rationibus ferè semper nititur seni-
lis opinio, sententia: sapienter consulunt senes,
optimam partem eligunt, non peccant in consi-
lio, non errant, non labuntur, non offendunt:
quorum grandior est ætas, qui longius ætate pro-
cesserunt, is eorum solet esse sensus, qui à ratione
non discedat, recedat, procul absit, qui cum ra-
tione congruat, quem ratio confirmet, à quo ratio
non dissentiat.

Sensus animi latens.

Mentis cogitata, consilia, animi sensa, sensus in-
timos, non est, vt possim enunciare, patefacere,
ostendere: exprimendis animi sensis impar oratio
est, animi sensa non sufficiunt, verba desunt, apta
verba requiruntur: mentem oratio non assequitur,
non æquat, exprimere satis non potest.

Sententia è Republica.

Sententiæ nostræ, si minus è re tua sunt, Reipu-
blicæ rationibus conducunt: tuam si vtilitatem op-
pugnant, Reipublicæ commodatuentur, si tibi de-
trimentum, Reipublicæ commodum afferunt: tua
si mi-

si minunnt, Reipublic. augent commoda: si tuis aduersantur, Reipub. rationibus expediunt.

Sententia à prudentibus approbata.

Tua sententia magnum apud eos, qui rectè iudicant, pondus habet; plurimi est apud intelligentes opinio tua, sensus tuus, iudicium tuum, id quod tu probas, id quod placere tibi sentiunt, quod tu optimum censes, quod testimonio tuo confirmatur: grauis est, magni momenti est, minimè leuis est, magni ducitur, autoritatis habet plurimum, non vulgarem obtinet locum apud sapientes opinio tua.

Sermo tuus ad me perlatus.

Tuus ad me sermo per honestissimos perlatus, tuum ad me sermonem detulerunt homines honestissimi, mihi significarunt, aperuerunt, narrarunt, ipsa mihi verba tua exposuerunt.

Sermo inhonestus.

Væ tibi, si turpiter aliquid dixeris, si minus honestè, si temerè, parum consideratè, non ut ratio præscribit, præter honestatem, contrà quàm conueniat, contrà quàm deceat, contrà quàm liceat, non ut conueniat, deceat, liceat, minus quàm conueniat, deceat: secus quàm conueniat, deceat, liceat, aliter atque conueniat, deceat, liceat: si quod ex ore tuo paulò turpius verbum exciderit: si oratio tua finibus excesserit iis, quos honestum, quos ratio, quos modestia præscribit.

Sermones nostros diuitijs antefero.

Omnes omnium diuitias cum nostris sermoni-

N

bus non confero : pluris apud me sermones nostri, quàm omnes diuitiæ sunt; sordent apud me præ nostris sermonibus omnes diuitiæ; sit modò sermonum nostrorum copia, thesauros omnes contemno.

Seruabo promissa.

Dabo operam, quod pollicitus sum, ut re præstem, exitu præstem, exequar, efficiam, re confirmem, ut præstem fidem meam: soluam fidem, tuear, seruem, probem: ut promissa seruem, obseruem, tuear, præstem: promissis ne desim, ne fides in promissis mea desideretur, ut fidei satisfaciam, ne de fide mea parum videar laborare, ut à meis verbis, ab affirmatione mea, à promisso exitus rei ne dissentiat: ut verba res confirmet, ut id, quod dixi, veritas probet, ut stem promissis, à promissis ne discedam: præstabo fidem meam, persoluam promissum; quæ pollicitus sum, exitu præstabo, tuebor fidem meam, seruabo promissa, fidem non fallam, fidei non deero, stabo, satisfaciam promissis.

Seruata dignitate.

Sit modò dignitas incolumis, adimi de fortuna non recuso: liceat modò dignitatem tueri, incolumem serpare: permaneat dignitas in eodem statu: modò ne cogar de statu meæ dignitatis demigrare: sit eadem dignitas, ne mutetur, ne diminuatur, ne lxdatur, ne qua iniuria, damno, detrimento afficiatur, ne quid iacturæ faciat, ne quàm iacturam subeat, sustineat, ferat, patiatur: ne damni quid faciat, ne de dignitate detrahatur, adimatur, imminuatur.

Simulatio aliena à vita bono.

Virum

Virum bonum simulatio non decet: non cadit in virum bonum simulatio: ab omni simulandi studio vir bonus longè abest: non decet simulare: figmenta non probantur: aliud sentire, & loqui, non eius est, qui vir bonus haberi velit: viri boni non est fingere: artem simulandi qui sequitur, bonorum in numero non est, bonorum numero excluditur, longè à bonorum consuetudine discedit.

Sine commodo exploratus.

Lætor, quòd mercede non ita magna, leui detrimento; non admodum graui damno, fatis exigua iactura, quomodo sis erga me animatus, quo erga me animo sis, quo sensu sis, qui tuus in me sit animus, qui sit sensus, intellexi tuum animum, tuum sensum, intellexi, perspexi, cognoui, aperui, patefeci.

Singulare fatum.

Præcipua, propria, minimè communis mea fortuna est: singulari sum fato, longè alia conditione ego sum, ac cæteri: est mea conditio, mea fortuna, vt conferri mecum nemo possit, vt exemplum simile planè nullum extet.

Si per otium potero.

Si quid otij nactus ero, litteras ad te dabo: si otium erit: si vacabo: si per occupationes licebit: si permittent curæ, si quid habuero vacui temporis, si quid erit spatij, si quod surripere spatium licebit, si quid ab occupationibus impetrare temporis licebit, nisi occupationes vrgebunt, si mei iuris ero, si qua hora meo arbitrato licebit vti, si negotijs vacabo, si vinculum illud occupationum quo & assiduè altrin-

gor, & arctissimè, non dico prorsus exoluetur, sed paululum modò, paulisper, aliquantum, aliquantisper, nonnihil, aliqua ex parte leuabitur: si vacuus ero, curarum expers, liber à negocijs: si me ijs rebus, quibus nunc teneor implicatus, explicauero: si dabitur ocium; si quies erit, si quiescere licebit à curis, negocijs, occupationibus, molestijs.

Si potero tibi nauare operam, faciam.

Si accidet, vt operam nauare tibi possim, vt opera mea tibi utilis esse, in rem tuam esse, è comodo tuo, ex vsu tuo esse possim: officio meo non deero, satisfaciam officio meo, officium meum præstabo, non committam vt officium meum desiderari possit, vt meæ partes requirantur, si continget, si eueniet, si vsu veniet, si erit: si res, si tempus, si occasio feret, postulabit, poscet, exiget, requiret, si occasio se offeret, se dabit, se ostendet, offeretur, dabitur, ostenderetur: si fortuna feret, occasionem attulerit, detulerit, præbuerit, ostenderit, si tempus accidet.

Si videtur fieri posse.

Si tibi res facultatem videtur habitura, vt id quod cogitas, consequi possis, si videris id posse consequi; si putas posse fieri; si euentum speras cum animo tuo congruentem, non alienum, non abhorrentem à tua voluntate.

Sollicitudo.

Grauem curam suscepi; grauis me excepit cura; grauis in me incubuit sollicitudo; acerba mihi inuasit sollicitudo.

Spi-

Specie capi.

Specie capitur adolescentia, oblectatur, gaudet, lætatur, speciem amant adolescentes.

Spe deiecti.

Ex magna spe deturbati, deiecti, detrusi, depulsi iacent: ex alta spe deciderunt: spem illam quam susceperant, abiecerunt, deposuerunt, omiserunt, spe non tenentur, ut antea, non pascuntur, non aluntur: non eos, quæ antea spes tenet, pascit, alit: spes iam omnis abiit, discessit, euāuit, nulla prorsus iam est: firma se niti spe putabant, ea quàm sit imbecilla, nunc intelligunt.

Spe excidi.

Spes me fefellit, opinione sum deceptus, falsa me spes aluit, falsa lætauit opinio.

Spes bonæ fama.

Si tuam consuetudinem tueberis, si, ut instituisti, perges, optima consequetur fama, hominum estimatio; præmium feres, famam.

Spes de virtute alicuius.

Spem affers eximiam summæ virtutis; adducis me summam in spem eximiæ virtutis: facis, ut sperem de tua virtute, eaque minimè vulgari: inclinatus animus meus, à te videlicet impulsus, ad optimam spem tuæ virtutis eximiæ: es tu quidem apud me in egregia spe virtutis prope singularis.

Spes falsa.

Spes me frustrata est: aliter atque opinabar, evenit, accidit, contigit, successit: non is, quem volebam, exitus consecutus est: successit præter senten-

tiam, contra voluntatem, non ut volebam, fecus atque opinabar: exitum sortita res est alienum à sententia mea, dissimilem voluntati, minimè cum animo congruentem, ab animo meo discrepantem, diuersum, abhorrentem: spes me fefellit, frustrata est, decepit, delusit: spem meam, non is, quem volebam, exitus est consecutus, non successit ut sperabam: non processit ex animi sententia: aliter ac sperabam; euenit: exitum res habuit contra spem, alienum à spe: inanem fuisse meam spem exitus rei declarat.

Spretum alterius consilium.

Non egeo, non indigeo tuis præceptis, admonitionibus, consilijs: superuacanea sunt, parum utilia, nullius emolumenti, minimè necessaria, locum apud me non habent, à me non requiruntur, non desiderantur, non expectantur tua præcepta, tuis mihi monitis nequaquam opus est, tuis carere monitis facile possum.

Standum promissis.

Deponendum tibi est quod promissisti: volo stes promissis, promissa serues, fidem tuearis, fidem soluas: quod promissisti re præstes: cum verbis tuis facta consentiant: promissa tua exitus confirmet: ne fidem tuam fallas: falsa ne fuerint, inania, irrita promissa tua.

Stat sententia.

Statui, decreui, hoc mihi proposui, hoc deliberaui, consilium hoc cepi, quiduis potius perpeti, quam susceptam rem abijcere, ab incepto desistere, institutum omittere.

Statns

Status rei.

In hoc statu res est, rei status hic est, res ita se habet, ita res habet, eiusmodi est, hac in re sunt, in causa sunt, hoc loco res est.

Status temporum miserrimus.

Nemo est cui rectè sit in hoc temporum miserrimo statu, in hoc tam misero temporum statu, his temporibus, his tam miseris temporibus, tam duris, tam aduersis, tristibus, infauis, iniquis, improbis, perditis, tam alienis ab omni virtute, à bonis artibus, ab omni rectè viuendi ordine ac ratione, in hac tam aduersa, tam dura, tam iniqua, tam misera, tam infelici temporum conditione, in tanta prauitate, atque improbitate, tantisque temporum vitijs, in his omni scelere ac flagitio temporibus refertis, in hac omnium rerum perturbatione, malorum colluue, doctrinarum, artiumq; liberalium pernicië.

Stomachi difficultas.

Stomachus languet, infirmus est, malè se habet, stomachi virtus iacet, languet, debilitata est, infirma est, imbecilla, imminuta, nulla prorsus, minimè ad concoquendum apta; languente stomacho sum, infirmo, imbecillo, malè constituto: stomacho non utor optimè; stomachus laborat; non est, qualem digerendi ratio requirit, qualem optima valetudo postulat.

Studere rebus leuibus.

Rebus leuioribus tuum studium das; tibi placent leuitates: contemplaris, sequeris, amas inania: contulisti tuum studium ad res inanes: colis ea, que

non consistunt, nihil habent firmitudinis: nihil gravitatis, nihil ponderis, inania sunt, leuia, nullius ponderis, infirma, minimè solida: amas ea, quæ solidum nihil habent.

Studia relinquere.

Multam litteris salutem dicere, in animo est; prorsus abijcere studia cogito; seiungere me penitus à studijs; vsum studiorum in perpetuum dimittere; minimè de studijs in posterum laborare; meam operam, meum tempus, meam industriam à studijs aliò traducere, transferre, conferre.

Studia omittere ob valetudinem.

Cùm sis valetudine infirmus, me perlibente vsum studiorum dimittes, summa mea voluntate studia depones; libentissimè tibi largior, perlibenter concedo; vtraque manu do, vt à studiorum consuetudine te seiungas; te à studijs discedere facillimè patior; in studijs omittendis cum tuo sensu meus quoque sensus congruit.

Studiorum in omnibus utilitas.

Studia nunquam non prosunt, non vtilia sunt, non vtilitatem pariunt, non emolumento sunt, non fructum ferunt; studiorum vtilitatem dies non imminuit; non terminatur spatio temporis, non definitur vlla die, perpetua est, eadem est in omni tempore, vitæ par est, studiorum utilitas; studijs res secundæ ornantur, aduersæ adiuuantur; à studijs delectatio petitur in secunda fortuna, salus in aduersa; studiorum fructus in omni fortuna idem est; studiorum tractatio nunquam est infructuosa; habent

bent studia quo iuuenur in omni vita, in omni fortuna, in omni loco; ecquando studijs non iuamur? ecquæ dies vtilitatem studiorum extinguit, aut imminuit? de studiorum vtilitate nihil fortuna, nihil hominum iniuria, nihil ne dies quidem ipsa detrahat.

Studium peruestigandi.

Vt poëtarum fabulæ narrant, diu ac multum Proserpinam filiam, quam inferorû deus Pluto surripuerat, Minerua perquisiuit, inuestigauit; multum studij posuit, valde vigilauit Minerua in filia perquirenda; omnia loca permeauit, perlustrauit, inuestigauit, penetrauit; quò non adiuit, non accessit, vt filiam Minerua reperiret; nullum Minerua locum, nullas in quærenda filia latebras omisit.

Studium fama.

Id est omnibus optandum, vt bene audiant, bene vt ei dicatur: honestam famam, egregium nomen, bonam apud homines opinionem consequatur; vt eius nomen fama diuulget, peruulget, circumferat, circumgestet, per orbem terrarum dissipet, ad vltimas terrarum partes, ad vltimas terras peruehat, vt eius nomen fama celebretur, omnium sermonibus extollatur, sit in ore omnium; vt nominis fama ad extremas terras peruadat.

Sub virtute omnia.

Summa virtutis potestas est; præest virtus cunctis rebus humanis, regit omnia, temperat, moderatur, administrat; omnia sunt in potestate virtutis; ipsa nemini, ei omnes & omnia parent; virtus latè do-

minatur, regnat ubique locorum, imperium habet in omnes res, vim habet infinitam, valet ad omnia, assequitur omnia, summum possidet ius, vincit omnes opes, omnes superat difficultates, durissima quæque perrumpit, quolibet angustias, quævis claustra pertransit, illustrat omnes tenebras, lucet in tenebris, pulsa loco manet, non surripitur furto, non eripitur vi, non vetustate senescit, non incendio corrumpitur, nullis capitur insidijs, nullos fortunæ casus extimescit, planè omnium rerum domina, omnium regina est.

Summa de te sperant.

Ma-nim quendam atque excellentem virum te sperant futurum: expectatur à te, quæ à summa virtute, summoque ingenio expectanda sunt: nihil humile, nihil vulgare, nihil angustum, omnia excelsa, ampla, mira, diuina prorsus à te expectantur.

Summum beneficium.

Hoc ego summi beneficij loco ponam, numerabo, inter maxima beneficia referam; hoc apud me non exigui beneficij, non vulgaris gratiæ locum obtinebit; ita credam, tulisse me beneficium singulare, gratiam tantam, quanta potest esse maxima.

Sumptibus impar.

Quis ita firmus ab opibus est, ut sustinere sumptum possit? cuius diuitiæ sumptui pares esse possint? ferendo sumptui quis sit? tantam impensam quis sustineat? ita magni sumptus fiunt, ut ferri non possint, ita grauis est impensa, ut debilitare, atque opprimere quemuis possit: non is est sumptus, qui ferri possit,

possit; supra modum immoderatus est.

Sum contentus patrimonio.

● Rem mihi à patre traditam seruare, conseruare, custodire, tueri, incolumem tueri, non imminuere, satis est; nullam patrimonij partem imminuere, nullam adimere, nihil de patrimonio detrahere, patrimonium in eodem statu retinere, satis habeo; contentus patrimonio sum; de augendo patrimonio nihil laboro, cogito, curo, sollicitus sum, anxius sum, curam nullam suscipio, nulla me tenet, nulla sollicitat, nulla exercet cura.

Sum dubius animi.

Ancipiti cura distrahor, iactor, versor, animi pendeo, incertus animi sum, pendet animus, inclinatur huc illuc, fluctuat, iactatur, incertus est, quid consilij capiam, vtram in partem me dem, ignoro, explicare consilium, expedire me ex hac deliberatione, exitum meae cogitationis inuenire non possum, distrahunt me diuersa consilia, in vtramque partem ita multa succurrunt, vt difficilis admodum sit, minimè expedita, minimè explorata, minimè certa, perobscura, haud satis aperta deliberatio.

T.

Tacere.

Non faciam, vt dicam; tacitum relinquam, tacitus prætermittam, tacitus pertranlibo, tacebo, silebo, silentio inuoluam, silentio percurram, prorsus hoc omittam, abstinerebo, oratione mea non attingam, verbum non faciam, sermonem hac de re nullum habebo.

Tanti me non facio.

Hoc mihi non sumo, non assumo, non arrogo, non adscisco; ad hunc me sapientiæ gradum peruenisse non puto; eam mihi sapientiam contigisse non sentio; fateorè me sapientiæ non peruenisse, eam me sapientia non esse, non vsque adeo me sapere, non ita mihi placeo; non ita mihi assentior, non eam de me opinionem suscepi, non ita me effero, non mihi tantum tribuo, non in me tantum statuo, pono, loco, non ipse mihi tanti sum, non ita valde me amo, non ipse me tanti facio, æstimo, pendo, puto, reputo, ducō.

Tecum sentiam, assentiente patre tuo.

Assentiar tibi, probabo tuum consilium, meam sententiam ad tuam aggregabo, meum iudicium cum tuo coniungam, ita sentiam quod tu sentis, ita faciendum iudicabo; si modò, id ut facias, suadet, censet, autor est, consulit pater tuus; assentiar tibi, assentiente patre tuo, si facis approbante patre, si tuo cum iudicio patris tui iudicium congruit, si de patris sententia facis, si pater non dissentit, si ad tuam sententiam pater accedit.

Teipso neglecto, gratificaris alijs.

Alienam voluntatem vt sequaris, vt alienæ voluntati morem geras, vt alijs satisfacias, teipsum destituis, aliorum causa te deseris, derelinquis; de alijs plurimum, de teipso, tuisque rebus minimè laboras; aliena tibi curæ sunt, tua negligis; aliorum rationes pluris apud te, quàm tuæ sunt; propensior ad alios quàm ad teipsum tua voluntas est; quid alijs placeat, quid

quid aliorum è re sit, attendis, ratio rerum tuarum quid postulet, minimè cogitas; præ alijs teipsum negligis, vt sequaris alios, discedis à teipso, deficis, desiciscis.

Tempestas spectanda in navigatione.

In nauigando, tempestati obsequi artis est, parère tempori; ad rationem temporis consilia accommodare, quasi ducem sequi tempestatem, spectare quid postulet, pendere oportet à tempestate, spectanda tempestas est, ad tempestatem consilia dirigere debemus, habenda tempestatis ratio est; cursus nauigationis ad rationem tempestatum moderandus, dirigendus, tenendus.

Tempestate secunda nauigabimus.

Quæ prima nauigandi facultas data erit, ea utemur; nacti tempestatem opportunam, idoneam, aptam, minimè aduersam, prosperam, secundam, discedemus, soluemus, proficiscemur, vela faciemus.

Tempori parère sapientis est.

Tempori cedere, necessitati parère, res ad tempus accommodare, vti tempore, quæ tempus postulet, ea seruare, atque exequi sapientia est, sapientiæ est, sapientis est, conuenit sapienti, proprium sapientis est, decet sapientem, ad sapientiam pertinere; qui tempus consulit; qui rationem temporis habet, qui nullam rem agit, quam tempus improbare videatur; is verè sapiens est, hunc verè sapientem dicas, sapientem si quis hunc appellet, non errabit.

Tempus matutinum.

Prima luce, summo mane, diluculo, primo mane,

cùm luceſceret, albeſcente die, in ortu ſolis, ori-
ente ſole.

Tempus veſpertinum.

Adueſperaſcit, veſpertinum crepuſculum adeſt,
nox aduentat, lucem tenebræ pellunt, veſperum ap-
propinquat, diei iam ſuccedit nox, dies abit nocte
aduentante, cedit iam nocti dies.

Tempus anni incommodum.

Anni tempus non fert, non permittit, non patitur,
non concedit, non conuenit; alienum eſt, parum
aptum, aduerſum anni tempus; non licet per anni
tempus; aduerſatur anni tempus; pugnat cum ipſa
re temporis ratio; aliud planè tempus, aliud res po-
ſtulat, deſiderat, requirit; rei maturitas non adeſt,
non conuenit cum re tempus.

Tenax ſententia.

Ab hac ſententia deduci non poſſum; hanc de-
ponere, & aliam ſuſcipere opinionem, vix, egrè, nullo
modo, nulla ratione, nequaquam, neutiquam, mi-
nimè poſſum, prorsus non poſſum.

Tibi, tuiſq; operam dabo.

Volo, cupio non ſolùm tua, verùm etiam eorum,
qui à te diliguntur, cauſa; cupio rem gratam face-
re, gratificari, ſeruire non ſolùm tibi, verùm etiam
amicis tuis; ſeruire voluntati, & commodo non
ſolùm tuo, verùm etiam amicorum tuorum; inire
gratiam officijs meis non à te modò, verùm etiam
ab amicis tuis; tuam amicorumque tuorum officijs
meis gratiam quæro; præſtare aliquid, efficere, na-
uare, quod tibi, amicisque tuis gratum ſit, placeat,
ſatis-

satisfaciat, voluptatem, iucunditatem, lætitiā afferat, valde velim.

Tibi amicisq; tuis gratificabor.

Cupio, volo non solum tua, verum etiam tuorum amicorum causa; studeo aliquid agere, quod tibi amicisque tuis gratum sit, gratum ac iucundum accidat, placeat, satisfaciat; inire gratiam & apud te & apud amicos tuos ex aliqua re velim: opto gratificari, rem gratam facere, aliquid efficere, aliquid præstare, tua, tuorumque amicorum causa, ex quo tu, & amici tui voluptatem, iucunditatem, lætitiā capiant, sumant, hauriant, colligant.

Timidus.

Multos ita pusilli, infirmi que animi videas, inuenias, qui ad omnes casus extimescant, pertimescant, timeant, metuant, terreantur, deterreantur, perterreantur, timore commoveantur, metu perturbentur, afficiantur, timorem suscipiant; multos ob infirmitatem, imbecillitatem, tenuitatem animi, quilibet casus deterret, perterret, perterrefacit, metu afficit, perturbat, in timorem conijcit, ad timorem impellit.

Tranquillus animus.

Vix credas, non facile putes, ægrè possis cogitatione assequi, quàm æquo animo sim, tranquillo, quieto, ab omni cura vacuo, quàm omni vacem perturbatione, quàm sit omnis expertus curæ, quàm procul absit animus meus ab omni cura; quàm tranquillo animo sim, quàm tranquillè agam, quàm tranquillè agat animus meus; qua meus

fruat^r animus tranquillitate; quæ sit animi mei tranquillitas; quàm nulla sit animi mei perturbatio, cura, molestia; quàm parum animus meus cura fluat, iactetur, agitetur, commoueat^r; æquitatem animi mei, tranquillitatem, securitatem, quietem vix credas, haud facillè conijcias, assequi cogitatione vix possis.

Tribuas hoc amori nostro ut me honestes.

Meis libris velim, si minus ex animo potes, gratiæ saltem causa suffragare; meis libris, si minus iudicij, at gratiæ saltem causa faueas; quod obtinere à iudicio tuo fortasse non possum, impetrem ab amore, ut mea scripta probes, cōmendes, tuearis; quod veritati non potes, amori tribue, ut mea scripta tuo testimonio subleues, tua commendatione exornes, honestes, in honorem adducas.

Trib. pl reip. Romana nocuerunt.

Multa mala, damna, detrimenta, incommoda, infortunia vrbi Romanæ peperit, attulit, intulit, tribunorum pleb. creatio; damna tulit, pertulit, sustinuit, passa est, perpeffa est, cepit, accepit, damnis affecta est, in damna incidit, incurrit, magnam sui iacturam fecit, grauissimis afflicta malis est, vehementer vexata, valde comminuta; vrbs Romana ex creatione, ob creationem tribunorum.

Tristitia ex morte amici.

Magnum mihi dolorem, grauem sollicitudinem, acerbitalis multum attulit, peperit epistola tua de interitu parentis tui; magno me dolore affecerunt litteræ tuæ; valde me perturbarunt; affligerunt,
com-

commouerunt; acerbè sum affectus litteris tuis; molestiæ plurimum, doloris, sollicitudinis, acerbitalis cepi, accepi, suscepi, tuli, contraxi, hausi; legi magno cum dolore, molestissimè litteras tuas.

Tua laudi fanko.

Mirè, mirificè, mirabiliter, mirum in modum, mirandum in modum, admirabili quodam studio tuam laudem, tuum decus expeto, cupio, opto, exopto; percupio tuam laudem, sum in desiderio tuæ laudis; cupiditate tuæ laudis incredibili teneor; ardeo, flagro, sum incensus, sum inflammatus, ducor, trahor, rapior, amore flagro, studio sum incensus, alacris animo sum, vt honestissimum te videam, laude florentem, honoratum; tua mihi laus carissima est, cordi est, curæ est, prima est, antiquissima, in maximis est, inter prima ducitur inter ea, quæ apud me summa sunt.

Tua littera grata ei fuerunt.

Litteræ tuæ, quòd facillè cognouerim, intellexerim, senserim, coniecerim, iudicauerim, quòd facillè nosse, intelligere, sentire, conijcere, coniectura consequi licuerit, potuerim, ei periucundæ fuerunt; summam ei iucunditatem attulerunt, pepererunt, magna illum iucunditate affecerunt, perfuderunt.

*Tua res tanto mihi gaudio sunt,
quanto mea.*

Lætitiā ex rebus tuis eandem, quam ex meis, nihilo minorem, quàm ex meis, capio, accipio, percipio, suscipio, haurio, lætitiā me afficiunt res tuæ æquè ac meæ, pariter ac meæ, nō minus quàm meæ,

non secus quàm meæ, haud aliter ac meæ, tuę merces efferunt lætitia, gaudium mihi afferunt, pariunt, præbent, voluptate me perfundunt itidem vt meæ, tuis rebus, vti meis afficior, quæ meis è rebus, eadem mihi è tuis oritur iucunditas, voluptas, delectatio, lætitia, gaudium, tuis rebus ita lætor vt meis.

Tuarum partium sum.

Tecum ero; tecum faciam; te sequar; à te stabo; tuis in præsidijs ero; tuas partes, tuam causam sequar, tuebor; de tuis vnus ero; me tuum numera; me de tuis vnum habe; in numero tuorum ero.

Tui officij est.

Tuum est hoc munus, tuæ partes; hoc à te postulatur, tibi conuenit, à te requiritur, exigitur, expectatur; tui muneris est, tuarum partium.

Tuis rebus præsum.

Ego tuas res, pro eo ac debeo, vti debeo, tua negotia, quidquid ad te pertinebit, diligenter agam, curabo.

Tu mihi es carissimus.

Summè, vehementer, valde, magnoperè, maximoperè, maximè, etiam atque etiam, miserè, mirificè, incredibiliter, vnicè, singulariter, egregiè, insigniter, ex animo, ex intimo sensu, cum primis, in primis, apprimè, præcipuè, admodum, oppidò, maiorem in modum, minimè vulgariter, non mediocriter te diligo; in te amando nemini concedo; qui te vehemētius diligit, concedo nemini; beneuolentia in te mea ad summum peruenit; amor in te
meus

meus is est, ita accumulatus est, vt addi nihil possit, amorem in te meum verbis exprimere quā possum, quem cogitatione vix amplector? cuius magnitudinem vix mente cōprehendo? amorem in te meum cogitatione fortasse consequi, complectiq; possum, verbis quidem exprimere, explicare, expromere profectō non possum: æquē, similiter, pariter ac meipsum, non aliter ac meipsum, non secus ac meipsum, itidem vt meipsum, te diligo: sic te diligo, vt neminem magis, ne meipsum quidem: cū te multi diligant, omnes tamen in amore vinco, principatum appeto, primas partes mihi vendico: principem locum obtineo, fero te in oculis; mihi es in amoribus; nihil mihi est te carius: secundum Deum, post Deum, excepto Deo, cū à Deo discesci, nemo mihi est te carior: ego te, vt oculos meos, aut si quid est oculis carius, diligo: singulari erga te animo sum, vt pater in filium, ita ego in te sum animatus, habeo te filij loco, amor in te meus tantus est, quantus potest esse maximus, hæres mihi in animo, in medullis, in intimis sensibus, singulari sum in te beneuolentia, primum in amore Deum, te habeo proximum: nemo est omnium, in quem magis, quàm in te mea sit propensa beneuolentia: qui mihi te sit carior, quem ego vehementius, quàm te diligā: quem ego maiore, quàm te beneuolentia prosequar, magis ex animo, quàm te diligam.

Tuo consilio rectissime vteris.

Tuo consilio si vteris, te ipsum si audies, ipse tibi si obtemperaueris, morem gesseris, obsecutus fue-

ris, nihil errabis, nihil contra rem tuam, nihil à tuis rationibus alienum committes : non laberis ; non offendes : non cecideris, nullam offensionem, nullum casum aut errorem timebis , sapienter sapiēs, rectè iudicabis, optimam rationem inibis.

Tuò merito te odi.

Ita de me meritus es, ita te gessisti, ea commisisti, cum te præbuisi, præstitisti, ut minimè mihi curæ sis, nullo apud me loco sis; minimum te curem, minimum de te laborem, nullam propè tui curam geram, in minimis te ponam.

Turpe à parente dissentire.

Honestè à parente tuo dissentire non potes: turpè tibi est à parente dissentire: non potes à patre sine infamia, sine dedecore, sine graui culpa, sine turpi nota dissentire.

Turpe est, sibi tantum vivere.

Se ipsum curare, nihil præterea, de se ipso tantum, sua tantum vnius causa laborare, sibi vni studere, seruire, prospicere, consulere, præterea nemini, turpissimum est, maximè dedecet, indecorum in primis est, infamię, ignominię, dedecori est, dedecus affert, infamiam parit, turpem famam, opinionem minimè commodam, aut optabilem parit : eiusmodi res est, quam summa consequitur infamia, ignominia, turpis infamię nota, dedecus, accusatio, reprehensio; fraudi est, vitio vertitur, tribuitur, datur, adscribitur, assignatur.

Turpe parentes senes deserere.

Deseri à te, destitui patrem, tot affectum incommodis,

modis, inopiæ, valetudinis, senectutis, minimè honestū est, haud æquū est, haud par est, minimè rationi cōsentaneū est, nō decet, non cōuenit, non oportet, ius non est, fas non est, nefas est, iniquum est, flagitium est, criminis est, turpe est: vt parentem deferas, afflictum inopia, morbo, senectute, in summis constitutum difficultatibus inopiæ, valetudinis, senectutis, honestum non fert, non patitur, ratio non concedit, non permittit: si patrem destitues, culpam committes, flagitium facies, flagitiosè facies, iniquè, iniuste, inhonestè, turpiter, improbè: præter honestum, æquum, ius: contra honestū, æquū, ius: non vt honestum suadet, non vt æquum est, ius est, par est, decet, conuenit.

Vacare aliquantum à studijs.

Ferari licet à studijs: postulat tempus, vt studia intermittantur, tempus fert, vt studiorum vsus parumper dimittatur: deponere aliquantisper studiorum onus licet, omittere studia, leuare animū onere studiorum: vacatio datur à studij: auocare animū à studijs honestè possumus: feriæ studiorum conceduntur.

Valet apud intelligentes sententia tua.

Magnum apud eos, qui rectè iudicant, tua sententia pondus habet, magni fit, magni æstimatur, magni penditur, autoritatis habet plurimum, grauissima est: rectè scientes in opinione ac iudicio tuo plurimum ponunt, opinioni tuæ multum tribuunt, multum deferunt, facile assentiuntur, acquiescunt.

O 3

Valetudine vtor bona.

Benè me habeo : mihi benè est : satis commodè , satis bellè habeo , benè valeo , commodè valeo : valetudine bona vtor ; mihi est , vt volo : quales cupio vires possideo : viribus vtor firmis : roboris , virium , valetudinis habeo satis.

Valetudo restituta.

Ego te languentem , iacentem , malè affectum , ad pristinam valetudinem , virtutemque reuocaui : meo beneficio pristinas vires recuperasti , recepisti , confirmatus es : factum est à me , vt ex morbo planè conualesceres , vt ex infirmo validus fieres , vt amissam valetudinem recuperares , vt in statum valetudinis pristinum optimum restituereris.

Valetudo aduersa ex gula.

Non facillè conualescunt , quibus neque quantum comedant , neque quid comedant curæ est , qui quod comedant , neque quantum , neque quale sit , animaduertunt : quibus omnem in cibis modum , omne iudicium , omnem prorsus rationem gula eripuit ; quibus neque modus edendi , neque vlla diligendi cibi ratio est , qui & plus appetunt in mensa , quàm satis est , & ex eo genere , quod obsit.

Valetudo nondum confirmata.

Nondum vires colligere potui : nondum satis firmo sum corpore : nondum pristina mihi restituta valetudo est : confirmatus à morbo nondum omnino sum : non planè conualui : quas morbus mihi vires ademit , abstulit , eripuit , nondum prorsus recuperaui , recepi , reuocaui : pristinam valetudinem

non-

nondum satis mihi videor assecutus; paulo adhuc deterius, aliquanto deterius, quàm solebam, valeo; non vt solebam, valeo; minus bellè, nondum vtor pristina valetudine; pristinas vires; quadam ex parte desidero.

Varro doctior, quàm eloquentior.

Scripta Varronis ex doctrina potius, quàm eloquentia, magis ob doctrinam, quàm eloquentiam, rerum causa, non verborum, probabantur ab omnibus libri Varronis, ea quæ Varro chartis mandabat, litteris committebat, componebat, scribebat, litteris persequeretur, litteris explicabat, litterarum monumentis tradebat, prodebat, mandabat, committebat, commendabat, ea probabant omnes, rerum fructu potius, quàm specie verborum adducti.

Vastare.

Prouinciam diripuit, vastauit, deprædatus est, rapinis exinanivit, exhaustit; prædas egit è prouincia.

Vehementer.

Valde, maximè, magnoperè, maximoperè, vehementer, admodum, etiam atque etiam, non mediocriter, non parum, in primis, præcipuè.

Velim te animum meum videre.

Vellem, quæ sit in te animi propensio, posses inspicere; cuperem sensus tibi patère intimos animi mei; quàm vellem, quo modo animatus erga te sim, oculis cernere tibi liceret; nihil mihi esset optatius, quàm vt eas mentis meæ partes, quæ oculos latent, ab oculis remotæ sunt, oculis minimè patent, posses introspicere.

*Velim scire quo animo in me
sint homines.*

Scire velim, quo quisque in me animo sit, ut quisque sit erga me animatus, affectus, qui cuiusque sit erga me animus, qui sensus, quæ voluntas, sensum cuiusque nosse, tenere, callere velim, patere mihi velim.

Velim nostras à te historias conscribi.

Velim à te nostrorum temporum consilia atque euentus litteris mandari, res nostras monumentis commendari tuis, nostrum nomen tuis illustrari, celebrari, ornari scriptis, valdè velim; gloriæ sempiternæ commendari per te cupio.

Velim abs te amari.

Ne patiaris me partem amoris tui minimam ferre; noli committere, ut partem amoris tui minimam capiam, ut exiguum ab amore tuo fructum feram, colligam, sumam, percipiam; fructum amoris tui velis esse non exiguum, non vulgarem, non mediocrem.

Veneti potentes; & diuites.

Veneti opibus & potentia valent, pollent, vigent, præstant, excellunt; affluunt diuitijs, opibus vigent; neque diuitias, neque opes desiderant.

Venti vis portu exclusit.

Portum reflante vento tenere non potuimus, ingredi, inire, obtinere, assequi non licuit; venti vis aduersa portu nos exclusit, prohibuit, arcuit, amouit; reiecti sumus à portu reflante vento; portum ventus eripuit; summouit nos ventus à portu; portum

tum inire conantes repulit ventus; portum inire conantes aduersi venti vis repulit ac reiecit; ne portum obtinere licuerit, cum omni studio conaremur, ventus effecit.

Verbis impugnata dignitas.

Acerba nimis aduersus tuam dignitatem eius oratio fuit; inhonestè admodum de te locutus est; grauissimè tuam dignitatem oppugnavit; locutus est in te sic, vt acerbius, aut inhonestius non potuerit.

Verbositas non est eloquentia.

Si, cuius est prolixior, longior, vberior oratio, si, qui diutius loquitur, qui longiorem sermonem habet, qui plura verba facit, is eloquentiam possidet, si ei qui verbosior est, qui plura effundit verba, laus eloquentiæ debetur, si verborum in copia sita est eloquentia; ne tu omnium, qui viuunt, eloquentissimus es, omnes mortales eloquentia anteis.

Vereor vt sustineas spem de tuis studijs conceptam.

Vereor, ne, quam de studijs expectationem concitasti, hanc sustinere, ac tueri non possis; vereor, vt expectationi tua studia respondeant, ne tua studia expectationi non respondeant, ne cum hominum opinione non consentiant, ne alium atque expectatur, exitum habeant, ne qui expectatur, fructum non pariant.

Verisimile.

Rationi consentaneum est, cum ratione consentit, consentaneum est; simile veri, credibile, non alienum à ratione, cum ratione congruens; ratio

postulat, ut credatur, est, cur credatur, verum putetur; veri similitudinem, speciem, formam, imaginem, præ se fert, ostendit; non discrepat, non dissentit, non procul abest à ratione.

Veritas plusquam amicitia.

Veritati plus, quàm amicitiae tribuo; maiorem habeo veritatis, quàm amicitiae rationem; pluris est apud me veritas, quàm amicitia; amicitiae veritatem antepono; locum apud me honestiorem veritas obtinet, quàm amicitia; apud me cedit amicitia veritati; nihil amicitiae largior; nihil veritati nego.

Versari in re levi.

Tenui mercede, leui quaestu, exiguo lucro das operam in scriptura, operam nauas ijs, qui vectigalia tractant, vectigalibus præfunt.

Via obstructa.

Transitus interdictus est; interclusa via est; non patet aditus.

Vide ne quid honori tuo decidas.

Da operam diligenter, enitere, conare, omni studio, contende omnibus viribus, intende omnes nervos, incumbe toto pectore, elabora quantum in te est, studium adhibe quantum potes, confer huc omnia tua studia, omnem operam & industriam; age hoc quàm diligenter potes; ne quam tuus honor iacturam faciat, ne quod ferat detrimentum, ne quam iniuriam accipiat, ne qua labe inficiatur, ne quam labem aut maculam suscipiat, contrahat.

Vim à te non valeo auertere.

Ego

Ego tibi à vi nihil præstare possum: vim tibi nullam factum iri, illatum iri, allatum iri, oblatum iri, pro certo non polliceor, planè non affirmo: tutum à vi te futurum, ne pro certo existimes: nullam fore vim, exploratè, asseueranter, certò promittere non audeo: ea te cura prorsus non libero, non eximo, eam tibi curam planè non eximo, non adimo, non aufero: nequando tibi vis inferatur vlla, nequam aliquando vim feras, sustineas, patiare, sentias, experiaris, nequid aliquando per vim patiaris.

Vindicta omisso.

Vltionis omne libenter consilium abijcio, depono, omitto: omnem acceptæ iniuriæ memoriam ex animo deleo; de vltione nihil planè cogito: animus meus vltionem non spectat; abduco animum à vindicta.

Violare patriam, aut parentem scelus turpissimum.

Nullum est grauius piaculum, quàm patriam, aut parentem violare, quàm patriæ aut parenti vim afferre, inferre, manus afferre, inferre, iniuriam facere, inferre.

Vir bonus constans est.

Vir bonus, vt sententiam mutet, non facilè adducitur, impetrare à seipso nullo modo potest: bono viro sensum rectum deponere difficile est, magni negotij est: vir bonus in sententia firmissimè constat, vir bonus à recta sententia desciscere vix potest.

Virtus neglecta.

Probitas, integritas, probati mores, vita illa, quæ cum virtute traducitur, à paucis hodie probatur, colitur, amatur; pauci sunt, qui probitate delectentur, probitatem colant, ament, sequantur: parui fit hodie probitas, & rerum integritas: qui suum studium in probitate ponant, pauci sunt, reperiuntur, numerantur, paucosque inuenias.

Virtus præmijs cumulata.

Magna sunt rectè agentibus proposita præmia: omnes, qui sese in recta viuendi ratione exercent, magna merces manet; fructum rectè factorum viri boni vberissimum, ac præstantissimum ferent: præclaram honestamque vitam res utilissimæ consequuntur: vitæ laudabiliter actæ, cum virtute traductæ, præmium est decus, & earum rerum copia, quas qui possidet, optimè cum illo agi existimatur.

Virtus egregia.

Tua virtute & magnitudine animi nihil est nobilius: singularis in te laus ob tuam virtutem, atque animi præstantiam confertur: maiorem aut virtutis aut præstantis animi opinionem apud homines, plus famæ consecutus est nemo.

Virtus magis honore afficienda, quàm diuitia.

Placet mihi, probatur, valde satis facit mos, & consuetudo tua, laudem tuæ consuetudini tribuo, quod eos colas, verearis, obserues, in honore habeas, honore, obseruantia, studio prosequaris, honore afficias, obseruantia colas, quod ijs honorem habeas, tribuas, præstes, obseruantiam, ac studium præstes, qui virtute potius, quàm diuitijs abundant, excel-

excellunt, eminent, valent: qui sunt à virtute paratiores, quàm diuitijs, quos virtus potius, quàm diuitiæ commendant, qui virtutem magis quàm fortunæ bona possident.

Virtus extollit ignobiles.

Multos infimæ conditionis, humillimæ sortis, obscuri loci, nulla parentum, aut maiorum laude commendatos, obscuro loco natos, ignobili, obscuro, infimo genere editos extulit, atque illustrauit virtus; multos generis humilitate iacentes virtus erexit: nobilitantur atque honestantur virtute multo genere ignobiles, & obscûri.

Virtus florens oppressa inimicorum iniuriâ.

Quo tempore florere debebas: debuit illustrior esse tua laus; altius ascendere, plus consequi dignitatis, maiorem obtinere existimationem, præstantiore esse loco, plus habere autoritatis, plus possidere laudis, honestior esse, clarior esse, maior ac præstantior haberi debuisti: tum te tuorum inimicorum afflixit iniuriâ, perdidit, euerit omnibus fortunis, oppressit, ad exitium detrusit, impulit, non modò è numero viuentium, sed planè infra mortuorum conditionem amandauit.

Virtus utilis in omni fortuna.

In vtraque fortuna maximus ex virtute fructus capitur, percipitur, colligitur, virtus tum in aduersa, tum in secunda fortuna vberimos fructus affert: magnas vtilitates in omni fortuna parit virtus; aduersis pariter & secundis in rebus commoda proficif-

cuntur ex virtute multa : semper utilis & fructuosa virtus est : nunquam utilis virtus non est ; in omni tempore iuamur à virtute, imbecilli confirmamur, iacētes, & afflicti excitamur, subleuamur, erigimur : ecquando non utilis virtus est ? ecqua utilitas cum virtutis utilitate conferenda ?

Virtus laboribus parata.

Tuis laboribus ac vigilijs virtutem tibi peperisti, comparasti, parasti, consecutus es, adeptus : tui tibi labores & vigiliæ virtutem pepererunt ; magnis laboribus & vigilijs consecutus es , vt virtutem possideas, vt virtute floreas, valeas, polleas, excellas, antecellas, præstes , fruaris ; tuam virtutem tuis laboribus, & vigilijs referre debes acceptam ; tibi ipsi, tuisque laboribus tuam virtutem debes ; non hoc virtutis in te esset, istam virtutem non haberes, non teneres, non possideres, nisi labores grauissimos & suscepisses, & pertulisses.

Virtute immunis.

Virtute sua consecutus est, nihil vt publicè penderet, fructum vt nullum publicè penderet, vt vectigalis non esset, vt esset immunis, vt ex eorum numero, qui publicè aliquid pendunt, eximeretur, nihil vt publicè solueret, vt esset expers eorum onerum, quæ publicè imponuntur, vt nullam pecuniam in commune conferret, vt publicis oneribus vacaret, tributarius vt non esset, tributū vt nullū conferret.

Virtute contra fortunam munitus.

Fortunæ vim tuæ virtutis amplitudo vincit ; munisti te virtute contra fortunam ; septus es virtutis præsi-

præsidij aduersus impetus fortunæ; nihil tibi nocere, obesse, incommodare, cum virtute viuenti, virtutem colenti, fortuna potest; tutus es à fortunæ iniurijs; securam vitam ducere tibi licet, quia cum virtute uiuis; non tibi varij casus impendent humanæ vitæ, qui virtute excellas, quæ virtus tueatur, tegat, protegat, muniat.

Virtute vacuum fortuna facile profligat.

Cui comes virtus non est, is animo facile cadit, à fortuna percussus; ictus fortunæ ferre non potest, qui tectus virtute non est, qui virtute munitus non est, qui se virtutis armis non tuetur; sine virtute infirmi sumus, malè muniti, aperti aduersus fortunæ vim; facile vincimur à fortuna, virtutis præsidio destituti, absente virtute, nisi adsunt virtutis opes.

Virtuti aliquando honores debiti tribuentur.

Veniet tempus, veniet illa dies, erit tempus, erit aliquando illa dies, illucescet aliquando illa dies, diè aliquando illum sol afferet mortalibus, erit aliquando cum suus virtuti tribuatur honor, cum virtuti honor habeatur, cum virtus colatur, tanti æstimetur, quantiest, in honore sit; cum virtuti honores debiti persoluantur, deferatur plurimum; cum virtus magna in primis honestaque sit, honestum locum habeat, sit inter ea, quæ prima ducuntur.

Virtutis communicatio.

Qui virtutem tribuit, præbet, largitur, ostendit, communicat, is tantum offert beneficium, quantum esse præterea nullum potest.

Virtutis non precij causa.

Agis hoc non præmij spe commotus, sed humanitate adductus, benignitate impulsus, studio liberalitatis incitatus; non te ad hanc rem utilitatis, aut præmij spes, verum te adduxit, impulit, incitavit humanitas, benignitas, naturæ facilitas, naturæ tuæ ad humanitatem, benignitatem propensio, inducio; dedisti hoc humanitati tuæ, non præmij; agnosco tuam humanitatem; debet hoc humanitati tuæ acceptum referri; fructus hic est humanitatis tuæ.

Virtuti subiecta omnia.

Omnia sunt sub potestate ac ditione virtutis, rerum omnium regina virtus est, dominatur, vna regnat, summum ius habet, omnia regit; virtuti cuncta parent, cedunt, subiecta sunt humana omnia; virtus valet ad omnia, imperium habet in omnes res, omnia tenet, possidet, iure ac potestate sua completitur; quid est, quod assequi virtus non possit?

Vita beata in virtute posita.

Benè sentire, recteque facere, satis est ad benè beateque viuendum; vnam qui colit probitatem, ei deesse ad felicitatem nihil potest, is ad felicitatem nihil desiderat, nihil requirit; quicumque rationem ducem in vita sequitur, ei ad felicitatem ampla, maximeque certa patet via; probitatem qui possidet, simul is possidet summum bonum, nihil ad felicitatem præterea requirit; boni mores, & honestæ rationes felicitatem pariunt; felicitas integritate comparatur; si quis in colenda probitate totus est, feliciter

citer admodum, ac beatissimè cum illo agitur.

Vita carissima post honorem.

Omniū rerum, honore excepto, prima esse, carissima, antiquissima vita debet: secundum honorem, post honorem, honore excepto, si honorem exceperis, nihil esse debet vita prius, potius, carius, antiquius: primas sibi partes, post honorem, vita vendicat: primæ partes vitæ debentur, honore tamen excepto.

Vita & honor similiter curanda.

Saluti pariter & honori consulendum; ducenda simul ratio est & salutis & dignitatjs: non dignitatem magis, quàm salutem spectare debemus; salutis ratio cum dignitatis ratione coniungenda: querenda, amanda, expetenda sine salute dignitas non est; non est à dignitate vita seiungenda: decet studere dignitati, cum eo tamen, ne studium vitæ negligatur.

- Vita fastidium.

Vitæ me tedet; vitam fastidio; vitam mihi acerbâ puto; acerbè viuo; molesta, grauis, amara mihi prorsus vita est; ægerrimè, molestissimè, prorsus misere viuo; quando mihi mors eum eripuit, ex quo mea gaudia, meæ letitiæ manabant omnes.

Vita genus optimum instituisti.

Sapienter vitam instituisti; optimum cursum cepisti, optimam partem elegisti, exordium vitæ præclarum fecisti, egregio vitam principio inuisti: rationem præclaram instituisti, cum te Deo addixisti.

Vitam miseram mors præclara consecuta.

P

Vt miserè vixit, ita perijt honestè; miserrimam vitam mors præclara terminauit : vitam infelicem egregio mortis genere conclusit : acerbitates vitæ multas vna peregregiæ mortis hora compensauit : vitam vixit infelicè, præclaram verò mortem obiit : miseriam in vita sustinuit, decus in morte tulit.

Vita quæta.

Præstabo tibi otium, quietam vitam, tranquillam, facilem; alienam ab omni cura, vacuum omni cura, omnium expertem perturbationum, ab omni molestia remotam, seiunctam, separatam, segregatam, disiunctam, nullis rerum humanarum fluctibus iactatam : efficiam, vt quietè viuas, vt quietam vitam ducas, facilem vt habeas, & expeditum vitæ cursum : tranquille prorsus vt agas, vt omni molestia vaces, vt otio fruaris iucundissimo, commodissimo, vberissimo, vt otiosè viuas, efficiam, vt quietè fruaris, vt quietè agas, summa sit rerum tuarum tranquillitas, summa tui animi quies, vt otio tibi frui liceat, otiosè viuere, otiosam vitam agere, peragere, ducere, traducere, viuere.

Vita rustica grata.

Otium, & quies rustica mirum in modum me delectat, oblectat, recreat, reficit, afficit, capit, delectationem mihi affert, voluptatem, iucunditatem, hilaritatem, gaudium, lætitiā, delectationi est; delectatione afficit, rus animo meo iucundissimum est, rure, rusticoque otio delector, mirè pascor, delectationem, voluptatem, iucunditatem ex rure capio, percipio, suscipio, otio illo; atque illa quiete, quam

quam rustica parit habitatio, libentissimè fruor, si
vlla re, otio capior & quiete rustica, animus meus vo-
luptate perfunditur, expletur ex otio rustico.

Vitijs deditus.

Nunquam à vitijs animum mentem, cogitatio-
nem abducis, nunquam de vitijs non cogitas, hæ-
rent in animo tuo studia vitiorum, nunquam tua
mens ab improbis cogitationibus discedit, abduci-
tur, auellitur, vitia semper cogitat animus tuus.

Vinis mecum, nec animum meum

perspectum habes.

Me vteris assiduè, assiduus quotidianus tibi mecū
intercedit vsus, consuetudo inter nos assidua est,
veruntamen planè non tenes animum meum, pror-
sus non calles mea cōsilia, non omnino mei tibi sen-
sus patent, non penitus, non perfectè, non ex omni
parte, non vsquequaque.

Vna bonorum sententia.

Vnus omnium bonorum est sensus, idem omni-
bus probatur, eòdem concurrunt omnium senten-
tiæ, sequuntur idem omnes, spectant, probant, opi-
nionem tuentur, eadem est omnium sine vlla varia-
te opinio, opinionum nulla varietas.

Voluptas ex liberorum virtute.

Magnam voluptatem è moribus filiorum pater
suscipit, magna voluptate patrem afficiunt bene
morati liberi, magnæ voluptati sunt parenti qui
moribus excellunt filij, capit ex honestis filiorum
moribus voluptatem summam & lætitiā pater.

Voluptas esca malorum.

Voluptas ad ea, quæ minus decent homines allicit; hominibus malorum esca voluptas est; multi ducem sequentes voluptatem grauitè offendunt: duce voluptate multi errant miserrimè: illecti voluptate, dulcedine voluptatis, blanditijs voluptatû infortunia subeunt, calamitates adeunt, in milerias incurrunt; voluptate, tanquam dulci veneno, homines pereunt; iucundam ac dulcem voluptatum consuetudinem tristis admodum & amarus consequitur euentus; sæpè voluptatem excipit dolor; voluptas dolore terminatur; voluptatis exitus doloris initium est.

Voluptate afficere.

Tuæ litteræ, quod faciliè intellexerim, ei periuundæ fuerunt, summam voluptatem, lætitiā, gaudium, iucunditatem attulerunt; summa eum voluptate tuæ litteræ affecerunt, extulerunt, perfuderunt.

Vibs Pompeianarum partium fuit.

Vniuersa ciuitas ducem Pompeium sequebatur, Pompeio regendam se dederat; ad Pompeij ductû applicauerant se, contulerant se, adiunxerant se vires omnes ciuitatis.

Vtar fratre tuo.

Vtar ad omnia tuo fratre; vtar opera tui fratris in omni re; confugiam ad fratrem tuum si quid erit agendum; fratri tuo committam, ad fratrem tuum referam, in fratrem tuum reijciam, eius consilium petam, operam exposcam.

Vt filius mihi carus es.

Optimè tibi cupio, sic inquam, vt filio meo; tua causa

causa cupio, quantum filij mei causa volo; cupio tibi secunda omnia, non minus, ac filio meo; æquè tibi faueo, ac filio meo; animatus in te sum, vt in filium; quo in filium, eodem erga te animo sum.

Vtile tibi erit.

Constitutum iter si suscipies, emolumenti, vtilitatis, commodi plurimum, præstantem fructum capies, sumes, colliges; valde erit è re tua, valde in rem tuam; tuis rationibus vehementer conducet; in eo tibi maximè consuletur; vtilitas maxima consequetur; vehementer expediet, proderit, fructuosum erit, cum fructu, vtilitate, commodo, emolumento, bono rerum tuarum.

*Ut maiores tuos sequaris operam
virtuti da.*

Si tuorum maiorum laudibus respondere vis, si maiores tuos referre vis, cupis imitari, si te dignum maioribus tuis præbere studes, vt ad virtutem, in virtutem incumbas, ad virtutem studia tua conferas, opus est; nauari à te operam virtuti oportet; debes virtutem colere, tui muneris, tui officij, tuarum partium est; non potes non virtuti operam dare: non licet tibi virtutem negligere; hoc ad te pertinet, in te conuenit, à te postulatur, atque adeò, tanquam debita res exigitur.

Vtrumque vici.

Vtrumque facile fregi, atque abieci, nullo negotio retudi, victoriam ex vtroque tuli; victoria sum potitus; vterque mihi victus cessit.

Vulneratus.

In illa pugna, illo certamine grauitur vulneratus est, percussus est; graue vulnus accepit, tulit; plagam accepit, graui vulnere est affectus,

Vulnus insanabile.

Futurum non spero, vt ex hoc vulnere conualeſcat; eiufmodi vulnus est, vt ſanari non poſſit, vt ſalus desperanda videatur, vt ſpes ſalutis nulla ſuperſit, vt medicinæ non ſit locus.

Vultus diſſentit ab animo.

Fallit vultus, mentitur, fraudem facit, in fraudem inducit, decipit: diſſentit animus à vultu; non conuenit animus cum vultu: index animi verus non eſt vultus, falſa vultus imagine, ficta ſpecie diſſimulatur animus; aliud vultus præ ſe fert, aliud animus cecat, occultat, tegit; aliud in animo latet: tegit animum vultus: mendax vultus eſt, latet animus in vultu; quaſi velo aut inuolucro, animus obtegitur, atque obtenditur: veram imaginem animi vultus non præfert; ſenſus animi cum ſpecie vultus minimè congruit.

Vxor fecunda.

Multos ex ea filios genuit, ſuſcepit, tulit: complures ex ea filij nati ſunt, filios ei peperit multos; ita fecunda vxore uſus eſt, vt filijs auctus ſit multis; vt filiorum multitudine abundauerit.

FINIS.

INDEX
OMNIVM PHRASIVM
vtilissimus, cum earundem Galli-
co-teutonica interpretatione.

A.

Absque mora
aquez manda-
stipercia. fol. 3.

Ab hac culpa va-
cuis ibidem.

Accerrimus ad-
versarius. 4.

Accusor. ibid.

A consuetudine
digredi. ibid.

Ad Cicronem
me contuli. ibid.

Ad finem ora-
tionis non perue-
nire. 5.

Ad finē optatū
rem perducere. ib.

Ad iram inci-
tatus, alienus ab
iracundia. ibid.

Adiungam me
tibi. 6

Ad Musas res-
deas. ibid.

Adolescens in-
firma valetur

Tout incontinent ie
seray ce que tu m'as
enchargé.

Ie ne commis iamaix
ceste faute.

I'ay un adversaire
fort vehement.

On me blasme & ac-
cuse.

Ie m'esmerueille de ce
que tu n'en suis la con-
science

Ie me suis du tout a
donné à l'estude de Ci-
ceron.

Ie ne scay comment ie
pourray mettre fin à ce
propos par ou ie dois
finir.

L'esperance conduire cest
affaire selon mon desir.

Tu m'encites à cour-
roux, bien que mal aiso-
ment me courrouce.

Ie te suyveray, ie t'ac-
compagneray, ie seray de
tiens.

Ie voudroy que tu re-
ueussie aux lettres.

Queron en sa jeunesse
estoit maladis, de pesue

Sonderbertoen
sal ic doedat ghy
my benolē hebt.

Ick en ben in dese
saecke n3 schuldich.

Ick heb eenen ge-
weidighen vpand.

Een belchul-
dicht my.

Ick verwondere
my dat ghy de ghe-
meyne maniere van
doene n3 en volcht.

Ic hebbe my gāt-
scheylic begreuen om
Cicronem te lesen.

Ick en weet niet
hoe ofte waer dat
ic dese rede eynde sal.

Ic hope dese saec-
ke te bruyghen daer
icse gheerne hadde.

Ghy veruert my
tot rooyn/ al ist dat
ick niet licht gram
en worde.

Ick sal v volge/
ic sal my by v voegē
ick sal v gheselschap
houden.

Ic wil detwel dat
ghy v wederom toe
het studerē begaet.

Cicero was in yug
iōchheyt seckelijc, en

dine. 7.

Ad omnia ap-
tus. ibid.

Ad pauperiem
reclusus. ibid.

Ad studia redi-
re. 8.

Aduersa fortu-
nae contemptus.
ibid.

Aduersa minus
sentiunt, qui ijs
assueuerunt. 9.

A Egre fero stul-
titiā aliorū. ib.

A Etatis annus.
ibid.

A Etatis flos.
10.

Afflictis aliorū
exempla solatio.
ibid.

Agas diligenter
apud Senatū. ib.

Agri vestigiales.
11.

Alexāder fortis,
at incautior. ibid.

Alienis vteris
consilij. ibid.

Alienus ab a-
stutia. ibid.

santē, & complexion.

Il est apte, ou propre à
tout.

Il est réduit en si ex-
treme pauvrete, qu'il
n'a de quoy viure.

Je me remettray à
estudier aux lettres.

La fortune m'est fort
contraire, ce non obstant
ie porteray constamment
tout ce que il me sçanroit
aduenir.

Ceux sentent moins
les maux, qui sont en-
durris.

Je ne puis bonnemēt
endurer la folie d'aucū.

Il est a agē de douze
ans.

Tu es en la fleur de
ton aage.

Si tu consideres ce qui
est aduenū de ce temps à
tes semblables, tu recen-
ras une grande consola-
tion.

Mets peine de parler
aux Senateurs.

Ces champs sont tri-
butaires.

Alexāder estoit vail-
lant, mais peu aduise.

Je voy que tu es de-
sourné par le conseil des
autres.

Je suis sans finesse.

luttel ghesont.

Hy is bequaem
tor alle dingher.

Hy is soo upne.
mende arm gewor-
den, dat hy niet en
heeft om hy te leue.

Je sal ny wederō
begenē tor studerē.

Het ongheluck
quelt my seere/noch
tans sal ich cloecke-
lijck liiden al wat
my ouercomten can.

Het ongheluc en
heeft haer niet veel
aen / diet gheuent
zijn.

Ich can seer qua-
lijck verdrighen de
dwaelheyt vā son-
mighē menschen.

Hy is twelf iare
ouder.

Ghy zijt int beste
van uwen leuen.

Indien ghy aen-
merct tgene dat an-
dere wijs ghelijcke
ouercomt / ghy sult
daer dooz gheuoost
worden.

Doet v neerstichy
om de Raetshēeren
aen te spreken.

Dit landt is on-
der tribuyt.

Alexander was
sterc, maer n3 vooz-
sichich.

Ich mercke dat
ghy dooz ander lie-
dē raet omgeset zijt.

Ich en heb geen
behagē aē bedroch.

INDEX.

• Alijs magis vi-
do dabitur, quàm
tibi. 12.

Aliud præ se
fert, aliud sentit
ibid.

Alterà hæc ra-
tio me cōsolatur.
ibid.

Ambire homi-
nes studiosè. ib.

Amicitia lauda-
ta, quæ ex virtute
oritur. 13.

Amisso equo e-
uasi. ibid.

Amissus popu-
li fauor. ibid.

Amor ex bene-
ficio & iudicio
profectus. 14.

Amor ex vir-
tute. ibid.

Amor litterarū
quotidie crescit.
ibid.

Amo viros ex-
celso animo. 15.

Angustia itine-
ris in Alpibus A-
pennini. ibid.

Ils en receurent plus
de blasme que toy.

Il monstre autre cho-
se à son visage, qu'il n'a
dans le cœur.

En apres ie suis con-
solé me resouuenant de
mon temps.

Tu r'adonès du tout
à gagner les hommes,
mais ie doute que la cho-
se vousfisse selo tō desir.

L'amitié qui part de
vertu est louable.

Pour sauuer ma vie
suis eschappé, ayant per-
du mon cheual.

Tu as perdu la faueur
& credit du peuple, par
la faute de tiens, non
par la tienne.

Ie suis induit à ray-
mer, tant pour la plaisir
qu'ay receu de toy, que
pour t'en iuger digne.

Tu es digne d'estre ay-
mé pour ta douceur &
courtoisie.

Le desir de apprendre
les bonnes lettres croist
en moy de iour en iour.

I'ayme les hommes de
grand esprit ou courage.

Par les Alpes Apen-
nins il y a des lieux bien
fâcheux.

Sy sul'ender
meerder schande af
hebben dan ghy.

Ghy ghelaet hem
anders dan hy dēct.

Woots troost
my dī als ich mī-
nen tijt ouerdencke.

Groote neerstic-
heyt doe om de mē-
schen te winnen.

Wantschap die
wtter deught comt/
is te pūssen.

Ick bent ontco-
men / doen ick mīn
peet verloren had-
de.

Ghy hebt de gū-
te des volcs verlo-
ten / mī doot v: maer
doot de sijnk vāde
gīue.

Ick moet v lief
hebbē om der vūct-
schap wille die ghy
mī hebt gedaen / en
doch om dat ghye
weert zijt.

Ghy zijt weert
datmen v lief hebbe
om utwē belectheyt
ende deught.

Ick cryge dage-
lijcx meerder lust
om leeren.

Ick beminne de
ctoeke mannen.

Op de geberchtē
van Alpes Apen-
nins zīn wegen die
seer moeyelijck zīn.

INDEX.

Angustia: num-
morum. 16.

Animi proba-
tio. ibid.

Animum abij-
cere turpe. ibid.

Animum indu-
cere. ibid.

Animum laxa-
re. 17.

Animus excel-
sus. ibid.

Animus despe-
rantium per te e-
rectus. ibid.

Animus sincer-
us. ibid.

Animus perspe-
ctus. 18.

Animus metu
liberatus. ibid.

Animus abic-
tus. ibid.

Annonæ cari-
tas. 19.

Annuæ admini-
strationis finis. ib.

Apollonius
Crassi studijs a-
ptus. ibid.

Approbatū ab
omnibus. ibid.

A principio
repetam consilia

Faulte de deniers.

*Au besoin ie te feray
preuve de mon affectio.*

*Tu ne peux abaisser to
courage sans une grande
honte.*

*Ie ne me scaurois de
tant commander que de
me trouver en sa puis-
sance.*

*Ie vay aux champs
pour me recreer l'esprit.*

*I'ay cognu la hault-
teur de son courage.*

*Tu as fait reprendre
courage à ceux qui es-
toient hors d'espoir par
tes beaux faits.*

*I'ay la consciēce bon-
ne.*

*Mes desseings te sont
entierement cogneus.*

*Tu m'as osté toute
crainte.*

*Tu n'as point de cou-
rage.*

*L'annee est chere, il
faict cher vivre.*

*I'ay acheuē l'annee de
mon gouvernement.*

*Apolon aidoit beau-
coup à l'estude de Cras-
sus.*

*Tu feras cela au gré
d'un chascun,*

*Ie rechercheray d'un
peu plus long la cause de*

*Schiet van ges-
de.*

*Dit noodt doen
sofal ick mijne liet-
de metter daet be-
willen.*

*Het is schande by
men den moet ver-
loren gheeft.*

*Je en soude my
niet comen beghe-
uen/om in sijn ghe-
sichte te comen.*

*Ich gae buyten
om minen gheest te
vermaken.*

*Je hebbe de groot-
heyt nines gancdels
leeren kennen.*

*Ghy hebt den ge-
nen die den moet ver-
loren gawe / nieuins
moet doen nemen.*

*Een vroom ende
oprecht ghemoet.*

*Een voorname
is v kenelich*

*Ghy hebt my alle
vrees benomen.*

*Ghy en hebt ge-
nen moet.*

Het is dierē tijt.

*Ich heb het late
voeynde van mijnē
dienst.*

*Apollonius was
Crasso seer behul-
pich int studeren.*

*Ghy sult dat doē
met wille van een-
pghelichen.*

*Je sal mijn voor-
nemen verhalē van*

INDEX.

inca. 20.

A pueris amici.
ibid.

A puero gloriæ
cupidus. ibid.

A puero alicui
studio deditus. 21.

Arcta amicitia,
ibid.

Arctissima a-
micitia. ibid.

Artes merito
honore carēt. 22.

A sententia de-
pulsus aliorū ma-
leuolentia. ibid.

Assueratio cū
iuramento. ibid.

A sidiuus nimiū
in studijs. 23.

Astuti et malio-
ri. ibid.

A summo di-
gnitatis gradu ad
infimū decidi. 24.

Atrox hostis.
ibid.

A tuis litteris
alienum. ibid.

Avaritia hodie
dominatur. 25.

Auctor es mali
huius. ibid.

mon entreprise.

Nous sommes amys
des nostre ieunesse.

Dès ton ieune aage tu
as esté cupide de gloire.

De mon enfance ie me
suis adonné a ceste scien-
ce.

Il y a estroicte amici-
tié entre luy & moy.

Nous nous entr'aymōs
grandement.

Les arts ne sont pas ho-
norez comme ils deuoient.

J'ay esté contrainct
changer de opinion, par
leur mesdisance pleine
d'enuie.

Ie te iure qu'il est
ainsi.

Tu ne cesse d'estu-
dier.

Vn homme fin ne fait
rien qu'à son profit.

J'estois au plus hault
lieu d'honneur, mainte-
nant ie ne scay ou auoir
place.

Tu nous poursuis trop
cruellement.

Cela ne respond à tes
lettres, ou ne conuient,
ne s'accorde avec tes let-
tres.

L'auarice commande
aujourd'huy.

Tu es aushour de ce
mal.

Den eersten een.

Doy sijn vrienden
van iouet af.

Ghy hebt eergie-
rich gheueest van
kindts beene af.

Wander kindts
af hebbe ich my tot
dese leeringe bege-
uen.

Daer is seer enge
vrientschap tusschen
hem ende my.

Doy hebben mal-
canderen seer lief.

De cōst en wo-
den niet gheert lo-
sy behouden.

Ich heb gedwō-
ghen gheueest mij-
ne meyninge te ver-
anderen / door het
moetwillich quaet-
spreken van andere.

Ich sweere v dat
het also is.

Ghy en hondet my
op van studeren.

Een schalck en
doet niet dan toe
lijnen profijte.

Ich was in de
hoochste eerliche
plaetse / ende nu en
weet ich waer aen
gheraken.

Ghy verbodt
ons te wacdelijck.

Dit en besaet
noch en ouercome
niet met utte ghe-
leertheit.

Ghiericheit gaet
te hants in swanch.

Ghy sijt onzake
van dit quaet.

INDEX.

Augere impes-
rium. 26.

Auxilium fer
patrię. ibid.

Auręgens. ibid.

Pompee a dilaté &
atren l'Empire Romain.
Aide à ton pays.

Je suis content de ce
que j'ay.

B.

Belli reliquię
extinguendę. ib.

Belli calamitas.
27.

Belli metus.
ibid.

Bellum fuscipe-
re temerariũ est,
finire virtutis.
ibid.

Bellum renoua-
re. 28.

Beneficij me-
mor. ibid.

Beneficiũ col-
latum sine spe re-
munerationis. 29.

Boni ciuis est
publica curare. 30.
(ibid.)

Bonus ciuis est.
Breuiter. 31.

Aye cela en recomman-
dation de ne laisser une
seule estincelle de la guer-
re.

La guerre apporte be-
aucoup de maux, & de
bien grans.

On craint qu'il aduie-
ne une grande guerre.

C'est une chose teme-
raire, que d'esrouuoir la
guerre, mais bien ver-
tueuse que d'en venir à
bout.

Lepidus recommen-
çoit la guerre ciuile.

J'auray souuenance
du plaisir que j'ay receu.

Je luy ay fait tout le
plaisir que j'ay peu, sans
espoir de récompense.

Vn bon citoyen doit
auoir soing du bien pu-
blic.

Soit bon Citoyen.
Que cherches tu d'a-
uantage?

C.

Pompeius heeft
vermeerderd est toe-
de nemē her Raas-
sche rijk.

Saet v Dader,
landt voor.

Ich ben te vrede
met eghene dat ich
hebbe.

Doet neersichy
datter vander oor-
loghe niet een siere
ouer en bliue.

De ellende des
crichs.

Nien vrees dat-
ter een groote oor-
loghe opstaen sal.

Eenen crich aen
te gaen, is groote
onbedachtelicheyt:
maer seer deuchde-
liich daer van een
eynde te maken.

De oorlogs ver-
meuten.

Ich sal ghedach-
tich zijn der vrient-
schap die ic omfan-
ghen hebbe.

Ich hebbe hē alle
vrientschap gedaen
die my mogheffich
was / sonder hope
van vergeldinghe.

Een goet borger
moet voor egemeny-
ne beste sorghen.

Wees een goet
Borger.

Wat soecht ghy
meer?

INDEX.

Cesar dux optimus. fol 31.

Cesar vicit Pompeium. ibid.

Cæsaris humanitas. 32.

Calamitatum consuetudine sensus amittitur. ib.

Camillus Romæ ex obsidione Gallorū liberauit. ib.

Candor. 33.

Caput rei. ib.

Castra metari. ibid.

Casu causa cecidi. 24.

Cato Censorinus omnium innocentissimus in iudicium vocatur. ibid.

Certò scias te amari. ibid.

Cicero præter modū doluit mortua filia. 35.

Cicero & Cato amici. ibid.

Cicero agendarū casuarū artifex. ib.

Cesar estoit un tres-bon Capitaine.

Cesar surmonta Pompee encore qu'il eut moins de gens.

Cesar a esté humain sur tout.

L'accoustumance du mal m'en a osté le sentiment.

Camille a deliuré Rome du siege des Gaulois.

Quant tu auras cognu mon naturel, tu cognostras que ne suis point trompeur.

Toute la chose consiste en ce point.

Il est campé deuant Padoue.

J'ay perdu ma cause par un accident.

Cato Censorin est adionné, ou appelé en iugement, encor qu'il soit l'un des plus hommes de bien.

Sois assuré qu'il n'y en a point qui t'ayme d'auantage que il fait.

Ciceron porta trop impatiemment la mort de sa fille.

Ciceron & Cato estoient amis.

Ciceron plaidoit bien une cause.

Cesar was een goetd Capitayn.

Cesar heeft Pompeium overwonnen.

Cesar heeft seer beleefte gheweest.

De gewoente des quaers heeft ghemaect dat ich niet en ghevoele.

Camillus heeft vroomen onser van het belech der Franchoyen.

Als ghy mijnen aengheboien aerdt sult beproeft hebben, soo sult ghy weten dat ich gheen wtstrijcker en ben.

De gantsche saecke is hier in gelegd.

Hy heeft sinen leger gellagen voorszouwen.

Ich hebbe dooz ongeluck mijn proces verlorē.

Cato Censorinus, hoewel dat hy is een vroomer man, is te rechte becropen, ofte ghedaecht.

Sijt verclaret dat ter niemāt en is die v meer bemit dā hy.

Cicero was bonnen maten droeue om de doot van zijn dochter.

Cicero en Cato ware goede vrienden.

Cicero beleide de saecke in rechte wōderlijche twel.

Cicero splēdidē
habitauit. fol. 36.

Cicero Platonē
secutus est. ibid.

Citō. ibid.

Ciuilis discor-
dia sopita. ibid.

Ciuitas ex vir-
tute donata. 37.

Clarus in repu-
blica. ibid.

Clarus apud ci-
ues suos. 38.

Clarus in patria.
ibid.

Cogitate mu-
tationes rerū hu-
manarum. ibid.

Colloqui cum
illo non possum.
ibid.

Comes perpe-
tuus. 39.

Commendatio
diligētissima.
ibid.

Commēdo tibi
hanc rem. 41.

Commoda &
honor tuus curā
mihi sunt. ibid.

Cōmodis meis
non consului. ib.

Cicero auoit un la-
gis magnifique.

Cicero suiuoit Plato
de bien pres.

Je commenceray tout
ncontinent.

La guerre ciuile est
assopie.

On estoit fait citoyen
de Rome par sa vertu, et
non par richesses.

C'est un homme tres-
illustre bien connu, &
experiementé aux affai-
res de la republique.

Tu es en honneur en-
uers tes citoyens.

Tu as beaucoup au-
thorisé enuers tes citoyens.

Employez vostre es-
prit à penser quelle est
l'inconstance de la for-
tune.

On ne me persuade-
ra iamais d'aller par de-
uers luy.

Je seray tousiours ton
compagnon.

Je te le recommande
autant qu'il m'est possi-
ble.

Je te recommande mon
affaire.

Je ne say rien que pe-
ser à ton profit & hon-
neur.

Je n'ay pas pris garde
à mon profit.

Cicero woude in
een lustighe woon-
stede.

Cicero volchde
Platonem seere.

Ich sal terstonds
beghinnen.

De inuelandtsche
ooyloghe is geeyn-
dighet.

Men werde bo-
gher van Rome
door wijsicheyt en
niet door rijckdom.

Het is een heerlijc
man die wel bekend
is / ende ervaren is
de ghemeyne saechen.

Ghy zijt gheert
om uwe booghers.

Ghy hebt groore
authoriteyt by uwe
booghers.

Went op de on-
sekertheyt van der
fortune, oft werel-
lijcke saechen.

Men sal my dact
toe nimmermeer be-
ghen dat ich by hem
sal gaen.

Ich sal altijd v
medegheselle sijn.

Ich bebele hem
tutwaerts son seer
alst moghelijck is.

Je bebele v mijne
saechen.

Ich en dencke my
dan op v profit en
eere.

Ich en heb mijn
profit niet gasy ge-
saghen.

INDEX.

- Cōmunis mōs.** fol. 41. *L'usage & droict de ceste montagne est commun entre nous.*
- Conatus in magnis laudandus.** 42. *Ceux qui entreprennent quelque belle entreprise, ils en doivent estre louez, encores qu'ils n'y viennent à bout.*
- Concessio.** 43. *Permettre, accorder, conceder.*
- Concisi equites.** ibid. *Les gēs dacheuals ont defaictz entierement.*
- Conclusio epistolæ.** ibid. *Je feray fin d'escrire apres r'auoir prié de m'aymer.*
- Cōiectura assequi.** ibid. *Cognoistre par coniectura: Coniecturer.*
- Consensus opinionum.** ibid. *Je suis de tel aduis que toy.*
- Consilij scopus.** 44. *C'est le but de mon aduis.*
- Consiliū dare.** *Je r'aconseil.*
- Consiliū in dubijs petendum.** ibid. *L'homme sage demande conseil es choses douteuses.*
- Consilium.** 45. *C'a esté mon aduis.*
- Cōsilium probatum.** ibid. *Je trouue bon ton aduis.*
- Consilium arduum.** ibid. *Il est difficile d'en deliberer.*
- Constans.** ibid. *Je l'ay cogneu homme entier & rassis.*
- Cōstantia laudanda.** 46. *Si quelqu'un demontre ferme en son opinion il merite grande louange.*
- Consuetudine introductum.** ib. *Cela est vsité.*
- Contemai ab** *Je cognois bien que tu*
- Tghebrypck** *est recht vā desen berch is onder ons ghemeyne.*
- De ghene die een groote saecke kopen nemen / zijn daer af te pissen, al iskt dat sy dat niet en volbrēngghen.**
- Toelaten.**
- De ruyterpe is gantschelijc gellage.**
- Ich sal ophoude van scrijuen / v gebeden hebbende dat ghy my lief hebt.**
- Doeten door gislinghe.**
- Ich hondet met v.**
- Dat is mijnen raedt.**
- Ich rade v.**
- Een wijs man beradet hem in ruyfelijcke saecken.**
- Dat is mijnen raedt ghetweert.**
- Ich vinde utwen raedt goet.**
- Het is swaer daer af te raden.**
- Ich hebbe hem aengheken voor een gestadich en sedich man.**
- So yemant vol stādich blīft in zijn ghevoelen / men behoort hē te pissen.**
- Dat is het ghebruyck.**
- Ich geboele wel dat ghy vā alle mē**

omnibus. fol. 47.

Contemno al-
terius iudicium.

ibid.

Contentio. ib.

Continens sis.

ibid.

Continere se.

ibid.

Contra votum
rei exitus. 48.Copia in dif-
fimine. ibid.Copia genere,
non numero fir-
ma. ibid.Crassus Romæ
ob auaritiam ma-
lè audiuit. 49.

Culpa vacuus.

Cum fratre lo-
cutus. ibid.Cum imperio
esse. ibid.Cupiditas re-
pressa. 50.

Cura dubius. ib.

Cura ex amici
morbo. 51.Cura tuam di-
gnitatem. ibid.Cura meas res.
52.

es mesprisé de tous.

Je ne me soucie du iu-
gement. que tu fais de
moy.Ceste noise a duré
iusques à la nuist.Aye la continence en
recommandation.Je desire que tu te re-
frenes.La chose a en autre
issue qu'en ne prétendoit.Cesar a mis l'armee
de Pompee en grād dan-
ger.L'armee de Cesar e-
stoit puissante non en nō-
bre de gens : mais pour
la vertu d'iceux.Crassus estoit blasmé
à Rome pour son aua-
rice.

Je n'en suis pas cause.

J'ay parlé long temps
avec ton frere.J'ay eu de beaux gon-
uernements.J'ay dompté son ap-
petit desordonné.

Je suis en doute.

Je suis en grand sou-
cy & peine de ta mala-
die.Efforce toy sur tout
de maintenir ton bon-
neur.Pren garde à mes af-
faires.

veracht sijt.

Ick en acht te-
waer ghy van my
oordeelt.Welen twiist heeft
ghedueret tot inder
nacht.Ghedencet aen se.
dicheyt ende gena-
mertheyt.Ick begere dat
ghy v afzeecket.De saecke is an-
ders afghelooopen /
danmen meynde.Cesar heeft den
heylleger van pō-
p. ius in groot pe-
righel gheset.Wen legter van
Cesar was mach-
tich niet in meniche
van volcke : maer
om der deuchte.Crassus wërde te
Roome qualijc ge-
mogen om zijn gie-
ticheyt.Je en hebber geē
schyn't aen.Ick hebbe lange
tijdt met uwe broe-
der ghesproken.Je hebbe gebieet
gehadt ouer groote
saecten.Je heb zinnen on-
behoorlijckē lust ge-
blust.

Ick twiiffte.

Je bē seer beladē
met v siechte.Doet neersichere
v eere te behoudē.
Weneersicht mijn
saecke.

INDEX.

Curæ mihi es.
fol. 51.

Curæ mihi tuæ
res sunt. ibid.

*Je pense toujours à
toy.*

*Je pense incessamment
à ton profit & hon-
neur.*

*Ich dencke altijd
op u.*

*Ich ben altijd be-
commert met u pro-
fit ende eere.*

D.

Damni com-
pensatio. ibid.

Damnum in re
familiari. 53.

Damnū à for-
tuna compensat
virtus. ibid.

Debilitata vi
nocere. ibid.

Debitor meus.
ibid.

Decet amicis
subuenire. 54.

De exitu confi-
lij meus. ibid.

De fide alterius
dubitare. ibid.

Deliquium ani-
mi. ibid.

De male meri-
to bene loqui. 55.

De rebus tuis
fac me certiorem.
ibid.

Desiderium vr-
bis. ibid.

*Prends garde que tu
sois recompense du dom-
mage que tu as receu.*

J'ay perdu mes biens.

*Ta vertu recompense-
ra le dommage que for-
tune t'a apporté.*

*Il a employé à l'en-
contre de moy, si peu de
pouvoir qu'il avoit.*

*Mon débiteur, celui
qui me doit.*

*Nous devons secourir
aux amis.*

*Je doute d'avoir en-
trepris, ce dont ne me
sçavois dépêtrer.*

*Si tu ne te fies à moy,
prie ton pere.*

Le coeur luy est failly.

*J'ay bien dit de toy,
bien que ne l'aies me-
rité.*

*Fais moy sçavoir, &
m'advertis de tes affai-
res.*

*Je desire d'estre en la
ville.*

*Siet toe dat ghy
vergelbunge cricht
vade schade die ghy
hebt gheleden.*

*Je heb mijn goet
verlozen.*

*W deuchtsaemhy
sal de schade ver-
gelben by de fortu-
ne ghelichier.*

*Wy heeft reghens
my gebuyet so lut-
tel machts / als hy
hadde.*

*Mijn schuldenaer.
Wy moeten de
vrienden bystaen.*

*Ich zweele dat ic
sal betaen hetwen-
schene dier ick my
niet en sal connen af-
ontlaen.*

*Wy soo verre ghy
my niet en betront /
alst uwen vader.*

*Therte is hem
bezweken.*

*Ich heb van u
deucht ghelept / al-
en hebt ghyt niet
verdient.*

*Doet my weten
van uwe saeken.*

*Ich begere inde
stadt te welen,*

INDEX.

De tuo consilio decretum.

fol. 55.

Deus optimus.

56.

Deus praesto in aduersis. ibid.

Deus adest laborantibus. 57.

Deus acta fortijunct. ibid.

Diesceit. ibid.

Dies constituta. ibid.

Difficilia imperas. ibid.

Difficilis in consuetudine. 58.

Dignitas immutata. ibid.

Dignitas spectanda. ibid.

Dignitas iniusta. 59.

Dignitate integra, fortuna damna contemno. ibid.

Dignitatis meae autor es. ibid.

Dignitati tuae

J'ay arresté de ne faire rien sans ton conseil.

Dieu est tresbon.

Dieu nous aide en nostre aduersité.

Dieu aide aux affligez.

Dieu vueille que ce qui est fait vienne à bien.

Il commence à faire iour.

A certain iour prefix.

Tu as accoustumé de me commander ce que ie ne puis accomplir.

Tu es trop difficile à gouverner.

Ie suis marry de ce que lon detraicte de ta dignité.

En premier lieu ie radmoneste que tu referas toutes choses à la vertu.

Il y en a qui sont marries de mon honneur.

Pouruen que ma dignité soit grande, ie ne me donne point de peine de mes biens.

Mon honneur est prouenu de toy.

Ie m'efforceray de,

Ich heb vastelste voorgehouden nice te doen sonder uwe raede.

Gode is de beste.

Gode helpt ons in onsen tegenpoet.

Gode staet by de ghenen die benoue sijn.

Gode gheue dat het wel mach vergaen datter gedaen is.

Het wort dach. Te sekeren dage.

Ghy hebt vons een maniere dat ghy my ghebiedt egheue dat ich niet en can volbrengen.

Ghy zijt te moeyelijck om regeren.

Ich ben droeg darme uwe weerdicheyt vermindert.

Ich vermane u dat ghy ten eersten alle deucht aenrichet.

Dare sijn die mijn eere beuison.

So lange als ic in eeren ben / so en arbe ic den tijden niet.

Mijn eere ende welwaer is door u.

Ich sal mijn beste doen / so dat ghy

INDEX.

- teruiet. fol. 32. sorte que François ne
 pensera si non à son ho-
 nour & dignité.
- Dignus qui a- Il est digne d'estre
 metur. ibid. aymé.
- Diligentia de- Je desire que tu sois
 siderata. 60. diligent à écrire.
- Discedere. ib. J'ay delibéré depar-
 tir.
- Disiunctio. ib. Rompre une amitié.
- Disumpitur L'envie tourmentoit
 inuidia. ibid. grandement Ciceron.
- Diuerſa ceco- Le gouvernement de
 nomia. 61. ma maison, ou ma ma-
 niere de viure est diffé-
 rente de la tienne.
- Diuerſa ratio. Nous ne sommes de
 ibid. mesme opinion au gou-
 uernement de ceste pro-
 uince.
- Diuerſæ sentē- Nos opinions sont di-
 tiz in concordi- uerses, bien que soyons
 bus animis. ib. amis.
- Diuerſæ opi- Nous sommes de di-
 niones. ibid. uerse opinion.
- Diuites gratio- Les plus riches ont le
 fiores. 62. plus de credit.
- Diuitiarū hoc, Cela prouient pluſtoſt
 non virtutis est. des richesses que de la
 ibid. vertu.
- Diuitijs pluri- Il faut pour le iour-
 mum tribuendū. d'huy faire cas des ri-
 ibid. chesses.
- Diuturnam vi- Qui est celuy qui ne
 tam omnes expe- desire viure longuement.
- te. Dolco proter- Je suis marry pour l'a-
 ibid. mouir de toy.
- choys niet diuhen
 en ſai dan op 't eete
 ende weerd cheyt.
- Wij is weert dat
 men hem lief hebbe.
- Jck begreer dan
 ghy neerstich zijt in
 r'schijuen.
- Jck hebbe vooz-
 ghendmen te ver-
 trecken.
- W'leuſchap bze-
 han.
- Cicero was seer
 geueit met haer en
 r'ijdt.
- W'ijn maniere vā
 huylhouden oft le-
 uen/ is anders dan
 de v're.
- Wij en zijn niet
 van gheſchiken ghe-
 voelen/ int regimēt
 van desen lande.
- Onſe meyrungen/
 oft opinien zijn ſc-
 ſcheyden / hoewel
 dat wij gebr'enden
 zijn.
- Wij zijn vā ver-
 ſcheyden geboelen.
- De r'ijche zijn
 meest aenghename.
- Dat is meer door
 den r'ijcdō / dā door
 de deucht.
- Men moet nu
 veel van den r'ijch-
 dom houden.
- Wie iſſer die niet
 en begheert lange te
 leuen?
- Jck ben diuene
 om u'twant wille.

INDEX.

Doleo exitio
patriæ. fol. 63.

Dolores nimi-
us sustineo. ibid.

Dolore extin-
gui. ibid.

Dolores tui
mihi sunt acerbi.
ibid.

• Dolor immo-
dicus. 64.

Dolor ex patriæ
miserijs. ibid.

Dolor ex alte-
rius dolore. ibid.

Dolor renoua-
tus. 65.

Domus lates.
ibid.

Dubia in aliud
tempus vita. ib.

Dubito de ca-
pescenda republi-
ca. ibid.

Dubium de stu-
dijs alicuius. 66.

Dubius animi.
ibid.

Dubius belli
exitus. ibid.

*Je ne scay pas que au-
cun ait esté plus marri
du dommage de son
pays.*

*Je supporte au tant
de douleurs qu'il est pos-
sible.*

Le meurs de douleur.

*Je suis bien marri de
tes maux.*

*Vne douleur demesur-
ree, insupportable, ex-
cessive.*

*Je suis extrêmement
marri de la calamité de
mon pays.*

*Je suis marri de ta
fescherie.*

*Tu m'as renouuélé
ma douleur.*

*Tu ne sors iamais de
ta chambre.*

*Il fault souhaiter que
de puisse vivre iusqu'à
ce temps là.*

*Je ne scay qu'arrester
si ie dois entreprendre
le gouvernement de la
republique ou non.*

*Je doute que tu ne
respondes à l'esperance,
qu'on a de tes études.*

*Je suis en grand dou-
te.*

*L'issue de la guerre
est incertain.*

*Ich en weet niet
dat remandt meer
bedroeft is geweest
om de schade van
zijn vaderlandt.*

*Ich lifde so veel
swaricheits als mo-
ghelick is.*

*Ich sterue van
swaricheyt.*

*Je ben seer droe-
ue om uwer swaric-
heyt.*

*Onmarighe hert-
sweet, ende niet te
verdragen.*

*Je ben uytrema-
ten droeuich om de
elende mijns vader-
landes.*

*Ich ben droeue
om uwe verdriet.*

*Ghy hebt mijnē
rouwē verniet.*

*Ghy en gaer niet
mer meer uit huyle.*

*Allen moet wen-
schen dat ich tot die
tijt toe mochte leue.*

*Ich en weet niet
oft het gheraden is
de regeringhe der
ghemeynten aen te
nemen/oft niet.*

*Je vrees dat ghy
riet en sult also wel
kerē/als in meynde.*

*Ich ben in groote
tsuffelmoedicheyt.*

*Het eynde der
oerloghs is onseker.*

INDEX

Dux ad virtutē. *Toute ma pensée tend*
fol. 67. *à te monstrier la ver-*
tu.

Alle mijn geypen-
sen strecken daer toe
om v toster deucht
te leyden.

E.

Egestas hono-
ribus impedimē-
to. *ibid.*

Bien souuent la pau-
uweré ferme le chemin
des honneurs.

Egregia eque-
stres copiae. 68.

A peine croiras tu
combien sont necessaires
en guerre les bandes de
gendarmes.

Egregiē. *ib.*

Merueilleusement,
grandement.

E labore im-
mortalitas. *ibid.*

La peine que tu prens
maintenant, rendra ta
gloire immortelle.

Elatas es diui-
tiji. 69.

Tes richesses te ren-
dent orgueilleux.

Eloquentia Ci-
ceroni fructuosa
fuit. *ibid.*

L'eloquence a esté
grandement profitable à
Ciceron.

Eniti summo
studio. 70.

Je feray en ceste cause
tout ce que il me sera
possible.

Error pernicio-
sus. *ibid.*

Je t'assure qu'une
faute est dangereuse.

Es mihi carissi-
mus. *ibid.*

Vous estes mon mieux
aimé.

Error pueritiae.
ibid.

En enfance, on ieu-
nesse, on fait beaucoup
de petites fautes.

Est tibi filius
frugi. 71.

Tu as un bon fils.

E studijs mor-
bum contraxit.
ibid.

Il est malade de trop
estudier.

De armoede be-
let dic wils, tot state
te comen.

Qualijck sondy
geloouen hae noo-
dich dat de rupterpe
is inden crijch.

Wonderlijcken
seer.

Den arbejdt die
ghy nu doet sal uwe
erre onsterlijc ma-
ken.

Woe tijdouwe
maken v hoouere,
dich.

De twelplehent,
heyt heeft Ciceron
seer nut gheweest.

Je sal hier in doe
al wat my mogelijc
is.

Een mislaet is
schadelijck.

Ghy zijt my al-
derlijckst.

Inde kindtsheyt
ende dochtert mis-
doetmen dickwils
in cleyne saccken.

Ghy hebt eenen
goeden soen.

Ghy is sieck van
te veel studeren.

INDEX.

Euentum felici-
cem opto. fol. 71.

Euentus rei fe-
lix erit. 72.

Euētus dubius.
ibid.

Ex alterius vir-
tute spes. ibid.

Ex auaritia
multa mala pro-
ueniunt. ibid.

Ex bello cala-
mitas. 73.

Extādescēntia
ibid.

Excellens vir.
ibid.

Ex concordia
spes victoriz. ib.

Excusatio non
necessaria. 74.

Ex dignitate
factum. ibid.

Ex gula obesus.
75.

Ex inimicorum
inuidia laus. ib.

Ex iniuria glo-
ria. ibid.

Ex intellectu

Dieu vœuille.

*L'issue de cest affaire
sera heureuse.*

*Je ne scay si la fin de
ceste affaire sera telle
que le commencement.*

*Tes beaux faits ont
donné cœur à ceux qui
auoyent perdu l'espe-
rance.*

*De l'auarice prouien-
nent beaucoup de maux.*

*De la guerre vien-
nent plusieurs calami-
tez.*

Il brusle de courroux.

*Vn personnage excel-
lent & accompli.*

*Nostre concorde me
faict bien esperer de la
victoire.*

*Il n'estoit ia besoin
de ton excuse en mon
endroit.*

*Tu n'as rien faict qui
ne soit digne & honno-
rable.*

*Si tu manges tant,
tu deuendras trop gras.*

*L'iniure que tu as re-
ceu de tes ennemis illu-
strera ta grandeur.*

*Tu as receu honneur
par iniure.*

Cognoissant qu'il a

*Godt voordere
b.*

*De uytcomst vā
deser saecke sal goet
zyn.*

*Ich en twet niet
oft het synde vā de-
sen sal wesen als
het beghinfet.*

*Wte loslijcke da-
den hebben een hert
gegeuen / den genen
die den moet hadde
verloren ghegeuen.*

*Wiel quaets tōt
uyt de ghiericheyt.
Wiele ellenden co-
men nuyt de ooplogē.*

*Vy brandt van
gramschappe.*

*Een uytmemende
lofselich man.*

*Ich heb moet op
de vicorise door on-
se eendracht.*

*Wte ontschul-
dinghe en was niet
roodich by my.*

*Ghy en hebt niet
ghedaet dat niet eer-
lijck ende lofselijck
en zy.*

*Indien ghy soo
veel eet / ghy sult al
te vet worden.*

*Ghy sult verceet
worden door den
haet uwer vande.*

*Ghy hebt door
onghelijck eere ver-
creghen.*

Ghehoelende dat

INDEX

fraude desperatio.
fol. 76.

Existimatio honesta in senatu.
ibid.

Exitij tuorum autor es.
ibid.

Ex longa deliberatione nihil.
ibid.

Ex minore cura in grauem cōiectus.
77.

Ex omnibus causis tibi amicus sum.
ibid.

Experiētia magistrā multarum rerum.
ibid.

Experiētia vacans.
78.

Expertus litterarum.
ibid.

Ex rei euentu homines de te existimabunt.
ibid.

Expectationē meam fecellisti.
79.

Exulauit aequo animo.
ibid.

Extra cōiecturā posita non sent

esté trompé, il a esté contraint se desfaire.

Tu seras en honneur au senat, si tu romps l'entreprise de tes aduersaires.

Tu es cause de la ruine des tiens.

C'est long temps delibéré sans rien faire.

D'un petit soucy ie suis tombé en un grand.

Toutes choses m'inuident à t'aymer.

On apprend beaucoup de choses par experience.

Tu n'es point expérimenté.

Il n'auoit aucune cognoissance des lettres.

Selon l'issue de ton entreprise les hōmes iugeront de toy,

Tu m'as frustré de mon opinion.

Metellus quitta son pays ioyusement, & se porta constamment estāt absent.

Il se fault taire de ce, ou il n'y a point de con-

hy bedrogenen was soo heeft hy betwijfelt.

Ghy sult in den raedt gheert worden/ indien ghy het voornemen uwer byanden breecht.

Ghy zijt oorzaak des verderfs vā alle die v aengaen.

Det is te langhe beraden sonder niet te doen.

Ick ben vancen cleynē sōghe in een groote gevallen.

Alle dingen eaden my v te verminnen.

Men leert veel dinghen al doende/ ofte metter daede.

Ghy en zijt niet ervaren.

Hy en hadde geē gheleertheyt.

De mensche sulen van v oordeelen nae den ytganch vander saecken.

Ghy hebt my gedaen anders dan ic meynde.

Metellus verliet menschechap zijn vaderlāt, en vōerch hem mannelic/ dewijle dat hy uyt was.

Men moet swijgē vā sake daer af

INDEX;

tanda. fol. 79.	<i>iscture.</i>	gheen giffinge en is-
Extremè an-	<i>Je suis extrêmement</i>	Je ben u yernas-
gor. 80.	<i>tourmenté. Je suis fort</i>	ten leer ghequelt.
	<i>fasché,</i>	
Extremè infe-	<i>Je suis le plus mal-</i>	Ich ben de onge-
lix. ibid.	<i>heureux et infortuné de</i>	luchichde mensche
	<i>tous les vivans.</i>	bander werck.
Ex valetudine	<i>Je suis joyeux de sa</i>	Je ben blide dy
amici voluptas.	<i>santé.</i>	ghy welvaert.
81.		
Ex virtute glo-	<i>La gloire accompaigne</i>	Eere ende glorie
ria. ibid.	<i>la vertu.</i>	comen inder deuchte.
Ex vultu ho-	<i>Selon que ie puis iuger</i>	Nae dat ick uyt
mo cognatus. ib.	<i>à son visage, il me por-</i>	zijn aensicht oordee-
	<i>te mauvaise affection.</i>	ten can / soo draecht
		hy my een quaede
		bertte.

F.

Facies honesta.	<i>Il a une bonne phisio-</i>	hy heeft een goet
82.	<i>nomie.</i>	uytken.
Facile. ibid.	<i>Aisément, facile-</i>	Aichrellike.
	<i>ment.</i>	
Familiaritas	<i>Il y a long temps</i>	Onet veel tijdt
diuturna. ibid.	<i>que i'use de sa familia-</i>	heb ick met hem ge-
	<i>rité.</i>	meyschap gehad.
Fatum acerbū.	<i>Je suis destiné à tous</i>	Je ben tot onge-
ibid.	<i>malheurs.</i>	luck ghebozen.
Feliciter pugnas.	<i>Hannibal combattoit</i>	Hannibal sloecht
83.	<i>avec grand honneur co-</i>	met eere teghen de
	<i>tre les Romains.</i>	Romeynen.
Ferriari à nego-	<i>Maintenant on ne</i>	Een bedijft nu
tijs. ibid.	<i>travaille point aux af-</i>	niet.
	<i>aires, on est en repos.</i>	
Festiva oratio.	<i>Il est si facétieux,</i>	hy is soo begaef
ibid.	<i>qu'il excite un chacun à</i>	int spraken / dat hy
	<i>rire.</i>	een veggelijck doet
Festivus puer.	<i>Il n'y a rien plus gen-</i>	lachen.
ibid.	<i>til qu'a luy.</i>	Daer en is niet
		soepers dan hy.

INDEX.

- Fides dubia.** fol. 83. *On dautera de ta fidelité.*
Finis cogitationum. 84. *Voilla le but ou tend tout ce que se pense.*
Fortis pro salute patriæ. ibid. *Il s'est monstré digne de grande louange de avoir vaillamment defendu son pays.*
Fortuna secunda amicos habet plurimos, adversa nullos. ibid. *Tandis que tu auras la fortune favorable, tu auras beaucoup d'amis: Mais si elle t'est contraire, tu n'en auras aucun.*
Fortuna desperata, 85. *Je te voy reduit en tel estat qu'il n'y a homme vivant qui te peut sauver.*
Fortuna vrbes amplissimas cuertit. ibid. *Il y a des villes bien florissantes, qui seront ruinees par l'effort de fortune.*
Fortuna extrema vtor. 86. *I'ay perdu tout ce que j'avois acquis, tant par ma diligence, que par la fortune.*
Fortuna omnia summa cuertit. ibid. *La fortune efface aisement les plus grans honnmes.*
Fortunæ inconstantia animaduersa. ibid. *D'autant que se considere l'instabilité de la fortune, d'autant moins se me fieray aux richesses.*
Fortunæ non fidecadum, 87. *Je ne blasma point ton entreprise de ce que tu t'adonnee à la marchandise: Mais se t'auver-*
- Men sal troosse.**
 Ien van uwe ghetrouwicheyt.
 Wat is het eynde van al dat ic deche.
 Wy heeft betoont dy hy priffes weert is / hebbende sijn tandt cloeckelijc beschermt.
 Solanghe als v wel gaet suldy veel vrienden hebben: maer gaet het v quantsich ghy en salter gheene hebben.
 Ich sie datter m3 v so verre gecomen is / datter geen mensche en leeft / die v helpen can.
 De alderlosselijcste stede wordē wel verdoon doo; quade fortune.
 Al wat ich ghecreghen hadde soo doo; gheluck / als doo; neerlicheydt / heb ich verloren.
 De fortune neēt lichelijch wech de alderlosselijcste mannen.
 Ich en sal my n3 op den rijkdom s3 laten / aensiende de ongheladicheyt der fortunpien.
 Ich en mispriffē niet dat ghy v totter coopmanschap beghēft: maer ich waerscheppinge v dat

INDEX

tanda. fol. 79: lecture.

Extrême an. 80. Je suis extrêmement
gorgé. tourmenté. Je suis fort
fâché.

Extrême infel- Je suis le plus mal-
lix. ibid. heureux et infortuné de
tous les vivans.

Ex valetudine amici voluptas. Je suis joyeux de sa santé.

Ex virtute glo- La gloire accompagne
ria. ibid. la vertu.

Ex vultu ho- Selon que ie puis iuger
mo cognitus. ib. à son visage, il me por-
te manuelle affection.

F.

Facies honesta. Il a une bonne phisio-
82. nomie.

Facile. *ibid.* Aisément, facilement.

Familiaritas
diuturna. ibid. Il y a long temps
que j'use de sa familia-
rité.

Farum acerbū. *Je suis destiné à tous*
ibid. *malheurs.*

Felicitèr pugnās. Hannibal combattoit
83. avec grand honneur cō-
tre les Romains.

Ferriari à nego- Maintenant on ne
tjjs. ibid. travaille point aux af-
 faires, on est en repos.

Festiva oratio. *Il est si facétieux,*
ibid. *qu'il excite un chacun à*
vivre.

Festinus puer. *Il n'y a rien plus gen-*
ibid. *til que luy.*

gheen giftinge en is.
 Ic ben u preman-
 ten seer ghequelt.

Ich bin der unglücklichste Mensch der Welt.

36:3 ben blijde dat
ghy welvaert.

**- Here ende glorioz
comen intet deucht.**

Maer dat ick myt
zijn aeficht oordee-
len can / soo draecht
hy my een quade
berte.

Zij heeft een goet
huylen.

Lichtrelief.

Oner veel tijds
heb ick met hem ge-
meenschap gehad.

**Ik ben tot onge-
luck geboren.**

Daarom heb ik uoch
met eere teghen de
domeynen.

Ben bedrjft nu
niet.

Zuy is soo begaet
 int spz. ken / dat hy
 een pegelijck doet
 lachen.

**Daer en is niet
soeyers dan by.**

INDEX.

- Fides dubia.** fol. 83. *On doutera de ta fidelité.*
Finis cogitationum. 84. *Voilla le but ou tend tout ce que se pense.*
Fortis pro salute patriæ. ibid. *Il s'est monsté digne de grande louange de nou vaillansemment defendu son pays.*
Fortuna secunda amicos habet plurimos, adversa nullos. ibid. *Tandis que tu auras la fortune favorable, tu auras beaucoup d'amis: Mais si elle t'est contraire, tu n'en auras aucun.*
Fortuna desperata. 85. *Je te voy reduit en tel estat qu'il n'y a homme vivant qui te peut sauver.*
Fortuna vrbes amplissimas curret. ibid. *Il y a des villes bien florissantes, qui seront ruinees par l'effort de fortune.*
Fortuna extrema vtor. 86. *L'ay perdu tout ce que j'avois acquis, tant par ma diligence, que par la fortune.*
Fortuna omnia humana cuertit. ibid. *La fortune efface aisément les plus grans hommes.*
Fortunæ inconstantia animadvertenda. ibid. *D'autant que se considere l'instabilité de la fortune, d'autant moins se me fieray aux richesses.*
Fortunæ non fidecadum. 87. *Je ne blasma point ton entrepryse de ce que tu t'adonnee à la marchandise: Mais se t'auver-*
- Men sal trouwe.**
 Ien van uwe ghetrouwicheyt.
 Wat is het eynde van al dat ic dēche.
 Wy heeft betoont dz hy pūtes weert is / hebbende sijn tandt cloeckelijc beschermt.
 So langhe als v wel gaet suldy veel vrienden hebben: maer gaet het v quantsich ghy en salter ghoene hebben.
 Ich sie datter m v so verre gecomen is / datter geen mensche en leeft / die v helpen can.
 De alderlosselijcste sode wordē wel verdoonē door quade fortune.
 Al wat ich ghecreghen hadde so door gheluck / als door necclicheydt / heb ich verloren.
 De fortune neft lichtelijc wech de alderlosselijcste mannen.
 Ich en sal my n op den rīchdom slaten / aensende de ongheladicheyt der fortunnen.
 Ich en mispūse niet dat ghy v totter coopmanschap begheft: maer ich waerscheupē v dat

INDEX.

- Fortunæ bona incerta. fol. 87.
 Fortunatus. ibid.
 Fortunis & dignitate auctus. 88.
 Frui. ibid.
 Fruior animo tranquillo. 89.
 Funus splendidum. ibid.
 Fuisse percutere ibid.
- On nous peut aisément ôter les biens de la fortune.*
Il n'y en a point de plus heureux que toy.
Je suis ioyeux de te voir accreu de honneurs & de biens.
Il iouit de ses biens.
J'ay l'esprit tranquille.
Je suis en repos d'esprit.
Il luy a fait des funérailles magnifiques.
Il a frappé d'un baston.

ghy v niet en verlaet op de fortunne.
 Alen can ons lichtelicken benemē het goet der fortunnen.

Daer en leeft ge gheluckigher mensche dan ghy.

Jch ben blijde dat ich v sie groot ghe worden in eere ende rijkdom.

Ghy gebuyet zijn goet.

Jch ben gherust van hetten.

Ghy heeft hē hofselicken begrauen.

Ghy heeft hē met eenen sloch gellazē.

G.

- Gentes subactæ ibid.
 Geometra. 90.
 Gigantes immenſæ magnitudinis. ibid.
 Gloria ex munere bene gesto. ibid.
 Gracæ & Latine doctus. 91.
 Grata salus alterius nomine di-
- L'empire des Romains en peu de temps a esté augmentee de beaucoup de pays.*
Vn Geometre, qui scait la geometrie ou art de mesurer.
On dit que les Geans sont les plus grans de tous les hommes.
Si tu accomplis bien tost ceste charge tu y auras honneur.
Tu entens le Grec & le Latin.
Je te porte bonne affection pour ce que tu

Het Roomſche rijk is in korte tijde verrijct met vele landen.

Wie de conſt van meten can.

Alen ſegt dat de reusen de grootſte zijn van alle menschen.

Indien ghy deſe ſaethe haestent beſicht / ghy ſultes eere af hebben.

Ghy verſtaet Griec ende Latijn.

Jch verbindt v om dat ghy hem in miſſen naem ghe-

INDEX.

Sta. fol. 91.

Gratia reconciliata. ibid.

Gratia excideret aliorum culpa. ibid.

Gratus ero. ibid.

Grauiſſimè melaxit, quòd amicū ignominioſè affecit. 92.

Pas ſalut en mon nom. Nous auons delaiſſé toute haine.

Tu as perdu tout ton credit, non par ta faute: mais par celle des tiens.

Tu recevras avec abondance le profit que tu attends de moy.

Entre toutes les iniures que j'ay receues de luy, il n'y en a point eu qui m'ait eſté plus grievue, que quand il a recherché à deſhonnorer un mien amy.

H.

Habitu Hiſpanienſi. ibid.

Hannibal bellicæ artis peritiſſimus. ibid.

Hic tibi ſit ſcopus. 93.

Hiems horrida. ibid.

Hoc ſapienti nò obuenit. ibid.

Homo mihi exploratus. ibid.

Honeſtum vtili anteponendum. 94.

Honor. ibid.

Il eſt veſtu à l'Eſpagnolle.

Hannibal eſtoit tres-expert en guerre.

Propoſe toy toujours cela devant les yeux.

Il fait un vilain, & horrible hyuer.

Cela n'aduient jamais à un homme ſage.

Je cognoy le perſonnage.

Il fault plus faire d'eſtime de ce qui eſt honneſte, que de ce qui eſt vtile.

Honneur, bonne opinion.

groet, heſt.

Wij hebben alle vyandſchap afgehelept.

Ghy hebt u gelouue gants verlooren / niet doot utweſchult: maer doot die u aengaen.

Ghy ſult onerbloedelijck onſanghen het goede dat ghy van my hebpt.

Onder al het onghelijck dat hy my heeft aengedaen / so en heeft my niet ſo ſeere verdooten / dan als hy heeft geſocht te ontcrē eenē mijnen vriende.

Hy is gecleet op het Spaenich.

Hannibal was ſeer ervaren in oorloochſche ſaeken.

Laet u dat altijd voort ooghen ſtaen.

Diet is eenen ſterghen winter.

Dat en gheſchiet een wijs man nimmermeer.

Den man is my wel bekendt.

Men moet meer achten tghene dat eerrijc is / dan tghene dat nut is.

Eere.

INDEX.

Honore affice-
re. fol. 94.

*Bien que ie t'ay es-
prouvé peu constant à
entretenir nostre amitié,
neantmoins ie te honno-
reray de tout mon pou-
voir.*

*Inde wel dat ik
u niet ghetadicht en
heb ghehouden / om
onse vrientschap te
behouden / ick sal u
nochtans vereeren.*

Honorem tuum
defendam. 95.

*Ie satisfiendray ton
honneur.*

*Ick sal uwe eere
verdedighen.*

Honoris tui ra-
tionem habebo.

*En toutes choses i'au-
ray esgard à ton hon-
neur.*

*In alle dinghen
sal ick aen uwe eere
dinken.*

Humanitas in
primis colenda.
ibid.

*Entre toutes les ver-
tus l'humanité, & don-
neur est la mieux semée
à l'homme.*

*Onder alle deuch-
den so is vuedelich-
heyt ende soetichheyt
onder de menschen
seer wel voeghende.*

Humanus. 96.

*Ie n'en ay jamais co-
gneu de plus doux &
humain.*

*Nocht en heb ick
gheene gekend die
beleefder ende vrie-
delijcher was.*

I.

laetura rei fa-
miliaris deprehe-
sa. ibid.

*Si tu regardes de pres
tu cognoistras la perte de
ton bien.*

*Indien ghy nau-
we toefict / ghy sijn
bekenne overlies vā
uwen goede.*

Idem omnium
in re iudicium. ib.

Chascun en iuge ainsi.

*Carvegelijc ooy-
deelter also af.*

Idem fuit nostri
doloris autor &
vltor. 97.

*Il a vengé nostre sort
sus soy-mesme.*

*Wij heeft onse
ongheelijch ghetwo-
ken op hemeluen.*

Ignarus rerum
gerendarum. ib.

*Tu es trop rude, &
nouveau aux affaires.*

*Ghy sijt te sonch
ende onwetende in-
der saecke.*

Ignarus. ib.

*Lasche, couert, fai-
nant.*

Auep.

Ignominia af-
fectus. 98.

*Tu m'as apporté des-
honneur.*

*Ghy hebt my ot-
teert.*

Ignominia af-
fectus immerito.
ibid.

*Ie suis marry de ce
que tu as esté diffamé
sans cause.*

*Wij conwet dat
ghy sonder oorsae-
ke sijt onteert.*

INDEX.

Immeritò accu-
satus. fol. 98.

Immeritò mo-
lestijs afficior.

99.

Impudens
ibid.

Impares in a-
more. ibid.

Impedunt stu-
dia salutationes
amicorum. 100.

Imperator. ib.

Imperatum quod
præstare nequeas.

52.

Imperium an-
nuum conficere.

101.

Impetus consi-
lio repressus. ib.

Importunè epi-
stola reddita. ib.

Improbandi.
ibid.

Improbi ex iu-
dicijs elatuntur.

ibid.

Improbi puni-
di. 102.

Imprudens.
ibid.

*Tu m'accuses à tort
& sans cause.*

*Je suis soupçonné sans
l'avoir mérité.*

*Pour son impudence,
il n'a esté reçu en la
cour de Rome.*

*Nous sommes diffé-
rens en amour.*

*Mes amis qui si sou-
vent me viennent saluer,
me destournent du tout de
mon estude.*

*Le conducteur ou chef
de l'armée, a du tout
destourné sa fantasia de
la guerre.*

*Tu me commandes ce
que ne puis exécuter.*

*Je suis au bout de l'an
de mon gouvernement.*

*Ta sagesse vöpra l'es-
fort des meschans.*

*Il ne m'a pas adpor-
tés lettres en temps &
lieu.*

*Je n'approuve point
ceste façon de faire.*

*Les meschans escha-
pent les jugemens.*

*Il fault punir les me-
schans.*

*Je t'ay cogné trop te-
meraire.*

*Ghy beschuldicht
myt' onrecht/ ende
sonder reden.*

*Ich worde ghe-
quet sonder mijn
schult.*

*Op en is int hof
vā kroome niet ont-
fanghen ghemerck/
om zijn onghema-
nterthey.*

*Op verschillen
la lieden.*

*Mijn vriendem
die my so dickwils
comen besoeckē/ die
beletten my gantsch
mijn staden.*

*De Leydsman
oft opper veldthee-
re van den leghe-
re heeft gants zijn lin-
nen vander oorloge
ghekeert.*

*Ghy beveelt my
igene dat ich n3 en
can volbrängen.*

*Je hebbe het iaer
mijnes dienst vol-
bracht.*

*W wijsheyt sal
het geweld der boos-
se menschen breken.*

*Op en heeft den
brieven niet ghebrachte
in tijde en stonde.*

*Dele maniere van
doen en vinde ic n3
goed.*

*De alderbooste
menschen ontcomen
dickwils de gachse.*

*Al3 moet de boos-
se straffen.*

*Je heb u gekent
al te onrechtich.*

- Impudens.** fol 102.
Si t'estois aussi impudent que toy.
- Impudēter peccas.** 103.
Tu n'as aucune honte de malfaire.
- In acie ceciderunt.** ibid.
Ils sont morts en ceste bataille bien deux cens braves hommes.
- In aduersa fortuna bene animatus.** ibid.
Bien que la fortune me ait esté tout, ie ne perdray point courage.
- In aduersis casum respicimus.** 104.
On a de custume de leuer les yeux vers leciel, quand il aduient quelque infortunio.
- In aliqua exaltatione esse.** ibid.
En peu de iours tu te as fait cognoistre.
- Incendium.** ib.
Il s'est allumé ceste nuit un grand feu qui a brulé beaucoup de maisons.
- Incredibile.** ib.
Il n'est pas credible.
- Incurfiones hostium.** 105
On dit que le pays est gasté par les courses des ennemis.
- Indignus amor.** ibid.
Indigne d'estre aymé.
- Indignus beneficio.** ibid.
Tu es indigne de tel plaisir.
- Indignus laude.** 106.
Tu es indigne de louanges.
- In diuitijs quēdis occupatus.** ib.
Tu ne penses qu'à te enrichir
- In eodem fortunæ periculo.** 107.
Tu es en mesme danger. Il t'en pend auant à l'œil.
- Ineptus studijs præimbecilla va-**
Il n'est propre a l'estude pour sa petite com-
- poet** ick so er-
besthaemt als ghy.
 Ghy en hebt geen
 schacme van quaet
 doen.
- Daer** zijn in de-
 sen sachs ghebleuen/
 meer dan twee hon-
 dert cloecke mannen.
- Al** heeft my de
 fortunne alles on-
 nomen / noch en sal
 ick den moer niet
 verlorē gheuen.
- Alst** eenich on-
 gheluck gheschiedt/
 so sietmen gemeyn-
 lijck nae den hemel.
- In** costen tijdt
 hebt ghy v eenē naē
 vercreghen.
- Mer** is deē nache
 eenen brant senge-
 gaen / die veel huys-
 en aeghelē heeft.
- Mer** en is niet te
 ghelouen.
- Men** seght / dat
 het landt verdozē
 is / door het loopen
 der vyanden.
- Niet** weerdich
 bemint te zyne.
- Ghy** en zijt niet
 weerdich datmen v
 sulchen dienst doet.
- Ghy** en zijt niet
 weert gheprelen te
 worden.
- Ghy** en dēct ner-
 gens op / dan om
 rijcke te worden.
- Ghy** zijt int linc
 perijckel.
- Op** en is niet be-
 quamen om studeren

letudine, fol. 107.

Infamis. 108.

Infamiam aspergere. ibid.

Infelices se premi existimant.

109.

Inferiori non cedere. ibid.

In fugam conuersi. ibid.

Ingenio praestas

110.

Ingratiam redire. ibid.

Ingratitudo detestanda. 111.

Ingratus es. ibid.

Inhumanus. ibid.

In infamiam prorsus incidit. ibid.

Iniquus. 112.

Iniuria afficere. ibid.

Iniuria com-

plexion.

Tu es diffamé à jamais.

Tu prens bien de la peine à me diffamer.

Il y en a beaucoup qui s'estiment mal-heureux pour estre pauvres.

Pourquoy cederay ie à un moindré, que moy.

Aprés auoir quelque temps combattu ils ont pris la fuite.

A mon aduis tu es de si bon esprit, que bien peu sont à comparer à toy. Et aucun ne te surpasse.

Je tascheray de me remettre en sa grace.

J'ay en haine l'ingratitude.

Tu ne recognois point les plaisirs que ie t'ay faitz.

Je n'ay veu onques homme si inhumain.

Il est deuenu tellement fol de fescherie, que jamais il n'a peu retourner en son bon sens.

Il ne me fait pas droit.

A bon droit, tu me ferois un iel tour, si au tresfois ie t'eusse fait tort.

Tu m'as fait tort.

doet sijn swaegert.

Ghy sijt onghelyc onteert.

Ghy doet groote moeyte om my te onteeren.

Dele meynen dat sy ongeluckich sijn/ om dat sy arm sijn.

Maerom sal ick eenen wijschen / ofte plaetse maken / die minder is dan ick.

Maer dat sy waer tijdes getrede hadden, so hebben sy de vlucht ghenomen.

Ghy ict so goet een verstarde / naec mijn goedrbunché / datter weynich sijn by v te vergelicken / en die v te hooren gaet.

Ich sal merckelijc doe/om in atregratie wederom te staen.

Je hate ondbaccheit.

Ghy en behende de vriendschap niet die v heb ghedaen.

Je en hebbe noyt onbekender mēliche ghesien.

My is so dwaes getwouden doot gemelichs / dz hy noyt en heeft comen sijn goede sinne becomē.

My en doct my na recht.

Ghy sout my sulker te rechte doe / hadde ick v ander tijde onghelich ghedaen.

Ghy hebt my

pensata. fol. 112.

Iniuriam vlcfici.

113.

Iniurias nō vlcfici, laudabile exifimo. ibid.

In iuftitia virtutes omnes. 114.

In liberos non faciendum. ib.

Innumeris periculis expofita eft vita hominū. ib.

Inofficiofus, &c inhumanus. ibid.

In Republica iuftitia fequenda.

115.

Infans. ibid.

Infcius reuertor. ibid.

Infcctari. ibid.

Infidiati mihi funt, quibus potiffimum credidi. ibid.

In fomnia laborare. 116.

Infontem accusas. ibid.

Inftitutū tuum vige, fi ita expectat. ibid.

mais ie te rendray la pareille.

Ie te rendray bien la pareille.

Ie n'eftime rien plus louable, que de n'auoir efgard aux iniures, que on a receues.

Toutes les vertus font comprises en la iuflice.

Nous ne devons efre feueres enuers les enfans.

La vie des hommes eft expofee à vne infinie de dangers.

Il eft efoigné de toute humanité.

Pour gouverner la republique il faut fufure iufte.

Il eft deuenu fol de ce qu'il a perdu fon proces.

Ie retourne aux chaps fans y penfer.

Les Stoiciens accusent Epicurus de ce point.

Ceux en que me fois m'ont trompé, ou trahi.

Ie n'ay peu dormir ceſte nuit.

Tu accuses vn innocent.

Pour ſuis comme tu as commence, ſi c'eſt ton profit.

laes ghebden want ic ſal v'wel ſeghe.

Ich ſal loel mijn hant wederom haſt.

Ich en achte niet toffentlicher dan geent achte te wene op het onghewick dat men ons doet.

Alle deuchde zijn inde rechtvaardichy begrepen.

Wij en moghen niet ſtraf zijn op ons te hinderen.

Des menſchen leuen is ontruffiche periculen onderworpen.

In hem en is geē beſeſſche niet alle.

Allen moet rechtvaardichy volgen om een ghemeyne te regeren.

Wij is totfurch gheuorden om dat hy zijn proces verloren heeft.

Ic heere me om te velde ſonder beſdenken.

De Stoici beſchuldigen hier af Epicurus.

De gene daer ich my op verroutwe hebben my verſogē oft verraden.

Ich en hebbe te nacht niet geſlapen. Ghy beſchuldicheden onnoſelen.

Veruolcht geſich ghy hebt begonne indicen v profit is.

INDEX.

In summas edes
aufugit. fol. 117.

Intemperantia
languescit corpus.
ibid.

Inuidia premi-
tur. ibid.

Inuidia ex di-
gnitate. ibid.

In virtutis stus-
dio valetudo cu-
randa. 118.

Iracundè com-
missura dedecus.
ibid.

Iracundia mul-
torum malorum
causa. ibid.
Iter difficile.
119.

Iter omitten-
dum infirma va-
letudine. ibid.

Itinera hieme
odiosa. ibid.
Iucunda cōiun-
ctio. 120.

Iudicium à na-
turâ, an ab arte.
ibid.

Ius dicere. ib.

Il est fuy au plus
hauts auconpeau au feste
de la maison.

Tes excez ront rendu
tout debile.

Il est opprimé par en-
uie.

Il y en a qui sont mar-
ris de me voir en si grand
honneur en ceste repu-
blique.

Nous deuons tellemēt
suiure la vertu que nous
negligions pas pourtant
nostre santé.

Ce que tu feras par
cholere sera à ton desho-
neur.

Certainement le
courageux est cause de be-
aucoup de maux.

Le chemin est fascheux
difficile, penible.

Il ne se faut mettre
en chemin, ne estant en
bonne santé.

Les chemins sont fa-
scheux en hyuer.

J'espere que ceste a-
cointance, nous apporte-
ra du plaisir.

Je ne suis encore bien
resolu, scauoir si le iu-
gement prouient d'art,
ou de nature.

Il tient le parlemens,

Wp is int opper-
ste van den buyle
gheloopen.

Wve ouerbadie-
heyt en trulscheye
hebben v heel lede-
loos ghemaecht.

Wp is seer behaet
ende benijdt.

Waer ist die be-
rijden, dat sy my in
dele ghemeyne in
eeren sien.

Wp moeten de
deucht in sulcher
manieren naevol-
ghen, dat wy daer
onse gesontheit niet
en vergheten.

Wat ghy door
gramschap doet sal
v tot onere kerren.

Woo waer / de
gramschap is oog-
lake vâ veel quaets.

Wen wech is la-
sich ende moeyliche.

Men moet hem
niet begheuen ten
reyle als men crants
is.

De weghen sijn
des winterdaechs
moeyelich.

Jch hope dat de-
se gemenſchap ons
al ghenoechte by
bienghen.

Jch en weet niet
voor seker / oft het
oordeel van der co-
nſe conſe / oft uyten
natuere.

Wp bedient het

R

INDEX.

*Il rend le droit tantost
en ceste ville là, tantost
en une autre.*

Iustitia sequen-
da. fol. 120.

*Au gouvernement
d'une Republique, il
fault seulement avoir
resgard à ce qui est iu-
ste.*

Iustitia curæ
paucis. 121.

*Il y a bien peu de
gens au temps present
qui se soucient de la iu-
stice.*

Iuuabo te, vbi
opus erit. ibid.

*Je t'aidera ou il sera
besoing.*

Iuuentus im-
prouida. ibid.

*Si tu ne cognois point
les embusches de nostre
vie: ie ne me esbahis
point, considéré ton ieu-
ne aage.*

L.

Labi proclue.
122.

*Qui est caluy, qui
quelque fois ne fault e-
stant la vie de l'homme
si librique.*

Labor. ibid.
ibid.

*Si tu l'entreprens, tu
auras fort affaire.*

Labor finitus.
104.

*Je suis hors ou deli-
uré d'une grand peine.*

Labor ad finem
perductus. 123.

*Je suis venu au bout
d'une chose bien diffi-
cile.*

Læsus immeri-
tò. ibid.

Tu m'as fait tort.

Lætitia affectus.
ibid.

*Ton pere a esté tout
rempli de ioye, enten-*

*recht, ende indiecte
nu in dese / à un cer-
ander Stadt.*

*Men moet alleen
achte nemen op het
ghene dat recht is
in regeren van een
ghemeente.*

*Men vint heest-
dachs luttel men-
schen die hen be-
meren met de ghe-
rechticheyt.*

*Je sai v byllaen
dattet sal van noode
sijn.*

*Al en kende ghy
niet de perijckelen
oules leuens / dat en
verponckert my n-
aengens uwe ionc-
heyt.*

*Noie is de men-
sche die n somtijts
en valt, dewille het
leuen des menschen
so onberachtich en
onstant vastich is.*

*Indien ghy sulc
aenmeemt / ghy sulc
veel te doen hebbē.*

*Ich ben van een
groot verdriet be-
loft.*

*Ich ben ten eynde
gheraecht van een
zware saecke.*

*Ghy hebt my on-
ghetich giedaen.*

*Wader heeft
hem seer verlijdet*

INDEX.

- dant ceste nouuelle de ta dignité.
 Largitio intuitio. fol 123.
 Latrones ex occulto inuadūt viatores. ibid.
 Laudare. 124.
 Laudem summam consecutus est. ibid.
 Laudis studio. ibid.
 Laus gratiæ causa. ibid.
 Laus ex sola virtute. 125.
 Leuatio luctus. ibid.
 Leuis. ibid.
 Leuiter ostēdere. ibid.
 Liberalis. 126.
 Libertatis cura. ibid.
 Libertatis publicæ ratio habitanda. ibid.
 Libri tui in honore habentur. ibid.
- Les gens de bien sont marries de ta largesse.
 Les voleurs & brigands assaillent, surprennent les passans par embusches.
 Tout le monde te loue.
 Il a receu beaucoup de louange de ceste charge.
 I'ay cogneu tes desirs à la louange.
 Tu me donnes louange pour acquerir faueur.
 Cela giste en ta prudence de reserer la vraye louange à la vertu.
 Ceste pensee s'allegre grandement.
 Je ne veis iamais homme plus volage.
 I'ay tasché à ne l'offenser guerres.
 Ta liberalité a esté cogneue.
 Je n'ay rien procuré que la commune liberté.
 Je n'ay rien eu en plus grand recommandation que le bien & utilité commune.
 Tes liures sont bien estimez.

verstāende dese matre van uwe werre dic eyt.
 De begelijche lieden sijn droeue ouer v mildicheyt.
 De moorderts o-neruallen de reysen de liede doot bedecte laghen.
 Alle de wereld prijs hem.
 Wy heeft grootē lof vermoegen doot desen last.
 Ich hebbe uwen lust ende begheerte tot lof ghemaecht.
 Ghy prijs my om gunste te vercrighē.
 Dat is in uwe hoofsichticheyt gelegghen, dat ghy den oprechte lof elckiet totter deucht.
 Wilt geperys sat v grootelijc soliche.
 Ick en sach noyt lichtveerdiger mensche.
 Ich hebbe ghearebeydt om hem seer weynich te vergrāmen.
 Wme mildicheyt is bekendt geworden.
 Ich en heb niet geuoordert dan tghemeyn beste.
 Niet en heeft my meer ter herten gegāen / als het inelbare der gemeyne.
 Wme boeckē moorden gheprelen.

INDEX.

Liceat mihi cubiculo tuo vti.
fol. 127.

Litteræ detrimentum ex morte Aldi Manutij accipiunt.
ibid.

Litteræ semper iucundæ & vtilis.
ibid.

Litteras non committere. 128.

Longinquitas temporis finem doloribus affert.
ib.

Lucri gratia causa dicuntur. ibid.

Lucrum ex re turpi. 129.

Luctus perpetuus. ibid.

Luctus è publico malo. ibid.

Permetz que ie me loge en ta chambre.

Les lettres perdent beaucoup pour la mort de Alde Manuce.

Mon enfant les lettres t'apporteront tousiours profit & plaisir.

Mes lettres sont de telle importance, que ie ne les ose bailler sans scauoir à qui.

Le temps amoindrit la fachevie.

Beaucoup de gens s'adonnent à plaider des causes pour le gain.

Il a beaucoup gagné, mais ce a esté par moyès illicites.

Je suis si plein de tristesse, que ie n'en puis plus.

Tu pleures voyant la republique en si piteux estat.

Laet my in uwe camer herberghen.

De studien verslieden veel door de doode van Aldus Manutius.

Mijn soen de geleertheit sal v alre profijt en genoethe gheuen.

Mijn vlenē sijn van sulcher weerde, dat ick die niet en derf gheuen sonder wel te weten wien.

Den tijdt neemt het verduet wech.

Wiele begheuen haer tot het dingen in rechte / om des ghewints wille.

Wy heft veel gewonnen / maer het is door onghewoonlofde middelen.

Ich ben soo vol droefheits, dat ick niet meer en mach.

Ghy weent / om dat ghy de gemeyne sacche niet in sulchen deerlijchen staet.

M.

Moereo. 130.
Magister scripura. ibid.

*Je pleur, ie me deuil.
Il est fermier general,
ou grand amodiateur du Roy.*

Ich ben droene, bedrucht.

Wy is ouerste Tollenaar des Conincs.

INDEX

Magistratui re.
etè prazfuit.

fol. 130.

Magistratus cer-
tus. ibid.

Magistratus
summus. 131.

Magnas res su-
scipis. ibid.

Magni aestima-
tur. 132.

Magnitudo ani-
mi absque prudē-
tia. ibid.

Maiores nostri
diuitias virtuti
postponebant.
ibid.

Maiores mē-
tiri turpissimum
fuit. 133.

Malè audis.
ibid.

Maritima regio
me delectat. ibid.

Maximoperè
rogo. 134.

Medicus crudi-
tus. ibid.

Meditari. ibid.

Mei ingenij ho-
mo. 135.

*Ton pere a rapporté
grād honneur de ce ma-
gistrat.*

*Sans doute tu obtien-
dras cest estat, ceste di-
gnité.*

*Il a souveraine puis-
sance.*

*Regarde diligemmēt
que c'est que tu entre-
prends.*

*Ma bibliothèque vaut
beaucoup, & est de grād
pris.*

*Bien souuent les plus
magnanimes ne sont pas
les plus sages.*

*Nos ancestres post-
posoyent les richesses à
la uertu.*

*Du temps de nos an-
cestres on estimoit la
menterie une chose vi-
laine.*

Tu as mauuais bruiet.

*Je me plais aux lieux
proches de la mer. J'ay-
me à demeurer pres la
mer.*

*Je te prie affection-
nément.*

*C'est un scauant me-
decin.*

Penser à pari soy.

*Il m'est bien commo-
de*

*W vader heeft
groote eere verree-
ghen van dese Ma-
gistraten.*

*Ghy sult sonder
twiffel desen staet
ghetrijghen.*

*Icy heeft hooghe
macht.*

*Siet wel toe maer
dat ghy aanneemt.*

*Mijn boecken
zijn veel weert / en
van grooter prijs.*

*De cloechertich-
ste zijn dick wils de
wijste niet.*

*Onse Oudste
achteden de deucht
meer / dan den rijc-
dom.*

*Onse Ouders
achteden de leugen
voor een groote
schandtolecke.*

*Ghy hebt eenen
quaden name.*

*De plaessen by
der zee gelegē staen
my wel aen.*

*Ik bidde v hert-
grondelijck.*

*Het is een geleert
Medecin.*

*By hem selue be-
dinken.*

*Wy dient my seer
wel.*

INDEX.

Memor beneficij. fol. 135.

Mendax. 136.

Mens mutata. ibid.

Mente captus. ibid.

Mercatores diuites. 137.

Metu liberare. ibid.

Metus misericordiarum ex bellis. ibid.

Miles fortis. ibid.

Milites egregij casti. ibid.

Miser ob contemptos patronos. 138.

Moderas studijs valebis rectius. ibid.

Molestia. ibid.

Molestia liberatus. 139.

Molestia affici à benemeritis. ibid.

Moram auerte. ibid.

I'auray tousiours souuenance des plaisirs que tu m'as fait.

Tues un menteur. Il est retourné à sa folie.

Il est fol, insensé, despourueu de sens & entendement.

Les marchans de Florence sont fort riches.

Je te veux oster ceste crainte de t'esprit.

Sices guerres durent, l'Italie est perdue.

Il s'est monstré fort vaillant gendarme.

Les plus vaillants gendarmes sont morts.

Il est ruiné pour n'auoir honoré ceux qu'il deuoit.

Tu te porteras mieux estudiant moicnnement.

Quelque chose me fasche.

Dieu merci, ie suis à present deliuré de tout ennui & fascherie.

J'ay este merueilleusement esmeu, quand j'ay ouy dire, que ceux qui s'estoyent redeuable te tourmentoyent.

Oste toute longueur de t'eps ou ne differe plus.

Jch sal altyd' de twelbadden die ghy my Doet gedincen.

Ghy zijt een lenghenaer.

Ghy is wederom verfallen in zijn dwaasheyt.

Wpen is in twijfel hy is sonder ystanc.

De Conplieden van florencen zijn seer rijke.

Jch wil v dese vresle nyten an nemen.

Indt desen crich duert/so is Italien verdouen.

Ghy heeft gethoet dat hy een cloech crichman is.

De cloech crichlieden zijn doode.

Ghy is verdouen om ds hy n en heeft geert die hy schuldich was.

Ghy sult beter baren als ghy matelijck studeert.

Ghy quest wat.

Jc ben/Godt heb lof / nu verlost van veel quellinghe.

Jch heb seer verwondert gheweel, hoorende dat de ges die in v waren ghehuden, v hoofftwere aendeden.

Set niet langhes wt.

INDEX

- Moram trahere.** *Je ne puis dilayer en autre temps.*
fol. 139.
- Moram adhibe.** *Prolonges cest affaire tant que tu pourras.*
140.
- Morbus ex itinere.** *Il a esté tant travaillé du chemin, que il en est tombé fort malade.*
ibid.
- Morem tibi geram.** *L'obeiray à tes commandemens.*
ibid.
- Mori.** *On doit desirer de mourir en son dernier aage.*
ibid.
- Morosus.** 141. *Tu es un homme facheux, difficile, avecq lequel on ne peut converser.*
- Mors immatura ex intemperantia.** *La gourmandise fait mourir beaucoup de jeunes gens, avant leurs iours,*
ibid.
- Mors sine sensu est.** *Il ne reste aucun sentiment apres la mort.*
ibid.
- Multi non sapientes secundis rebus sapientes habit.** *Plusieurs ont obtenu le nom de tresgrande sagesse durant leur felicité combien qu'ils ne fussent pas sages.*
ibid.
- Multis imperare optabile.** 142. *C'est une chose desirable que commander à plusieurs.*
- Munere afficere.** *Faire vn present, vn don.*
ibid.
- Munere egregie perfunctus.** *Ils'est fort bien porté en sa charge d'AEdile.*
ibid.
- Muras sententiā.** *Tu changes d'advis.*
143.
- Mutata de** *Ceste annee passée in*
R.
- Ich en machte langer uytsien.**
- Overlenght en seg dese sake up to lange als ghy meucht.**
- Hy is op de werck so vermoeyt getweest dat hy daer af is cranch gheworden.**
- Ich sal v onderdanich welen.**
- Alē moet beggeren te sterue in beste jins onderdōs.**
- Ghy zijt es gewelich ende swaer mēche/dacine niet en can mede te doen hebben.**
- Gulsticheyt doet veel tonghe stien en ruen voos haren tijde.**
- Naer de doode en heestmen gheen ghevoelen meer.**
- Te ele die niet wijs en waren/ sijn voos wijs gehouden getweest/ so langhe als her haer wel ginck.**
- Ouer vele te gebieden/ is een saecke daerinnen behoorde om te wenschen.**
- Eenē schent doe.**
- Hy heeft hem in sijn officie van Aedilis seer wel ghebraghen.**
- Ghy veranderet van aanc.**
- Doet iaer voos.**

INDEX.

pace sententia.
fol. 143.

Mutata sententia. ibid.

Mutatio rationis. ibid.

Mutuo nos amamus. 144.

desirois la paix sur tous autres, maintenant tu sembles avoir changé d'opinion.

Tu n'es pas demeuré ferme en ton opinion.

J'ay changé d'opinion.

Nous nous entreamons.

leden begheerde ghy den peys bouen al le andere/ nu schijnt dat ghy utwen an hebt verandert.

Ghy en zijt niet vast in v' boornemē ghebleuen.

Ich ben verandert van sinne.

Wij hebben malcanderen lief.

N.

Natura. ibid.

Natura omnibus accommodatus. ibid.

Natura auarus. ibid.

Necessitati parendum. 145.

Nec vtil, nec incommodo esse. ibid.

Negotiari. ibid.

Nemini fidendum. ibid.

Nemini male dicendum. 146.

Nemo ab omnibus incommotis liber. ib.

C'est la custume de tous.

Il estoit de sa nature propre ou apte à tous.

J'ay cogneu par beaucoup de signes, que tu es de ta nature adonné à ce vilain & execrable vice d'auarice.

Le sage obeit à la nécessité.

Si ne te puis porter proffit, ne r'apporteray point de dommage.

Il traffique à Milan.

Il ne se faut fier à personne, quelque amy que ce soit.

Il ne faut iniurier personne.

Qui est celuy qui en toute sa vie n'ait esprouvé aucun mal?

Met is den aert van alle man.

Wij was van nature in wege nur est bequaem voor een yegheijcken.

Ich hebbe door vele teekenen onderbonden/ dat ghy van natueren gheneycht zijt / tot het schandelijc gebreck van ghiericheyt.

Wie wijs is/geeft den noot plaeste.

So ick v gheen profijt en can doen/ ick en sal v ooc geen schade doen.

Wij coopmāschapt te Milanen.

Men mach op niemanden betrouwen/ wat vliet dat het oock zy.

Men mach niemanden quathieren aenspreken.

Wie ick die niet eenich quacdt ghesmaecht en heeft in zijn leuen?

INDEX.

Nemo sine crimine. fol. 146.

Nemo tantum habet, quantos sumptus facere possit. ibid.

Ne quid dicam tristius. 147.

Ne sis autor.

ibid.

Nihil sine numine felix. ibid.

Nihili laus ab illaudatis profecta. ibid.

Nimis es studiosus. 148.

Nimum es superbus. ibid.

Φίλαυτος.

amans sui. 149.

Nimius labor in studijs. ibid.

Nobili necessarium virtuti studentum. ibid.

Noctem studijs assumere. 150.

Nolorempubli-
in discrimen adducere. ibid.

Tous les hommes sont
sujets à faillir.

Qui est si riche que
de pouvoir supporter de
si grands fraix, que la
chose requiert.

Je ne veux rien dire
de plus triste.

Ne m'en parle plus,
ne m'en sollicite plus.

Qui ne met son cœur
en Dieu, tombe en grans
dangers.

Je ne me soucie de n'estre
pas loué de ceux de
qui la vie n'est pas louable.

Tu n'es jamais las d'estudier.

Tu es par trop superbe.

Tu t'attribues trop à
toy mesme, tu t'aimes
trop.

Tu prens trop de peine
à t'estude.

Celuy qui est noble,
doit s'adonner à la vertu.

J'ay commencé à veiller
de nuit pour estudier.

Je ne veux mettre en
danger la republique.

Alle mentale zijn
der middeft onder-
werpen.

Wie isler soo rijk,
ke/die so groote co-
sten soude conen
dragen/ als desae-
ke vercysche?

Ich en wil niet
doeuers aemcoetē.

En spiecker my
niet meer af/ en quel-
ter my niet meer
mede.

Wie zijn herte n
en set op Godt / die
valt in groote perij-
kelen.

Je en passe daer
op niet / al en worde
ich niet gheprezen
van de ghene diens
leuen niet en is te
preisen.

Ghy en zijt nim-
mermeer vermoeyt
van studeren.

Ghy zijt veel te
hooueerdrich.

Ghy schijft v
seluē te veel toe/ ghy
hebt v seluen te lief.

Ghy doet te veel
arbeys in studerē.

De ghene die edel
is / die moet hem be-
geuē totter veucht.

Je hebbe begon-
nen des nachts te
waken / om te stu-
deren.

Je en wil de ge-
meynte in gheen pe-
rijckel stellen.

INDEX.

Nomen ex Scri-
ptis. fol. 150.

Non contenden-
dum cum fortioribus. 151.

Non cunctan-
dum. ibid.

Non dubito;
quin summus fu-
turus sis. ibid.

Nōdum assue-
factus es labori-
bus. ibid.

Nondum planē
res absoluta. 152.

Non est causa
mutandæ senten-
tiæ. ibid.

Non esse soluē-
do. ibid.

Non nisi sospes
proficiscaris. ibid.

Non punitus.
ibid.

Non satis reli-
giosus. ibid.

Non sum incō-
stans, quod ho-
minem ingratum
negligo. 153.

*Si tu mets fin à tes
escrips ton renom en se-
ra immortel.*

*Il ne fault de battre
avec plus fors que soy.*

*Si tu cognois que tu
puisses obtenir ce Royau-
mē, il ne fault plus tar-
der.*

*Ie ne doubte point,
que tu ne montes au plus
haut, degré d'honneur
qui soit en la cité.*

*Tu n'es encore accou-
stumé aux travaux.*

*La chose n'est du tout
paracheuée.*

*Pourquoy changeroys
d'aduis.*

*Ie n'ay pas de quoy
payer.*

*Ne te mets pas en cha-
min que tu ne sois bien
fort, que tu ne te portes
bien.*

*Il est eschappé de sup-
plice.*

Tu n'es guerre deuot.

*Ie ne pense pas estre
reputé inconstant, pour
ne vouloir faire plaisir
à un homme si ingrat.*

*Indien. ghy v
schynen volenadi-
ger / so suldy tene-
ecutwigē naem crij-
ghen.*

*Eten moet niet
stijde met eenē die
sterckes is dan hy.*

*Indiē ghy weet
dat ghy dat rijke
coniet verrijghen/
so en moet ghy niet
langer treuen.*

*Ick en twiffle
niet, oft ghy en sul-
cōmen tot de hooch.
Aen staet die in de
stad is.*

*Ghy en zijt noch
tot den arbeyt niet
ghetwent.*

*De snecke
noch niet hiet
daen.*

*Waerom soude
ick veranderen van
sinne.*

*Ick en hebbe niet
om mede te betalen.*

*En begeeft v niet
tot der reyle, ten zy
dat ghy wel sterck/
ess wel te passe zijt.*

*My is de galghe
ontloopen.*

*Ghy en zijt niet
met allen deuot.*

*Ick en merke nē
gheachte te worden
voor onghetadich/
om dat ick soo on-
dickbare meniche
ghen vriendelchap
doen en wille.*

INDEX.

Non tibi adulator.
fol. 353.

Nop tua, sed
mea interest.

154.

Non itatis cu-
pidus. ibid.

Noui tuarum
rerum statum.

ibid.

Nulla merita.
ibid.

Nullius pretij
homo. 155.

Nullo in hono-
re esse. ibid.

Nunquam tibi
deero. ibid.

Nunquam tua
merita compen-
sabo. ibid.

Nuncius fini-
ter. 156.

Ob avaritiam
vituperatur.
ibid.

Obest valetu-
dini. ibid.

Ob liberalitas

Je ne se flatte point.

*Cela ne rasonche en
rien, mais bien à moy.*

*Tu es curieux de nou-
velleté.*

*Je scay bien en quel
estat sont tes affaires.*

*Je ne suis gueres tenu
à toy : tu ne m'as fait
beaucoup de plaisirs.*

*Je suis fort esbahi,
comment tu hantes un
homme si meschant, &
deshonneste.*

*On ne fait de toy au-
cune estime.*

*Je veux que tu atten-
des de moy tout debvoir.*

*Je ne scaurois reco-
gnostre aucune partye
des plaisirs que j'ay re-
ceux de toy.*

*Ces nouvelles estoient
mauvaises.*

O.

*Tu es blasmé pour ton
avarice.*

*Je rose me approcher
du feu de peur de ma
santé.*

Tu seras loué par ta

*Ich en pluym-
strijcke v niet.*

*Wat en gaet v n-
aen/maer my.*

*Ghy zijt een lief-
hebber van nieuwe
saechen.*

*Ik weet wel hoe
dattet met uwe sa-
chen staet.*

*Ich en ben in v
niet gehouden, ghy
en hebt my niet veel
vriendtschap gedaet.*

*Ich verwondere
my seere/hoe dz ghy
met so snooden me-
sche verkeert.*

Een acht v niet.

*Ich wil dat ghy
van my alles goets
verbeydt.*

*Ik en soude nim-
mermeer een deel
connen verghelden
vande vriendtschap
die ghy my hebt ge-
daen.*

*Dit waren quade
nieuwaren.*

*Ghy wort ver-
acht om uwe gie-
richteyt.*

*Ich en derf by-
den vyere niet gaen
tot vyere van mijn
ghelontheyt.*

Ghy sult om

tem laus. fol. 157.

Obliuiscendum
malorum. ibid.

Ob oculos. ib.

Obsecrauit me,
vt fidē seruare. ib.

Obuiā ire ami-
citiz gratia. ib.

Occupato non
molestus. 158.

Officiosissimus.
ibid.

Ominosum.
ibid.

Omnes morti
obnoxij. ibid.

Omnes omni-
bus calamitates
incumbunt. 159.

Omnia debeo
tuis beneficijs.
ibid.

Omnia nihili
facio. ibid.

Omnis omni-
bus impendet ca-
lamitas. ibid.

Opera frustra-

liberalité.

*Tu viuras mieux en
oubliant tes maux.*

*Estant assis en ma
chambre, ie voyois tout
ce pays.*

*Il m'a prié de garder
ma foy.*

I'iray au deuant.

*Ie ne veux point em-
pescher tes affaires.*

*Il faisoit fort bien son
deuoir.*

*Les anciens preuoient
à mauvais presage si les
chesnes estoient frappez
de la foudre.*

*Tu dois laisser la dou-
leur que tu as de la mort
de ton pere, d'autant
que chascun est sub-
iect à la mort.*

*Le temps nous mena-
ce de tant de maux, que
s'estime celuy bien heu-
reux qui est mort par cy
deuant.*

*Ie te doy rendre tout
debuoir & seruice, pour
les plaisirs que tu m'as
faits.*

*Ie ne m'en donne de
peine de riens.*

*Il n'y a malheur que
chascun n'attende.*

Ie cognois maintenant

*ut me widdicheyt ge-
pielen worden.*

*Ghy si: le beter le-
uen leyden / als ghy
v quaet verghet.*

*Sutende in mijn
camer / ick sach alle
dit landtschap.*

*Dy heeft my ge-
bedē / dz ic mijn be-
lofte soude houdē.*

*Ick sal om alle
vrientschappē wil-
le te ghenoeft gaen.*

*Ick en wil utwe
sacken nīer beietē.*

*Dy quet hē sere
wel.*

*De Ouders na-
mēt voor een quaet
teekē als de Eychē
bandē bliem wer-
den ghellaghen.*

*Ghy moet de droef-
heyt laten varen die
ghy hebt vādē doot
mī vaders / detwiste
dat eenpegheijck de
doot ondworpē is.*

*De tijdt dreyche
ons met so veel el-
lende ende verdriet /
dat ick gheluckich
achte den ghen die
voor desen tijdt ge-
storuen is.*

*Ick moet v allen
dienst bewijfen om
dewentschap die ghy
my hebt bewisen.*

*Ick en queie nry
nerghens mede.*

*Daer en is gheen
ellende die n een pe-
gelic ouercomē cā.*

Ick bevinde ma

INDEX.

ta. fol. 160.

Opinio inucte-
rata. ibid.

Opinor. ibid.

Opportunitas a-
missa. ibid.

Opulentum pa-
trimoniū disper-
dis. 161.

Opus iuchoatū.
ibid.

Orestes matrē
occidit. ibid.

Ornatus animi
& fortunæ bonis.
162.

avoir travaillé en vain.

*Ceste opinion estoit de
long temps enracinée en
l'esprit des hommes.*

*Je pense, ie croy, je
stime.*

*L'opportunité est pas-
sée.*

*Tu es peu digne d'une
belle succession.*

*Tant s'en faut que tu
ayes achevé, que tu n'as
encores commencé.*

Oreste a tué sa mere.

*Il est honneste grave
homme de bien, & de
vertus, & de richesses.*

*dat ich verlopen es.
heyt hebbe gedaen.*

*Dit gevoelt was
vā oudis inder mē.
schen herten gegrif-
tijt.*

Ich dencke.

*De bequaenheyt
is voorby.*

*Ghy en zijt niet
tweerdich een goede
erfenis.*

*Soo verre isst
daer af dat ghy soue
gedaen hebben/ dat
ghy noch in en hebt
begost.*

*Orestes heeft zijn
Moeder vermoort.*

*hy is een deghe-
lijck man, deuchde-
lijck ende rijcke.*

P.

Parcus ob ege-
statem. ibid.

Parentes liberos
ad virtutis studia
cohortentur.

ibid.

Parenti vim af-
ferre facinus atro-
cissimum. 163.

Parentibus se-
nibus liberi sola-
tio sunt. ibid.

*Tu es chiche à cause
de ta pauvreté pour n'a-
voir de quoy donner.*

*C'est aux parens à
inciter leurs enfans à
vertu.*

*Il n'y a crime plus
grand, que de tuer son
pere.*

*La veillesse des pa-
rens se repose sur l'ado-
lescence, ou jeune aage de
leurs enfans.*

*Ghy zijt vech
door uwe armoede/
om dat ghy niet en
hebt daer af ghy ge-
uen soudt.*

*De Ouders moe-
ten de kinderen ver-
manen totter deucht.*

*Daer en is gheen
grooier misdact/ dā
ziinen vaders ouer-
last te doen.*

*Den onderdom
vande Ouders ver-
laet haer op de ionc-
heyt der kinderen,*

INDEX.

Paries labefacta- tis. fol. 163.	Cette muraille est creuacee.	Defen muet is ge- spiten.
Parua extollere. 164.	C'est à un brave Ora- teur de faire que petite chose semble grand cas.	Het is het aimp van eenen goeden Orator te maken d's cleynen laechē groot schynen.
Paruus animus ibid.	Courage vil, & ab- ieft.	Cleyne en ver- aepen moct.
Pater colendus. ibid.	Tu dois honorer ton pere, sur tous les hom- mes.	Ghy moet u'nen vader eeren boucn alle menschen.
Patriæ res ne- scire dedecus. ibid.	Cela est vilain d'estre ignorant de ce qui ap- partient à son pays.	Het is een groote schande niet te wetē het ghere dat zijn vaderlandt aengaet.
Patriam ab in- teritu liberaui. ibid.	I'ay gardé & sauvé mon pays.	Ich hebbe mijn Vaderlant bewaert ende behouden.
Patrimonium dissipare. 165.	Tu prodigues ton bien.	Sijn goedit om- brengnen.
Patris dissimi- lis. ibid.	Tu ne ressembles à to pere.	Ghy en ghelijcht u'wen vader niet.
Paucis agendū. ibid.	Ie ne dois pas user de plus long propos avec toy.	Ich en behoeue niet voojder met u te spreken.
Paupertas ho- nores excludit. ibid.	Bien souvent la pau- reté empesche de par- uenir aux honneurs.	De armoede be- let dichwils tot sta- te / ofte officien te comen.
Pecunie diues. 166.	Riches en argent.	rijcke van gelde.
Perditi adoles- centes in viam redeunt. ibid.	Les ieunes gens des- bauchez se remettent au bon chemin.	De Jongers die verlept zijn / keeren wederom op den goeden wech.
Perditorum fu- gienda societas. ibid.	Il fault fuir la com- pagnie des meschans.	Men moet het gheselschap der on- wonen schoutwen.
Per fratrē tuum agam. 167.	Ie seray cela avec l'ai- de de ton frere, ou par le moyen de ton frere.	Ich sal dat doen doo; het behulp v's u'wen broeder.

INDEX

Periculum ho-
noris. fol. 167.

Perpetuò gra-
tus ero. ibid.

Peruersitas ho-
minum. 168.

Philosophix te
adiungas. ibid.

Philosophus in
se, non in fortuna
collocat omnia.
ibid.

Pingit egregiè.
ibid.

Pingues hebetis
ingenij. 169.

Pius. ibid.

Poenas iudicio
persequi. ibid.

Pollicitatio of-
ficij. ibid.

Pollicitatio.
170.

Pollicitatio stu-
diorum. 171.

Il y va de ton hon-
neur.

Je t'en scauray gré à
iamais.

La peruersité des ho-
mes est bien grande.

J'ay desir que tu t'a-
donnes à ceste science de
laquelle n'aist la manie-
re de bien vivre.

Vn philosophe se re-
pose sur soy de toutes
chofes, non sur les for-
tunes.

Appelles fait vn pour
traict excellent de la te-
ste de Venus, avec le haut
de la poitrine.

Il est bien gras c'est
signe qu'il est de lourd
esprit, de peu d'enten-
dement.

Celuy qui sert Dieu,
prospere en toutes cho-
ses.

Milo poursuiuoit Clo-
dius en iugement pour
le faire punir.

Tout ce que ie pour-
ray faire à ton profit, ie
le feray soigneusement.

Il n'y a rien que ie ne
face pour l'amour de
toy.

Quand l'occasion se
presentera ie te feray co-
gnoitre ma bonne affe-
ction.

Het gaet v oere
aen.

Ich salder v eru-
welijck danc af we-
ten.

De boosheyt der
menschen is seer
groot.

Begreep v tot de
philosophie / upt
welcke comt de ma-
niere vā wel te leuē.

Een philosoph
berlaet hem in alle
dinge op hemself
ende niet op de for-
tune.

Appelles maechte
een fracy beel van
Venus hooft / met
het opperste vander
borst.

Hy is seer vet/
het is een teckē dā
hy nē veel verstaet
en heeft.

Wie den heere
dient / die is in alle
dinge voorspoedich.

Milo veruolchte
Clodium in rechte/
om hem te doen
straffen.

Al wat ich ver-
mach tot uwer diēste
dat sal ich gheerne
doen, en neerstelijc.

Waer en is nē dat
ich voer v nē en sal
doen.

Als het sal tē
passe comen / so sal
ick v mijn sonde la-
ten kennen.

INDEX.

Pōtifex. fol. 172.
Post longum
tempus redijt.
ibid.

Potestaté sum-
mam obtinere.
ibid.

Præclarè scripta
sunt à veteribus
de virtute. ibid.

Premia virtutis
honoris. 172.

Premia virtuti
proposita. ibid.

Pro alio soluen-
dum. 173.

Probabo me ti-
bi esse amicissi-
mum. ibid.

Probatio opi-
nionis. ibid.

Procurat mea.
ibid.

Prodigalitas
turpis. ibid.

Producis rem.
174.

Proficiſcuntur

*Il est Pontife.
A la par fin il est re-
venu.*

*On m'a dit que tu
commandes à Milan.*

*Les anciens ont bra-
vement escrit de la ver-
tu.*

*Si tu poursuis comme
tu as commencé, tu ob-
tiendras des plus grans
honneurs en la republi-
que.*

*Ceux la doiuent estre
appuyx sur une ferme
esperance de grande re-
compense qui ont vescu
vertueusement.*

*Il faut que tu payes
ce de quoy tu m'as res-
pondu pour luy.*

*Je te monſtrерay que
je te ſuis vray amy.*

*Je feray que tu ap-
prouueras mon opinion.*

*Il procure mon bien,
il est ſoigneux de mes
affaires.*

*Si tu prodigues ton
bien, tu ſeras eſtimé in-
fame.*

*Tu dilayes, ou pro-
longues cest affaire.*

Ils s'en vont vers le

Wp is want.

*Wp is opt leſſe ge-
comen.*

*Wp heeft my ge-
ſeyt dat ghy te Mil-
lanen regeert.*

*De Onders heb-
ben wel gheſchuyt
vander deucht.*

*Indiſ ghy voort-
gaet alſoo ghy hebt
begoft / ghy ſult de
beſte officië vercry-
gen inde gemeente.*

*De gene die deuch-
deliſch hebben ghe-
leeft / moeten haer
verclaren hebben op
een ſeker hope van
groote vergeldinge.*

*Ghy moet my be-
talen van tgerie dat
ghy voor hem hebt
afgheſproken / ofte
borgh gheleuen.*

*Ich ſal thoonen
dat ick v een rechte
vriend ben.*

*Ich ſal makē dat
ghy mijn ghevoelen
ſult goet vinden.*

*Wp beſchiet mijn
ſaechen / wp is ſorch-
vuldich voor mijn
ſaechen.*

*Indiſ ghy v goet
verdoet / ghy ſult
veracht worden.*

*Ghy ſect de luy-
deringhe.*

Sy gaen by den

INDEX.

ad Deiotarum.

fol. 174.

Propinqui & affines egregij.

ibid.

Prouinciam cū laude administravit.

ibid.

Publica & priuata acquē curanda.

ibid.

Puerorū est in-temperantia.

175.

Pulchè factum.

ibid.

Pusillanimis.

ibid.

Roy Deiotarus.

Tu as beaucoup d'aliés.

Il a fort bien gouuerné sa prouince.

Il faut soigner pour le bien public, comme pour son propre.

C'est le propre des enfans d'estre conuulseux.

Tu as bien fait.

Je l'ay apperceu bien lasche de courage.

Coninc Deiotarus.

Ghy hebt vele goede vrienden.

Ghy heeft zijn lant seer wel gheregeert.

Men moet de gemeyne saecken be- hertighen als zijn selfs.

Wet is den act der kinderen begeerich te wesen.

Ghy hebt wel gedaen.

Ich heb hem gevonden seer cleyn- hertich.

Q.

Qua causa spes non video.

176.

Quamprimum natus sum.

ibid.

Quam tu dignitatem esse ex-istimas, ego infamiam puto.

ib.

Qui consolari à nemini queat.

ibid.

Qui Deo se dicat, optimè facit.

178.

Quid futurum sit, ignoro.

ibid.

Je ne voy point pour- quoy tu doies esperer.

Dés que ie suis né.

Ce que tu estimes ho- norable, ie le reputé vi- lain.

Je ne suis recevoir au- cune consolation de per- sonne.

Celuy qui s'addonne à Dieu, choisit la meil- leure vie.

Je ne scay ce qui ad- uendra.

Ich en sie niet waer op dat ghy hoep.

Van minster ge- boorten af.

Wet gene dat ghy deghelijck achtet/ rekene ich schande- lijck.

Ich en can van mynanden eenigen troost verwoenen.

Die hemelien Gode ouergheeft die heeft het beste vozen.

Ich en weet niet waerter ghelicheden sal.

INDEX.

Quid illos au-
dis? sol. 179.

Quis rempu.ca-
pessit tantis pro-
positis periculis?
ibid.

Quo animo in-
tefucrim, scic.
ibid.

Quod crescit,
minuitur. ibid.

Quod honori
oblit. 180.

Pourquoy les escoutes
tu?

Qui prendra le gou-
uernement de la Repu-
blique, y voyant de si
grans dangers?

Je scay de quelle affe-
ction j'ay esté enuers toy.

Ce qui prend accrois-
sement, vient à décrois-
stre.

Ces choses nuisent à
ton honneur.

Waerom ghaefe
ghy henlieden ghe-
hoor?

Wie sal het regi-
ment vande geney-
ne sacche aennemen
alstmen daer in soo
grootte perijckelen
siet?

Jch weet wat
herie dat ich v heb
ghedraghen.

Al wat toemcēt/
dat neemt oock af.

Dele dingen ver-
minderen v eere.

R.

Ratio diuersa.
ibid.

Rationes dissen-
tientes. ibid.

Rarò ad me
scribis. ibid.

Reconciliatus
amor. 181.

Rectum indi-
cium. ibid.

Reditus impor-
tunus. ibid.

Rei difficultas.
182.

Rem meam nō
curaui. ibid.

Res adducta in

Mon opinion est au-
tre.

Nos opinions & ma-
nieres sont differentes.

Tu ne fais gueres bien
ton denoir de me rescri-
re.

Je suis reconcilié avec
mes ennemis.

Tu iuges raisonnable-
ment ce qui n'est permis
de faire aux autres par
enuie.

Ton retour ne nous
vient à propos.

Vne chose difficile.

Par cy deuant ie n'ay
aucunement prins garde
à mon profit.

Je pense estre venu à

Min gheboelen
is anders.

Onse manieren/
en opinien zijn di-
uersch.

Ghy en quijt v
niet metallē wel ine
schijuen.

Je ben met mijn
vrienden ouercomē.

Ghy oordeelde
recht, het ghene dat
andere niet en cou-
nen ghedoen doos
haer ende nijdē.

Wiedercomē
en comt ons niet
wel te passe.

Een swaere saec-
ke.

Niet voortijdes
en heb ich mijn pro-
fijt niet gade gela-
ghen.

Je hope so vern

INDEX.

- optimum statum. fol. 182.
 Res communis. 183.
 Res dilata. ibid.
 Res familiaris integra. ibid.
 Res familiaris imminuta. ibid.
 Res fructuosa. 184.
 Res ita se habet. ibid.
 Res magna. ibid.
 Res meæ meliores essent te desensore. ibid.
 Res minimè impeditæ. 185.
 Res operosa. ibid.
 Res penè confecta. ibid.
 Res præclara. ibid.
 Respublica penitus interiit. ib.
 Res reprehensa. 186.
 Res saluæ. ibid.
 Res similes. ibid.
 Robore prætās. ibid.
- ce point, auquel nous devons bien esperer.
 Je te communiqueray mon bien.
 C'est affaire est remis au mois de Ianuier.
 Tes biens sont encores en leur entier.
 Ton bien se perd.
 Il n'y a rien plus utile.
 Croy que il est ainsi.
 Ceste chose est d'importance.
 Mes affaires m'eussent bien succedé, si tu en eusses eu le maniere.
 Mes affaires ne sont point embrouillees.
 Ceste chose est laborieuse.
 C'est quasi fait.
 Je pense une grande chose.
 C'est fait de la republique elle est ruinée.
 On reprend ceste chose.
 Tes choses sont en secreté.
 Je voy que tes affaires sont semblables, aux miennes.
 Je ne veys iamais hōme plus fort & robuste.
- ghecommen te toefen/
 dat het wel zijn sal.
 Ich sal v mīn goet gemeyn maāē.
 De saechē is urygetet tot in Januatio.
 W goede is noch in zijn gheheele.
 W goet gaet verlozen.
 Daer en is niet profijtelijcher.
 Ghelooft v by dat het also is.
 Het is een dopsaechē.
 Mijn saechē son-den beter gāē/ hadde ghy de selue gedreuen/ende gehandelt.
 Mijn saechen zijn net ende claer.
 De sake is moeyelijck.
 Het is byna gedaen.
 Ich bedencke een groote saechē.
 Het is met de gemeyne ghedaen / sy is gheschonden.
 Een herneumdele saechē.
 Wwe saechen zijn versekeret.
 Ich sie dat ume saechen zijn als de mijne.
 Ich en sach noyt cloekhet noch bercker max.

INDEX.

Robustus.
fol. 187.
Rogo magno-
pere. ibid.

Rogo vt hunc
fufcipias. ibid.

Rudis. 188.

Rumores in-
certi. ibid.

Ruri effe iucun-
dum. ibid.

Tu es auffi fort qu'au-
tre qui se trouue.

Je te prie tres affecti-
onement à caufe de nostre
amitié.

Je te fupplie pour la
reuerence que ie te porte,
de le recevoir au nombre
de tiens.

Il ne fe fault efbahir
s'il bronche fi fouuent,
veu qu'il est le pl^r lour-
dant de tous.

Ce bruiet dure affez
long temps, mais on ne
ſcait qui en est l'auteur.

C'est vn grand plaifir
d'estre aux champs.

Ghy zijt aldſ ſter-
als vermande diene
vinder.

Ich bidde v her.
telſic o onſer goeder
vriſſeſchappē wille.

Ich bidde v dat
ghy deſen ontfange
inc ghetal vanden
uimen/nae dat ich v
betrouwe.

Det en is niet re
verwonderē dat hy
ſo dickeſ ſuckelt/
aengeſien dat hy ſo
plomp is.

Deſen roep ver-
nocht langhe ghe-
noech / maer men
weet niet van wien
dat hy comt.

Det is luttich int
velt te weſen.

S.

Salua Republi-
ca liberalis, nunc
nimis parcus.

189.

Salutatores hu-
maniter excipit.
ibid.

Sanum iudiciū.
ibid.

Sapiens futura
præuidet. 190.

Sat diues.
ibid.

Satis diu vixi.
ibid.

Scelus commit-
tere. 191.

Quant les choses e-
ſtoient en ſauuete, tu
eſtois liberal: mainte-
nant tues deuenu ciche.

Et reçoit humainemēt
ceux qui le ſaluem.

Tu es eſtē bien aduiſe.

L'homme ſage preuoit
les choses aduenir.

Il eſtoit affez riche.

I'ay affez veſcu.

Tu te fais vn grand
deſhonneur.

Als de gemeyne
ſake verſekert wa-
ren / doe waert ghy
mi de / nu zijt ghy
vriſſe ghe worden.

Hy ontfāgt vriſ-
delijck die hem be-
ſoeken.

Ghy zijt wel be-
dacht.

Een wijs man
voorſiet het gene ds
te gheſchieden ſaet.
Hy was riſche
ghenoech.

Ich hebbe lange
ghenoech gheleefft.
Ghy doet v groo-
te onteere an.

INDEX

Scio quanti hūc
æstimes. fol. 191.

Scribendo præ-
stas. ibid.

Seditio pestis
rerum publicarū. ibid.

Seditio pestis
urbium. ibid.

Senes pruden-
tiores. 192.

Sensus animi
latens. ibid.

Sententia è re-
publica. ibid.

Sententia à pru-
dentibus appro-
bata. 193.

Sermo tuus ad
me perlatus. ibid.

Sermo inhoné-
stus. ibid.

Sermones no-
stros diuitijs an-
tefero. ibid.

Seruabo pro-
missa. 194.

Seruata digni-
tate. ibid.

Simulatio alic-
na à viro bono
ibid.

*Je scay bien quel cre-
dit il a envers toy.*

*Tes escrits sont ex-
cellens.*

*La sedition est la pe-
ste des republ.*

*Les seditions ont trui-
né beaucoup de villes
florissantes.*

*Les vieillards sont plus
sages.*

*Je ne puis exprimer
ce que j'ay pensé.*

*Si nos opinions ne té-
dent à ton profit, elles
tendent à celui de la re-
publique.*

*Ceux qui sont de bon
iugement sont cas de ton
opinion.*

*Tes propos m'ont esté
rapportez par deshon-
nestes gens.*

*Malheur te puisse ad-
uenir si tu dis rien des-
bonneste.*

*Io prise plus nos de-
uis, que toutes les riches-
ses du monde.*

*J'accompliray ma pro-
messe.*

*Pouruen que mon es-
tat & dignité ne soit
intéressée.*

*Un homme de bien est esloi-
gné de simulation, n'est
point feint ou simulé.*

*Jck weet wel hoe
dat hy van v geacht
wort.*

*Ghy schijft lie-
wel.*

*E tweedracht is eē
pelle der gemeynth.*

*De tweedracht
heeft vele schoone
lieden verdoquen.*

*De Onders zijn
wijfer.*

*Jck en can niet
uitspreken het gene
dat ic heb gedacht.*

*Indie onse voor-
nemen niet en is tot
uwen profijte / soo
sal het der gemeynste
voordichtich zijn.*

*De ghene die wel
voordeelen / die hou-
den veel van uwe
ghevoelen.*

*Wine woode zijn
my ter oaren gecom-
men / door liede mee-
eeren.*

*Woe v / soo ghy
yet oneerlijc / ofte
onbeleefte spreken.*

*Jck achte meer
onse clamen spreken
ghen / dan den rijck-
dom.*

*Jc sal mijn woode
houden.*

*Soo verre my is
te cost en geschiede
aen mijn eere.*

*En man niet ce-
ren en gaet niet geē
gheveynstheyt om.*

INDEX.

Sine incommo-
do exploratus.

fol. 195.

Singulari faci-
ibid.

Si per otium
potero. ibid.

Si potero tibi
nauare operam,
faciam. 196.

Si videtur fieri
posse. ibid.

Sollicitudo.
ibid.

Specie capi.
197.

Spe deiectioni.
ibid.

Spe excidii.
ibid.

Spes bonæ fa-
mæ. ibid.

Spes de virtute
alicuius. ibid.

Spes falsa.
ibid.

Spectrum alicuius
consilium. 198.

Standum pro-
missis. ibid.

Stat sententia.
ibid.

Status rei. 199.

*Je suis aise d'auoir
desconuert, sans dom-
mage quelle affection tu
me portes.*

*Il n'y a point de telle
destinee que la mienne.*

*Si j'ay quelque peu de
loysir ie te rescriray.*

*Si ie se puis faire plai-
sir ie le feray.*

*Si tu penses obtenir ce
que tu pretend.*

I'en ay pris grā soin.

*La ieunesse est esprinse
par semblance, ou sous
ombre de quelque chose.*

*Ils ont perdu toute
esperance.*

*Je suis deceu de mon
esperance.*

*Si tu fais, comme tu
as commence, tu auras
bon bruiet.*

*Tu dones bonne espe-
rance de ta grande ver-
tu*

*I'ay esté deceu de mon
esperance.*

*Je n'ay que faire de
ton conseil ou aduertis-
sement.*

*Il te faut accomplir ta
promesse.*

*Cela est arresté, mon
aduis est tel.*

La chose est tel.

*Ich ben blijde dy
te sonder schade be-
nonden hebbe / wat
iuncte dat ghy tot
my waertis diaecht.*

*Altemar en heeft
sulche bysondere co-
ditien als ick.*

*So verre ick ce-
nighen tijde hebbe /
ick sal v wederom
schijuen.*

*Can ick v brift-
schay doe / ic sal doe.*

*So verre ghy
meynt te moge be-
comen het gene dat
ghy in den sin hebt.*

*Ich hebs groote
soyghen ghehad.*

*De ionckheyde
wort bevangē door
reaptycheit.*

*Sy hebben alle
hope verlorē.*

*Ich ben bedroeg
v dat ic verhoepde.*

*Inde ghy voort-
gaet also ghy hebt
begonnen / so suldy
enen goeden naen
hebben.*

*Ghy gheeft goe-
de hope van ulue
groote deucht.*

*Ich hebbe gemist
v dat ic verhoepde.*

*Je en hebbe niet
niet raet / oft waer-
schoutwingen niet te
doen.*

*Ghy moet v be-
lofte volbrēnghen.*

*Het is also ghe-
noten.*

De sache is also

INDEX

Status temporum miserimus.
fol. 199.

Stomachi difficultas. ibid.

Studere rebus leuibus. ibid.

Studia relinquere. 200.

Studia omittere ob valetudinē. ibid.

Studiorum in omnibus utilitas. ibid.

Studium peruefigandi. 201.

Studium fame. ibid.

Sub virtute omnia. ibid.

Summa de te sperant. 202.

Summum beneficium. ibid.

Sumptibus impar. ibid.

Sū cōtēntus pa-

Il n'y a personne à qui les affaires aillent bien en ce temps si misérable.

J'ay mauvais estomac.

Tu employes ton estude en choses trop frivoles legeres, & petites.

J'ay affectiō de quitter les lettres.

D'autant que tu es maladis ie te permets de quitter tes estudes.

L'estude profite tousiours.

Minerve (comme les Poëtes racomptent) a long temps cherche Proserpine sa fille laquelle Pluton Dieu des enfers auoit rauie.

Chasq'un doit desirer d'auoir bonne renommee.

Toutes choses sont sous la puissance de la vertu.

Tu donnes vne grande esperance de toy.

J'estimeray cela vne grande, ou singulier plaisir.

Qui est celuy tant riche soit il, qui peut supporter si grands frais?

Ce m'est assez de gar-

Daer en is uermandt in desen eldigen tijdt diet wel gaer:

Ik heb een quade maghe.

Ghy besteedt uwe studeren in saeken die te licht zijn.

Ik ben van sinne mijn studerē te verlaten.

Wetijle dat ghy sieckelijch zijt / ic be te vreden dat ghy de studie laet varen.

De gheleertheit comt altijd te profijte.

Minerva socht langhen tijde (alsoo de poeten vertellē) haer dochter proserpina / de welcke iuluro de god der heilen ontschacke hadde.

Enyegeleijc moet soecken eenen goedē naem te hebben.

Alle dingeñ zijn onder de deucht geseit.

Men heeft goede hope van v.

Ik sal dat een groote vriendschap achten.

Wie isst so rijcke die so groote kosten soude connen dragen?

Es my ghenoech

INDEX.

trimonio. fol. 203.
Sum dubius a-
nimi. ibid.

der men patrimoine.
Je doute en mon es-
pris.

dat ick mijn vader-
lijck goede bewaer.
Ick ben twijfel-
moedich.

T.

Tacere. ibid.
Tanti me non
facio. 204.

Tecum sentiam
assentiente patre
tuo. ibid.

Teipso negle-
cto, gratificaris
alijs. ibid.

Tempestas spe-
ctanda in nauiga-
tione. 205.

Tempestate fe-
cunda nauigabi-
mus. ibid.

Tempori pare-
re sapientis est.
ibid.

Tempus matu-
rinum. ibid.

Tempus vesper-
tinum. 206.

Tempus anni
incommodū. ib.

Tenax senten-
tia. ibid.

Tibi, tuisque o-
peram dabo.
ibid.

Tibi amicisque
tuis gratificabor.
207.

Je ne le diray pas.
Je ne presume pas tant
de moy.

Je m'accorderay avec
toy, pourueu que ton pa-
re y consente.

Tu te m'esprise pour
faire plaisir aux autres.

En nauigant il faut
ceder à la tempeste.

Nous seruirons de la
premiere commodisé de
nauiger, qui se presen-
tera.

C'est une grande sa-
gesse que s'accommoder
au temps.

Dés le point du iour.

Le soir vient.

La saison n'est pas
propre.

Je ne puis estre de-
stourné de ceste opinion.

Je desire faire plaisir,
non seulement à toy:
mais aussi à tes amis.

Je feray plaisir à toy,
et à tes amis.

Ick sal smighen.

Ick en schijne
my seluen so veel te
toe.

Ick sal met v
houden / indien v
vader te vreden is.

Stijp verghet v
seluen / om andere
dienst te doen.

In het seijp varen
moeten het onze-
der mijden.

Wij sullen varen
met het eerste goet
weder.

Het is groote
wijsheyde hem te
schikken na den tijt.

Van den daghe-
raet aen.

Den auont comt.

Den tijdt vanden
sare en laet niet toe.

Ick en can mijnen
sin niet veranderen.

Ick begheere v,
ende utwe veindens
dienst te doen.

Ick sal v ende u-
we vrienden dienst
doen.

I N D E X.

Timidus.
fol. 107.

Tranquillus a-
nimus. ibid.

Tribuas hoc a-
mori nostro, vt
me honestes. 208.

Trib. pleb. reip.
Romanæ nocue-
runt. ibid.

Tristitia ex mor-
te amici. ibid.

Tuæ laudi fa-
uco. 209.

Tuæ litteræ
gratæ ei fuerunt.
ibid.

Tuæ res tantò
mihi gaudio sunt,
quanto meæ.
ibid.

Tuarum partiū
sum. 210.

Tui officij est.
ibid.

Tuis rebus præ-
sum. ibid.

Tu mihi es car-
rissimus. ibid.

Tuo consilio re-
disimè vtis.
211.

On voit plusieurs gès
de si lasche courage,
qu'ils s'effrayent à tous
accidents.

Tu ne scaurois croire
combien mon esprit est
tranquille.

Je te prie de favoriser
mes lüures au moins pour
l'amour de moy, si tu
vois qu'ils ne le meri-
tent.

Les tribuns du peu-
ple ont porté dommage à
la republ. de Rome.

Les lettres de la mort
de ton pere m'ont appor-
té grande tristesse.

Je desire ta louange.

Tes lettres luy ont esté
aggreables.

Je suis aussi aise de
ton bien, que du mien.

Je seray des tiens, ie
suyneray ton party.
C'est ton debuoir.

Je conduis tes affaires.

Tu m'es trop cher.

Te conseillās toy mes-
me, tu feras bien.

Ellen liet veel
cluytherighe man-
schen die haer vee-
schpichen in al wat-
ter gheschiet.

Ghy en sout niet
gheloouen hoe ghe-
rust dat ich ben.

Ich bidde mijn
baecken gunstich te
wesen enmers om
mijnen wille / in-
dien ghy siet dat sy
sulcx niet weert en
zijn.

De Tribuni des
volcx hebben de ge-
meente vā Rome
schadelijck getweest.

De brieuen vā de
doot ins vaders,
hebben my groete-
lijck bedroeft.

Ich soecke utwen
prijs ende lof.

Wine brieuē heb-
ben hem aenghenāē
gheweest.

Je ben also blijde
om utwe welvaert,
als om de mijne.

Ich salt met v
houden.

Het is v wech.

Ich soeghe voer
mijn facien.

Ich hebbe v sou-
derlinghe lief.

Ghy sult wel doē
by v seluen raet ne-
mende.

INDEX.

Tuo merito te
odi. fol. 212.

Turpe à paren-
te dissentire. ibid.

Turpe est, sibi
tantum vivere.

ibid.

Turpe parentes
vires deserere. ib.

*Tu merites bien que
ie te hayße.*

*Tu ne peux honneste-
ment estre en different
avec ton pere.*

*Il est deshonneste de
ne valoir que pour soy.*

*Cela n'est pas hon-
neste à toy de laisser ton
pere affligé de pauvrete
de maladie, & de vieil-
lesse.*

V.

Vacare aliquā-
sum à studijs.

213.

Valet apud in-
telligentes senten-
tia tua. ibid.

Valetudine v-
tor bona. 214.

Valetudo resti-
tuta. ibid.

Valetudo ad-
uerfa ex gula.

Valetudo non-
dum confirmata.

ibid.

Varro doctior,
quàm eloquēti-
or.

215.

Vastare. ibid.

Vehementer.

ibid.

*Il est permis de don-
ner quelque relasche à
ses estudes.*

*Ceux qui iugent sai-
nement, trouuent son a-
pinion bonne.*

Je me porte bien.

*De maladie ie t'ay re-
mis en bonne sante.*

*Ceux là ne guerissent
pas aisement qui ne se
soucient combien ny quel-
le chose ils mangent.*

*Je ne suis encore bien
reforcé.*

*Varro estoit plus docte
que loquent.*

Il a pillé sa province.

Affectueusement.

*Ghy hebt wel
dient van my ghe-
haet te zijn.*

*Ghy en cont niet
sondet oneere met
uwer vaders twilfich
zijn.*

*Det is leelijc dat
mē niemāde deucht
en doet / dan hem-
seluen.*

*Dat is groote
schande dat ghy u-
wen vader verlaet/
benout met aernoe-
de, siechte ende ou-
derdom.*

*Esien mach wel
sontijds rusten vā
studeren.*

*De gene die ber-
aadich zijn / die vin-
den v oordeel goet.*

*Ich ben wel te
passe.*

*Ich hebbe v / die
cranc waert / gelont
ghemaect.*

*De ghene die niet
dact naer en vragen
wat / oft hoe veel dy
speten / die en gene-
sen niet lichte.*

*Ich en ben noch
niet sterck.*

*Varro was niet
soo wel sprekende,
als wel gheleert.*

*Wy heeft zijn lant
berooft.*

*Van gantscher
beten.*

INDEX.

Velim te animū meū videre.
fol. 215.

Velim scire quo animo in me sint homines. 216.

Velim nostras à te historias conscribi. ibid.

Velim abs te amari. ibid.

Veneti potentes, & diuites. ibid.

Venri vis portu exclusit. ibid.

Verbis impugnata dignitas. 217.

Verbositas non est eloquentia. ibid.

Vereor vt sustineas spem de tuis studijs conceptā. ibid.

Verisimile. ibid.

Veritas plusquam amicitia. 218.

Versari in re leui. ibid.

Via obstructa. ibid.

Je voudrois que tu connusses ma bonne volonté.

Je voudrois savoir, quelle affection me portent les hommes.

Je voudrois bien que tu escribes les histoires de nostre temps.

Fais que ie me ressente de ton amitié.

Les Venitiens sont riches & puissans.

Nous n'auons peu prendre port à cause du vent.

Il a parlé trop aigrement contre son honneur.

Le caquet n'est pas eloquence.

Je doute que tu ne respondes à l'esperance que l'on a conceue de tes estudes.

Il est vray semblable.

Je desire plus à la verité qu'à l'amitié.

Pour bien petite récompense tu t'adonnas à l'écriture.

Le passage est fermé.

Je wilde dat ghy mijn goet herte haddet.

Je wilde wel weten wat herte dat my de mensche draghen.

Ich wilde wel dat ghy de historie van onsen leuen beschreeft.

Eericht dat ich uwe liefde ghetwaer worde.

Wie van Venegie zijn machtich ende rijk.

Wij en hebbe door den wint geen hauen connen crighen.

Wij heeft te bitterlich ghesproken teghen uwe eere.

Wel praelen/ oft clappē/en is goet wel spreken.

Ich wiste datmen aen v niet sien en sal het gene datmen van uwe studien wel hadde verhoert.

Diet is waerachtich.

Ich acht meer de waerheyt dan de vrientlschap.

Om eenen cleynē loon bezheeft ghy v tot het scrijuen.

Den wech is gesloten.

INDEX.

Vide ne quid
honor tuo deci-
dat. fol. 218.

Vim à te non
valco auertere.

ibid.

Vindicta omif-
fio. 219.

Violare patriā
aut parentem sce-
lus turpissimum.

ibid.

Vir bonus cō-
stans est. ibid.

Virtus neglecta

ibid.

Virtus prēmij
cumulata.

220.

Virtus egregia.

ibid.

Virtus magis
honore afficiēda,
quā diuitiis.

ibid.

Virtus extollit
ignobiles. 221.

Virtus florens
oppressa inimico-
rum iniuria. ibid.

Virtus utilis in
omni fortuna.

ibid.

Virtus labori-

*Preu bien garde que
ton honneur ne soit in-
terressé.*

*Je ne puis empêcher
ou défendre, que tu ne
sois forcé.*

*Je n'ay aucune enuie
de me venger.*

*Il n'y a crime plus
grand que de violer son
pays.*

*Vn homme de bien ne
change gueres d'opinion.*

*On ne tiens compte de
la vertu.*

*La recompense de la
vertu est grande.*

*Ta vertu est bien esti-
mée.*

*Je estime de ce que
tu honnores plus les gens
vertueux que les riches.*

*La vertu a esleué be-
aucoup de gens de basse
condition.*

*Quant tu deuois le
plus florir, & exceller
d'auantage, c'a esté lors
que l'ennuy de tes enne-
mis t'a ruiné.*

*En la bonne & mau-
uaise fortune on reioit
un grand profit de la
vertu.*

Tu as acquis la vertu

*Stiet toe dat ghy
aen uwe eere ghy
schade en lijdet.*

*Ich en can u m
onbelschadicht hou-
den.*

*Ich en begherre
my niet te wreken.*

*Daer en is geen
meerder quaet / dan
sijn eyghen lande te
scheyden.*

*Een man met ee-
ren en verandert us
van sinne.*

*Elle acht de deucht
niet.*

*De belooninghe
van der deucht is
groot.*

*Uwe deucht woer-
teert gheacht.*

*Ich wisse u daer
in dat ghy meer eere
bewijset de deucht-
delijcke dan de rijck-
ke menschen.*

*De deucht heeft
vele / die arm waren
tot hoogen state ge-
bracht.*

*Doen ghy alder-
meest behoordet wel
te varen ende bou-
andere up te nemē /
dat heeft u den haet
en inde uwer vyan-
den bedooven.*

*Men vercrijcht
veel goeds vander
deucht / soo wel in
voorspoet / als in te-
ghenspoet.*

Ghy hebt doos

INDEX.

bus parta. fol. 222.

Virtute immu-
nis. ibid.

Virtute contra
fortunam muni-
tus. ibid.

Virtute vacuū
fortuna facile pro-
fligat. 223.

Virtuti aliquā-
do honores debiti
tribuentur.

ibid.

Virtutis com-
municatio. ibid.

Virtutis non
precij causa. 224.

Virtuti subiecta
omnia. ibid.

Vita beata in
virtute posita.

ibid.

Vita carissima
post honorem.

225.

Vita & honor
similiter curanda.

ibid.

Vitæ fastidium.
ibid.

Vitæ genus op-
timum instituiti.

ibid.

Vitam miserā

par ton labour.

Il est franc par sa ver-
tu.

La grādeur de ta ver-
tu, a surmonté l'effort
de la fortune.

Celuy qui n'a la ver-
tu pour compagne, a in-
continent le couraige ab-
batu par la fortune.

Vn iour viendra que
la vertu sera bien autre-
ment honnoree.

Pour communiquer sa
vertu.

Tu ne fais pas cela en
esperance de recompence,
mais y estant incité par
ton humanité.

Toutes choses sont
sous la puissance de la
vertu.

En la vertu gist la vie
bienheureuse, ou l'heur
de nostre vie.

Après l'honneur la
vie nous doit estre cher
sur toutes choses.

Il faut pouruoir à son
bien & à son honneur
tout ensemble.

Je suis ennuyé de vi-
ure.

Tu as choisi la meil-
leure maniere de viure.

D'autant que sa vie

uoen arbeidt de
dencht verreeghen.
Hy is wy om zijn
der deucht.

De grootheid
van uwer deucht
heeft ouertreft de
cracht van der for-
tuyne.

De gene die niet
metten deucht ver-
seichap en is / die
verliest terstont den
moet door de for-
tuyne.

Den tijdt sal co-
men dat de deucht
wel anders sal wor-
den gheert.

Sijn deucht ge-
meyn maken.

Ghy doet dat n
door hope van ver-
gheidinge / maar
daer toe veruecht
zinde door uwe
vroomherticheyt.

Alle dingen sijn
der deucht onder-
worpen.

De welvaert on-
ses leuens is in de
deucht gheleggen.

Het leuen moet
top nae de eerbaer-
heyt bouen al be-
minnen.

Nien moet het le-
uen ende de eere ge-
lijckelijck gade nae.

Ik ben des le-
uens moede.

Ghy hebt de be-
ste maniere van le-
uen verhoen.

Sijn doot is sa

INDEX.

mors præclara cō-
secuta. fol. 226.

Vita quieta.

ibid.

Vita rustica gra-
ta. ibid.

Vitijs deditus.

227.

Viuis mecum,
nec animū meum
perspectū habes.

ibid.

Vna bonorum
sententia. ibid.

Voluptas ex li-
berorum virtute.

ibid.

Voluptas esca-
malorum. ibid.

Voluptate affi-
cere.

228.

Vrbs Pompeia-
narum partiū fuit.

ibid.

Vt fratres tuos.

ibid.

Vt filius mihi
catus es. ibid.

Vtile tibi erit.

229.

Vt maiores tuos
sequaris operam
virtutida. ibid.

a esté miserable, sa mort
a esté honorable.

Iete metteray en re-
pos.

La vie rustique est
plaisante.

Tu ne destourne ia-
mais ta pensee des vices.

Tu vis avec moy, &
ne cognois pas encore ma
volonté, mes mœurs.

Tous les gens de bien
sont de cest aduis.

Vn pere recoit grand
plaisir quand il voit ses
enfants vertueux.

La volupté alleche les
hommes à ce qu'il ne
conuiuent faire.

Tes lettres (à ce que
j'ay peu cognoistre) luy
ont esté fort agreables.

Rome tenoit la partie
de Pompee.

Ie me seruiray de l'ai-
de de ton frere, en toutes
choses.

Ie t'ayme comme mon
propre fils.

Si tu te mets en che-
min, comme tu as deli-
beré, tu y auras bien du
prouffit.

Adonne toy à la vertu
afin que tu ensuyues tes
ancestres.

veel te heerlijckey
geweeft/ als sijn ie-
uen ellendich.

Ick sal u in ruste
stellen.

Det leuen int velt
is seer lustich.

Ghy en keert u
twe gedachten nīm-
mermeer vā tquact.

Ghy leeft met my
maet ghy en acorde
noch mijnē sin niet.

Alle deghelijcke
menschen sijn van
dien sijn.

Det is den On-
ders een groote
vreucht/ als sy
deutchelijcke kint-
deren hebben.

De wellust ver-
cloecht de menschen
om te doen dat niet
en betaemt.

Woe v icuē heb-
ben hem seer aenge-
naem geueeft/ voo
so veel als ick heb
connen spreken.

Rome hielt het
met Pompeio.

Ick sal ins broe-
derghulpe gebruyt-
ken waer ick can.

Ick beuolme v
als mijn kindt.

So ghy v geef
op den wech/ also
ghy hebt voo: ghe-
nomē/ het sal v pro-
ffit sijn.

Schickt v totter
dencht/ op dat ghy
uwe Ouders naer
volcht.

INDEX.

Vtrūque vici.	fol. 229.	<i>Je les ay tous deux vaincus bien aisément.</i>	<i>Ich hebbe beyde overwonnen.</i>
Vulneratus.	ibid.	<i>Il a esté grandement blessé en ce combat.</i>	<i>Hij is in diē slach seer ghetwont ghe- weest.</i>
Vulnus insana- bile.	230.	<i>Je ne pense point que iamais il guerisse de ce- ste playe.</i>	<i>Je en dencke niet dat hy nemmermeer van dese wonde sal ghenesen.</i>
us dissen- tit ab animo.	ibid.	<i>Le visage est tram- peur.</i>	<i>Het aengesichte is bedrieghelijk.</i>
Vxor fecunda.	ibid.	<i>Il a eu beaucoup d'en- fans de ceste femme.</i>	<i>Hij heeft veel kin- derē vā deses vrou- we.</i>

FINIS.

Typis Aegidij Radai.

Est. V. du Meurice, Gouv. 1882
- 154 f. 9.

